

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בהר

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת בהר | גליון מס' 327 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, מוסיף שאפשר גם לצאת עם הילדים בריקוד לכבוד השבת, וכך להכניס בבית אווירה של שמחה וצהלה. באופן זה יש לנהוג גם למחרת ביום השבת ובסעודה שלישית. אני רוצה לראות אחר כך ילד אחד שלא יצפה כל השבוע לסעודות השבת...

הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, והגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעצות לשולחן השבת

"את שַׁבְּתַי תִּשְׁמְרוּ" (ויקרא כ"ה, ב')

ב'פרק שירה' מובאת שירת-הזאב, שהיא שירה תמוהה מאוד, 'על כל דבר פשע, על שור על חמור על שה וכו' המפרשים מתקשים בביאור השירה הזו, ומה ראה הזאב על ככה לשיר דברים אלה? הגאון רבי בונם שרייבר שליט"א, מבאר על פי מה שכתב הספורנו שזמן תקיפת הזאב הוא בדמדומי האור לפנות בוקר, ובתחילת הלילה, שאז הטרף נמצא ברגע של היסח-הדעת, ובדיוק אז מתנפל עליו הזאב, וחוטף ובורח. ולכן, מסביר הגר"ב שרייבר, מְשַׁכְּנֵנו של הזאב הוא ביער, לְשֵׁם הוא חוטף את הטרף ובורח. זו הסיבה שהזאב משורר על כל דבר 'פשע', הנאמר אצל השומרים, מפני שגם הם, השומרים, עיקר פשיעתם היא ביחס לכך שהצאן עליו הופקדו, נטרף ע"י הזאבים, מפני רגע של היסח-הדעת, והזאבים ניצלו זאת לחטוף ולברוח. ויש לדעת שזו היא גם תכונת הזאב הקיימת באדם, דהיינו, שגם כאשר אין בידו אפשרות לעשות את המצוה כתיקונה ובשלימותה, כדאי מאוד שינצל את כוח-החטיפה, ויידע שכל מה שיעשה - הכל יהיה בבחינת רווח נקי. וזה אומר, שאם אינך יכול ברגע זה לכוון בכל התפילה, תכוון מה שהינך מסוגל; אם אין בכוחך עתה להיכנס לעומק דף-הגמרא, תחטוף את מה שאתה כן יכול, וכל כיצא-בזה.

הדוגמא היא מ...סעודות השבת בבית היהודי! מצוי מאוד שראש המשפחה שֶׁב לביל שבת מבית הכנסת ואת פניו מקבֵּלֶת להקה של ילדים בוכים וצועקים, ואף אחד אינו יושב במקומו בשקט. והנה, אם אבא זה אינו חכם דַּיִן, ולא קולט את הסיטואציה אליה נקלע, הוא עוד מבקש שכאשר הוא משמיע דברי תורה על השולחן - שיהיה שקט מוחלט! ואם ילד פותח את פיו, מיד הוא גוער בו, וכל השולחן הופך להיות אש-להבה. בענין זה נזכיר גם את מה שהביא רבינו הגאון המרא דאתרא על הפסוק (שמות, ד' ב') שנאמר אצל משה רבינו: "ויאמר אליו ה' מה זה בידך? ויאמר מטה". ושואלים המפרשים, מדוע נאמר 'מטה', ולא מקל?

וכיצד קשור הענין הזה ל...שולחן השבת?

בדבריו הדגיש הגר"י זילברשטיין דוגמא נוספת ל'חטוף ואכול'.

"יש לי תנאי", אמרתי לאותו יהודי, "אחרי שאתה תסיים את ההרצאה שלך, יופיע אחד הילדים שלך ויספר לנו איך נראה הבית שלכם. הקהל יעשה השוואות בין איך צריך הבית להיראות לפי הדרשה שלך, ואיך הבית שלך נראה בפועל...מה אתה אומר?"

שיחה מיוחדת מפיו של מגיד המישרים הנודע רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א, מסרים חינוכיים שזורים בהומור משובח המבוסס על אמת כואבת...

צוות 'לקראת שבת'

"וַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹּתַי" (ויקרא כ"ה, י"ח)

Photo by mishpacha

הבית שלי באמת לא נראה כך, אבל זה בגלל שהוא עדיין לא בית... אנחנו עדיין לא ייצבנו אותו ולא ביססנו אותו כמו שצריך. הכל עדיין מפוזר ומבולגן, אין סדר וניקיון ברוב ימות השבוע, אנחנו עוד לא התמקמנו כמו שצריך ולכן אני לא יכול לנהל את הבית כנדרש. "ביום שיהיה לנו בית מסודר ונורמלי, החינוך בבית יהיה הרבה הרבה יותר טוב", הוא הבטיח לי...

הצעתי לו, שהוא ימסור את ההרצאה כמתוכנן, הבן שלו יספר איך נראה הבית בפועל ואותו בן גם יוסיף ויסביר שהבית עדיין לא מסודר ובהמשך, כשיהיה הכל מסודר, הוא בטוח שהבית יתנהל אחרת... פעמים רבות אני שומע הורים מתלוננים על כך שהם לא זוכים לראות נחת מהילדים שלהם. האבא יושב עם הילד ללמוד והילד לא יכול לחזור על המשניות כמו שצריך, אין לאבא נחת. נורא ואיום. הוא לא רווה נחת מבנו יקירו. רבותי, כתוב לנו בתהילים מתי מגיע השלב של 'ברינה יקצורו', אחרי שיש 'הזורעים בדמעה'.

אנחנו לא באנו לעולם הזה כדי לרוות נחת, והילדים שלנו לא עובדים אצלנו ולא אמורים לספק לנו נחת בצורה רציפה. אי אפשר לחנך ילדים כששעון העצר מופעל ואנחנו מחכים לראות כמה זמן ייקח עד שנזכה לראות מהם נחת. יש אנשים שמוכנים להרוג את הילד שלהם כדי לראות ממנו קצת נחת. אבל זה לא עובד ככה, כמו

אחד מגדולי הדרשנים בדורנו הוא ללא ספק הג"ר אברהם מרדכי מלאך, איש חינוך משכמו ומעלה, שהתברך בכישרון דיבור יוצא דופן, ומוכר מאוד בעיקר בקרב הקהילות החרדיות בארה"ב. דרשותיו נמסרות באידיש מתובלת באנגלית, ולכן רוב הציבור החרדי בישראל פחות נחשף אליהן.

עם זאת, המסרים שהוא מעביר בדרשותיו הם נפלאים, והצורה בה הם מוגשים לציבור מאפשרת לכל אחד לקבל מהם תוספת כח וחיזוק בעניינים השונים של תורה ויראת שמים.

בשורות הבאות נביא כאן חלק מדרשה שנשא הרב מלאך בארה"ב, באירוע המוקדש לנושאי חינוך הילדים, על ידי ארגון 'וקרבנתנו' שעורך כינוסים קבועים בכל חצי שנה, ואליהם הוא מביא את טובי הדרשנים וגדולי המחנכים. הדברים מובאים כאן בתרגום חופשי, ולעיתים בשינויים הנדרשים בשל ההתאמה ליושבי ארץ הקודש. וכך מספר הרב מלאך:

לפני תקופה פגשתי יהודי שלנו כאוב מאוד על נושא חינוך הילדים. הוא דיבר איתי באריכות על כמה שהמצב של הדור שלנו קשה, כמה שההורים לא מספיק משקיעים בחינוך הילדים, כמה שהבתים שלנו לא בנויים בצורה נכונה, וההורים לא מעניקים מספיק חום ואהבה לילדיהם.

הצעתי לאותו יהודי הצעה מעניינת: אולי תמסור הרצאה לציבור אודות האופן שבו צריך להיראות בית יהודי, איך צריכים ההורים להתנהג כדי שהילדים יצעדו על דרכי התורה והיראה.

הוא הרהר מעט, ואמר כן, אני מסכים. הדברים מספיק ברורים אצלי ואני יכול לומר אותם גם בהרצאה לפני קהל.

אבל יש לי תנאי, אמרתי לאותו יהודי, אחרי שאתה תסיים את ההרצאה שלך, אני אעלה על הבמה את אחד הילדים שלך, והוא יספר לנו איך נראה הבית שלכם. אחר כך הקהל יעשה השוואות בין איך צריך הבית להיראות לפי הדרשה שלך, ואיך הבית שלך נראה בפועל לפי איך שהבן שלו חווה אותו כאחד הילדים בבית...

האיש התחיל לכחכח בגרונו במבוכה, ולבסוף אמר לי: אתה צודק,

הילדים זה ייתפס כאילו שכל היהדות כולה טועה, רחמנא ליצלן.

העולם הביתי והעולם החיצון

אני רוצה לשאול אתכם שאלה מעניינת:

איך עושים 'אפצ'???

איך מתעטשים?

זה תלוי כמובן במיקום שבו אתם נמצאים כשהגירוי החזק להתעטש עולה במעלה האף שלכם. מי שנמצא ברחובה של עיר, בין אנשים זרים ולא מוכרים ופתאום חש בצורך עז להתעטש, מה הוא יעשה? יבליע את העיטוש בכל כוחו, ואם הוא לא מצליח, אז הוא ישחרר אותו החוצה בעדינות מרובה, או ינסה להסוות אותו בתוך שיעול קולני.

לא נעים להתעטש בפני ציבור...

ומה קורה כשאפצ' הזה מטפס במורד החוטם כשאותו אדם נמצא בביתו ושרוע על הספה אחרי יום עבודה מפרך? כל חלונות הבית רועדים מהעוצמה, ורסיסים מתעופפים לכל עבר.

מעשה היה באיש אחד שהלך ברחוב בשעה שלא היתה נפש חיה בחוץ, הוא צעד לבדו והנה מגיע הגירוי והוא עושה חשבון שממילא אף אחד לא נמצא ולא שומע, ולכן האפצ' היה חזק ועוצמתי... נתזי רוק יצאו יחד איתו והכתימו את חליפתו של האיש שמיהר לנגב אותה בהפטירו "אוי, איזה חורבן...".

כעבור דקה וחצי הגיע עיטוש נוסף, ושוב הפטיר האיש "אוי איזה חורבן", בעודו מנגב את חליפתו.

אחרי העיטוש השלישי, הוא שם לב לפתע שבעצם מישהו צועד אחריו. הסתובב אליו ושאל אותו: "סלח לי, כמה זמן אתה כבר צועד אחרי???"

ענה לו האיש שמאחוריו: "עוד מלפני החורבן הראשון..."

נו, הבדיחה מצחיקה כמובן, אבל מה המסר שהיא מעבירה לנו? לכל אדם יש שתי מערכות חיים, הוא מנהל חיים כפולים במקביל, כל ימי חייו. יש את החיים בתוך הבית, ויש את החיים מחוץ לבית. מחוץ לבית הוא מנומס, מאופק, ייצוגי, לבוש יפה, מברך בכוונה גדולה ועוד ועוד.

בתוך הבית ההתנהגות שונה. אנשים משחררים לחץ כשהם בבית, הרבה פחות מנומסים ומאופקים. כמה פעמים קורה שאבא צועק על הילדים שלו, ופתאום הוא מגלה שהדלת פתוחה ואדם זר עומד שם... באותו רגע הטונים של האבא יורדים באחת...

אף אחד לא מתנהג בבית כמו שהוא מתנהג בחוץ.

והילדים מבינים את זה וקולטים את זה.

הם מבינים היטב את ההבדל בין מה שקורה בבית למה שקורה בחוץ, ולכן כל החינוך שהם מקבלים בחוץ, בין אם זה בחיידר או בבית הספר, ובין אם זה בבית הכנסת כשאבא מעודד אותם לומר 'אמן' או לחזור על תלמודם, זה חלק מההתנהגות הייצוגית, זה חלק מאיך צריך להתנהג בחוץ.

אבל זה לא קשור ולא נותן להם שום רמז איך הם אמורים להיראות ולהתנהג בבית. החינוך של הבית הוא החינוך האמיתי, זה החינוך

שאתה הולך לרופא ומקבל תרופה וברור לך שהיא לא משפיעה באופן מייד, גם חינוך הילדים לא מוציא פירות מיידים. זה לוקח שנים רבות עד שרואים מהם קצת נחת.

שגרירי היהדות

כשאנחנו עוסקים בחינוך, אנחנו צריכים לבדוק מה התפקיד שלנו בבית. מה התפקיד של הורים שרוצים לחנך את ילדיהם כראוי. איך מחנכים ילדים בצורה הטובה ביותר?

אני רוצה לספר לכם בדיחה שהיו מספרים פעם, בשנים שהייתי ילד, וכך היתה הבדיחה הזאת מסופרת.

באחת האספות הבינלאומיות של העצרת הכללית של האו"ם, ישבו נשיאי כל המדינות בעולם בחדר האוכל של האו"ם, והמתינו לארוחת ערב, שלפי התפריט אמורה היתה לכלול בשר בקר יוקרתי עם יינות משובחים ותוספות טעימות במיוחד.

אלא שאירעה תקלה חמורה, ולבסוף לא הוגש בשר בפני הסועדים המאוכזבים. הם נאלצו להסתפק בלחם עם קצת סלטים.

היה שם עיתונאי נמרץ, שהחליט לעבור בין מנהיגי המדינות ולשאול אותם שאלה אחידה, על מנת שיוכל להציג בפני קוראי העיתון שלו את התשובה המשתנה מנשיא לנשיא.

הוא ניסח שאלה כזאת:

"סליחה אדוני, נשמח אם תביע את דעתך לגבי המחסור בבשר הערב בארוחה?"

שמע זאת ראש ממשלת פולין, שאז היתה מדינה ענייה מאוד שסבלה ממחסור חמור במוצרי צריכה בסיסיים, וענה לעיתונאי בשאלה: "מה זה בשר?"

הנשיא האמריקאי שמע את אותה השאלה ושאל את העיתונאי בחזרה: "מה זה מחסור?"

הנשיא הרוסי לא הבין מה זו הבעת דעה?

ואילו ראש הממשלה הישראלי: היה חייב להבין מה זה סליחה???

הבדיחה היא רק בדיחה, אבל יש בה היגיון מסוים שאומר שכל אחד מהאנשים שמגיעים לאו"ם כמנהיגי מדינות, מייצג את המדינה שלו, ובאותו הזמן הוא המדינה והמדינה זה הוא. ברור שראש ממשלת פולין יודע מה זה בשר, אבל הפולני הממוצע באותן שנים לא ידע מה זה! נשיא ארה"ב יודע שיש דבר כזה שנקרא מחסור, אבל האמריקאי הממוצע מעולם לא חווה מחסור במזון, וכן הלאה לגבי הרוסי והישראלי...

כשראש ממשלת בריטניה עומד על בימת העצרת הכללית של האו"ם ומגרד באף, כל הממלכה הבריטית מגרדת באף!!!

הורים יקרים, חשוב שנבין דבר אחד בסיסי ויסודי: בבית שלנו, אנחנו השגרירים של הקדוש ברוך הוא. אנחנו מייצגים את היהדות בעיני הילדים שלנו, אנחנו הנציגים של בורא העולם!

הצורה בה אנחנו מציגים את היהדות בפני הילדים שלנו, זאת הצורה שבה הם יקלטו אותה, ולכן חשוב שאנחנו נשווק להם את היהדות בצורה הטובה ביותר!!!

אסור לנו לעשות טעויות, כי אם אנחנו טועים, חלילה וחס בעיני

לאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב. השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום"... הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת"

פניני דעת ממרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"אֵת מְשַׁפְּטֵי תְּשֻׁמְרוּ וְעֵשִׂיתֶם אִתָּם" (ויקרא כ"ה, י"ח)

תלמידו ומקורבו של רבינו, הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א אמר לו פעם: היום או מחר אמורים להגיע עם שאלה כזו וכזו - היתה זו פרשיה סבוכה ביותר, שנדרשה להכרעת רבינו. כיצד חושב הוא להכריע.

וענה: כסבור אתה שאני יודע? איני חושב לא רגע לפני ולא רגע אחרי. בשעה ששואלים, נותנים בפי את המענה, ואותו אני משיב! ופעם ישבה אצלו בתו הרבנית קניבסקי ע"ה, ובמהלך הסעודה סיפרה סיפורי מופת מרעישים מחמיה, מרן ה"קהילות יעקב" זצ"ל, בעודנו חי עמנו. הוראות שלא הובנו והצמיחו ישועות, ממש: "כל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל"! "נו", סיימה דבריה, "וואס זאגסטו, טאטע?" מה דעת רבינו על כך?!

נענה ואמר: הכתוב אומר (תהילים לז, לג): "פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט, תורת אלקיו בלבו לא תמעד אשריו" - מה כתוב כאן? שאם פיו של הצדיק הוגה רק דברי חכמה, ולשונו מדברת אך ורק משפט, ובלבו רק תורת אלקיו, כלום יש חשש שימעדו אשריו?! לא יתכן הדבר, ולכן כל הוראותיו מתבררות כנכונות, וכל עצותיו מצליחות, וכל ברכותיו מתקיימות - פסוק מפורש הוא, וזו המציאות! - ונאים הדברים, למי שאמרם!

שהרב יוציא אותי מהגיהנום

לאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב.

השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום"...

הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת".

סיפר העסקן שהגבאי של הרב מטשיבין זצ"ל הבחין בשעתו שחסר לרב כפתור במעילו. מיהר לתפרו, ובטעות דקרו במחט שבידו. הזדעזע, וקרא: "אוי וי, עתה לא אצא מהגיהנום!" הרגיעו הרב מטשיבין: "הרגע אני מוציאך משם". נהרו פני הגבאי.

כעבור שנים פנה אליו הרב מטשיבין ואמר לו: "אני זוכר את הבטחתך, אבל דאג נא שלא תהיה לי עבודה קשה מידי"...

נשא רבינו ידיו, ואמר: "מי ישתווה לרב מטשיבין!"...

נכד רבינו הגאון רבי ליפא ישראלזון שליט"א סיפר לדודו, מרן הגאון רבי חיים קניבסקי (שליט"א), שרבינו קם כהרגלו בשתים לפנות בוקר והתאונן על חולשתו הנוראה, ואמר שאין לו כח לכפתר את הכפתור בחולצה -

וישב ללמוד בהתלהבות ארבע שעות עד לתפילת שחרית!

איך אפשר?!

ומרן ענהו: "מה הפלא, אם יש כזו אהבת תורה. זה נותן את הכח: "כי בם חייתני"!"...

היו שבתות שבתשות כוחו לא יכול היה להרים את גביע הקידוש, והוצרכו להניחו בידו, ונרדם במהלך הארוחה -

אך התגבר כארי אחריה, לשעות ארוכות של לימוד בהתלהבות!

ונכדו מעיד, שבתוקף חולשתו, כשביקש להקריב אליו את הגמרא העניקת, אחז בשולחן הכבד ששניים היו צריכים להזיזו, ובמשיכה אחת גררו אליו!

סיפר נכדו, הגאון רבי אליהו רימר שליט"א: בהיות רבינו בן 98 אסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים מפאת השתיה הנחוצה עבורו, ואם מפאת הכרח האכילה בהיותו חולה סכרת. החליט להתחבר לעירוי נוזלים, ובאשר לאכילה קיוה שיוכל להתענות. במהלך הצום ירדה רמת הסוכר ודחקו בו לאכול, והורה להמתין. שאלוהו: הלא במקרים כאלו מורה הוא לאכול בלא שהות. וענה: אכן כן, אבל זאת משום שהחולה אינו יודע לאמוד עצמו ולהחליט מתי לאכול. אני

ושבו נשמע קול הלימוד המתוק מהמקום שבו הספיק לפני שש,
בעומק הריכוז והעיון -

וכעבור שתי דקות קם וסגר את הגמרא. הגיע הזמן ללכת לתפילה!

בת רבינו, הרבנית ישראלזון תליט"א, סיפרה למקורבו הגאון רבי
יצחק דרזי שליט"א, שבשנים האחרונות הגיעה פעמיים בשבוע
לבית רבינו, לעסוק בצרכי הבית. לפני שחזרה לביתה היתה נכנסת
לחדרו לברכו בברכת לילה טוב, והיה עונה: לילה טוב, ברכה והצלחה,
ונחת מהילדים. כעבור זמן פסק מלענות, והסתפק בתנועת ראש.
שאל, האם לא נעלבה מכך.

וענתה שאין עבודה מחמאה גדולה יותר -

רבינו הבין שתעריך את עשר השניות שהיא חוסכת לו, בכך
שמסתפקת בניד ראשו.

במודיעין עילית הוקם תלמוד תורה בנשיאות רבינו, וכל ענייניו
נחתכו על פיו. התלמוד תורה התעתד לעבור מדירות העראי למבנה
קבע, והנהלתו ביקשה שרבינו ישתתף במעמד הנחת אבן הפניה.
בקשה מופקעת, לכל מי שהכיר את ניצול זמנו וסלידתו מטקסים.
אבל תשובתו הפתיעה: "מדוע צריך אני לבוא עד קרית ספר, אפשר
לשגר את אבן הפינה על ידי שליח!..."

אדרבה. נסעו חברי ההנהלה לירושלים והאבן עמם, וכמובן גם צלם.
הניחו את האבן על שולחן רבינו, שאמר: שמלבד הפסוק "אבן מאסו
הבונים היתה לראש פינה" לא ידוע לנו ממקור קדום על מנהג הנחת
אבן הפינה.

מסר את האבן לידי השליח ומזוגו "לחיים", ברך ב"ברכה והצלחה",
והטקס תם.

שאל הנכד: "האם לצאת ברקידה?"

"נו נו", השיב רבינו, "איהר קענט טאנצן", אתם רשאים לרקוד! קמו
ורקדו סביב השולחן, ורבינו כבר שקוע בתלמודו.

שאל המנהל את הנכד בלחשישה: "אולי הריקוד מפריע לרב?"

וענה: "יכולים אתם לרקוע ולצרוח -

הוא לא כאן!..."

(קטעים מתוך הגדה של פסח 'ישא ברכה')

יודע מתי אצטרך לאכול. ואכן, עזר ה' והתענה כל היום הקדוש.
במוצאי יום הכיפורים הגעת, והיה שרוי בהתרוממות הרוח. ואמר:
"היה קשה, אבל ברוך השם עבר בשלום".

ענית: "זיום טוב היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש" (יזמא ע
ע"א) - ונהנה: "כן, כן" -

נטל ידיו לסעודה בשרית, כהרגלו במוצאי יום הכיפורים. אחר כך
אמר שאינו חש בטוב, ויש מחר שתי סנדקאוויות, ובאים הימים שבין
יום הכיפורים לסוכות בהם מתרבות השאלות, ועלה על יצועו ברבע
לתשע.

בתשע וחצי יצא מחדרו, ואמר: "אני מתקשה להרדם, לפחות
נעשה משהו מועיל". ישב ללמוד מסכת שבת בקול ובנעימה. בני
המשפחה, נכדים ונינים, התקשרו לשאול בשלום, איך הוא מרגיש
לאחר הצום. לא ענית, אלא סובבתי את האפרכסת לעברו, ושמעו
קולו המתרונון בלימודו. ביקשו שאגש ואפציר בו שילך לנוח, אבל
ממש לא היה שייך להפריעו מלימודו הערב.

בשלוש לפנות בוקר עלה בליבי רעיון. הכנתי לו כוס קפה בחלב.
מובן שלא הבחין עד שדחפתי מעט את הגמרא. נשא ראשו וראה
את הכוס. תמה: "הלא עודני בשירי!"

אמרת: "כבר עברו שש שעות!"

הביט בשעונו, ונחה דעתו: "הא, נו, ישר כח, ישר כח!"

שתה והמשיך ללמוד עד לתפילת שחרית, ואמר: "ראה מי שיוציא
אותי בברכת התורה". מצאתי בחור שגמגם בהתרגשות. לאחר
שהלך, אמר: "לא שמעתי בברור, אצא כבר בברכת אהבה רבה".
והתנאי לכך, כידוע: "והוא ששנה על אתר", להמשיך וללמוד אחר
התפילה...

שימש כסנדק בשתי הבריות, ופנה לנוח מעט. נפרדתי לשלום
ונסעתי לבית. התקשרתי משם לבית רבינו, וסיפרו שהוא יושב כבר
לומד כמנהגו מידי יום...

מאי משמע ניצול הזמן?! בנו היה קם בשתיים בלילה לעסוק בתורה
וקול לימודו התרונון בבית. לקראת השעה שש החל בהכנותיו
לתפילת שחרית. אמר את ברכות השחר במתינות ובריכוז, ונתרו
שתי דקות עד להליכה לתפילה -

וישב, ופתח את הגמרא הגדולה, והסיר משקפיו, והורה באצבעו,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

נכנסתי לקודש פנימה וסיפרתי לרבינו את כל מה שהיה, ושאלתי לאיזה שפל מדרגה יכול אדם להגיע ברדיפה אחרי הכבוד בצורה הכי מבוזה. ולתדהמתי תגובתו של רבינו היתה: "תתפלל שלך זה לא יקרה"

צרוך סיפורים ועובדות על ענוותנותו המופלגת של מרן בעל 'אילת השחר' רבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, מתוך הספר 'קנייני תורה' שנכתב על ידי תלמידו הג"ר משה סחייק שליט"א

אמר רבינו על הסיפור הזה כמה פעמים שלא היה מסוגל להאמין שאדם העז פנים לשאול כך את החזון איש, אבל שלח את בנו לשאול אם המעשה נכון, ואישרו את המעשה.

אמר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א:

"אני נזכר בסיפור ומבהיל לראות איזו דרגת ענוה הגיע רבינו עד היכן הדברים מגיעים, ואני הייתי בשעת מעשה:

"ישב שם תלמיד לידו, רבינו ישב על המושב הקדוש שלו, הכסא הישן בלי המשענת, היה לו על האצבע פטריה, אז ממילא לחתוך הציפורן היה קשה.

"על כל פנים הפטריה גרמה שהיה נראה כאילו ציפורניו ארוכות, ניגש אליו אדם אחד ואמר לו, שה'בן איש חי' אומר שציפורן כשהוא ארוך הוא מאוד מזיק, וה'קליפות' נאחזים שם, ואמר שה'בן איש חי' מתיר אפילו לחתוך את הציפורן בתשעה באב.

"אני לא הבנתי איך הוא אומר לו כזה דבר", מספר הגר"ד סגל, "גיוואלד, אתה בן גילו? למדת איתו בחברותא? אתה החבר שלו? איך אתה אומר לו כזה דבר בכלל? אבל אותו אדם אמר!

"ר' אהרן לייב זכר צדיק לברכה ענה לו עם כזו ענווה, ועוד לא מספיק הוא הושיט לו האצבע, נתן לו שיבדוק בעצמו, שיראה האם זה גדול, האם זה בולט מהאצבע או זה לא בולט,

"גיוואלד, מישהו אחר היה... מה? אתה בא להגיד לי כזה דבר? ואתה עוד מטיף לי על קליפות? והוא, אני חשבת, כאילו הוא מחוץ לעצמו, עם כזו פשטות, והוא עוד כשואל עצה האם זה כן בולט, האם זה חציצה או לא חציצה, אתם מבינים על מי אנו מדברים פה? איך

"וַיֵּרָא אֶת מַאֲלָקֵיךָ" (ויקרא כ"ה, י"ז)

'כל דבר המסור ללב שאין מכיר רק אלא מי שהמחשבה בלבו נאמר בו ויראת מאלוקיך' (רש"י)

בשורות הבאות נצטט קטעים מתוך הפרק התשיעי של הספר הנפלא שראה אור באחרונה 'קנייני תורה', פרי עמלו ועטו של הג"ר משה סחייק שליט"א, אשר היה משתתף תמידין כסדרם בשיעוריו של מרן בעל 'אילת השחר' זיע"א, ורשם מפיו עובדות, רעיונות, שיחות ודברי הדרכה לרוב.

הרב סחייק כבר חיבר כמה וכמה ספרים המבוססים על אשר שמע וראה בביתו של מרן זיע"א, וכעת הגדיל לעשות בחיבור הנפלא רב האיכות ורב הכמות, שמעניק למעיין בו ממדים חדשים בדרכי קניין התורה, על פי משנתו של מרן זצ"ל.

הדברים יובאו בשורות הבאות בשינויי עריכה נדרשים, והרוצה להוסיף לקח, יעיין בספר עצמו וירוה נחת.

על מי מספרים סיפורים כאלו?

סיפר ראש הישיבה את המעשה הידוע שמספרים על בעל ה'נתיבות' והגאון רבי עקיבא איגר שנסעו לעיר מסוימת בכרכרה, ותושבי העיר יצאו לקראתם. אמרו אנשי העיר, שאין זה כבוד התורה שסוסים ישאו את גדולי הדור, שחררו את הסוסים ורתמו עצמם לכרכרה. רעק"א אמר ודאי שלא לכבודי עושים - אלא לכבוד הנתיבות, וירד מהכרכרה וסייע בנשיאתה, וכן גם הנתיבות אמר ודאי שלא לכבודי עושים, אלא להרעק"א, וירד גם כן מהכרכרה וסייע כנ"ל, כשהגיעו לעיר, פתחו התושבים את הכרכרה וראו אותה ריקה!

מספר מרן ששאלו את מרן החזון איש אם הסיפור נכון...

ענה החזון"א: אם הסיפור היה או לא היה אינני יודע, אבל לפי הגדלות שלהם בתורה, על כרחך שהיה להם ענווה גדולה מאד, ושייך שהיה אצלם כזה מעשה.

האם אתה גדול הדור?

רבינו סיפר ששמע שאחד שאל את מרן ה"חזון איש" אם הוא יודע שהוא גדול הדור, והשיב שכן, וחזר הלה ושאל, אם כן מה שייך ענווה? והשיב לו ה"חזון איש": אם לאחרים היו כחות כמו שלי היו יכולים יותר לגדול.

אצלכם הבחורים מקבלים זאת בשמחה, כדאי לנהוג כך!... שאלתי מה ללמוד - ענה - "ארחות צדיקים או פלא יועץ, יש שם הרבה יראת שמים".

יש יותר טובים

סיפר הרה"ג נתן צבי כהן שליט"א מבאי ביתו של ראש הישיבה: כשנולדה נכדתי [תשס"ו לערך] נכנסתי עם בני להתברך אצל מרן, אמרנו לו שקראו שמה תמר על שם אשתו ע"ה, ואגב זה בקשתי ממנו שיברך אותה שתזכה לבעל כמו הראש ישיבה. עשה תנועת ביטול בידו ואמר: "ניין [לא]!!!... יש יותר טובים".

תתפלל שלא תרדוף אחרי הכבוד

הרה"ג ר' דוד ברוורמן שליט"א זכה להשקיע מכישרונותיו לקרב רחוקים בארגון ערכים. פעם אחת הוצרך לנסוע לכנס בחו"ל, את הכנס אירגן איש ציבור שבצעירותו היה איש רב פעלים, וכעת מפאת גילו התמעטו המעשים הציבוריים שעושה - ומכל מקום החליט לעשות כנס - ולכנס זה נסע הרב ברוורמן.

יום לפני הכנס קיבל הרב ברוורמן מכתב ובו קורות חיים - פירוט של מעשי הצדקה והחסד שעשה אותו איש ציבור בחייו. אמר הרב ברוורמן: כשעליתי על הבמה היה שם אותו איש ציבור, ומארגן האירוע רמז לי לספר בתחילת דברי את קורות חייו ומפעליו הרבים והכבירים.

ומה יכולתי לעשות!?

החילתי לתאר מעשיו בעוד הוא לידי מתכווץ, כאילו אמר לקהל השומעים, הלוואי ולא הייתי פה לשמוע את הכבוד שמדברים עלי בפני.

אולם תוך כדי דברי - אותו מארגן בעט בי מתחת לשולחן - ודחק בי ברמיזה להמשיך ולפאר מעשיו. גם עכשיו בליט ברירה המשכתי, ואותו אדם ממשיך להתכווץ ולעשות תנועות "אי נעימות" לכאורה משום שמדברים בשבחיו.

כשסיימתי לדבר והגיע הבא אחרי לדרוש, ראיתי להפתעתי שגם הבא אחרי דורש באותו אופן על מפעליו החשובים של האיש ציבור, ושוב הוא מתכווץ כאילו בורח מהכבוד וכך גם עם הדרשנים הבאים. הדבר היה קשה עבורי - נכנסתי לקודש פנימה בבית מרן ראש הישיבה, וסיפרתי לרבינו את כל מה שהיה, ושאלתי לאיזה שפל מדרגה יכול אדם להגיע, שהרי אפילו שאדם מבקש כבוד, היינו מצפים שירגיש קצת אי נעימות כגון כאן - הרי צריך להתבזות בפני כל מרצה, לשלוח קורות חיים, לבקש ממנו שיספר, וביודעו שהמרצה יודע שהכל זיוף, ולא רק הוא אלא גם הקהל - שהרי אנשים לא טיפשים, והרי זה דבר לא רגיל שכל מרצה חוזר שוב פעם על שבחים כאלו אדירים, ואין זו בריחה מהכבוד, אלא רדיפה אחרי הכבוד בצורה הכי מבזזה.

ולתדהמתי תגובתו של רבינו היתה: "תתפלל שלך זה לא יקרה". והוסיף ואמר: ודע שככל שהאדם מתבגר היצר של הכבוד עולה יותר ויותר, עד שמוכן אפילו להתבזות בשביל טיפה כבוד.

אפשר לבוא לדבר על אדם גדול כזה? אני לעצמי לא יודע איך ניתן להגיע לשיעור ענוה כזה".

אם לא נלחמים בכבוד - נסחפים אחריו

אמר הרה"ג ר' נתן רוטשילד שליט"א: מרן ראש הישיבה היה חוזר הרבה על מה שכתוב באגרת הגר"א שנדפסה עם הביאור שלו [נוסח ארם צובא עם ביאור ראש הישיבה], "אל תקנא בהבל המדומה" כי על הנאת הכבוד - אומר ר' חיים וואלוז'נר, מורידים בשכר בעוה"ב יותר מכל הנאות.

והוסיף, שכשהחזו"א זצ"ל היה מקבל מכתבים, הוא היה מקפל את ראשיהם שלא יראה את השבחים שכתבו עליו. וכאן הוא הוסיף עוד מילה חודרת לבב... שאם לא נלחמים בכבוד, אז נסחפים אחרי הכבוד.

גם החזו"א היה צריך להילחם בכבוד!

עני ששאל בגד

עוד מספר נכדו: מרן רה"י זצ"ל היה עניו עד מאוד, אבל זה לא בא לבד, גם אחרי שהיה מפורסם מסוף העולם ועד סופו היה נלחם בכבוד, הוא היה מחזק את עצמו באמת האמיתית, שכל כוחותי, וכל מעשי, וכל כישורי, הכל זה מהקב"ה. כמו שכתב ה'חיי עולם' [בפרק כ"ז] משל לעני ששאל בגד לכמה שעות מעשיר, והגיע לחתונה, הוא לא חושב להתגאות בבגד הזה.

ככה ראינו, נשמנו, וגדלנו אצל מרן רה"י... נכון שהוא היה עניו בטבעו, אבל הוא נלחם ועבד ועמל להגיע לדרגות נשגבות, שכמעט לא שמענו בדור האחרון... והוסיף מרן רה"י זצ"ל, שגם רבינו הסטייפלער ומרן החזו"א איש זצ"ל הגיעו למעלתם על ידי ענוותנותם הנפלאה. אמר הגר"י סוקל שליט"א בשם בן ר"ש ברויאר: כשחזר רבינו מנסיעתו לחו"ל, היו על קיר ביתו כתובים דברי חירוף כנגדו ח"ו. התחילו בני הבית למחוק את הכיתובים המבזים, אבל אמר רבינו להם אל תמחקו... והסביר: "כל כך הרבה התעניתי, הסתגפתי והתפללתי שהכבוד בנסיעה לא יזיקלי... ועתה שישליקצתתי קון איך אמחק?".

ועוד מספר הגר"י סוקל שליט"א: סיפר לי הגה"צ רבי דן זאב סגל שליט"א שלמד הנהגה מרבינו שליט"א - שאף אם הוא צריך לעזרתו של איזה תלמיד חכם כדי לעזור באמצעותו למישהו וכדו', אינו קורא לו אליו, אלא ממתין להזדמנות שאותו תלמיד חכם יבוא ממילא ואז יבקש ממנו את הבקשה.

וסיפר הגר"ז שפעם הבינו בני הבית שרבינו צריך לו וקראו לו, ואח"כ הקפיד רבינו ואמר למה קראתם לו, מי אני שאקרא לו!...

חשש למיחזי כיוהרא

ועוד אמר: בליל ש"ק פ' תצוה תשס"ה - שאלתי את רבינו שליט"א אם כדאי ללמוד מוסר לפני השיעור, וענה בחיוב, ודאי כדאי, ושאלתי - האם הראש ישיבה גם נהג כן לפני השיעור... וענה: לא עשיתי זאת כי חששתי למיחזי כיוהרא... וגם לא רציתי לעשות דבר לא מקובל... שאלתי אם כן למה הראש ישיבה אומר לי לעשות כך... וענה - אם

החזון איש מצידו גם כן לא הגיב מאומה, כאילו לא קרה כאן כלום... הוא המשיך לשוחח עם האיש בנינוחות ובסבלנותו הנודעת, ובאותה טבעיות כמקודם. חיוכו הרציני לא מש מתואר זיו פני קדשו, תוך כדי שהוא מקשיב בשיא הריכוז לדברי האיש שלפניו, כמי שהיה זה האדם היקר לו ביותר! רבי שלום שבדרון שעמד מן הצד, נבהל ונבוך ולא ידע את נפשו; רוחו נסערה עליו ביותר - כיצד אמור הוא להתנהג במצב שכזה?

מאוצרותיו של הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

”ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך פי אני ה' אלקיכם” (ויקרא כ"ה, י"ז)

כבר עמדו על כך המפרשים: מה ענין "ויראת מאלקיך" וגו' למצוה זו בדוקא? עיין רש"י ומפרשים. ברם פרשו בספרי קודש, ביסוד מצוות הללו שבין איש לעמית, שיש בהן גם הגיון אנושי, וסדר מובן מתוקן ומקובל בין הבריות, כנהוג גם במדינות המתוקנות שבעולם, שכן הדעת נותנת שצריך אדם בן תרבות לתקן התנהגותו בדרך ארץ, באנושיות וביושר, ובמשא ומתן באמונה, שלא להונות ולרמות וכו'. אולם עיקר הסיבה שאנו עם בני ישראל בני קל חי מחויבים בכל זו העבודה של תיקון המידות, אינו מפאת הבנת השכל, והגיון האנושי המוסכם ומקובל בין הבריות, אלא התורה הקדושה נותנת טעם המצוה מחמת "ויראת מאלקיך!" בלבד, ולא ירא מאנשים, מה יאמרו ומה יגידו ומה יחשבו, שאין זה נאה... אלא מחמת יראת שמים ופחד השם יתברך אדון העולם, המצוה ומזהיר ומתרה בנו בתורתו הקדושה "ולא תונו איש את עמיתו!", ולא מחמת הבנת הגיון שכל אנוש, אלא "כי אני ה' אלקיכם!", וככל אשר אני מצוה אתכם עליכם לעשות וככל שאר מצוות התורה שאנו מקיימים בתמימות ובפשטות, "אשה ריח ניחוח לה", נחת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני (רש"י ויקרא א, ט), ולא שיהיה על מידות ואיש טוב וישר והגון מחמת שכן הוא מקובל ויפה בין הבריות, לי מה שדעת אנושי נותנת.

ברוב התלהבותו, לא השגיח האיש במעשיו, ותוך כדי תנועות ידיו והמשוונות והנמרצות, הפך את קנקן המים שעמד על גבי השולחן, וכל המים נשפכו בשצף קצף לכל עבר, ואף על רבינו החזון איש בעצמו. כל השולחן נשטף במים רבים שזלגו מיידית אל עבר הרצפה הנקיה, בגדיו של החזון איש נרטבו לגמרי, אבל האיש לא שם לב כלל, בלהט התלהבותו לא הבחין ולא הרגיש מה עולל כאן אצל גדול הדור.

החזון איש מצידו גם כן לא הגיב מאומה, כאילו לא קרה כאן כלום... הוא המשיך לשוחח עם האיש בנינוחות ובסבלנותו הנודעת, ובאותה טבעיות כמקודם. חיוכו הרציני לא מש מתואר זיו פני קדשו, תוך כדי שהוא מקשיב בשיא הריכוז לדברי האיש שלפניו, כמי שהיה זה האדם היקר לו ביותר!

רבי שלום שעמד מן הצד, נבהל ונבוך ולא ידע את נפשו; רוחו נסערה עליו ביותר - כיצד אמור הוא להתנהג במצב שכזה? מתחילה רצה לרוץ מיד ולהחזיר את הסדר על כנו, בראש ובראשונה יש להעמיד את האיש על מקומו הנכון, ואחר להגיש לרב מגבת לספוג את המים הספוגים בבגדיו... לנגב את השולחן הרטוב, ולנקות את הרצפה וכו' וכו'... אבל בראותו שהרב אינו מראה שום תנועת התפעלות כלל,

מעשיה מופלאה עד מאוד באיכותה, סיפר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, ממה שהיה הוא בעצמו עד בדבר.

בהזדמנות אחת, כשהזדמן רבי שלום לעיר בני ברק, שם פעמיו אל ביתו נאוה קודש של מרן החזון איש זצוק"ל - כידוע שהיתה דלתו פתוחה תמיד לכל דורש ומבקש. בהכנסו אל הקודש פנימה, נעמד להמתין אצל הפתח, עד שיוכל לגשת אל הרב. והנה ממקום עמדו בפתח החדר, רואה הוא לתדהמתו איש אחד שאינו שפוי בדעתו, עומד אצל השולחן, ומשוחח בלהט עם החזון איש על ענייניו, ותוך כדי דיבורו מתלהב בתנועות שונות ומשוונות, ומסתובב בהיפראקטיביות מצד לצד...

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

באופן טבעי מביאים לראש בית הדין פירות, אשר מגיעים לו כדין. ואכן במשך שנת השמיטה הייתי מביא לבית רבינו ארגזי פירות, לו ולמשפחתו. בסוף השמיטה, בגמר עונת הפירות, ישבתי אצל רבינו, ולהפתעתי פתאום הוא הוציא חבילת שטרות מהכיס ומגישם אלי ואומר: "זה עבור ההוצאות על הפירות שביעית שהבאת לכאן במשך השנה"... הייתי בהלם, לא האמנתי למראה עיני. כמובן שסירבתי לקבל, אך רבינו בשלו

על שומרי שביעית והנהגותיו של מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל באוצר הבית דין

הרב ישי מזלומיאן

"ובשנה השביעית שבת שבתון" (ויקרא כ"ה, ד')

מה גרם לקיבוצניק לשמור את מצות השמיטה ולהשבית את שדותיו?

היה זה לאחר אחת המלחמות בעזה. ישבנו יחד לארוחת ערב בסלון ביתנו שבקיבוץ, ודנו במצב הבטחוני. כמובן שאני צידדתי, שיש להכות ב"אגרוף ברזל" במחבלים.

אבל הפתיעה אותי בתי בשאלה: "מדוע יש לנו זכות על הארץ יותר מהערבים? הם חיו פה, ואנחנו באנו לפה?" הופתעתי. אבל מיד הגבתי, בתנ"ך כתוב שארץ ישראל שלנו!!!

וכאן באה השאלה היותר מביכה: "אבא", אמרה לי, "מתי בפעם האחרונה ראית את ספר התנ"ך? מה לך ולתנ"ך שאתה פתאום מנפנף בו, כדי "לנפנף" מכאן את הערבים?"

השיחה הגיעה לפסים מביכים... תראי, אמרתי לה, ספר התנ"ך הוא ספר הספרים, הוא הספר של עם ישראל, ואני לא כל כך בקי בו, אבל לקחתי את דבריך לתשומת לבי, ומהיום כל ערב נקרא פרק מהתורה.

וכך התחלנו מבראשית, למדנו על בריאת העולם, אדם הראשון, נח והמבול, האבות הקדושים ועוד. לא מזמן הגענו לפרשת "בהר", שם מצוה התורה להשבית את האדמה שנה שלמה!!!

נפלה דממה בסלון... שנה שלמה להשבית את האדמה משמעותה התרסקות כלכלית, מי יכול לעמד בזה? למה הקדוש-ברוך-הוא מצוה כזו מצוה קשה!?!...

המשכנו לקרוא, ולתדהמתנו השאלה שלנו בסלון הבית, כתובה בתורה: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נקצור?!" וכאן הגיעה התשובה המדהימה. בורא עולם מתחייב מראש, לתת פרנסה שלוש שנים קדימה, למי שמתחייב לשמור שמיטה.

קראתי את הפרק כמה פעמים להיות בטוח שאני מבין נכון. שאין "אותיות קטנות". אבל אחרי ההלם, הדברים היו כתובים ברור מאוד,

פשוט מאוד, אם תאמין תרנויח!!! החלטנו למחרת לברר איזו שנה אנחנו לשמיטה. התברר שאנו עומדים בשנה הששית. כלומר אין הרבה זמן להתכונן חייבים לקבל החלטה. וההחלטה נפלה - אני מתחייב לשמור שמיטה בשנה הבאה, כעת עלי להמתין מה יתן לי בורא עולם השנה.

המתנתי לראות יבול פי שלוש. אבל זה לא קרה. שדותי הניבו כמוות של פלפלים בדיוק כמו כל שנה. כמעט התאכזבתי... אבל כאן בא הנס הגדול.

בספרד יש אקלים דומה לארץ. וגם הם מגדלים מה שאנחנו מגדלים בארץ. כמובן שיש לנו תחרות איתם.

והנה הזמנו חומר הדברה מסין לריסוס השדות. החומר בספרד היה באיכות גרועה ופגם את כל היבול. כתוצאה מכך, נוצר מחסור בשוק הפלפלים, הביקוש גדל והמחיר האמיר ל-פי 3!!! מה שאני מרוויח בשלוש שנים הרווחתי השנה!!!

הבנתי. כעת הגיע חלקי בעסקה אחרי שהקדוש-ברוך-הוא פרע את חלקו. עלי ללמוד דיני שביעית ולהשבית את האדמה כראוי.

מצוות השמיטה, זו המצוה שמחזקת את הבטחון בה'. מתנתקים מהאדמה ומהחומר ומאמינים שפרנסה היא מן השמים. כל יהודי

כל פעם שהגעתי לרבינו רבי ניסים קרליץ, הרגשתי את היחס הלבבי והמכבד. אף פעם לא הרגשתי ממנו שום ריחוק. הוא לא הסתכל עלי מלמעלה למטה. לא היה אצלו מושג של 'אני' ו'אתה', אלא 'אנחנו ביחד' חושבים

תמיד היה מוציא כסף ומשלם. גם לא הסכים אף פעם לקבל אתרוג באריזה פתוחה, רק באריזה סגורה. וכפי שהנהיג על פי הוראתו, שאין אפשרות לבחור אתרוגים מהאוצר בית דין.

משלושים אלף שקל - למאה שלושים אלף שקל...

כשחגגו את חנוכת בית הכנסת 'צא"י יד אהרן' - בית מדרשו הנוסף של רבינו ברמת אהרן (תשנ"א). בית הכנסת היה אז עדיין ללא מדרגות טיח ריצוף, ואף ללא חלונות. במקומם פרסו יריעות ניילון... העירייה דאגה הפתיעה וסידרה תאורה ארעית על גבי חוטים... שח רבי יצחק אנגלסברג שליט"א משגיח בישיבת סלבודקא וממייסדי בית הכנסת: בשבת הראשונה כשהגיע רבינו לבית הכנסת החדש, הוא קרא לי אחרי התפילה ואמר: "תראה, בקופת האוצר בית דין נשאר עודף [משנת השמיטה תשמ"ז], שלושים אלף שקל וצריך להביאו לצרכי רבים. אני רוצה להביא את הכסף לבית הכנסת כדי שיעשו בזה חלונות".

כשמעתי זאת כמובן ששמחתי, אך מיד אמרתי לרבינו: הרב, למה דווקא לחלונות?! הרי חסרים כאן דברים הרבה יותר דחופים... חשמל טיח וכו' וכו'.

אבל רבינו נשאר בשלו והסביר: "חשמל, אני רואה שכבר סידרו. ו'טיח' אפשר בדוחק להסתדר גם בלעדיו. אבל 'חלונות' חייבים לעשות שהרי בחורף ישנם רוחות. לכן תזמין חלונות בכסף הזה". כשהלכתי להזמין את החלונות, אנשי המקצוע צחקו עלי ואמרו, אי אפשר להתקין חלונות לפני ששמים טיח. אך הרגשתי שאם רצונו של רבינו שבכסף זה יקנו דווקא חלונות, בסוף זה יקרה. ואכן לא עבר זמן רב, ויד ההשגחה סיבבה שקבלנו בהפתעה גדולה ושלא כדרך הטבע, סכום הגון של 'מאה אלף שקלים' מוועדה 'בין משרדית', בהשתדלותו של ח"כ הרב משה גפני הי"ו, היה זה בעיני אות ופלא, כיצד ה' עושה רצון יראיו. וכמאמר הגמרא (סוטה דף יב ע"א) "צדיק בוודאי גזרתו מתקיימת, שנאמר (איוב כב-כח) "ותגזר אמר ויקום לך".

(מתוך הספר 'גבורי כח' מצוטט מתוך נשיח בחקיק, פרשת בהר-בחקותי תש"פ, גליון 222)

מאמין, עליו לשאוף לחיות, כל הזמן, את החוויה המרוממת של קרבת הבורא והביטחון בו. "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך". (ספר 'האמנות כי אדבר'. ווי העמודים וחשוקיהם, אייר תש"פ)

אוצר הבי"ד של רבי ניסים

'ברשותי היו מטעים רבים של פירות הדר, אבוקדו ושסק'. מספר ר' שמחה ברק הי"ו מחדרה וכיום בירושלים. 'מסרתי הכל לאוצר בית דין וקיימתי את הלכות השמיטה במלואם. יש דרגות בשמירת שמיטה אבל אני שמרתי שמיטה עם כל החומרות. אתן דוגמה כדי להבין מהו גודל ההתמסרות לקיים דיני שביעית בהידור... באחד השמיטות מסרתי את הפירות במחיר חצי שקל לקילו... כאשר יכולתי למסר לגופים אחרים ולקבל חמשה שקלים... כל פעם שהגעתי לרבינו רבי ניסים קרליץ, הרגשתי את היחס הלבבי והמכבד. אף פעם לא הרגשתי ממנו שום ריחוק. הוא לא הסתכל עלי מלמעלה למטה. לא היה אצלו מושג של 'אני' ו'אתה', אלא 'אנחנו ביחד' חושבים. בשנים האחרונות, כשכבר נחלש מאד, פגשתי את רבינו באיזו חתונה. כשנשאל האם הוא זוכר אותי, השיב במאור פנים: "וודאי שאני זוכר אותך..."

למה הוציא רבינו שטרות כסף בסוף השמיטה?

ר' שמחה נזכר בסיטואציה מיוחדת ואינו מוותר להשמיעה: כידוע במשך שנת השמיטה הפירות ברשות האוצר בית דין, וכידוע ראש בית הדין היה רבינו זללה"ה. הנוהג בעולם שבאופן טבעי מביאים לראש בית הדין פירות, אשר מגיעים לו כדין. ואכן במשך שנת השמיטה הייתי מביא לבית רבינו ארגזי פירות, לו ולמשפחתו. בסוף השמיטה, בגמר עונת הפירות, ישבתי אצל רבינו, ולהפתעתי פתאום הוא הוציא חבילת שטרות מהכיס ומגישם אלי ואומר: "זה עבור ההוצאות על הפירות שביעית שהבאת לכאן במשך השנה..." הייתי בהלם, לא האמנתי למראה עיני. כמובן שסירבתי לקבל, אך רבינו בשלו. עד שבסוף אמרתי שזה יהיה תרומה לכולל [חזון איש].

"אין שום פקפוק"

בהזדמנות מסוימת נכנסתי למרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זללה"ה עם ארגז פרות, [אולי זה היה מיץ], הוא שאל "מאיפה הפירות?" וכשמע שזה מפירות האוצר בית דין שמח מאד ואמר: "על פירות האוצר בית דין של ר' ניסים אין שום פקפוק".

נקיות בכספי האוצר בית דין

סח בן רבינו רבי שמואל הלל שליט"א: כשהביאו האחראים - חברי הנהלת יקב 'כרמל מזרחי', שלוחי בית הדין - לרבינו, ארגז מיץ ענבים ויין מפירות האוצר בית דין, הוציא רבינו כסף מכיסו לשלם את ההוצאות. הנוכחים במקום יצאו בהתפעלות מיוחדת ולמדו פרק במידת הנקיות. כמו כן כשהיו מביאים לפניו אתרוג לסוכות מפירות האוצר בית דין,

שמע אותו מאן דהוא בתפילתו, היה זה מר מאני שהיה לו חנות לתרופות במחנה יהודה וראהו בוכה, ושאלו, האם קרה משהו ח"ו, היש חולה או צרה אחרת בביתו? אמר לו רבי מרדכי יהושע, לא ב"ה הכל בסדר. רק חמש מז'ידות אני צריך לנדוניה עבור החתן ואין לי אותם עדיין

הסיפור המרתק של הנדוניה של הגאון רבי אהרן קצלנבוגן זצ"ל

הרב יהושע לייבזון

"יחי אחיקי עמך" (ויקרא כ"ה, ל"ו)

בשבוע שבו חל יומא דהילולא של של הגאון רבי זונדל קרויזר בעל 'אור החמה' הגיע לידנו סיפור מרתק מאביו (רבי הירש) וסבו (רבי מרדכי יהושע) כפי שמופיע בספר על מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל.

כאשר ישבו האחים הצדיקים רבי חיים יוסף קרויזר ואחיו רבי הירש קרויזר על אביהם רבי מרדכי יהושע, סיפר להם בתומו גיסם הרה"ג רבי אהרן קצלנבויגן, איך נעשה השידוך שלו ואיך שולמה הנדוניה בינו לבין חמיו, אביהם רבי מרדכי יהושע זצ"ל.

רבי אהרן היה בזמנו מהעילויים של ירושלים ואביו רבי אברהם משה, רצה עבורו חמשה מז'ידות (סוג מטבע) לנדוניה. רבי מרדכי יהושע היה מלמד דרדקי, אך מה לא עושים להשיג בחור תלמיד חכם וירא שמים, מתחייבים ויהא מה, הקב"ה כבר ימציא, הרי אינו מחפש לוקסוס אלא את המינימום, בחור תלמיד חכם וירא שמים, וכשעושים צווי הבורא אין מה לדאוג, אלא מה, חסר תפילה, אם כן ירד לכותל המערבי להתפלל ופרץ בבכי שזמן החתונה מתקרר ואין בידו המז'ידות שהבטיח.

שמע אותו מאן דהוא בתפילתו, היה זה מר מאני שהיה לו חנות לתרופות במחנה יהודה וראהו בוכה, ושאלו, האם קרה משהו ח"ו, היש חולה או צרה אחרת בביתו? אמר לו רבי מרדכי יהושע, לא ב"ה הכל בסדר. רק חמש מז'ידות אני צריך לנדוניה עבור החתן ואין לי אותם עדיין. אמר לו מר מאני: בת יש לי והנחתי בשבילה מז'ידות לנדוניתה, אלוהה אותן לך עד שאצטרך וקבעו זמן הלוואה לשנה ובתוך הזמן שיתרצו ויצטרכו. בלב שמח ירד לביתו ולקח הכסף ולא השאירו סבא לרגע בביתו ומיד רץ לבית רבי אברהם משה למסרו. כעבור שנה כשהגיע זמן הפרעון, לוח הכסף מחתנו ר' אהרן והחזירו למר מאני, כך היה גם בשנה השלישית, לוח מזה והחזיר לזה, עד שראה רבי אהרן את מצוקת חותנו וויתר על הכסף.

נחרדו האחים רבי הירשל ורבי חיים יוסף לשמע הסיפור, והרי יורשים חייבים לשלם חובות אביהם, אם כן סיכמו ביניהם להחזיר לגיסם רבי אהרן את הכסף, אך רבי אהרן פרץ בצחוק הרי כולנו כבר למעלה משישים שנה ומהסיפור יש כבר יותר מארבעים שנה, איני חפץ בכסף.

וכשנכנס רבינו (מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל) לנחם, סיפרו לו את כל הסיפור ורבינו בהכירו היטב את תכונת האחים הצדיקים, נענה ואמר: ע"פ דין אתם פטורים, אבל יודע אני שתשלמו, עצתי שתגיעו עמו לעמק השווה. רבי חיים יוסף היה רואה חשבון ולפי חשבוננו סכום של חמש מז'ידות ערכו כיום עשרת אלפים דולר הסכימו האחרים לחלק ביניהם החוב ונתנהו לרבי אהרן בעל כרחו. הוסיף להם רבינו בצחות לשונו, רצוני לספר צד אחר של הסיפור. והוא, להיכן הלכו בסוף חמש המז'ידות, כי הגיע בחור מבוגר משיבת מיד והתחתן עם בתו של מאני, גם ללא חמש המז'ידות הקב"ה גרם לו שיאסוף חמש מז'ידות שלא נצרכו לו, כדי שיצא לפועל השידוך של אחותכם.

פנקס ההודאות

מספר נכד מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל הרה"ג רבי יצחק לורנץ: ראש כולל מפורסם שדאגות העול הכלכלי בהחזקת מוסדותיו איימו להכריע את גופו ונפשו, סיפר לי שנועץ בפסיכולוג שאינו מאנשי שלומנו והוא קבע שהאישיות שלו אינה מתאימה לאחריות כזו, והזהיר אותו, אם תמשיך בזה אתה עלול להתמוטט! האם לסמוך עליו, שאל?

עליתי עמו ללשכת הגזית, לרבינו, שיכריע בזה. הוא התעניין כמה שנים אתה עומד בראש הכולל? שנה. היו תקופות קשות יותר? כן. והקבה שלח לך עזרה במצבים הקשים? תמיד, אבל כל חודש המצוקה חוזרת על עצמה עד שמגיעה הישועה.

פנה אליו רבינו, הרי אתה רואה שאבינו שבשמים מנהל את העניינים,

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

כאשר עמדו גדולי ישראל מול השדות הגדולות המושבתות, רחב ליבם משמחת המצוה, וחיוך רחב הוצק בשפתותיהם. ה'חזון איש' הביט על העץ ואמר בהתרגשות: "הא! א גוטען שבת בוימעאלע!" ["שבת שלום לך עץ!"], ואילו הרב מפוניבז' גחן על הקרקע ונשקה בחום ואהבה: "הא! א גוטען שבת אראד!". ["שבת שלום לך אדמה!"]

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אפשרות כזו הם כלל לא העלו בדעתם; גם לנפוש במשך השנה וגם להתפרנס בכבוד.

הנמשל, אמר המגיד מְשַׁעֲפֵס, היא מצות השמיטה. בתחילתה זה בוודאי נסיון קשה ביותר, ודרושים כוחות נפש עצומים של אמונה ובטחון בשביל לקיימה בשלות נפש ובשמחה. כך היא המחשבה הטבעית של האדם בתחילת השנה - "מה נאכל? הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו". אולם כאשר רואים את רוב הברכות שמרעיפה התורה על מי שישמע לצו המלך ויקיים את מצוותו מבלי לדאוג דאגת המחר, ועד כמה לא יפסיד מכך שקיים את הציווי בהידור ובשלימות, נעשית המצוה קלה בעיניו.

לאור זאת מובן היטב לשון הפסוק; בתחילה ביקש הקדוש ברוך הוא ממושה רבינו להודיע להם כי בשנה השביעית תהיה שנת שבתון, ואכן עם ישראל קיבלו זאת כפקודה קשה, ולכן כתוב 'דבר'. כי בתחילה היה זה בלשון קשה של ציווי, שאמר להם משה כי מוכרחים הם לקיים המצוה, כי עבדי השם הם וכך רצונו יתברך, למרות הקושי הגדול הכרוך בזה. אבל מיד אחר כך גילה להם את שכרם 'וציית את ברכתי', ואז מדיבור קשה של ציווי נהפך העניין לאמירה רכה.

ובזה, נבין גם כן את עניינו של המלך, מלכו של עולם, בכך שציווה אותנו על מצות השמיטה. כי מצוה זו נועדה בשביל להחדיר בלבנו אמונה ובטחון בבורא עולם, לדעת כי יש אדון לארץ, שהוא הזן

אמי מורתי ע"ה מצד אמה היא נינתו של הגאון רבי אברהם אביש ורשנר זצ"ל, אב"ד דק"ק זערקאָווא, מחשובי תלמידי גאון הגאונים רבי עקיבא איגר זצ"ל. כידוע אודותיו כתב רבו במכתבו: "רבי אברהם אביש למד אצלי כמה שנים בשקידה גדולה והצליח ועשה פרי, מילא כריסו בש"ס ופוסקים, ונחשב אצלי לבן ממש".

הוא ערך חיבור נפלא על התורה בשם 'נחלת יעקב', מחידושי תורת זקנו המגיד מְשַׁעֲפֵס, הגאון רבי יעקב זצ"ל, אודות החיבור כתב רבי עקיבא איגר: "אם כי איגדר אצלי כעת בלי תת הסכמה כלל, אך ראיתי איזה דפים והיה מתוק לפי מדבש, ולא יכולתי להתאפק מלהסכים להדפיס החיבור".

בספר נפלא זה, מצאתי הערה גדולה על לשון הפסוק השני בפרשה: "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה".

לכאורה יש כאן שתי לשונות הסותרות זו לזו; כי הרי דיבור היא לשון קשה, דברים הקשין כגידין, ואילו אמירה היא לשון רכה, דברים נעימים. כך פירש רש"י בפרשת יתרו (שמות יט, ג). אם כן, כיצד יתכן ששתי הלשונות משמשות במשפט אחד? כמה נפשך, אם יש כאן צורך בלשון קשה, היה לתורה לכתוב רק 'דבר', ואם יש עניין בלשון רכה היה לה לכתוב רק 'ואמרת'?

מסביר המגיד מְשַׁעֲפֵס את העניין על פי משל:

מעשה במלך רב חסד שהוציא פקודה, כי כל בעלי החנויות חייבים לסגור את חנותם למשך השנה הקרובה. גזירתו הקשה של המלך הכניסה את כולם לעצב, לחץ וחרדה. הן חנותם היתה כל מחייתם, ומהיכן חפץ המלך שיתפרנסו. אך ישנם כאלו שהשכילו להבין כי לא יתכן שכוונתו המלך להרע להם, וככל הנראה טמונה כאן סיבה שאינה ידועה להם, שבגללה ציוה המלך את אשר פקד.

למחרת עבר כרוז במדינה, כי המלך מזמין לארמונו את כל בעלי החנויות שצייתו אמש לפקודתו, לבוא וליטול שכרם. כשבאו העניק המלך לכל אחד מהם את סכום הרווח השנתי שהיו אמורים להרויח במשך השנה הקרובה, כאות מחוה והוקרה על שגילו אמש אמונים למלך ושמרו את פקודתו.

נקל לשער את גודל אושרם ושמחתם הגדולה של בעלי החנויות.

ומפרנס אותו, הכל תלוי בו ובהשגחתו בלבד. אז למרות שבסופו של דבר לא יפסיד את פרנסתו מהשבתת הארץ ותהיה לו ברכה משמים, מכל מקום בצורה הזאת הוא מוכיח נאמנות ומגלה בטחון אמיתי בהשם יתברך.

רבי ברוך בער אמר לבעל החנות שסגר בשבת כך: "כשתסגור את החנות שים אוזנך על המנעול ותשמע איך שהוא אומר השם הוא האלוקים!

כדי לחזק את ידי החקלאים גיבורי הכח שומרי שביעית. אחד מגדולי הדור המליץ ברבות הימים: "אלמלא ה'חזון איש' נשתכחה תורת המצוות התלויות בארץ בכלל ותורת השביעית בפרט".

בשנת תש"ה הדרים ה'חזון איש' לקיבוץ 'חפץ חיים', שם היו מספר חקלאים שהקפידו על מצות שמיטה, והוא ראה צורך לחזק את רוחם. לנסיעה זו הצטרף גם מרן הרב מפוניבז' זצ"ל. כאשר עמדו גדולי ישראל מול השדות הגדולות המושבתות, רחב ליבם משמחת המצוה, וחיוך רחב הוצק בשפתותיהם. ה'חזון איש' הביט על העץ ואמר בהתרגשות: "הא! א גוטען שבת בוימעאלע!" ["שבת שלום לך עץ!"], ואילו הרב מפוניבז' גחן על הקרקע ונשקה בחום ואהבה: "הא! א גוטען שבת אראד!". ["שבת שלום לך אדמה!"].

במושכל ראשון היה ניתן להסביר כי עשו כן מחמת חביבות המצוה. אך יתכן לפי הסברו של רבי ברוך בער - שטען כי המנעול עצמו מכריז שבת - כי גדולי ישראל ראו באדמה המושבתת כמי שזועקת קבל עם ועולם אמונה בבורא עולם! האדמה עצמה מכריזה מאליה כי האדמה שייכת לו יתברך!

בשנת השמיטה האדמה מכריזה בקול גדול, כי גם מערכת פרנסתו הרגילה של האדם הנראית בעיני בשר כי היא תלויה בהשתדלות, אין זה אלא מתנת שמים. יש בעלים לבריאה והוא הקובע את רמת ההצלחה של האדמה.

האדמה מכריזה כי השם הוא האלוקים ואנחנו עבדיו!

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

כידוע, בקיץ תרפ"ח נסע בעל ה'ברכת שמואל', מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, למסע גיוס כספים באמריקה, עבור ישיבת קמניץ בליטא, שנקלעה למצב כלכלי קשה. מכורח הנסיבות השתתה שם רבי ברוך בער למעלה משנה וחצי, וניצל את ההזדמנות כדי להפיח בה רוח של אמונה ויהדות ולחזק את שמירת התורה והמצוות.

היהודים התמודדו באותה תקופה עם נסיון קשה בשמירת השבת. אדם שהצהיר שאינו עובד בשבת אפסו סיכויי למצוא מקום עבודה. גם בעל החנויות התקשו לסגור את חנותם בשבת, מכיון שהתושבים הגויים ערכו את קניותיהם בעיקר בשבת, שנחשב אצלם כיום בילוי, ומרבית הרווחים נכנסו בו ביום.

רבי ברוך בער היה מקהיל קהילות ברבים ומדבר ומזרוז על חשיבות השבת ורוממותה, ועל גודל השכר שמצפה לאלו השומרים אותה כראוי למרות הקשיים והנסיגנות ולפום צערא אגרא. דבריו נשאו פרי, ובמקומות רבים החלו בעלי החנויות לסגור את שעריהם בשבת.

מסופר, כי באחת השבתות עבר סמוך לחנות יהודית הנעולה על מנעול ובריה, ורצה לחזק את בעל החנות, לטעת בו רגשות אושר וזכיה על החלטתו האמיצה. מה עשה? ניגש למנעול, נישקו בחיבה, ואמר בהתפעלות:

"הא! מנעול זה מכריז כי שבת היום! מנעול זה מכריז כי השם הוא האלוקים ואנחנו עם ישראל עבדיו השומרים את תורתו ומקיימים את מצוותיו!"

[הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל סיפר להגאון הצדיק רבי גדליה אייזמן זצ"ל את הסיפור בנוסח מעט שונה אך עיקרו שווה; רבי ברוך בער אמר לבעל החנות שסגר בשבת כך: "כשתסגור את החנות שים אוזנך על המנעול ותשמע איך שהוא אומר השם הוא האלוקים!"]

עובדה מופלאה זו, מעניקה לנו הסבר מצויין למקרה אחר, שאירע שנים רבות לאחר מכן:

כידוע, מיום שעלה מרן ה'חזון איש' זצ"ל לארץ ישראל, הוא השקיע כוחות מרובים להעמיד את המצוות התלויות בארץ על תילן, ופעל גדולות ונצורות כדי שישמרו את מצות השמיטה ככל הידוריה ודקדוקיה. בין שלל פעולותיו היה נוסע למקומות מרוחקים בארץ

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כעת במבחן האחרון לאחר חופשת חג הפסח היו כ 70 מבחנים מילדי התלמוד תורה, דבר המהווה הוכחה ניצחת לרצינות בה הילדים ניגשו לכל עניין לימוד וידיעת ההלכה!

טור קצר על הרחבת מעגל לומדי ויודעי ה'דף היומי בהלכה'

הרה"ח אהרן כהן

על המהפכה הגדולה בלימוד ההלכה, מיותר כבר כמעט לכתוב ולהעריך; אין כמעט בית מדרש שמכבד את עצמו שאין שם שיעור יומי בלימוד הלכה למעשה. כאשר בחודשים האחרונים עם תחילת המחזור השלישי במסגרת 'הדף היומי בהלכה' מספר השיעורים הכפיל ואף שילש את עצמו בכמות ובאיכות. {מוקד 'דרשו' - 02-5609000 זמין עבורכם לבירור על שיעור הקרוב אליכם}.

ועדיין לא הזכרנו את רבבות אלפי לומדי ה'דף היומי בהלכה' בכל מיני הדרכים אם בלימוד בחברות או בדרכים או באפשרויות הטכנולוגיים השונים העומדים לרשות הלומדים כמו מבחר שיעורים שנמסר בכ 5 דקות ליום בכמה שפות (עברית, אידיש, צרפתית) ב'קו דרשו' *4992 או 077-2222-666 וכן בהתחברות באתר המאושר של דרשו וכדומה.

ומודה להשם יתברך שילדי מרצונו האישי, הצטרף ללימוד וידיעת ה'דף היומי בהלכה'.

בירור קצר אצל הרב אהרן כהן אחראי מוקדי המבחן הוביל אותי להרב ברלין שליט"א. זה לא בזכותי, פותח הרב ברלין את השיחה. מבקש להצטנע על חלקו הגדול.

היה זה עם ההתחלה הנלהבת כשעם ישראל בהמוניו הצטרף ללימוד המחזור השלישי במסגרת ה'דף היומי בהלכה'. משתף הרב ברלין בחוסן, כמובן, גם אני הצטרפתי. אך מה שקלטו עיני היה דווקא התנהגות צעירי הצאן, הלא המה ילדי התלמוד תורה. היה זה מחזה לא נדיר, לראות בהפסקות שבין פרשה לפרשה לראות הילדים יושבים בהנאה ומנצלים חלק מההפסקה ללימוד ה'דף היומי בהלכה'.

לא ארך הרבה זמן כשאחד הילדים הציע לארגן זאת כשיעור, במיוחד כשראו שחלק מההלכות הם נצרכים להסבר או להשלמת המושגים וכך זכינו ובאישורו הנלהב של המנהל הרב אברהם שלו' פינול שליט"א נוסד השיעור היומי וב"ה כ 70 ילדים מידי יום מכלל המחזור של כיתות ח' מקשיבים לשיעור היומי.

האם הילדים משקיעים גם בחזרות? שואלים אנו לסיום את הרב ברלין שעונה מיד בפשטות. בוודאי, הילדים מעוניינים באמת לזכות לדעת את ההלכה. הם נכנסו לזה בכל הרצינות.

יש גם מוקד מבחן בתלמוד תורה? מעיזים אנו לברר. פשוט שכך. מגיב הרב ברלין כלא מבין. אכן, כנראה רוב נבחני דרשו הם אנשים מבוגרים אך כאן בתלמוד תורה זכינו והילדים נדבקו ברצון אמיתי

ועל כולם אפשר וצריך להעלות על נס לכבוד ולתפארת, הלא המה מספר הנבחנים המאושרים המוסיף והולך, כה ייתן השם וכה יוסיף, שזכו להרגיש את הטעם והמתקנות של המבחן המסכם החודשי בידיעת ההלכה. כשכלל הנבחנים מעידים ומצהירים בהתלהבות על התועלת הגדולה שהם מרגישים בלימוד, אם בתוספת השינון והחזרות ואם באיכות הלימוד להלכה למעשה, ההלך ומתחזק לטובה באופן מיוחד מעת הצטרפותם למסגרת המבחנים המדרבנת להבין הלימוד על ברייה ולשננה למען יזכרו ויידעו את המעשה אשר יעשון.

כך או כך. הפעם רצינו לציין ולמקד את הנכתב על שני מוקדים חדשים בהם פרץ אש להבת לימוד ההלכה במלוא עוזה, כשמדובר במקומות, שבמשוכל ראשון לא חשבנו שגם לשם יגיע מהפכת לימוד ההלכה. בתודה לאנשי מעשה - מזכי הרבים שהעבירו אלינו - לתועלת הרבים להפיץ ולפרסם - להרבות לימוד וידיעת ההלכה בישראל.

גם בחיידר יודעים הלכה!

את ההתרגשות בקולו של הרב יעקב ברלין שליט"א מפקח כיתות גבוהות בת"ת חכמת שלמה בירושלים, אי אפשר לפספס. הילדים חיים ונהנים בכל יום מחדש. ואפילו מחכים למבחן החודשי.

הכל התחיל מטלפון של אחד ההורים המאושרים שילדו לומד בכתה ח' מכינה לשיבה קטנה בתלמוד תורה 'חכמה שלמה' בירושלים. איני יודע בדיוק כל הפרטים. הודה האב המאושר. אך אני שמח

בתוככי הישיבה. בירור קצר העלה שאכן יש המעוניינים להוסיף ולהשקיע בלימוד וידיעת ההלכה. משגיח הישיבה שליט"א נהנה מאוד מרצון הבחורים להיבחן כתוספת ללימודים הקבועים בישיבה ובכך בהתלהבות רבה יצאו לדרך, ותלו המודעה על פתיחת המוקד החדש.

התגובות הפתיעו אותו לגמרי. "פתאום התברר לי, בעצם, כמה בחורים מוסיפים בזמנים אישים ולומדים ההלכה" משתף דובי בהתלהבות "ואכן במבחן הראשון, כל עותקי המבחן נחטפו, כשרצנו מהר לצלם עוד עותקים לאושר הבחורים".

בעקבות ההתעוררות הנרחבת וכבקשת הרבה בחורים, אחד מרבני הישיבה הרב זאב פרלמן שליט"א לקח על עצמו למסור שיעור בזמן הפסקת צהרים וכך מדי יום יושבים עשרות בחורים שומעים את השיעור ואף מוסיפים וחוזרים עליו.

כמובן. מסיים דובי ומדגיש; אין צורך לציין אפילו שהלימוד היומי הקבוע בהלכה, שינה לכל הבחורים את סדר היום ומשפיע על כולם הנאה לטובה בתוספת לריווח העיקרי של ידיעת ההלכה לחיים כהלכה.

לשיתוף ושליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

וכנה לדעת ההלכה, וכך מבחינתם הם עושים כל מה שאפשר כדאי לזכות לידיעת ההלכה. ואכן מבקש הוא לציין לשבח את אחראי דרשו שנרתמו לעזר בכל שלב וצורך בנפש חפצה, אם בכמות חוברות המשנה ברורה שהיא הרבה מעל לממוצע והרגיל, וכן בפתיחת וניהול מוקד המבחן כפי הצורך בתיאום הנהלת התלמוד תורה.

כך או כך, מבקש הרב ברלינר לסכם בסיפוק; ברוך השם כיום הילדים זוכים למוד ולהתקדם בידיעת ההלכה לצד הלימוד בהבנה כנ"ל, וגם בשינון וחזרות לצד השתתפות במבחנים החודשים כשהוא מציין בהערכה שכעת במבחן האחרון לאחר חופשת חג הפסח היו כ 70 מבחנים מילדי התלמוד תורה, דבר המהווה הוכחה ניצחת לרצינות בה הילדים ניגשו לכל עניין לימוד וידיעת ההלכה! לא נשאר לנו אלא לאחל ולברך. כה ייתן השם וכה יוסיף.

ישיבה כהלכה!

כמו בכל עניין טוב, הכל צריך ותלוי ב'אחד' שמחליט שהדבר יקום ויהיה. כך היה המסר שחזר על עצמו על המוקד חדש למבחן החודשי בהלכה בתוככי ישי"ק 'אור אלחנן' בגבעת שאול ירושלים. היה זה עם תחילת המחזור החדש כשהבה"ח דובי כהן בישיבת 'אור אלחנן' החליט לנצל את ההתעוררות הנרחבת לייסד מוקד מבחן

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

רבי איסר זלמן מיהר ללבוש את בגדי השבת, בעוד רעייתו הרבנית מפנה את השולחן מכל מה שעליו, פורסת את המפה הלבנה השבתית, ואצה-רצה למטבח להביא כיבוד ומיני תרגימא. נקישה בדלת, ורבי איסר זלמן פנה לפותחה בכבוד השמור לגדול הדור - לרב מבריסק! הרב פותח את הדלת, ולנגד עיניו ניצב לא אחר מאחד מפושטי היד הירושלמים המוכרים...

ומי אשם בקריסה הכפולה של השולחן?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"ולא תוננו איש את עמיתו" (ויקרא כ"ה, י"ז)

מצויים אנו בימי ספירת העומר, אשר נועדו לטהרנו ולקדשנו בקדושה עליונה, להכין ליבנו ונפשנו לקראת קבלת התורה, ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות. ערב אחר ערב, בהתרגשות ובשמחה אנו מתייצבים לספור את העומר, מתוך כמיהה גוברת ליום הנשגב - יום מתן תורה.

לצד ההכנה לקבלת התורה, כולנו יודעים שימי ספירת העומר הם ימי אבל וכאב, בהם אסור להינשא ולשמוע כלי שיר, מתוך צער על האובדן הגדול בפטירת 24,000 מתלמידי רבי עקיבא בימים אלו. קשה עד בלתי אפשרי לתאר לעצמנו את גודל הטרגדיה, את עומק האסון שניתן על העם היהודי באותה שנה נוראית, כאשר בית מדרשו של רבי עקיבא - שהמה ברבבות תלמידים, התרוקן בתוך מספר שבועות, כשאלפי קדושים וטהורים עולים בסערה השמימה...

אם נרצה לקבל פרופורציית-מה אודות גודל האסון, הבה ניזכר באסון המוני הזכור לנו, אשר לבטח היכה את כל העם היהודי בכאב ואבל נוראיים. את עוצמת האסון הוא - נכפיל פי כמה וכמה, ואולי ננסה לתאר לעצמנו מעט מזעיר, אפס קצהו של האסון הקטסטרופלי והנורא, כש-24,000 תנאים קדושים הולכים לעולמם בזה אחר זה...

וכשאנו מנסים לעכל את גודל האסון, עולה שאלה שיש לדון בה: חז"ל מגלים לנו, כי הם הסתלקו בעקבות העובדה ש'לא נהגו כבוד זה בזה'. כלומר, זה לא שהם גזלו חלילה, אפילו לא כתוב שהם פגעו או ציערו זה את זה. בדברי חז"ל כלל לא מוזכר כי עשו משהו כמו ידיהם, מוזכר רק מה לא עשו: הם פשוט לא נהגו כבוד אחד בשני! ואז צצה תמיהה רבת: האומנם? וכי רק בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירת כליה כה קשה? וכי רק בשל מניעת יחס מעריך איש לזולתו - חווה העם היהודי את אחד האובדנים הקשים בתולדותיו? וכי רק העובדה שלא שרר ביניהם כבוד הדדי - די בה כדי לגזור עליהם ועלינו אסון כה כבד ואבל וצער לדורות!?

אלא, שכאן מאלפים אותנו רבותינו חכמה בינה ודעת, וחושפים

בפנינו מידע דרמטי אודות משמעות המושג 'כבוד'. אכן, ישנו כבוד מגונה, כזה שיש להימנע ולברוח ממנו ככל האפשר. אולם לצד זאת, יש יחס מכבד בסיסי ונדרש, שהוא צורך חיים מהותי, ובלעדיו - יתקשה האדם להתקיים, ממש כך.

כדי שאדם יחיה, יתפתח ויצליח - המינימום של כבוד אנושי כלפיו הוא צורך חיים בסיסי, חמצן ממש, כמו מים לנפש צמיאה, כמו אוויר לנשימה במערה חנוקה. כל בני האדם החיים בעולמנו זקוקים לכך שיכבדו אותם מעט, שיכירו בהם, שיעניקו להם תחושה שיש להם ערך, שהם ברי חשיבות, שהעולם לא היה מושלם בלעדיהם. זהו צורך אנושי בסיסי, וכשהוא ניטל - ניטל בלון החמצן המחיה את האדם, נשמטת הקרקע תחת יכולתו לגדול ולצמוח!

הגמרא במסכת ברכות דף כ"ח מספרת, כי כשחלה התנא האלוקי רבי אליעזר, נכנסו לתלמידיו לבקרו. התלמידים שהבחינו כי רבם שוכב על ערש דווי, ביקשו ממנו עצה ליכות בה בחיי העולם הבא. ומה השיבם רבם הנערץ? - 'היזהרו בכבוד חבריכם!' - תנו כבוד איש לרעהו, כך תזכו לחיי העולם הבא!

וגם כאן שבה ועולה השאלה: האומנם? וכי הכבוד הוא המעניק חיי העולם הבא? וכי זכות הענקת היחס המכבד - היא שמכריעה אם ייכנס האדם בשערי העולם הבא?! - אולם, אם הבנו שמשמעות הכבוד הבסיסי היא סם חיים, היא הדלק הפנימי המניע את האדם,

היא שבכוחה להכריע את גורלו לשבט או לחסד - ברור לנו כי אכן כן: מתן כבוד איש לרעהו הוא המפתח לעולם הבא, כי נתינת כבוד - היא נתינת חיים, כפשוטו!

אחים יקרים, בימי ספירת העומר אנו אבלים על פטירת תלמידי רבי עקיבא, אולם חשוב לא רק להתאבל אלא אף להפנים את המשמעות. נתינת כבוד איש לרעהו היא לא פינוק בעלמא, גם לא מתנה, ובוודאי שלא מותרות. יחס מכבד הוא צורך אנושי בסיסי ונחוץ, בלעדיו - לא ניתן להתקדם בחיים. מניעת כבוד - היא מניעת חיים, ונתינת כבוד - היא נתינת חיים!

פרשת השבוע שלנו מציינת את איסור 'אונאת דברים', והיא החובה שלא לפגוע אדם ברעהו. זהו נדבך נוסף במתן כבוד זה לזה, כי מי שמכבד את זולתו לעולם לא יפגע בו. אבל גם מבלי לפגוע - כמה אפשר לפגוע רק באי נתינת כבוד, באי מתן יחס הולם, בחוסר התחשבות לצרכיו, לרצונותיו ואפילו לעצם קיומו של הזולת. על כך הסתלקו תלמידי רבי עקיבא בתקופה זו, על כך עם ישראל כואב ואבל עד ימינו אלה!

המסע לתת כבוד איש לרעהו - מתחיל בתוך הבית פנימה, בין בני הזוג, לילדים! - כן, גם לילדים!, לבני המשפחה הקרובה והמורחבת. כאמור, איננו עוסקים באיסור לפגוע - זה מובן מאליו. אנו עוסקים בהענקת יחס מכבד, במתן תחושה שהזולת חשוב לנו, שאנו מוקירים את קיומו, את היותו, את מציאותו, את מעמדו, ומתנהגים אליו בהתאם!

ומשם - את היחס המכבד יש להעניק אף לשכנים, לקהילה, לחברים בבית הכנסת, במקום העבודה, בכל מקום אליו נלך ובו נצעד. כל מי שאנו נתקלים בו - הוא בן אנוש, יהודי הוא חלק אלוך ממעל, חלק מבורא עולם. יתכן שאנו חשובים ממנו, מבוגרים ממנו או חכמים ממנו - וכי בשל כך נימנע מלתת לו את הכבוד האנושי הבסיסי? וכי בשל כך נגזול מאדם את חמצן חייו - את מתן הכבוד?! בימים אלה הבה נקבל על עצמנו להתחזק במתן כבוד איש לרעהו, בהענקת יחס מכבד אדם לזולתו. ככל שנעמיק את ההכרה והכבוד בינינו - כך נזכה שהאוירה השוררת בתוכנו תהיה אווירה מכבדת ונעימה, בעלת פוטנציאל צמיחה אישי וציבורי גבוה, ובכך נזכה לשמח את בוראנו בראותו את בניו נוהגים בכבוד זה בזה!

האשם הראשון והאשם השני...

כשבוע ימים חלפו מיום ההילולא של אותו צדיק, הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה מקרעסטיר ז"ל, ויהי רצון שזכותו תגן עלינו. אותו צדיק נודע בהכנסת האורחים רחבת הלב שנהגה בביתו, אשר היה פתוח לכל עובר ושב והכל זכו בו לסעודה שתשביע את רעבונו. הוא נהג לכנות את עצמו 'בעל אכסניה' - כמו בעלים של בית מלון, באומרו כי ביתו הוא כבית מלון והוא בעליו, רק יש הבדל 'קטן': אצלו לא משלמים. וכי בגלל זה אין ביתו בית מלון?...

נקל להבין כי לקראת ליל הסדר, הלילה בו 'כל דכפין ייתי וייכול', הכין הרבי את עצמו לאירוח קהל נכבד, אנשים שנקלעו בשולי הדרכים עקב השלגים והבוץ, עניים חסרי בית, חסידים שביקשו להסתופף

אלא, שכאמור, אחד הבחורים הבחין היטב במעשי הצדיק. והוא ראה גם ראה את האמת: מי שהקריס את השולחן בפעם השניה - היה הרבי בעצמו, כמו ידיו

בצילו, ועוד ועוד. במשך ימים רבים עסק הרבי בהכנות לחג בדקדוק רב, תוך שהוא טורח באפיית המצות, בהכנת הבשר, בנשיאת חביות היין, ובעריכת שולחן הסדר לעשרות אורחים - אשר באו לעשות את הסדר במעוננו.

ידוע היה אותו צדיק ברצונו לטרוח כמו ידיו עבור אורחיו תמיד, וכך גם בליל הסדר. עוד טרם ליל התקדש החג ערך הרבי בעצמו את השולחן, העמיד קערה לפני כל מקום ישיבה, סידר 3 מצות, כד יין, גביע הדור, וכן הלאה. כבעל 'בית המלון' עמד ווידא שאורחיו זוכים לשירות הטוב ביותר, שירות 'וי איי פי'...

בליל התקדש החג מתפלל הרבי בבית המדרש ושב הביתה לעריכת הסדר. האורחים תופסים את מקומותיהם, הרבי ניצב בראשם ומוודא כי לאיש לא חסר דבר. רק כשהסדר יוצא לדרך בשעה טובה - נהרה משתפכת על פניו הקדושות, והוא פונה לעבודתו הטמירה בלילה קדוש ונשגב זה...

אלא שלא לאורך זמן - - -

כמה דקות חולפות, ולפתע מהומה, שוד ושבר. הצדיק - שמעולם לא התברך בהרבה מדי כסף אלא בלב רחב ורצון נתינה אינסופי - ערך שולחן עמוס למשעי על השולחן הרעוע שבביתו. כדי לתמוך בשולחן לבל יקרוס מעומס האורחים והמוצרים, העמיד כמה רגליים 'תותבות', שיסייעו לשולחן הזקן בנשיאת המשא הכבד.

אלא שאחד האורחים לא הבין את משמעות ונחיצות ה'רגליים' שהרבי סיפח להחזקת השולחן, ומבלי משים בעט בשניים מהן. נקל לשער מה קרה מיד: השולחן עמוס המצות והיין, הקערות וההגדות - פשוט קרס ארצה, המצות התפוררו אל תוך שלוליות יין אדום שהתפרץ משברי זכוכיות הכדים, והסלון כולו - בוקה ומבולקה...

ובעוד הכל קמים מהשולחן בבהלה ונסים אחורנית מבולבלים, הרי שהצדיק רבי ישע'לה לא איבד משלוות נפשו גם עתה. הוא בחן את

פני המסובים, והבחין היטב מיהו האורח ה'אשם' במהומה שנוצרה, מיהו ה'חכם' הגדול שהתעסק ברגלי השולחן וגרם לקטסטרופה שהתרגשה ובאה לכאן. לנוכח זאת, עזב הרבי את השולחן ההפוך ותוצאותיו הבלתי נעימות, וניגש לאותו אדם כשהוא מרגיעו ומנחמו, מסביר לו בפנים מאירות כי השולחן הוא האשם, ולא הוא! רק לאחר מכן ניגש הצדיק לנקות את המהומה שנוצרה, לייצב את השולחן מחדש ולערוך אותו בשנית. בחלוף פרק זמן משמעותי הוצב השולחן על כנו, והסדר שב לשרור - תרתי משמע...

אלא שגם עתה, לא לאורך זמן... - - -

עברו כמה דקות, והנה - שוב מורגשת טלטלה בשולחן. אחד הבחורים העמיק את מבטו במעשי הצדיק, ותוך כדי - לפתע פתאום שב השולחן וקרב אל תוך עצמו... שוב השולחן והרצפה קרבו זה לזה, שוב נשפך היין ונשברו המצות, שוב הכל נסו בבהלה ממקומם...

ושבו קם הרבי, כשהוא מסיח לפי תומו: 'השולחן הזה... אוי, השולחן הזה...!', והחל לסדר את המהומה. כשהוא נינוח ורגוע אסף את השברים וניקה את הלכלוך, הביא עוד מצות ועוד יין, ושב וערך את שולחן הסדר בשלישית, כשהוא גורר מאי שם עוד ארזים שסייעו לשולחן לשאת את עצמו ולהחזיק מעמד, כדי למנוע את הקריסה הבאה...

אלא, שכאמור, אחד הבחורים הבחין היטב במעשי הצדיק. והוא ראה גם ראה את האמת: מי שהקריס את השולחן בפעם השניה - היה הרבי בעצמו, כמו ידיו. הוא ישב בצד השולחן, ובעוד הכל עסוקים בעריכת הסדר - הבחין הרבי כי האורח שבגללו נפל השולחן עדיין מבוויש ונכלם, וגמר אומר 'להוכיח' כי לא הוא האשם...

משום כך, הרבי בעצמו הוא שחיבל ביציבות השולחן, הוא שהביא לקריסתו. נוח לו שהשולחן יקרוס שוב - על כל ההשלכות הנגזרות מכך, ובלבד שאותו אורח שהתבייש בשל היותו אשם בקריסת השולחן בראשונה - יפנים ויבין כי לא הוא האשם, השולחן הוא האשם! מדהים! כשהפצים לשמור על כבוד הזולת - עד היכן הדברים מגיעים!

סיפור מופלא זה, אותו מספר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א כפי שקיבלו איש מפי איש מפי עד ראה שהשתתף באותו שולחן סדר, כדאי שיעמוד מול עינינו, כדי שנבין ונפנים כמה חשוב לדאוג לכבוד הזולת, לתת לו תחושה טובה, למנוע ממנו עוגמת נפש, לשלול ממנו כל רגש של פחיתות כבוד, כישלון או אכזבה חלילה!

אדרבה, תפקידנו לנהוג בכבוד זה לזה, לעשות הכל כדי לכבד איש את רעהו, לשמור על מעמד גבוה של כל יהודי. להעניק לכל אדם תחושה כי הוא חשוב, מכובד, אהוב, מוצלח, נחמד ונפלא, שקשה היה להסתדר בעולם בלעדיו! זוהי נהיגת כבוד שהיא חמצן לחיים, וככל שנעמיק את הרגש הזה בתוכנו - כך נזכה להיות יותר מוכנים לקבלת התורה, ולקבל שפע השפעות וקדושה עליונה!

הארוח ה(בלתי) מכובד....

ישוב היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בחדרו ועוסק בתורה

בהתמדה, כשלפתע - ובניגוד להרגלה לשמור על שעות הלימוד של בעלה קודש ולא להפריעו - נכנסה רעייתו הרבנית כרוח סערה. 'הרב מבריסק מגיע לבקר!' - קראה נרגשת, 'הבחנתי כי הוא ניצב בפתח החצר, והוא לבטח מגיע לבקר עתה!'

אמנם, הדבר היה לפלא. לא עצם הביקור - שכן גדולי הדור נהגו להיפגש זה עם זה לא אחת, ולבקר איש במעונו של רעהו לעתים קרובות. אלא שבדרך כלל - היתה ניתנת התראה כמה ימים מראש, או למצער - כמה שעות מראש. שהרב מבריסק יבוא לבקר בהפתעה מוחלטת?! - דבר כזה טרם קרה!

רבי איסר זלמן מיהר ללבוש את בגדי השבת, בעוד רעייתו הרבנית מפנה את השולחן מכל מה שעליו, פורסת את המפה הלבנה השבתית, ואצה-רצה למטבח להביא כיבוד ומיני תרגימא. ובעוד הרב והרבנית מסיימים את הכנותיהם - כבר נשמעה הנקישה בדלת, ורבי איסר זלמן פנה לפותחה בכבוד השמור לגדול הדור - לרב מבריסק!

הרב פותח את הדלת, ולגד עיניו ניצב לא אחר מאחד מפושטי היד הירושלמים המוכרים, כזה המגיע מעת לעת לבקש כמה פרוטות לצדקה... לא רב ולא קרוב לרב, בוודאי שלא הרב מבריסק. לא גדול הדור ולא סגנו או תת סגנו, אלא יהודי מחזר על הפתחים, מהסוג הנפוץ בירושלים דאז...

ובעוד הקבצן ממתין לפרוטותיו ולהמשיך הלאה, רבי איסר זלמן מאיר את פניו ואומר לו: 'אוהו, כמה אני שמח שבאתם, כמה חיכיתי לכם, התלבשתי לכבודכם, ערכנו את השולחן למענכם! היכנס נא!' - הוא אומר, והקבצן נענה להזמנה...

'כבוד הרבנית! - הגישי נא את הכיבוד לכבוד האורח רב המעלה!' - קורא הרב, והיא מיהרה לעשות כן. בהיכנסה - הבחינה על נקלה בטעות בזיהויו של האורח, הן אין זה הרב מבריסק כלל ועיקר! אולם היא מילאה את פיה מים בעודה תוהה לפשר האירוח המכובד, ונפעמה לראות את הרב יושב ומשוחח עם האיש שעה ארוכה, כשהיא תוהה: הן אם זה היה הרב מבריסק - ניחא, יש לרב מה להשתעשע עמו בדברי תורה זמן רב. אבל עם קבצן מצוי?!

הרבנית כמובן לא הוציאה הגה מפיה, והמתנה לסיום הביקור. לאחר שהרב ישב ושוחח בכבוד וביקר עם הקבצן במשך כשעה, נפרד ממנו באיחול לבבי ומתן תרומה נכבדה, ושילח אותו לדרכו. ורק כשיצא מהבית, נענה הרב והסביר לרבנית, כשהוא חושף טפח ממידותיו הנעלות בהסבירו:

'ראי נא. הן ידענו גם ידענו, כי הדבר החשוב ביותר אצל בורא עולם - הוא לתת כבוד ליהודי. כל יהודי הוא חלק מבורא עולם, נשמתו חצובה מתחת כסא הכבוד. כשמכבדים יהודי - מכבדים בכך את בורא עולם השוכן בתוכו, ולכן אין דבר חשוב מלתת כבוד ליהודי.'

אלא שברור שיש חילוק בין הכבוד הניתן לכל אדם, לכבוד הניתן לגדולי הדור. ברור שמישהו כמו הרב מבריסק - זכאי לכבוד וגדולה פי כמה וכמה מהקבצן שהגיע הנה. אז בעודי מגלה כי הקבצן הוא הניצב בדלת ולא הרב מבריסק, הרהרתי לרגע: כיצד קרתה טעות כזו שנערכנו לביקור מפתיע של גדול הדור בעוד בדלת ניצב הקבצן הידוע? מה ביקש בורא עולם לרמוז לנו בכך שהטעה אותנו לחשוב

בהגיעם לחלקת האדמה, החל ר' חיים מודד את החלקה לארכה ולרחבה לכל ד' רוחותיה, ולפתע..... התכופף ר' חיים והשתטח על האדמה וקירב את אזנו אל האדמה כאילו הוא מאזין לדיבור מסויים, לאחר כמה דקות קם ר' חיים והודיע לכולם להתלוות אליו חזרה העירה, מבלי שיש להם מושג במחזה המוזר שהתרחש לנגד עיניה

שמיטה ויובל - כי לי כל הארץ!

הרב בנימין בירנצוויג

"וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר לְצִמְתָּת פִּי לִי הָאָרֶץ" (ויקרא כ"ה, כ"ג)

בפרשת השבוע מפורשת מצות שמיטה ויובל שזכינו להיות לחיות בתוכה בשנה זו, בה נצטוינו להפסיק עם עבודת האדמה, להפקיר אדמותינו ולשחרר את העבדים משליטתנו. מה יש בה במצוה זו ומה תכליתה?

ביאר לנו מרן המשגיח ממיר רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל בספרו דעת תורה, שמטרת מצוה זו לומר לנו 'כי אין אנו בעלים על רכושנו!' בהסרת הבעלות על האדמות והעבדים, מודים אנו ומחליטים בעצמנו - כי לה' הארץ ומלואה! ואף שהחזקנו בנכסנו במשך יובל שנים, הרי מצהירים אנו בבא שנת היובל - כי לה' הארץ ומלואה ואנו בה רק כגרים ותושבים.

באה מצוה זו ללמדנו, כי אל יחשוב האדם בלבו כי מקומו כאן בארץ הוא לצמיתות - כי הארץ לא תמכר לצמיתות, מצבנו כאן בעולם הזה היא ארעית, אין לנו שום קביעות לא בעצמנו ולא בנכסנו, הכל ארעי, וממילא יתבונן ויחשוב כי יבא יום וצריכים להסתלק מן העולם וליתן דין וחשבון...

אדם שחי בהתבוננות ובחשבון כזה, הרי כל חייו הם מקשה של עבודת ה' בהתבוננות ובהנהגה שיש בורא לעולם ואנחנו בניו ועבדיו שומרי מצותיו והולכים בדרכיו, וכל מה שנתן לנו הרי הוא כפקדון לחיי חיותנו כאן עלי אדמות כדי שנוכל לשמור מצותיו וחוקותיו.

את המעשה הבא סיפר מרן המשגיח ממיר, מעשה שיש בו כדי להמחיש לנו את המושג 'כי לי כל הארץ!'

בזמן כהונתו של מרן רבי חיים מואלזין זיע"א כרבה של העיר וואלזין, היה מעשה בשני אנשים מתושבי העיר שפרץ סכסוך ביניהם, האחד טען כי מגרש פלוני הנמצא בקצה העיר שייך לו, ואילו השני טען שלי הוא. הסכסוך ביניהם הגיע לטונים גבוהים וכשהבינו בחוסר האפשרות להגיע להסכמה החליטו לגשת להכרעת הדברים בית המשפט, כל אחד מעורכי הדין קיבל תמורה גדולה על מנת שיטה את כף המשפט לצד שלו, וכך התנהל המשפט כמה חודשים, אך

ללא הכרעה, עד שהשופט הראשי הודיע כי לא מצליח הוא למצוא צדק בצד מסוים ואינו יכול להכריע במשפט.

בלית ברירה החליטו בעלי הדין לגשת לדין תורה אצל המרא דאתרא הלא הוא מרן הגאון רבי חיים זיע"א, התייצבו הם בפני ר' חיים ביום שנקבע, וכל אחד שטח טענותיו וראיותיו לכאן ולכאן, שמע ר' חיים את טענותיהם וראה כי רחוקים הם בעמדותיהם אחד מהשני, ולכן אף ניסה לפשר ביניהם ולהגיע לפשרה שתוסכם על שניהם, אבל עקב עקשנותם שלא לבא אחד לקראת השני בשום אופן, החליט מרן רבי חיים לעשות מעשה....

וכך בסיום עוד יום של דיונים אמר לפתע מרן רבי חיים, ברצוני לנסוע ולראות את חלקת האדמה עליה אנו דנים, אגא התלוו אלי לנסיעה, בקש רבי חיים מבעלי הדין ועורכי דינם. מבוקשו של רבי חיים התמיה את בעלי הדין שלא הבינו כלל את התועלת שבדבר, וכך יצא ר' חיים ואילו התלוו שני בעלי הדין ויצאו מחוץ לעיר לבדוק את חלקת האדמה.

בהגיעם לחלקת האדמה, החל ר' חיים מודד את החלקה לארכה ולרחבה לכל ד' רוחותיה, ולפתע..... התכופף ר' חיים והשתטח על האדמה וקירב את אזנו אל האדמה כאילו הוא מאזין לדיבור מסויים, לאחר כמה דקות קם ר' חיים והודיע לכולם להתלוות אליו חזרה העירה, מבלי שיש להם מושג במחזה המוזר שהתרחש לנגד עיניהם.

המשך בעמוד 26

בתחילה לא ידענו אפילו את שמו. קצת התביישנו לשאול אותו. אבל אז הגיע יום חמישי, והגבאי רצה לכבד אותו בעלייה. מאז ידענו שקוראים לו ר' אליהו. את שם המשפחה שלו לא ידענו, ולכן אך טבעי היה שנכנה אותו 'אליהו הנביא'. בהמשך כבר גילינו את שם משפחתו, אבל זה כבר לא עשה עלינו רושם

סיפור מדהים, על איש פלאי בעל זהות עלומה שחושף את סודו ומגלה כיצד הפך להיות ירא שמים, ואהוב על הבריות

הכנסת החלו להתקבץ סביבו מעת לעת כדי לשאוב ממנו חכמה ודעת. הוא הפך להיות הדמות הכי דומיננטית ומשפיעה בבית הכנסת שלנו, וזאת, בלי שהתכוון בכלל. השמועה מספרת שהוא התגורר במשך שנים רבות בחו"ל, וכעת הגיע לארץ לאחר שיצא לפנסיה. יש טוענים שהוא שימש כרב קהילה באחת מארצות דרום אמריקה. מספרים גם שיש לו בן ובת המתגוררים בחו"ל, אבל אף אחד לא יודע אם זה באמת נכון, ואף אחד לא מעז לשאול אותו. יש לנו כבוד אליו, לאלהו הנביא.

להיות אליהו הנביא

יום אחד שאלתי את הבן שלי, אלי שמו: אמור לי, אלי יקירי. מה תרצה להיות כשתהיה גדול?
אלי בן העשר אמר לי בלי להסס: "אני רוצה להיות אליהו הנביא".
צחקתי ואמרתי לו, בטח אתה יודע שאין נביאים בזמנינו. אולי אתה רוצה להיות רב? ראש ישיבה? דיין?
אבל אלי חיך ואמר לי שהוא לא התכוון לאלהו הנביא האמיתי,

הרב יהושע לייבזון

השבוע הגיע לידי חוברת - עלון 'הישיבה'. העלון לבני הישיבות בהוצאת ארגון 'אחינו'. מבין דפי החוברת בחרתי להביא בפניכם סיפור מרתק על אליהו הנביא. לפני כמה שנים הוא נחת עלינו. אף אחד לא ידע מאיפה בדיוק הוא הגיע ומה בדיוק הוא עושה כאן, אבל זאת עובדה קיימת. האיש פשוט הגיע בבוקרו של יום שלישי אחד, נכנס לבית הכנסת, בירר מי הגבאי, שאל אותו איפה יש מקום פנוי בירכתי בית המדרש, ומאז הוא חלק בלתי נפרד מהקהילה שלנו. למרות שזקנו צחור כשלג, ועל אף שהליכתו איטית וגוו כפוף מעט, ניכר עליו שרוחו עדיין צעירה. אפילו צעירה מאוד.

על הפנים שלו תמיד שוכן חיוך, עיניו נוצצות בחכמה ופקחות מיוחדת, בכיסו תמיד קבורה איזו סוכריה שיוכל להעניק לילד שנפל וקיבל מכה, ובכיס חולצתו שוכן דרך קבע נרתיק של משקפיים. פעם הוא מאחסן את משקפי הראייה ומרכיב על קצה אפו את משקפי הקריאה, ופעם החלופה מתבצעת בכיוון ההפוך. ביומיים הראשונים אפילו לא ידענו אפילו את שמו. קצת התביישנו לשאול אותו. אבל אז הגיע יום חמישי, והגבאי רצה לכבד אותו בעלייה. מאז ידענו שקוראים לו ר' אליהו.

את שם המשפחה שלו לא ידענו, ולכן אך טבעי היה שנכנה אותו 'אליהו הנביא'. בהמשך כבר גילינו את שם משפחתו, אבל זה כבר לא עשה עלינו רושם, כי 'אליהו הנביא' נשמע לנו הרבה יותר הולם את דמותו, לעומת 'אליהו בוימלקרנץ'.

האמת שלקח לנו קצת זמן לפענח את האישיות שלו. הוא ישב ככה בשקט, עם חיוך קבוע, לא התערב בשיחות של אחרים, והיה עסוק בעיקר בלימוד משניות, גמרא, וספרים אחרים. אבל עם הזמן גילינו שהאיש בקי בכל חלקי הש"ס, יש לו אוצר מדהים של ווארטים, פנינים וסיפורים מרתקים. כל מתפללי בית

אלא ל"אליהו הנביא שלנו", הזקן החייכן מבית הכנסת. התשובה הזאת הממה אותי, אבל אחרי מחשבה קצרה הגעתי למסקנה שלבן שלי יש טעם טוב. הוא אכן בחר בדמות שראויה להיות מודל לחיקוי. גם אני הייתי רוצה להיות כמו אליהו הנביא. כזה תלמיד חכם, כזה צדיק, חייכן, אהוב לשמים ואהוב לבריות. אף אחד לא יכול לומר עליו מילה אחת רעה, כולם אוהבים אותו. הלוואי שהבן שלי יהיה כמוהו! הלוואי שאני עצמי אהיה כמוהו!!! עצמתי עיניים וברכתי את בני בכוונה גדולה: "יהי רצון שתזכה לעלות בתורה ובראת שמים ובמידות טובות, ותהיה כמו אליהו הנביא שלנו!!!".

דמעות עמדו בעיני כשבירכתי אותו בברכה הזאת, התכוונתי לה מכל הלב, והבן שלי ענה אמן בכוונה גדולה. אבל הוא ילד מעשי, אלי שלי, הוא לא מסתפק בברכות. כשהגענו בית הכנסת לתפילת ערבית, הוא אמר לי אחרי התפילה: "אבא, בוא נשאל את אליהו הנביא איך הוא יצא ככה. מה הסוד שלו? אולי גם אני יכול לעשות את זה???". האמת? אני קצת התביישתי... אבל ראיתי שהבן שלי, אליהו, כל כך רוצה, והחלטתי שאני נכנס איתו לעניין. חיכינו שבית הכנסת יתרוקן מעט, ואז ניגשנו בצעדים מהוססים לאליהו הנביא... "שלום עליכם ר' שייע", הוא אמר לי, "ואני בירכתי אותנו בחזרה: 'עליכם השלום ר' אליהו...'"

התיישבנו לידו, ואמרתי לו שהבן שלי ששמו כשמו, אליהו, רוצה מאוד לקבל הדרכה מרבי אליהו המבוגר, איך הוא, אליהו הילד, יכול לגדול ולהיות גם הוא כזה 'אליהו הנביא' כמו הרב... אליהו הנביא צחק... "האמת שמי שעשה אותי 'אליהו הנביא' זה אתם, מתפללי בית הכנסת. וגם זה רק בזכות הזקן הלבן שלי שהלבין מאוד למרות שאני לא כל כך זקן... אני מתאר לעצמי שלא היו קוראים לי 'אליהו הנביא' אם הזקן שלי היה שחור או ג'נג'י...". גם אנחנו צחקנו, אבל לא ויתרנו... "בכל זאת, הבן שלי רוצה לשמוע במה הוא צריך להשקיע, איך כדאי לו להתנהג כדי לגדול יהודי ירא שמים כמוכם...".

אליהו הנביא נאנח אנחה עמוקה... "תשמע, אלי הצדיק", הוא אמר לבני. "אני רוצה להגיד לך שאתה לא צריך לצאת כמוני, אתה בעזרת ה' תהיה הרבה הרבה יותר צדיק ותלמיד חכם ממני. אני איש קטן..."

"אבל אני לא אכחד ממך, ואני אספר לך איך הצלחתי להגיע למקום שבו אני נמצא, אני מקווה שאתה תשתמש בשיטה הזאת בצורה חכמה יותר ותגיע למקום גבוה הרבה יותר".

רמאי ושקרן

כשלמדתי בחיידר, כך הוא סיפר לנו, לא הייתי ילד יוצא דופן. כמו כל הילדים, שיחקתי, השתוללתי, המלמד העניש אותי מדי פעם כדי ליישר אותי קצת, ואני השתדלתי להיות כמו כולם, כשלמדו למדתי כששיחקו שיחקתי...

"הגעתי לשיבה והמשכתי באותה הדרך. החזקתי מעצמי בחור טוב יחסית, ירא שמים יחסית, יודע ללמוד יחסית, עם מידות טובות יחסית. יחסית אני בחור טוב... "פעם אחת, תפסתי את עצמי ביום חמישי אחר הצהריים, מסתכל בגמרא ומגלה שאני לא יודע כמעט כלום. "כל השבוע הייתי בישיבה, ישבתי בסדרים מול הגמרא, בשיעורים ישבתי ותליתי עיניים במגיד שיעור, יחסית הקשבתי לו והנהנתי בראשי לאשר לו שהבנתי מה הוא מסביר. "אבל עכשיו אני מסתכל בגמרא, ואני קולט שאני לא מכיר אותה כמעט. בקושי אני מביין מה מדובר פה. "מה קורה איתי? כל כך מהר שכחתי כל מה שלמדתי השבוע??? איך זה יכול להיות?"

"ואז הבנתי שבכלל לא למדתי כל השבוע. אני רק ישבתי ו'יחסית' למדתי, אמרתי את המילים, אבל לא חשבתי עליהן. פטפטתי עם חברים, ישבתי בשיעור והנהנתי בראש אבל לא באמת הקשבתי. "שבוע שלם שרפתי. הוא עבר לידי ככה, בלי שהרגשתי אותו. כל השטויות שעליהן שוחחתי עם החברים לא שוות כלום, לא הרווחתי כלום. שבוע שלם שישבתי בישיבה ולא עשיתי שום דבר מועיל... "זה עצוב! החלטתי שבשבוע הבא אני צריך להתחזק..."

"באותו לילה שכבתי על מיטתי, ופתאום הרגשתי שנופל עלי בלוק על הראש! הכתה בי ההבנה: זאת לא הבעיה שלא למדתי. כלומר, זאת כן בעיה, אבל זאת הבעיה הקטנה יחסית... הבעיה האמיתית היא שאני חשבתי שאני כן לומד. "רימיתי את עצמי!!! אני שקרן ורמאי. לא להורים שלי אני משקר, לא את הרבנים בישיבה אני מרמה, לא על החברים שלי אני 'עובד'. "אני מרמה את עצמי! משקר על עצמי! עובד על עצמי!!! "איזה שקרן שפל. איך אני לא מתבייש מעצמי!!! "באותו לילה כבר לא הצלחתי לישון. הראש שלי היה מלא במחשבות, ובסופו של דבר קיבלתי לעצמי החלטה מאוד מאוד ברורה: מעכשיו, אני מפסיק לשקר ומפסיק לרמות את עצמי! לא רוצה ללמוד? אל תלמד! אתה מעדיף לפטפט עם חברים תפטפט! אבל אל תרמה את עצמך לחשוב שכן למדת. תהיה מודע למצבך. אל תאשים את החבר שפתח את החלון או הפיל את הסטנדר. הוא לא אשם בזה שאתה לא לומד, רק מי שמרמה את עצמו חושב ככה, זה אתה אשם! אם היית רוצה ללמוד, היית לומד!!!".

המשבר ופתרונו

ישבנו שם, אני ובני, והאזנו בשקיקה לסיפורו המפתיע של אליהו הנביא.

הוא הסיר את משקפי הקריאה מעל אפו, הרים את עיניו ושאל את בני אלי: "נו, מה אתה חושב שקרה אחרי שקיבלתי את ההחלטה הזאת???"

אלי נבון, הוא לא ידע מה לענות על כזאת שאלה. אבל 'אליהו הנביא' לא השאיר אותנו במתח זמן רב: "נשברתי", הוא אמר, "פשוט נכנסתי למשבר עמוק..."

טוב למי מחברי. אם זה לחייך לבחור שנמצא בשולי החברה, אם זה לעזור לבחור כלשהו לסחוב את המזוודה שלו במדרגות כשהוא נוסע הביתה, לא משנה מה, העיקר מעשה אחד טוב בבין אדם לחברו. כמו כן אני השתדלתי כל יום להתקדם צעד אחד קטן בתיקון המידות.

"אבל הכי חשוב, להמשיך ולהיות כן עם עצמי, לא לרמות את עצמי, ולדעת אם באמת השתפרתי היום קצת או שאני שוב רק מרמה את עצמי..."

"אחרי תקופה לא ארוכה, שמת לי לב שאני נמצא בדרך של עלייה", הוסיף אליהו הנביא, קיבלתי סייעתא דשמיא מיוחדת. "עשר דקות לימוד הפכו לרבע שעה והכפילו את עצמם לחצי שעה. החברים התחילו לאהוב אותי מאוד כי הייתי עושה איתם חסדים, הפחתתי משמעותית את מספר הפעמים שנתתי לכעס להשתלט עלי, שברתי את תאוות הנקם שלי והפסקתי להיות נוקם ונוטר."

"זה תהליך שלוקח הרבה מאוד שנים", השלים אליהו הנביא את סיפורו והחל להתרומם ממקום מושבו, "אני עדיין נמצא באמצע התהליך", הוסיף. "אני משתדל לזרז את הקצב כי הזקן שלי כבר לבן מאוד, ואני לא נהיה יותר צעיר."

"לכן, אליהו יקירי, אם אתה באמת רוצה להיות 'אליהו הנביא' או 'אליהו הצדיק', אתה צריך להתחיל כבר מעכשיו."

"קודם כל תפסיק לרמות את עצמך, תלמד למתוח על עצמך ביקורת אמיתית, ודבר שני, תקפיד להיות בעלייה כל יום, ותראה שבתוך זמן לא רב, אתה תהפוך להיות אדם אחר."

"כשהפסקתי לשקר ולרמות את עצמי, הבנתי שאני בעצם לא שווה כלום. המידות שלי לא משהו... אני בקושי לומד קצת פה ושם וגם אז הלימוד לא רציני, בתפילות אני בקושי ממלמל בשפתיים בשפה רפה את מילות התפילה, בלי לב ובלי כוונה, היחס שלי לחברים לא מי יודע מה... בקיצור, אני לא שווה כלום."

"משבר עמוק!!!"

"אחרי תקופה, כשכבר נמאס לי להיות בדיכאון, החלטתי לעשות מעשה. מעכשיו, כך קיבלתי על עצמי, אני לוקח את כל התחומים האלו שהזכרתי, ומשתפר בהם, אפילו שיפור קל, אבל שאני יוכל לא לשקר את עצמי."

התחלתי עם הלימוד. החלטתי שכל יום אני לומד לפחות עשר דקות, אבל לימוד רציני עם כל הראש, לא רק מהשפה ולחוץ. אני לומד ומתאמת להבין ולזכור מה למדתי. עשר דקות לפחות! וכך אני לא משקר כשאני חושב שאני לומד. אמנם לא למדתי הרבה אבל למדתי!!!

בעניין התפילה, החלטתי שכל יום אני מכוון באחת מברכות שמונה עשרה. ברכה אחת!!! יש עצה שכותב החפץ חיים במשנה ברורה, לחשוב לפני כל ברכה שאומרים בשמונה עשרה, על מה אנחנו הולכים להתפלל. אני בחרתי את ברכת 'שמע קולנו', והתחלתי לחשוב לפני כן מה אני עומד להגיד עכשיו, ולכוון בכל מילה. במיוחד תפסו אותו המילים: "ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו...", הייתי מכוון בהם מאוד ואפילו מוריד קצת דמעות לפעמים.

וגם במעשה חסד, החלטתי שכל יום אני מקפיד לעשות דבר אחד

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

אברך ירושלמי אחד לא הצליח בפרנסתו, ובכל עסק שהיה תוחב את ידו היה נכשל. החובות עלו והשתרגו על צווארו, והוא לא ידע את נפשו מרוב צער. עמד האיש וחשב חשבונו של עולם, מה יכול להיות הדבר שמונע ממנו את הפרנסה. חשב וחשב הדק היטב, עד שהגיע למסקנה שהנה מעשן הוא סיגריות כבר כמה שנים, ואין אשתו מרוצה מזה. היא אמנם לא עושה מזה מריבה, כדי לשמור על שלום הבית, אבל בתוככי לבה זה מצערה מאד, כפי שאמרה לו כבר כמה וכמה פעמים.

החליט האיש שכנראה זה הדבר המונע ממנו הפרנסה, שכן אמרו חכמים (בבא מציעא דף מט ע"א) שאונאת האשה מונעת הפרנסה, ואם דמעתה מצויה אין המעות מצויות, כידוע.

על אתר החליט האיש לשנות את דרכיו, ואמר לאשתו לשמחתה הרבה שהוא מפסיק לגמרי לעשן. והנה פתאום החלה לרום קרנו, ושרתה שכינה במעשה ידיו, ובכל אשר פונה מצליח, ונעשה עשיר גדול, כן יתן ה' וכה יוסיף, ברכה ברוחניות ובגשמיות ובכל העניינים לטובה.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

כמי שלא מפריע לו ולא כלום, לא רצה להיות זה שמפריע את כל מהלך השיחה המוזרה הזו...

הוא עמד כולו המום ומלא התפעלות ממראה עיניו, ולא הצליח להבין מה מתרחש פה בביתו של גדול הדור? כיצד זה ממשיך הרב בשיחתו עם האיש, בתוך כל השיטפון הזה? ולא רק שלא מעיר לו אף לא הערה קטנטנה, הוא לא נע ולא זע, ואפילו לא מניד עפעף לעבר הבלגן שחולל האיש סביבו... "אילו רק היה פה איזה 'גבאי' חזק ואמיץ, כבר היה מזמן מסלק את האיש הזה בבושת פנים, ומעמיד הסדר עת כנו"... הרהר ר' שלום.

לאחר שיצא האיש, והגיע תורו של ר' שלום לגשת את פני הקודש, התקרב בצעדים מהוססים אל הרב, וכשכולו אחוז השתוממות ופליאה, בקעה מפיו הקריאה והתמיהה: "מנין לוקחים כוחות כאלו?!" [פון וואנעט נעמט מען א זעלענע כוחות?!] שאל-תהה - שלא להתקעס בכלום, ושלא להקפיד כלל???

ענה לו החזון איש: "וכי חושבים אתם, שאיני כעסן בטבעי? לא ולא! מטבעי הייתי כעסן גדול! אך מדוע אינני כועס? כי התורה אוסרת לכעוס!!! [די תורה לאז'ט נישט!!!]

ילדים, ומצאתי עצה טובה כיצד לא להגיע למצב שבו אחזור מהתפילה בליל שבת ואמצא את הילדים 'סוערים', אומר ראש ישיבת 'קול יעקב'.

העצה היא כדלהלן: כשעה־שעתיים לפני הדלקת הנרות, במקום ללכת ל'כולל יום שישי', או לצאת לבית הכנסת מוקדם, אני מקבץ את כל הילדים ונותן להם ארוחת ערב בנחת, כשהם עדיין לא עייפים.

ולא רק זאת, אלא כשהם חוזרים מבית הכנסת, הנני מניח לפני כל ילד צלחת מְכֻסָּה, ובה דבר־מה. אני אומר להם, בחיך מלא־סוד, שמחפּה להם שם הפתעה נעימה, ואסור להם לפתוח את הצלחת עד לאחר הקידוש. בצורה כזו, אנחנו מרוויחים שלפחות עד הקידוש הם יהיו ילדים טובים...

כשההורים הולכים ליטול ידיהם, פותח כל ילד את הצלחת ורואה את הממתקים והמתנות שהוכנו לו שם... וכך אנחנו קונים את ליבם.

לצאת עם הילדים בריקוד מלבד זאת אני ממליץ לכל בעל־בית להכין סיפורים יפים על־מנת שיוכל לספר לילדים ולְשֻׁבוֹת בהם את ליבם. בדרך זו הוא מובטח שסעודת השבת תעבור מתוך עונג גדול ושמחה של מצווה.

הגר"י עדס מוסיף שאפשר גם לצאת עם הילדים בריקוד לכבוד השבת (בריקוד המותר בשבת), וכך להכניס בבית אווירה של שמחה וצהלה. באופן זה יש לנהוג גם למחרת ביום השבת ובסעודה שלישית. אני רוצה לראות אחר כך ילד אחד שלא יצפה כל השבוע לסעודת השבת...

וכאשר נוהגים להיפך, גורמים קלקול עצום. באוזני שמעתי מבחור אחד - מציין ראש הישיבה - שאמר שהדבר הכי־שנוא עליו הוא יום השבת. לאחר שתיאר בפניי איך נראית סעודת השבת בבית הוריו, עם צעקות וגערות לכל כיוון, הוא לא היה צריך להוסיף מילה...

ההשקפה בעניין זה היא מעוותת. אנחנו נמצאים בלחץ כללי, המענות את המבט שלנו על אירועי־החיים ועל הזדמנויות־הפז הנקרות בדרכנו ומאפשרות לנו לעלות מעלה־מעלה.

ומדובר כמובן בגלגל חוזר; כי כאשר הילד לא מרגיש טוב בבית, וגם יום־של־שמחה כמו השבת עובר עליו מתוך אווירה של 'בית משפט', הוא יבעט גם בהוראות הניתנות לו על ידי ההורים, וכך אנחנו מאבדים את השליטה עליו, עד שהוא עלול להתדרדר מדחי אל דחי.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

ומתרגמים, שבאומרו 'מטה' התכוון משה רבינו לרמוז שמנהיג צריך 'להטות' את הנהגתו, פעם כך ופעם כך, על פי המתבקש, ולא לנקוט כל הזמן בהנהגה אחת. שכן יש מקרים שהקהל יכול לסבול הנהגה קשה, ויש מקרים שלא.

ומשמע הקב"ה כך, מינה אותו למנהיג העם היהודי. וכך צריך להיות גם בכל בית. אבא אינו יכול לאחוז במקל, ולהכות בו בכל עת שירצה. הוא צריך לאחוז בידו מטה, ולהטותו פעם לכאן ופעם לכאן. רק אז יעלה חפצו בידו לחנך את בניו ובנותיו בדרך הישר.

ללכת בדרכו של הזאב...

אבא הצועק וגוער בשולחן שבת, הופך את השולחן ל'בית משפט', כמו שנצטט בקטע הבא. דהיינו שאם הילדים אינם מסוגלים להתרכז ולשמע את דברי התורה במשך זמן מרובה, הרי גם ערכן של דקות ספורות חשוב הוא לאין ערוך. לכן, היינו ממליצים לאבא שאם הוא רואה שהילדים אינם כשירים עתה לשבת בריכוז זמן רב, לא יאריך בדבריו, אלא יחטוף פה דקה, ושם עוד דקה, וכך יוכל להועיל לילדים בדבריו.

שולחן־שבת צריך להיות ספוג בעונג, שהילדים ימתינו לו כבר ממוצאי שבת הקודם...

נצטט כאן מדבריו של ראש ישיבת 'קול יעקב' הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, שהובאו בכנס חינוכי, והודפסו בקובץ מיוחד שיצא לאור מטעם מכון בית יעקב למורות בירושלים.

חלק מדבריו מוסבים על אימו הצדקנית ע"ה, שהיתה רעייתו של הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל, שהיה אדם גדול מאוד, וְיָשָׁב בדין עם מרנן מו"ח מרן הגר"ש אלישיב והגר"ב ז'ולטי זכר צדיקים לברכה. מספר הגר"י עדס: זכורני, שבהיותי אברך צעיר לימים, זכיתי לארח לסעודת שבת את אמי ע"ה, לאחר שהתאלמנה כבר מאבי זצ"ל. אחרי הסעודה נכנסה איתי אמא לסלון ביחידות, ואמרה לי: יהודה בני, אגיד לך משפט אחד, שולחן שבת זה לא בית משפט! אתה מעיר לילד הזה וגוער בילד הזה. ואסור שזה יהיה ככה.

שולחן שבת - אמרה לי אמא - צריך להיות כל־כך טבול וספוג בעונג, שהילדים ימתינו לו כבר ממוצאי שבת הקודם...

אני, שהייתי אז כאמור אברך צעיר, קיבלתי את המסר שיצא מליבה הטהור, וצייתי לו. מאז, זכיתי ברוך השם למשפחה גדולה וברוכת

רבתי, אנחנו צריכים לחנך את הילדים שלנו לקיים את המצוות בשמחה, בהתרגשות, להחדיר בהם את ההנאה מקיום המצוות ומלימוד התורה. לא רק לדאוג שהם יעשו רושם טוב בשביל השידוך המוצלח שאנחנו רוצים שהם יקבלו...

אבל איך עושים את זה? על ידי 'שיווק' נכון של היהדות בתוך הבית פנימה. ועל כך בעזרת ה', במאמר הבא.

שהילד מפנים ומקבל ושילווה אותו בחייו הבוגרים גם כשאף אחד לא נמצא לידו ולא רואה אותו.

אבל למרבה הצער יש הורים שאת החינוך משאירים למלמדים בחיידר ולמורות בבית הספר, ובבית הם בקושי שמים לב שיש ילדים... אחר כך הם מתלוננים שהילד אינו מחונך. הרי מעולם לא חינכו אותו!!! רק לימדו אותו איך להיות ייצוגי!

קטן ושמוור עליו מכל משמר. בכל פעם שאתה רואה בעיניך הישועה, רשום נא בפנקס ההודאות. לפני 'ברכת מודים' בשמונה עשרה, הוצא את הפנקס והתבונן בנכתב בו, כדי שהניסים והישועות לא ישארו רק בגדר מחשבה, אלא יאמרו בפה מלא. אם תעשה כך מובטחני שכל דאגותיך יעלמו כלא היו.

(מתוך הספר 'גאון ישראל')

אז למה אתה דואג?! נעתקו המילים מפי ראש הכולל ורבינו המשיך בשיחת חיזוק אישית. יקירי, אתה לא בן יחיד, זהו עול הרובץ על כל ראש ישיבה, על כל בעל עסק ובעצם על כל אדם המחמתן את ילדיו. התשובה לכל הדאגות, אחת היא, ההיפך מדאגה, ביטחון מלא בקדוש ברוך הוא. איך מגיעים לכך, אתן לך עצה בדוקה ומנוסה! מצא לעצמך פנקס

נוכה להתאחד כאיש אחד בלב אחד, ולהיות ערוכים ומוכנים לקבל את התורה!

אור חדש מ'פניני פרשת השבוע'!

חודש אייר - הוא חודש 'זיו', ובמהלכו אנו מתבשרים על 'זיו' חדש העולה ומאיר מ'פניני פרשת השבוע'. הספר החדש - כרך ד' בסידרת הספרים 'פניני פרשת השבוע' הגיע בסייעתא דשמיא לחנויות הספרים וניתן לזכות עתה להביא ברכה אל בתיכם!

במתכונת הגיליון שבידיכם, הספר הוא אוסף המאמרים שפורסמו לפני שנתיים בגליונו, מוגשים באכסניה אחת מפוארת ונוחה, מאירת עיניים ובעלת מפתחות עשירים להתמצאות מהירה במאמרי הספר, בסיפורים, ואף בסגולות הנפוצות בו. זהו אוצר רב ערך לכל שולחן שבת משפחתי, לכל מחנך או הורה, מרצה או מורה, ולכל מי שחפץ לקחת אל לבו ערך מפרשת השבוע ולחולל שינוי בחייו.

כמו בשלושת הכרכים הקודמים, גם כרך ד' שהגיע לחנויות בשבועות אלו, הפך למתנה מבוקשת לכל מי שאתם חפצים להעניק לו מתנה שתהווה חוויה רוחנית שבועית עשירה, שתעניק לו מבט נוסף על פרשת השבוע ושלבי החיים, ותובנות שילוו אותו לאורך זמן. זו ההזדמנות שלכם להכניס מטמון למעונכם, לרכוש את הספר ולהינות מאוצרותיו. בכך תהפכו את 'פניני פרשת השבוע' לחוויה של קבע בביתכם ובחייכם!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות, המלאי מוגבל. כדאי להזדרז!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

מבעלי הדינים! להיפך שניהם שייכים לה! מה להם לריב ולהתקוטט והרי יגיע היום ושניהם יגיעו אלי! הפסק הובן במלא חומרתו, ומרוב בושה כבשו בעלי הדינים את פניהם בקרקע, על כי לא הסכימו בשום אופן להגיע לפשרה, ועל אתר הסכימו להתפשר ולסגור ביניהם את המחלוקת המרה שהיתה ביניהם.

"כי לי כל הארץ"!!!

באין אומר ודברים חזרו כולם העירה, והתיישבו בחדרו של ר' חיים לשמוע מה בפיו ומה יחרוץ בעקבות הביקור בחלקת האדמה, התיישב ר' חיים ופתח את דבריו ואמר; שמעתי את טענותיהם של שני הצדדים דנתי בדבר ניסיתי להכריע אך לא עלתה בידי, החלטתי שעלי לשמוע מה בפי האדמה עצמה, מה דעתה, למי היא שייכת! לשמע המילים הפולחות הללו לא ציפה אף אחד ומשום כך הס הושלך בחדר בית הדין, כולם שמו אזניהם כאפרכסת לשמוע את המשך דברי המרא דאתרא, ואז אמר להם ר' חיים, מה תחשבו שענתה לי האדמה? היא אמרה לי שהיא עצמה לא שייכת לאף אחד

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ כמה מחוטי הציצית צריך לאחוז בשעת קריאת שמע?

◆ האם מותר לרקום פסוקים על בגד?

◆ מי שיש באפשרותו לקיים אחת משתי המצוות, ציצית ותפילין - איזו מהן יעדיף?

מהלכות ציצית

- חוטי הציצית מהווים תזכורת למצוות ה', פחותם של עבדות המזכיר את העבדות. ולדעת פוסקים רבים, הרי זו מצות עשה - להביט בחוטי הציצית, כדי להיזכר במצוות ולעשותן.
- בשעת קריאת שמע, מצוה לאחוז את חוטי הציצית ביד שמאל, ולהגביהם אל מול הלב. יש שנהגו לאחוז רק את החוטים שבשתי הכנפות הקדמיות, ויש שנהגו לאחוז את החוטים שבכל ארבע הכנפות.
- אסור לעמוד בתוך ארבע אמות לְמַת, עם חוטי ציצית גלויים, מפני שהעושה כן נראה כ'לועג לרש', דהיינו לְמַת הפטור ממצות ציצית. וכן אסור להיכנס לבית הקברות עם חוטי ציצית גלויים.
- אסור לרקום פסוקים על בגד שנכנסים עמו לבית הכסא ולבית המרחץ, משום שיש בכך בזיון לדברי התורה; וכן משום שמעיקר הדין אסור לכתוב פסוקים בודדים מן התורה.

מהלכות הנחת תפילין

- בהנחת תפילין יש לכוון למטרת המצוה, לזכור על ידי הפרשיות שבתוכן את יחוד שם השי"ת, והניסים והנפלאות שעשה עמנו ביציאת מצרים, ולשעבד את המוח והלב להשי"ת.
- לדעת השולחן ערוך, מברכים בהנחת התפילין רק ברכה אחת: "להניח תפילין" על התפילין של יד ושלא ראש יחד; ולדעת הרמ"א - על התפילין של ראש מברכים גם "על מצות תפילין".
- מי שטעה ובירך ברכה לבטלה, או שאמר את שם השי"ת לבטלה, יאמר מיד: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".
- סדר הנחת תפילין הוא - תפילין של יד, ואחר כך של ראש, כפי סדרן במקרא, שתפילין של יד נזכרו תחילה, ולאחריהן

תפילין של ראש.

- על תפילין של יד יש לברך רק לאחר העמדתן על הזרוע במקום הראוי להנחתן, ולפני קשירתן. וכן על התפילין של ראש - יש לברך לאחר העמדתן במקומן על הראש, לפני הידוק הרצועות למקומן.
- אסור להפסיק בין הנחת תפילין של יד להנחת תפילין של ראש בדיבור, ואף לא לשהות שהייה ארוכה שלא לצורך, וכן יש להימנע אף מרמיזה באצבעות, וכדומה.
- חכמינו ז"ל בזהרו הקדוש, הפליגו בגודל מעלת ההולך מבייתו לבית הכנסת כשהוא מעוטף בציצית ו'מוכתר' בתפילין. וכן נפסק בשולחן ערוך: "ילך לבוש בציצית ומוכתר בתפילין לבית הכנסת".
- חכמינו ז"ל אמרו: "כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין - כאילו מעיד עדות שקר בעצמו". אולם, אם קיים ספק שמא יחלוף זמן קריאת שמע עד שיניח תפילין, יקרא בלעדיתהן.

הלכות שונות

- בשעה שאומרים בקריאת שמע "וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", יש לעורר את הלב לאהבת השי"ת. והדרך להגיע לכך היא - התבוננות בגדולת הבורא, לעומת קטנות האדם, ורוב טוב הבורא כלפיו.
- אדם שאין באפשרותו להשיג את חפצי שתי המצוות - ציצית ותפילין, כי אם אחד מהם; או שמסיבה כלשהי אינו יכול לקיים את שתיהן - עליו להעדיף את מצות התפילין.
- מצוה המזדמנת לאדם, אסור לעזובה ולעסוק במצוה אחרת; ובלשון חכמינו ז"ל: "אין מעבירין על המצוות". ולדעת פוסקים רבים, איסור זה הוא מדאורייתא.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 521
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דודו למשפחה קייטין על האישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

זה השער לה' צדיקים יבואו בו באחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון הוא הגיע ליד מעיין ממנו הריח ריח מיוחד במינו. "כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן" קרא אלכסנדר ומיהר ללכת לאורכו של המעיין עד שהגיע לפתחו של גן עדן, הרים אלכסנדר בקולו וקרא: "פתחו לי, פתחו לי" אך בת קול השיבה לו: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו" - רק צדיקים יכולים להיכנס בפתח הגן עדן. לא ויתר אלכסנדר ואמר: "אני מלך ואדם חשוב, אנא תנו לי דבר-מה". ומגן העדן יצאה גולגולת אדם. לקח אלכסנדר את הגולגולת ושם אותה על כף המאזניים. על הכף השניה הוא הניח כסף וזהב, ועדיין הגולגולת הייתה כבדה מהם. שאל את החכמים: "מהי גולגולת זו?" השיבו לו: "זו גולגולת של אדם, שתמיד מתאוה עוד ועוד ולעולם לא באה על סיפוקה", אמר להם אלכסנדר: "זאת מנין לכם?" לקחו החכמים את הגולגולת וכיסו אותה במעט עפר ומיד הכריעו הכסף והזהב את הגולגולת. ש שכן ביום הפטירה, כאשר קוברים את האדם, שוב אין הוא מוסיף להתאוות לתענוגות העולם הזה.

(על פי מסכת תמיד ל"ב)

פרשת השבוע

התעלם מקרובו העני, נודע הדבר לרבי יוסף זונדל, בא אל הקרוב העשיר וסיפר לו על מצבו הדחוק של קרובו העני, וביקשו שלא יתעלם ממנו. אמר לו העשיר, אותו עני הוא קרוב רחוק שלי, וכמעט אין קשר משפחתי בינינו, ולכן אין זה מן הצדק שידרוש ממני לספק לו את כל צרכי החתונה. שאל אותו רבי יוסף זונדל האם אתה מתפלל כל יום? בודאי, השיב העשיר, וכי כבוד הרב חושד בי שאינני מתפלל? אמר לו הרב, אם כן אמור נא באוני את תחילת תפילת שמונה עשרה, נעלב העשיר ואמר, הרי כל תינוק יודע שהפתיחה לתפלת שמונה עשרה היא, "ברוך אתה ה' אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב". רבי יוסף זונדל הפסיק ושאל אותו, אמור לי, מתי חיו אבותינו אלה? לפני כמה אלפי שנים השיב העשיר. אמר לו רבי יוסף זונדל אבותינו חיו לפני כמה אלפי שנים, ולמרות זאת הגן מוכירים שלש פעמים ביום, כדי שבזכות אותם קרובים הרחוקים ממך מרחק של אלפי שנה, יעזור לך ה' ויברכך בכל, והנה כשאני בא לבקש ממך עזרה בעבור קרובך החי עמך היום, משיב אתה לי כי זהו קרוב רחוק, הושפע אותו עשיר מדבריו האמיתיים והמחוכמים של הרב, וכעבור זמן קצר שלח לקרובו העני את כל הכסף הנחוץ להוצאות החתונה.

ושבתה הארץ שבת לה' (כ"ה - ב') מעשה בהרה"ק רבי יוסף שלמה כהנמן מייסד ישיבת פונוביו וראש הישיבה זיע"א, שביקר בשנת השמיטה בקיבוץ "חפץ חיים" השובת בשמיטה כהלכה. מרוב התרגשות וחיבת מצות השמיטה, גחן על האדמה ונשקה כשהוא לוחש בגיל "גוט שבת! גוט שבת!" (שבת שלום! שבת שלום!) לך אדמה קדושה השובתת השנה. ובעונג על קיום המצוה היה לוחש והולך גוט שבת גוט שבת.

ויראת מאלהיך (כ"ה י"ז) מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי זיע"א (הסטייפאלער), שפעם שאלו אותו בענין חינוך, והרב השיב, אני יודע דבר אחד, צריך יראת שמים, יותר מכל הדיבורים מועילה היראת שמים של המלמד, אם התלמידים רואים ושומעים את הרב שמברך בכוונה, אז גם הם עושים כן, ואם... ועשה תנועת ביטול בידו הקדושה.

ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו (כ"ה כ"ה) מסופר על הרה"ק רבי יוסף זונדל מסלנט זיע"א, שבעירו התגורר עני מרוד, ובתו הגיעה לפרקה אך לא היה באפשרותו להשיאה, כי בכיסו לא נמצאה אפילו פרוטה אחת. לאותו עני היה קרוב משפחה עשיר וירא שמים, אך הוא

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:09 ת"א: 8:11 ר"ת: 8:43

זמני כניסת השבת
פרשת בהר

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:52 ת"א: 7:07

הליסטים עם שללם לבית, ומצאו את הדלת פתוחה ונכנסו לתוכו, ומצאו את כלי הבית מפוזרים לא כסדרן, ויראו שמהפירות ומהמאכלים חסרים, ותמהו מאוד על הדבר, ויאמרו מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות זאת? וחרה להם וחפשו בכל הבית, ומצאו איש אחד שוכב על המטה, ויחר להם מאוד ורצו תיכף לנתח אותו איברים איברים, מיד אמר להם ראש החבורה, אל תגעו בו, עכשיו אנחנו עייפים ורעבים מן הדרך, קודם נאכל ונשבור רעבוננו, ואחר כך נעשה בו כל מה שראוי לעשות בו, כי הוא נמצא אצלנו ואין סכנה שיברח, וכולם שמעו בקולו וישבו לאכול ואכלו ושבנו.

אחר כך הלכו והעירו אותו משנתו והביאו אותו אליהם, ויעמוד לפניהם, כשראה שהם לסטים מזויינים, כמעט פרחו נשמתו, אמרו לו איך נכנסת לבית הזה ועשית כחפצך, וכי אינך יודע שזה לא הפקר? וחרצו עליו משפט מוות, והוא נשאר מאובן ולא יכל לדבר אתם, ובקול נמוך התחנן ונפל לפניהם שאל ירשיעו אותו, ויספר להם כל מה שעבר עליו, והם לא השגיחו בו ואמרו, אחת דתו להמית. אך הגדול שבהם הכיר אותו שהוא הרב חיים בן עטר, ולא גילה לחבריו, תפשו אותו להוציאו להורג מיד, אמר להם ראש החבורה חכו מעט, יש לי מה לדבר אתו.

לקחו החוצה ויהיו שניהם לבד, וישאלהו ראש החבורה, המכירני מי אני? אמר לו, לא, אמר לו הבט בפרצופי אולי תכירני, ויסתכל בו הרב ולא הכירו בשום אופן. אז אמר לו אני פלוני בן פלוני, תלמידך מזמן זה כמה שנים, ועכשיו השתנית ולכן לא הכרתני, אז נתקררה דעתו של ה"אור החיים", וישאלהו ואיך התחברת עם אלו הרשעים פועלי און, מה פשעת וחסאת לאלוהים עד שבאת לידי מדה זו? אמר לו, רבי מחמת כעס וריב שהיה לי עם אבי ואמי, ופשעתי לא-ל יתברך והרגתי את אבי ואמי, וכשראיתי שאין לי עוד תקנה ותקוה, ולא חלק בעולם הבא, התחברתי עם הליסטים האלו, ועזבתי את דתי, וכעת אני מתחרט ואני רוצה שתתן לי תשובה, לתקן את המעוות שיצא מתחת ידי, וכל מה שתגזור עלי אני אקבל עלי באהבה, על מנת שתהיה לי ערב שלאחר התשובה והתיקון שתוליכני לחיי עולם הבא, ואם לא תהיה ערב לי להביאני לעוה"ב, אהיה נואש וגם אינני מוחה ביד אלו הליסטים מלפגוע בך, ותיכף ומיד יקלעוך וינתחו אותך לחתיכות. ויאמר לו ה"אור החיים", תשובתך קשה מאוד, אם תוכל לעשותה אז אהיה ערב בעדך,

לעת כזאת הביאך הקב"ה כדי לתקן אותי להחזירני בתשובה מסופר על רבי חיים בן עטר ה"אור החיים" הקדוש זיע"א. שפעם הפליג בספינה עם כמה סוחרים ואתם היתה סחורה בסכום גדול מאוד, ובהיותם בלב ים, התחיל הים לפתע לגעוש מאוד, והספינה היתה מתנדנדת מצד לצד ככליפת השום, פתאום הגיע גל גדול וחזק מאד, ושבר את האניה לרסיסים, וכל אנשיה טבעו בים רח"ל.

ולא"אור החיים" קרה נס גדול, ונפל על לוח עץ משיברי האניה, וניתפס בו וניצל, והיה שלושה ימים על הגלים, עד שנקלע ליבשה, במדבר ציה וערבה, במקום שאין שם אדם, והוא עייף רעב וצמא ואין מה לאכול. ישב ובכה במרירות, ופחד פן יטרפו אותו חיות רעות, ובאין לו ברירה המשיך את דרכו בתוך המדבר, אולי ימצא במה להשיב את נפשו, וירא מרחוק יער, ויכנס לתוך היער, וילך בתוכו עד שעות הערב, ולעת ערב שמע קול נהמת החיות, פחד ורעדה אחזתהו, ויעל על אחד האילנות, וישב בו עד אור הבוקר.

וכזרוח השמש כאשר החיות חזרו למאורותיהם, ירד מהאילן והתחיל ללכת שוב בתוך היער, והוא טעה בתוכו ועוד מעט יהיה שוב ערב, ולא היה לו כוח עוד ללכת מחמת הרעב שהציק לו, וירא אילן גבוה מאוד בתוך היער, ויאמר בלבו אעלה על ראש האילן הזה, אולי אוכל לראות ממנו מרחוק איזה ישוב, ויעלה וירא מרחוק עשן מתמר לשמים, אז אמר בטח יש בני אדם בסביבה ההיא.

וירד מהאילן וילך לכיוון העשן, והגיע בקירוב מקום, וירא בית גדול, ויתקרב אל הבית, ויצעק לבעלי הבית ואין עונה לו, ויתאמץ ויכנס לתוכו, וירא בפנים פלטין של מלכים, ועל השולחן כל מיני מאכלים ופירות, ויצעק ואין עונה, ויאמר, מי יודע מי הם בעלי הבית, אולי ירשיעו אותי על שנכנסתי בלי רשות, בתחילה לא רצה לאכול, אולם לאחר מכן חשב, שזה פיקוח נפש, ואם ישאר בלי אוכל הוא יסכן את עצמו, ואכל והשיב את נפשו, והיה עייף מאד, ומשום שלא ישן זה כמה ימים חטפה אותו שינה, מצא שם מיטה מוצעת, וישכב בה וירדם.

הבית הזה היה שייך לארבעים לסטים, שרוצחים וגוזלים כל הבא לידם, ומביאים לבית הזה, ובאותו יום בערב חזרו כל

משל ונמשל

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורצה המלך שבנו ילמד ויהיה בקי בכל החכמות כדי שיוכל לרשת את מקומו, ולכן מסר את בנו ביד חכם אחד שילמדו את כל החכמות, ובפרט דברים שנוגעים לתכסיסי המלוכה. החכם לימד את הבן במשך מספר שנים, ולאחר סיום הלימודים שלח אותו אצל אביו המלך כדי שיבחן אותו. בחן אותו המלך ומצא אותו שלם בכל החכמות ושמח שמחה גדולה, וציוה המלך לתת לאותו חכם מאה אלף זהובים מקופת האוצר וגם נתן לו אות כבוד והצטיינות. אמר החכם למלך נשאר עוד דבר אחד שצריך אני ללמדו, ודי לזה זמן של שעה אחת בלבד, ולכן תשלח את בנך אלי כדי שאלמדו, המלך שלח את בנו לבית החכם והחכם סגר את הדלת תפס את בן המלך והכה אותו חמישים מכות על רגליו עד כי התחיל הדם להיות שותת, והבן צועק ואין מושיע לו, לאחר מכן הניח החכם את בן המלך בעגלה אחת ושלח אותו אל אביו. כשהגיע הבן אצל אביו המלך וראה את בנו צועק וגונח והדם שותת מרגליו, שאל אותו מה קרה, והבן סיפר לאביו את כל מה שקרה, מיד נתמלא המלך חימה וגור לתלות את החכם על העץ, אך ציוה שלפני התלייה יביאו את החכם אצלו שיסביר לו את פשר הענין, כשהביאו את החכם לפני המלך אמר לו המלך כבר גזרתי לתלות אותך, רק תאמר לי מה השטות הזאת שעשית להרע לבני ואיבדת בידיים את השכר והכבוד שהיית מקבל. השיב לו החכם אני נאמן במלאכתי ולא אעשה רמיה, לכן השלמתי את מלאכתי, כי הרי אתה מסרת לי את בנך שאלמדו תכסיסי מלכות, ומכיון שמלך במשפט יעמיד ארץ וכל אדם שעושה דבר רע יביאו משפטו לפניו, אך העונש צריך להיות כפי מדרגת החטא, ולפעמים יודמן שיביאו לפניו אדם שגנב מאה דינרים והוא יחרוץ עליו משפט להכותו אלף מכות, ומכיון שהמלך מימיו לא עקץ אותו אפילו פרעוש מחמת השמירה ששומרים עליו, לכן אינו יודע כמה הוא שיעור צער המכות, ויתכן שאם יכוהו שלש מאות מכות ימות, ואם חמש מאות יהיה גופו חתיכות חתיכות, אך כיון שגור המלך אלף מכות דבר המלך אין להשיב, ויכו אותו וימות מיתה משונה על גניבת מאה דינרים, ויש כאן עוול במשפט, ולכן הכיתי אותו מכות שיעור שיוכל לסבול, כדי שיוכל לשער צער המכות עד כמה מגיע בעשר, ועד כמה מגיע בחמישים, ועוד, ועוד, ואז ידע לגזור העונש הראוי לפי העוון. כששמע המלך את דברי החכם שמח מאד על דבריו והוסיף לו מתנה יותר על מתנתו.

והנמשל הנה העשיר מימיו לא ראה רעבון, ולכן אם יבוא עני רעב ויצעק ללחם לא ידע העשיר עד היכן מגיע צער הרעבון כדי שיחוס עליו, לכן ציוה השם יתברך לעשירים ולעניים שיצומו יום אחד בשנה ביום הכפורים, כדי שהעשיר יבין עד היכן מגיע צער הרעבון וממילא ירחם על העני, וכן קורה פעמים רבות שהעשיר זקוק לכסף בעניני מקח וממכר ומרגיש הוא דוחק וצער, וכל זה עשה השם יתברך כדי שיבין עד כמה דחוק העני, ובוהו יובן הפסוק "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך" כאשר אחיך הגיע לדחוק וצמצום, הנה הדחוק הזה היה "עמך" דהיינו שאתה בעצמך היית פעם רעב ביום צום והיית דחוק למעות כשרצית לרכוש סחורה, ולכן עליך לרחם על העני.

(בן איש חי דרשות)

קודם כל היפרד מחבריך הרשעים האלו ואל תלך בדרכיהם, וחזור לדת ישראל בכל לבך, ותענה את גופך בתעניות ובסיגופים, ותתפלל ערב בוקר וצהריים, וקיים כל מצוה שבאה לידך ואל תחמיצנה, תשמור שבתות וימים טובים ותחיה בסוד מרע ועשה טוב, ואחר כך תחפש את משכן הפתן, ותראה אם תמצא נחש קטן, קח אותו והכניסהו בתוך נרתיק ממתכת, ותסתום את פיו, ותתלה את הנרתיק בגרונך, ותאכילהו ותשקהו בכל בוקר וערב במשך שבע שנים, ובתום שבע השנים תוציא את הנחש מנרתיקו, והוא ינשך ויהרוג אותך, וזהו כפרתך, במידה שמדדת את אביך ואמך, שעשו עמך חסדים וטובות שזונך וכלכלוך, ואתה גמלת להם רעה תחת טובה, כך הנחש הזה שזנת וכלכלת אותו וגמלת לו טובה, הוא גומל לך רעה תחת הטובה, ובוהו יכופר עוונך, ודע אז שאני ערב בעדך לחיי עולם הבא. ויאמר לו ראש הליסטים, גם אני ערב עכשיו עבורך שלא יפגעו בך לרעה חברי, ואני אביאך אל מקום ישוב, ומשם תלך למדינתך לבטח, ומי יודע אם לעת כזאת הביאך הקב"ה כדי לתקן אותי להחזירני בתשובה, יען שאתה רבי ומורי ולימדת אותי תורה.

כשגמרו לדבר שניהם, נכנסו בחזרה הביתה, ויאמר להם ראש הליסטים, אל תפגעו באיש הזה, אני מכיר אותו, הוא איש קדוש וטהור, וכל תוקפו וגדולתו מפורסמים בכל קצווי תבל, אדרבא עשו לו כבוד. חבריו קיבלו עליהם לכבדו, ולא עשו לו כל רע, ומיד ראש הליסטים לקחו עד מקום ישוב, ונשק לו את ידו ונפרד ממנו, והרב הלך ממדינה למדינה, עד שהגיע לעירו בשלום. והאיש הנזכר, תיכף עם היפרדו, נהפך לאיש אחר, עזב את חבריו הליסטים וחזר לדת ישראל בכל לבבו ונפשו, וחיפש אחרי משכן הנחשים, עד שמצא נחש בן יומו, וישים אותו בתוך נרתיק ממתכת, ויאכיל אותו וישקהו יום יום במשך שבע שנים, ובתום שבע השנים, הוציא את הנחש שהספיק לגדול מנרתיקו, והנחש נשך אותו והרגו. אבל במשך שבע השנים, עשה תשובה שלימה בתעניות וסיגופים, ועשה צדקה וחסד כמו שצוהו ה"אור החיים" הקדוש.

לאחר מותו בא בעל התשובה בחלום אל ה"אור החיים" הקדוש ואמר לו, תנוח דעתך, מכיון שעשיתי ככל שצוית אותי וגזרת עלי, מכח זה זכיתי לגן עדן במנוחות וזיכית אותי לעולם הנצחי.

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל מהי

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א היה אומר: לא הייתי יודע אהבת ישראל מהי עד שלמדתי זאת מחקלאי אחד. שכן פעם שמעתי חקלאי מבוסס במקצת שואל את חברו, האם אתה אוהב אותי? בטח, השיב חברו אני אוהב אותך מאוד. האם אתה יודע מה חסר לי? חזר ושאל הראשון. וכי מנין עלי לדעת מה חסר לך? תמה השני. אם אינך יודע מה חסר לי אמר הראשון, כיצד יכול אתה לומר שאתה אוהב אותי?

לנסוע 12 שעות כדי לעשות

טובה ליהודי

מספרים: פעם התאוננה אשה לפני הרה"ק רבי אליהו אליעזר דסלר זיע"א מנהלה הרוחני של ישיבת פוניבז, שהיא נותרה גלמודה לאחר שכל בני משפחתה נכחדו בשואה, בתוך דבריה היא אמרה שיתכן שיש לה קרוב רחוק בעיירה נידחת באנגליה. כשביקר אחר כך הרב דסלר באנגליה, הוא נסע מרחק של שנים עשרה שעות כדי לחפש את הקרוב, ולקשור את הקשרים בינו לבית קרובתו הגלמודה בארץ ישראל.

גומל חסד בגופו

מסופר: כאשר נסתיימה מלחמת העולם השנייה, השתקע הרה"ק רבי

יעקב יוסף טווערסקי מסקווירא זיע"א בבוקרשט בירת רומניה, והפך את ביתו למעון למאות פליטים, שחזרו בימים ההם שבורים ורצוצים ממחנות העינויים, בלא למצוא עוד את ביתם. הרבי לא הסתפק בכך שקלט את כל מי שהתנדף על פתח ביתו, אלא שיגר יום יום את שליחיו אל תחנת הרכבת שבעיר, כדי שיחפשו אחרי כל מי שחזותו יהודית, ויביאו אותו אל ביתו, שם סעדו אותו, ניחמוהו ותמכו בידו להתחיל בחיים חדשים. רבים מן הפליטים נשארו בביתו במשך חודשים רבים. סיפר אחד מהם: הייתי באושוויץ ונשארתי בחיים בנס, עם השחרור התגלגלתי ברכבת לכיוון בוקרשט, מבלי לדעת מה ואיפה יהיה עמי, כשירדתי בתחנה, ניגש אלי יהודי בלתי מוכר והושיט לי ידו בסבר פנים יפות ובידידות, "שלום עליכם" הרבי שלחני לקרוא לך, הא לך את הכתובת שלו, לא הכרתי את הרבי ולא ראיתיו מעולם, אבל שום כתובת אחרת לא היתה עמדי, ובלית ברירה הלכתי אליו, בבואי צהל לקראתי כאילו היה אבי, ודבר ראשון שאל האם אכלתי היום? ענית בשלילה, מיד הוליכני אל המטבח וביקש לתת לי אוכל ומשקה, והוסיף דרך אגב אתה יכול להישאר פה כמה זמן שתרצה.

תלולא דצדקיא

יום ראשון י"ד אייר

הרה"ק רבי יהודה לייב מזאלקילקוב ב"ר משה (ליקוטי מהרי"ל - תקפ"ו)

יום שני ט"ז אייר

רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו)
הרה"ק רבי זכריה מענדל אב"ד בעלז ב"ר אריה לייב (באר היטב - תל"א)
הרה"ק רבי נתנאל וייל ב"ר ידידיה טיאה (קרנן נתנאל - תקכ"ט)

הרה"ק רבי שמואל מקארוב (תק"פ)

הרה"ק רבי חיים מאיר ממאגלניצא ב"ר אבי עזרא זעליג (תר"ט)

יום רביעי י"ז אייר

הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נודע

ביהודה-תקנ"ג)

הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יחיאל (דגל מחנה אפרים - תק"ט)

הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת איתמר-תקצ"א)

יום חמישי י"ח אייר

רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א)

רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - של"ב)

הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה (תקפ"ח)

הרה"ק רבי אורי מראהטין ב"ר יצחק (תרמ"ט)

יום שישי י"ט אייר

רבינו מאיר ב"ר ברוך מרוטנברג (מהר"ם

מרוטנברג - ה"א נ"ג)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב ב"ר יוסף

(תקע"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיהל הכהן רבינוביץ שליט"א
פנים י"ג אוד"ר יסודים יוסף הדר"ם על המצוות.

ספר לפני שבירך (ג)

אם בדרך לימודו בשו"ע ופוסקים אמר את ספירת העומר, כגון שלמד בשו"ע או"ח (סימן תפ"ט סעיף א') בליל א', או בליל ד' או ח' או ליל י"ד, ושם מפורש ספירת לילות אלו, אע"פ כן יכול אחר כך לספור בברכה, כיון שעוסק במצות תלמוד תורה. (שו"ת הלכות קטנות, ח"א סימן קי"ד, שו"ת פני מבין, סימן קל"ג, שו"ת יחודה דעת, ח"ו, סימן כ"ט, שו"ת באר משה ח"ג, סימן פ"א). ויש אומרים ששוב לא יוכל לספור בברכה באותו יום. (כף החיים, או"ח סימן תפ"ט, ס"ק כ"ט), לפיכך צריך להישמר מזה, וילמד מילים אלו דרך עיון במחשבתו בלא להוציא בפה. (פסקי תשובות שם, אות י"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ
הרה"ק רבי הלל ליבטנשטיין מקאלמיה
ב"ר ברוך בענדט זיע"א
נלב"ו י אייר תנצב"ה

פני עין חמד

יו"ר אגודת ח"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבלות ציון

פְּרֶשֶׁת בְּהַר - שִׁמַּת לֵב לְסִבִּיבָה

"יְכִי יְמוֹךְ אֶחֱיָךְ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהִחַזְקֶת בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחַי עִמָּךְ" (ויקרא כה, לה)

מרתך ישנה. הגשמים חדרו לשם, הקיר נרטב וילדיו חלו. מכיוון שאשתו עובדת, הוא צריך לדאוג לילדים ולקחת אותם לרופא.

הרב הזדעזע וביקש לראות את הדירה. כשהגיעו לשם, הרב ראה שאכן המצב נורא ואיום ובלתי נסבל לגור שם. הרב אמר: "אתה חייב להחליף דירה". התלמיד ענה: "אין לי כסף". הרב אמר לו: "אם חייבים - אז אפשר". התלמיד אמר: "אני בקושי גומר את החודש". הרב אמר: "אז יוצאים לעבוד. אתה התחייבת לאשתך בכתובה לדאוג למגורים". התלמיד חיפש עבודה תורנית ושימש כמשגיח ומשם צמח לת"ח גדול.

בעלי המוסר ממשילים זאת לבית-חולים שבו שוכבים עשרות חולים. לכל חולה יש לחצן מצוקה. כשהוא לוחץ - נדלקת נורה בחדר האחות. כל זה עוזר רק אם האחות מסתכלת על הנורות, אבל אם היא עסוקה בשיחה עם חברותיה כאשר הנורה מהבהבת - החולה עלול למות בינתיים.

כל בן או תלמיד משדר לפעמים אותות מצוקה. כאשר הוא מאחר - זה אות מצוקה. כאשר הוא מתחצף - זה אות מצוקה. כשהוא מדוכדך - זה אות מצוקה, האם ההורה או המחנך קולט את האותות האלו?

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

דוד המלך כתב בתהילים: "אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל" (תהלים מא, ב). צריך להבין מה שייך לשון "מִשְׁפִּיל אֶל דָּל"?

אלא אשרי מי שמשכיל ומחפש מעצמו לראות מה חסר לדל. לפעמים העני מתבייש לבקש ולספר שמצבו דחוק. צריכים להיות חכם ולדעת לגלות מי הוא העני שאין לו ומתבייש לבקש, לכן צריך שיהיו אנשים בכל קהילה שממונים לחפש ולאתר מי הם עניים ולדאוג להם.

לגבי הפסוק: "יְכִי יְמוֹךְ אֶחֱיָךְ" (ויקרא כה, לה), צריך לדעת כי גם בנים נקראים אחים. אם ילד לא מתקדם בלימודים כמו שצריך או שהוא מופנם - צריך להבין בחכמה מה חסר לו, מה מעיק עליו, מה גורם לו להיות כך.

אם חלילה מכים אותו, גוערים בו או צועקים עליו, רק גורמים להחרפת הבעיה. כל ילד רוצה ללמוד ורוצה להיות טוב, אלא שיכולים להיות הרבה מאוד גורמים שבגללם הילד מתקשה להתרכז בזמן הלימוד.

על ההורה והמחנך להיות חכמים ולגלות מה הסיבה שבגללה קשה לילד ללמוד. יתכן שיש לו ראש חלש והוא צריך שיסבירו לו יותר פעמים ויותר לאט. כל ילד זקוק שיאירו לו פנים ויגלו כלפיו סבלנות. רק על ידי כך הוא יבין ויצליח.

מסופר על ר' אליהו לופיאן זצ"ל שכאשר ראה את אחד מתלמידיו מאחר לישיבה באופן קבוע הוא התעניין לדעת למה הוא מאחר. התלמיד סיפר שהוא גר בדירת

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נרזי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן חזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קנסב בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שְׁמַי לַבַּיִת

שעה	כנסת לבית	צאת לבית	יבוי תש
18:53	20:05	20:58	י"ג
19:10	20:03	20:55	ת"א
19:13	20:06	20:58	מ"ב
19:10	20:03	20:55	כ"ג

שואל ומשיב בהלכה - ל"ג בעומר

מהם המנהגים בל"ג בעומר?

שאלה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה

יום ל"ג בעומר הוא יום שמחה וחדווה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, ויש לעניין זה סימוכין בדברי הפוסקים. לכן נוהגים להרבות בשמחה ביום זה ואין אומרים בו תחנון. יש דעות שונות לגבי הסיבות שנוהגים שמחה ביום זה: יש אומרים שטעם השמחה מפני שמסורת ביד הראשונים שבל"ג בעומר פסקו תלמידי ר' עקיבא למות. מקורות: מאירי יבמות ס"ב, ב. שו"ע תצג, ב. יש מפרשים, שהתלמידים מתו גם לאחר ל"ג בעומר, אלא שביום זה רבי עקיבא התחיל ללמד תלמידים חדשים ובתוכם רשב"י הקדוש. התלמידים החדשים לא מתו באותה מגיפה, ומהם התורה התפשטה בעם ישראל. מקורות: פר"ח תצג, ב. יש מפרשים שבל"ג בעומר ר' עקיבא סמך את חמשת תלמידיו: ר' מאיר, ר' יהודה, ר' יוסי, רשב"י ור' אלעזר בן שמעון, שהם המשיכו את מסורת התורה. מקורות: כה"ח תצ"ג, כו, עפ"י שער הכוונות. יש מפרשים מפני שמלכות הרשעה גזרה מיתה על רשב"י ונעשה נס שהתחבא במערה ומודים על הנס שנעשה לו. מקורות: שבת ל"ג ע"ב. יש מפרשים שביום זה היתה הסתלקות רשב"י.

בל"ג בעומר מותר לשיר ולרקוד. אין אומרים בו תחנון, וכן במנחה שלפניו אין אומרים תחנון. אין מתענים בו וכן דעת הרמ"א לקיים חתונות החל מיום זה.

מנהג בקרב יהודי אשכנז שרווח כיום בארץ, לצאת לשדה עם חץ וקשת. הטעם למנהג הוא הכתוב: "לְלַמֵּד בְּנֵי יְהוּדָה קֶשֶׁת" (שמואל ב' א, יח) - ויש מפרשים שבל"ג בעומר הקשת תיראה בצבע אחר והגאולה תבוא. טעם אחר מצוי בדברי חז"ל שבימי התנא האלוקי רשב"י לא נראתה קשת בשמיים, מכיוון שהיה בכוחו להגן מפני הפורענות, והעולם לא נזקק לאות הקשת.

המנהג לעשות "חלאקה" - תספורת ראשונה לבנים בני שלוש בבוקר ל"ג בעומר בקבר רשב"י במירון בשביל חיבוב המצווה של הנחת פיאות הראש. בזה מקיימים את מצוות "לא תקפו: פְּאֵת רֵאשְׁכֶם" (ויקרא יט, כז).

מיהו בר-מזל

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל (ראש ישיבת 'אור ישראל') סיפר: הייתי ראש ישיבה בלידא ביחד עם הגאון רבי מרדכי שמוקלר זצ"ל הי"ד. הוא היה מבחירי תלמידי ראדין וגדול בתורה. הוא סיפר לי כי לאחר שהתחתן הוא קיבל נדוניה גדולה ורצה לעסוק במסחר. מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל אמר לו: "כשבן תורה מתחתן ורוצה לעזוב את עסק התורה ולעסוק במסחר, אם יש לו מזל הרי הוא מאבד את הנדוניה שלו מיד, ואז יש לו עצה להיות רב או ראש ישיבה כי הוא עדיין יודע ללמוד".

"אבל אם אין לו מזל, אז זה לוקח הרבה זמן עד שמאבד את הנדוניה וכבר למעשה שכח את מה שכבר למד ונשאר ריק משניהם". לכן ה'חפץ חיים' בירך אותו שתכף יאבד את הנדוניה לפני ששוכח תלמודו. כך היה - במסחר הראשון איבד את כל הכסף ונהיה ראש ישיבה מצוין. הוא היה בעל הבנה ועמקן. יהי זכרו ברוך ('דרכי מוסר').

מידת השבוע: הוד (שבוע חמישי).

צדיק המרכבה למידה: אהרון הכהן. איבר המרכבה למידה: שוק שמאל.

הגדרת המידה: הוודיה - להודות לה'. לימוד משנה בפרט. גם אהבת שלום, רדיפת שלום, אהבת הבריות וקרובן לתורה.

הערה: מובא בזה"ק ששערי מעלה פתוחים עד סוף שבוע זה. ולכן החכם עיניו בראשו לדעת את אשר לפניו.

עבודה עיקרית: שנאת הבריות, שנאת חנם.

הדגשות מיוחדות: לכבד לומדי תורה, להזהר מרכילות, לרוץ רק לטוב ולדבר מצווה, לרדוף לבקש לשים ולהרבות שלום (וספרתם לכם)

יום יום בחודש	יום לעומר	מידה פרטית	מידה ממ"ח קנייני התורה	הנהגה הפרטית ליום
י"ד	כ"ט	חסד	אהוב	יעשה חסדים אפילו אם יקבל בזיונות על ידי זה, וירדוף אחר השלום
ט"ו	ל'	גבורה	אוהב את המקום	יתגבר על כל ההפרעות להודות לה', כגון מצוות אנשים מלומדה. עצלות
ט"ז	ל"א	תפארת	אוהב את הבריות	יכוון בלימודו להרבות שלום ולפאר את התורה, ויודה לה' ברוב הדר
י"ז	ל"ב	נצח	אוהב את התוכחות	ילמד בשלמות - לדעת מקור דברי התורה שבעל פה בתורה שכתב
י"ח	ל"ג	הוד	אוהב את המישרים	יודה לה' שזכה להודות לפניו ולקיים מצוות, ושיגלה את תורת הנסתר
י"ט	ל"ד	יסוד	מתרחק מן הכבוד	יודה לה' ברבים שאחרים גם יודו לה', יקדש דיבורו להודות בקדושה
כ'	ל"ה	מלכות	לא מגיס לבו בתלמוד	יתפלל על השלום, ושיתגלה כבוד הקב"ה בעולם, ושיזכה לתשבע"פ

מינויים

לקבלת העלון חנם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב מנחם מנדל טארים מרימנוב זצ"ל

הרב מנחם מנדל טארים מרימנוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ה (1745) בעיר ניישטאט (עיר חדש פולין). צאצא מצד אמו לצדיק הק' הרב נתן נטע שפירא (ה'מגלה עמוקות) ור' דוד הלוי (בעל 'טורי זהב'). בגיל 11 הגיע לראשונה אל ר' דב בער (המגיד ממזריטש) ושם התפרסם כעילוי. נודע מנעוריו כבעל תורה ויראת שמיים. שקד רבות על לימוד הלכות הרי"ף וגדולי הדור אמרו כי היה ניצוץ מנשמתו של הרי"ף (ר' יצחק אלפסי). בכל יום היה לומד בקביעות 18 דפי גמרא עם פירוש רש"י ותוספות. כאשר לא היה יכול להשלים את שיעורו, היה לומד כפליים ביום למחרת.

הפיץ את החסידות בפולין. גאון בתורת הנגלה והנסתר. אחרי נישואיו התגורר בעיירה פריסטיק. סיגף את עצמו וחי חיי דוחק וצער. לאחר פטירת רבו, ר' אלימלך מליז'נסק התמנה לאדמו"ר בפריסטיק וחסידים רבים נהרו אליו. לאחר כעשר שנים עבר לרימנוב. שמו התפרסם כאיש מופת שפועל ישועות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. תפילותיו היו לשם דבר. את כל כספו חילק לעניים. אמר שיחזיק טובה למי שידליק נר לזכות נשמתו לאחר פטירתו. נפטר ב-י"ט אייר ה'תקע"ה (1815). חי כ-70 שנים. ציונו ברימנוב. הצדיק ר' צבי הירש הכהן שהיה משרתו, שימש אחריו בקודש.

אביו: ר' יוסף חריף מניישטאט. **אמו:** מרת ליבא. **אשתו:** מרת רבקה (מפריסטיק). **בניו:** הגאונים ר' נתן יהודה לייב (אביו של ר' אלימלך מגורליץ), ר' ישראל יעקב לייב. **בנותיו:** מרת פיגא (נישאה לר' קלונימוס קלמן מלוצהוט, תלמיד ה'חוזה מלובלין'), מרת חנה (נישאה לר' מרדכי אב"ד זילקובא). **מרבותיו:** האדמו"רים ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' אלימלך מליז'נסק (מח"ס 'נעם אלימלך'), ר' דניאל יפה מברלין ור' שמואל שמעלקה הלוי הורביץ מניקלשבורג. **מתלמידיו:** האדמו"רים ר' אליעזר הורביץ מדזיקוב, ר' יחזקאל פנט (מייסד חסידות דעש), ר' נפתלי צבי (מייסד חסידות רופשיץ), ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב (מח"ס 'בני יששכר') ור' צבי הירש הכהן מרימנוב.

מספריו: ידברי מנחם - על התנ"ך והמסורה • מנחם ציון - דרשות • עטרת מנחם - חידושי תורה, שיחות והנהגות • תורת מנחם • תפארת מנחם • ילקוט מנחם - מאמרים ושיחות.

מסופר על לבלר גדול אחד בעיתונות הפולנית, (שהיה חשוב מאוד אצל הגויים הפולנים. שמו נזכר רבות בספרי ההיסטוריה שלהם) שנולד בעיירה סמוך לרימנוב להורים אמידים וחלה בשיתוק ל"ע. רופאים ופרופסורים שבדקו אותו אמרו כי מדובר במחלה חשוכת מרפא. כך המצב נמשך עד שהגיע לגיל שש.

מכיוון שהיו להם קשרי מסחר עם יהודים וחוכרי אכסניותיהם, יעצו להם שיסעו אל רבינו שגר בקרבת מקום, לקבל ברכה לישועת ילדם הפעוט. היהודים הלכו להשתדל אצל רבינו שיסכים לקבל אותם. הם אמרו שזה יסב תועלת רבה ליהודים שעובדים אצלם וגם יקדש שם שמיים אצל הפריצים הגרים במחוז. הצדיק - נענה לבקשתם וקיבל אותם.

ההורים והבן נכנסו לקודש פנימה וסיפרו את צרתם לפניו. רבינו אמר: **"בורא כל עולמים! הרי יש לך הרבה גויים בעולם בריאים ושלמים. מה איכפת לך שגם הגוי הפעוט הזה יבריא ממחלתו?!"** כשסיים את דבריו, הצדיק קרא לילד החולה וצויה עליו להתקרב אליו. הילד קם ממיטת חוליו כאחד האדם והתקרב לרבינו.

הצדיק שאל אותו לשמו והוא השיב כרגיל. רבינו לחש לעברו כי אם ברצונו להישאר כך עליו להבטיח שהוא לעולם לא יזיק לשום יהודי לכשיגדל ואדרבה ירתם למענם ויעשה חסד עם כל היהודים שיהיו נתונים תחתיו, ויזכה להאריך ימים ושנים. הילד הבטיח את מה שהרבי צויה עליו ושב לביתו בריא ושלם.

לימים כשהילד הגוי הזדקן (כשהיה כבן תשעים) ובינתיים רבינו כבר עלה לגנזי מרומים, הוא נסע לציון קודשו של רבינו. הוא כתב פיתקא דרחמי בלשון הפולנית בו ביקש לפני רבינו, שכיוון שהוא בודאי נמצא ליד האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שיבקש מהם להתחנן לפני ה' יתברך בעבור עמך בית ישראל שנתונים בצרה ובשביה. כמו כן יבקש מהאבות הקדושים להתחנן לפני ה' יתברך עבור העם הפולני, שהרוסים לא יוכלו יותר לרודפם. היה קידוש ה', שאף הגויים ראו כי שם ה' נקרא עליך ויש מנהיג לבירה. (כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנז זיע"א)

בנו של רבינו, הצדיק ר' נתן לייב זצ"ל סיפר, שפעם אחת יהודי אחד שלמד את מלאכת שו"ב, בא לפני רבינו וביקש ממנו שיתן לו הסמכה. רבינו העביר את ידו על עיניו ואמר לו: **"הבט על האילן בחוץ שנמצא מול החלון"**. הוא ראה נשמות רבות על האילן. רבינו אמר לו: **"דע כי כל אלו הנשמות, הן נשמות של שו"בים, שבאו לפני לתקן אותם!"**. הוא שמע זאת ולא ביקש עוד להיות שו"ב. (אם לבינה)

דרכו של רבינו בקודש היתה לקרב רחוקים ולחזק את האמונה בלב בני ישראל. פעם אחת בעת שישבו בשולחן הטהור פנה אל הנאספים ואמר להם: **"אל תחשבו שנס קריעת ים סוף לא יכול להתחולל בזמנינו. גם היום יכול להיות"**. רבינו צויה להביא לפניו גיגית מלאה מים והניח את יד קודשו מעל המים ונקרעו לי"ב גזרים. אנחנו לא יכולים להבין אפס קצהו מרוב גדולו של הצדיק, ובוודאי הצטוו מהשמיים ונתנו לו רשות לעשות זאת. (כ"ק אדמו"ר הגה"ק השפ"ח מצאנז ז"ע)

פעם היה חסיד גדול, שנסע למגיד מקאזניץ, ל'חוזה' מלובלין ולרבינו, הרה"ק מרימנוב. כשנפרד מהמגיד ואמר לו שבדעתו לנסוע ללובלין ולרימנוב, המגיד אמר לו שימסור דרישת שלום לרבי מלובלין. החסיד שאל: **"ולרבי מנדל לא צריך למסור פרישת שלום?"**, המגיד ענה: **"ממנו אני מפחד"**. לפני שהחסיד נפרד מהרבי מלובלין סיפר לו דברים כהווייתן, שאמר לו המגיד.

הרבי מלובלין אמר לו שגם הוא לא שולח להרה"ק מרימנוב דרישת שלום, **"אבל תגיד לו שאני יודע שהוא משיח"**. כשהגיע להרה"ק מרימנוב ושטח בפניו את דברי הצדיקים השיב: **"אינני משיח, אולם משיח סובל בעבור כל יהודי כדכתיב - 'חַלְיָנוּ הוּא נְשָׂא' (ישעיהו נג, ד), כלומר, כאשר חוטא ח"ו, וגורם שיתרחק השכינה, וממני אינו סובל"**.

פְּרִנְסָה מְשָׁמִים

תווים ליצירות והתאמת אותן לעבודת מקהלה קולית. ייחדתי תשומת לב מיוחדת לשירתם של קולות הסופראן, האלט, הטנור והבאס שבאין תזמורת ירכיבו בקולותיהם את היצירות.

עמלתי לילות ארוכים על כתיבת התווים עד ליצירת הפרטיטורה המתאימה. מצויד בהשתדלות שנעשתה בעמל רב ובתפילות מעומק הלב, יצאתי לאותה ארץ לשבת שנקבעה למבחן שלי. ביד אחת אחזתי תיק ובתוכו בגדי השבת ובידי השנייה תיק נוסף, ובו הפרטיטורות היקרות מפז. הגעתי בבוקר יום שישי לנמל התעופה. עצרתי מונית ואמרתי לנהג לאן לנסוע.

לאחר ששילמתי לנהג, התחלתי ללכת לכיוון הכתובת ששם אתארח בשבת. **לפתע גיליתי שהתיק שהחזקתי כל הדרך ביד נשאר במונית.** הלכתי לביה"כ כאוב: "מה אשיר עם מקהלה שלא הכרתי? אין לי מושג אפילו מה הם יודעים לשיר!" ראשי הקהל קידמו אותי בשמחה. חשתי חולשה גופנית ונפשית, כפי שלא חשתי מעודי. **הכישלון היה רשום מולי, ועוגמת נפש של הקהל הגדול גם היתה צפויה כבר.**

ברגע שנראה לכאורה חסר כל תקווה נזכרתי ששבת היום וצריך לשמוח. לגבי הפרטיטורות, המקהלה והפרנסה - מי שדאג לי עד היום ידאג לי הלאה - איתן או בלעדיהן. אני לא צריך לתת לבורא עולם עצות כיצד לסדר את פרנסתי. כנראה ה' רוצה שארוויח ממקום אחר. אולי תפקיד החזן עם המשכורת הגדולה מגיע למישהו אחר ולכן איבדתי את הפרטיטורות היקרות. עלי לדאוג שהקהל יהנה מהתפילה ושהשבת תהיה שבת מרוממת ושמחה ככל שזה תלוי בי. שאר העניינים לא נתונים בידי.

החלטתי שאעשה מה שהייתי עושה בכל מקום בו היו מזמינים אותי לשיר עם מקהלה שאיני מכיר. אעשה זאת על הצד הטוב ביותר. כך בתפילת ערבית של ליל שבת, בשחרית של שבת ובמוסף, במנחה, בסעודה שלישית ועד להבדלה. כל ביה"כ רעד מקולות השירה. כאיש אחד בלב אחד שרו כולם.

לולי ידעתי כי מאחורי השירה המרוממת מסתתר סיפור עצוב, הייתי יכול לומר שזו היתה אחת השבתות היפות ביותר שהיו לי. שרתי מכל הלב. הקהל היה שותף מלא. ניתן היה לראות שהם נהנים, מתעלים ומתרגשים. הזיכרון הצורב שאיבדתי את התיק דאג להזכיר לי כי אין שום סיכוי שיבחרו בי.

טסתי חזרה לארץ. הגעתי לבית בשעה מוקדמת לפנות בוקר. בשעה שמונה כבר התייצבתי לעבודת חיי בת"ת. אחה"צ חזרתי הביתה. בתא הקולי חיכתה לי הודעה מהקהילה שעזבתי בליל אמש: **"החלטנו שאין טעם להמשיך במכרז יותר. הקהל הצביע פה אחד ומבקש לראותך בחגים אצלנו. צלצל אלינו לקבלת פרטים".** נמצאנו למדים שהקב"ה מראה לאדם שעם כל ההשתדלות שאתה עושה - **אתה כל הזמן תלוי רק בו בלבד!**

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך 'האמנתי כי אדבר'. סיפור זה מראה לנו באופן מוחשי כי הפרנסה היא אך ורק מבורא עולם. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

במשך למעלה מעשור חינכתי בת"ת גדול. אותן שנים של עבודה קשה הניבו מאות תלמידים, שדירבנו אותי להמשיך בתפקיד החשוב שנתן לי הקב"ה. מאות מכתבי התודה אני מקבל מידי שנה. ההזמנות לבר-המצוות של התלמידים, שאותם אני כבר לא מלמד. כיום גם ההזמנות לחתונות - כל אלו יכולים להעיד, כי ב"ה עשיתי את עבודתי נאמנה.

משכורתתי כמחנך כבר לא הספיקה לצורכי המשפחה הגדלים, אבל לא עלה בדעתי ולו לרגע אחד לעזוב לעבודה אחרת. החינוך היה תמיד בראש מעייני. עבודה עם נשמות שווה הרבה יותר מכסף. לאחר מחשבה רבה, עלה בדעתי רעיון לנסות לחפש פרנסה נוספת בתחום אחר. מדובר בתחביב שרכשתי מימי נעורי- תחום המוזיקה.

כילד, הקשבתי לפרקי החזנות של החזנים המפורסמים ביותר. עקבתי אחרי כל שיר שיצא. חסכתי כסף כדי לקנות תקליטים. השקעתי את כל דמי הבר-מצווה, דמי חנוכה וכל פרוטה שהיתה לי בקניית טיפ משוכלל יותר, כדי לשמוע וגם להקליט את עצמי. חיקיתי חזנים ידועים בכישרון לא מבוטל.

במשך שנים הגעתי לאירועים על תקן של זמר, חזן או מישהו שיעשה שמח. במהלך השנים התמקצעתי בנושא, למדתי לקרוא ולכתוב תווים והשתלמתי בניצוח. אף פעם לא חשבתי לעשות מהתחביב מקצוע, עד הרגע שבו נזקקתי להכנסה נוספת. החלטתי להרוויח את הכסף בצורה שאני מכיר ופשוט לשיר, אבל כבר לא בחינם.

צד נוסף שנפתח היה חזנות אמיתית בבתי-כנסת. לא רציתי לעזוב את ביה"כ הקבוע שלי. אבל בחגים, כאשר הוזמנתי לשמש חזן בתשלום יפה בבית-כנסת אחר - לא סירבתי. בזכות הכנסה זו הצלחנו לחסוך לא מעט.

לאחר שנים של חיסכון, עמדתי לפני נישואיה של בתי הבכורה. הדירה שאותה הבטחתי שולמה רק בחלקה הקטן. רוב כספי החסכונות שהשקעתי היו באפיקים לא רווחיים. התברר שאת יתר ההוצאות אצטרך לשלם בקרוב. בדיוק אז, חבר סיפר לי על מכרז שהוציא בית-כנסת גדול ששייך לקהילה גדולה ועשירה בעיר רחוקה. הם חיפשו חזן לתקופת החגים.

אומנם לא היתה לי כוונה להוציא את המשפחה ממסלול החיים, אבל כשהדבר נשמע הגיוני לעזוב לתקופת החגים בלבד, החלטתי להירשם. התנאים היו פשוטים: במשך כמה חודשים הוזמן כל אחד מהחזנים שנרשמו למכרז, להגיע לשבת אחת ולהוכיח את יכולותיו. הקהל היה אמור להקשיב, להצביע ולהחליט מי יקבל את המשרה לכל חודש החגים.

לא היה לי הרבה מה להפסיד חוץ ממחיר הטיסה. הבעיה שלי היתה יותר בחומר שנדרשתי להכין. **בניתי תפריט לתפילות שבת עם פרטואר נרחב של כל החזנים הידועים, כתבתי**

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	הרב יצחק בן רג'ינה ז"ל	הרב שמואל בן יקוט ז"ל
פואד אברהם בן שושנה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	אביבה בת איירין ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	מזל בת שמעון ע"ה	יצחק בן חביבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	שני בת אסתר ע"ה	יוסף בן אסתר ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רחל רפאת בת השמט ע"ה	דב בן יצחק ז"ל
רחל רפאת בת השמט ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
מרים בן פרחת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	מרים בן פרחת ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל
אביבה לויש ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	אביבה לויש ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
	אילנה (מחזקה) בת שרה ע"ה		יהודה בן סעידה ז"ל
			עפאת בת השמט ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	הרב יצחק בן רג'ינה ז"ל	הרב שמואל בן יקוט ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	אביבה בת איירין ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מרים בן דבורה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	מזל בת שמעון ע"ה	יצחק בן חביבה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל	שני בת אסתר ע"ה	יוסף בן אסתר ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רחל רפאת בת השמט ע"ה	דב בן יצחק ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	מרים בן פרחת ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	אביבה לויש ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל
מישא אסתר בת זורה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	אילנה (מחזקה) בת שרה ע"ה		יהודה בן סעידה ז"ל
			עפאת בת השמט ע"ה

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בהר - ל"ג בעומר

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2022 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת בהר - ל"ג בעומר

- ב..... נחפשה דרכנו ונחקורה - ימי תשובה ותיקון המעשים והתחזקות בתפילה ותחנונים
- ד..... אליך נשאתי את עיני - להיות תלוי במי שאמר והיה העולם
- ה..... וישבתם לבטח עליה - אין לנו 'ישיבה' וקיום אלא בכח הבטחון בהשי"ת
- ח..... קצובים מראש השנה - אין אדם מפסיד ממה שנקצב לו
- י..... לא תונו - חומר אונאת דברים

ל"ג בעומר

- יד..... הילולא - שמחתו הגדולה של רשב"י בהאי יומא קדישא, ובפרט באתריה דמר
- טו..... עת רצון היום לנו - יומא דרשב"י
- זי..... הוא ימליץ טוב - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות
- יח..... כי קדוש היום לאדונינו - תוקף קדושת היום
- כ..... ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות
- כג..... אמונה ברשב"י - לכל ואפילו לפחותים
- כה..... עולו ואתכנשו - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל עת
- לד..... אור זרוע לצדיק - העלאת האור לכבוד התנ"א רשב"י

פרשת בהר

לחוש לסכנת שינוי האויר שיוזק ח"ו לבריות, לכך מתעניין שלא יזיק להם שינוי האויר. והרי שעלינו להרבות בימים אלו בתפילות ותחנונים שהקב"ה יחוס וירחם עלינו למנוע משחית ומגפה וכל חולי רע מעמו בית ישראל.

והגם שדברי ה'לבוש' אודות שינוי האויר בימים אלו אינם יוצאים מידי פשוטם, אך כתב הרה"ק ה'מנן אברהם' מטריסק זי"ע (לך לך ד"ה ויאמר) בזה"ל, דהנה סיבת החולאים המתרגשים בעולם ח"ו נודע שהוא על ידי שינוי האוירים וכו', והיינו על ידי שפוגמים בהדיבור בדברים בטלים שקרים וליצנות וכדומה על ידי זה גורמים עיפוש האוירים וקלקול הטבע, ויש חולאים בעולם ח"ו, על כן צריכים לתקן את הדיבור, שלא לדבר דברים האסורים, אך אדרבה לקדש את הדיבור בדיבורי תורה ותפילה אמתיים מעומק הלב נוכח פני ה', ועי"ז יהיה תיקון בהאויר ויתבטלו החולאים בעולם. עכ"ל.

בא וראה מה שכתב הרה"ק רבי זאב וולף מסטריקוב זי"ע (זר זהב ענייני ספיה"ע), שהנהגה נודע מה דאיתא

נחפשה דרכנו ונחקרה - ימי תשובה ותיקון המעשים והתחזקות בתפילה ותחנונים

איתא בשו"ע (סי' תצב ס"א) 'יש נוהגים להתענות שני וחמישי ושני אחר הפסח וכן אחר חג הסוכות, וממתנים עד שיעבור כל חודש ניסן ותשרי ואז מתענים'. ומקור הדברים הוא מדברי התוס' (קידושין פא. ד"ה סקבא) על הא דאיתא שם בגמ' 'סקבא דשנתא ריגלא', פירושו, זמן 'ריעוע' וחולשה מכל ימות השנה שבהם מצוי ושכיח יותר עוברי עבירה רח"ל הוא בימות הרגל, כי המון העם היו מתקבצים אז לשמוע דרשות, והיו נכשלים בשמירת עיניים, והביאו התוס' שעל כן נהגו להתענות לאחר החגים. ולמדנו מכאן על חובת הימים הללו לפשפש במעשים ולהזור בתשובה" ובפרט בעניין קדושת העיניים, ואף שנחלשו הדורות ואין התענית שווה לכל נפש, אך מכל מקום עדיין חובת התשובה במקומה עומדת, והיא שווה לכל נפש...

עוד כתב ה'לבוש' (שו"ע) 'ויש אומרים הטעם של אלו התעניות משום שהאויר משתנה באלו הימים, ויש

א. ועל אחת כמה וכמה, לאחר שנתקיים בנו לדאבון כל לב כפשוטו מקרא שכתוב (דברים לב כה) 'מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה', באסון הנורא שאירע בעי"ת אלעד יצ"ו בהריגת ג' נשמות קדושות וטהורות על קידוש ה' הי"ד, שמחובת השעה לשמוע את 'קול ה' בכח' שנועד לעורר אותנו מתרדמתנו בהבלי הזמן, וחלילה לנו להמשיך בחיי היום-יום ובשיגרת החיים כאילו לא היה כלום.

משל למה הדבר דומה, לאחד שהיה לו ילד 'פרא אדם' אשר הרבה להשתולל ולהשתובב, להזיק ולפגוע, עד שלא נותרה ברירה בידי האב אלא להכותו על לחיו בכדי ללמדו לקח להיטיב דרכיו, והבחין האב שהילד פונה לחדרו ומתחיל לכתוב, הסתקן האב למעשה בנו והלך לראות אלו מחשבות והרהורים העלה הבן על הגליון, וראה שכתב הבן באריכות 'סטירה' זו מה עניינה, שלפתע דבר נוקשה (היא היד המכה) ניתחת בחוזקה על בשר רך (הוא הלחי), ומעוצמת ה'מפגש' ביניהם נשמע קול חזק, ונשאר רושם המכה על הלחי המאדימה, וכעבור כך וכך זמן הלחי חוזרת למראיתה הראשונה... נדהם האב למקרא ה'תיאור' והתקצף ביותר, ואמר לבן, אני נתתי לך 'סטירה' בכדי שתבין את חומר מעשיך ובכדי שתלמד לשנותם, ואתה יושב ועוסק בהתבוננות ו'בניתוח' מהי סטירה... ועל דרך זה ממש, בורא כל עולמים נתן לנו מכה אנושה לזעזע אותנו, ואל נעסוק בהתבוננות כיצד אירע הדבר, מאין באו אותם מרצחים שפלים ולאין נמלטו... ועל כגון דא זועק הנביא (ירמיה ב ל) 'לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו'... אלא עלינו מוטל להבין שהקב"ה מדבר אלינו שובו בנים שובכים... ונחפשה דרכנו ונחקרה כל חד וחד בדיליה ונשובה אל ה'.

ב. הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע הורה שלא יביאו 'בשר' לתלמידי הישיבה בימי תענית בה"ב, כי הגם שבזמן הזה אי אפשר להורות על ה'תענית', אך מן הראוי למעט בתענוגים...

'רעם', וכן 'נִרְשָׁ' (היינו מנחת העומר שבאה 'נִרְשָׁ' שעורים - ויקרא ב יד) אותיות 'רגש', ואילו 'שעורים' מרמזו על 'רעש', ללמד על ספירת העומר שצריכה להיות 'בקול המולה גדולה ברעש ורעם וברגש'.

ובהאי עניינא מצווה עלינו להביא מה שכתב רבינו המאירי על הא דאיתא במשנה (ברכות פ"ד מ"ב) 'רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה, אמרו לו מה מקום לתפילה זו, אמר להם, בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי, וכתב המאירי (בית הבחירה שם) וז"ל, הורה בזה, שאדם צריך לחדש תפלה^ד (כלומר, שלא יסתפקו באותם הג' התפילות הקבועות לנו מאנשי כנסת הגדולה דבר יום ביומו, אלא צריך לחדש ולהוסיף תפילה בלשונו) על כל דבר^ה שהוא רואה בעצמו

במשנה (מנחות י ג) שקצירת העומר היתה נעשית בעסק גדול, שהיו מתכנסים כל יושבי העיירות הסמוכות, כיון שחשכה היה שליח בית דין שואל 'בא השמש' והם אומרים 'הן' וכו', 'וכל כך למה, מפני הביתוסים (הכופרים בדברי הו"ל) שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יו"ט' אלא במוצאי שבת שלאחר הפסח, על כן היו קוצרים בפומבי ובפרהסיא ובקול גדול להוציא מדעתם הכוזבת והנפסדת. ומבאר עומק העניין שאותו קול גדול היה דוחה ומבטל כוחות הרע, וכמו שכתב הרמב"ן (סו"פ בא) שצריך להתפלל בקול כי 'חציפא נצח לבישא' [שהתפילה בחזקה מנצחת את הרע]. עפ"ז כתב הרה"ק בזה"ל, ובעבור שבימים האלה גם כן רודפים אחרינו בגוף ונפש בכל שנה ושנה, טוב להרים קולנו בולנו יחד בספירת העומר בעסק גדול כדי ליראם ולהבהילם וידמו באבן, עכ"ל. ונתן רמז לדבר כי 'עמר' אותיות

ג. עוד כתב ב'זר זהב' וז"ל, כאשר שמענו מימי קדם ובעינינו ראינו, כמעט בכל שנה ושנה רודפים אותנו בזמן הזה בגוף ונפש, מה עלינו לעשות, לבקש שלום ואחזה וריעות ואחדות, ובזה יהיה לנו מעמד ומצב ויצילנו מידם, כי באמת הימים והשבועות האלה מיוסדים על אהבת חברים ודבקות נפש יהודי איש באחיו. ונתן רמז לדבר במנחת העומר הבאה מ'שעורים' שהם עשויים חלקים בלא סדקים (פסחים מ). ומטבעם נדבקים זה בזה, ובא לרמז על הצורך בריבוי האהבה ולסלק כל מונע ומפריד מדבקות איש באחיו.

ד. וכך כתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע (יערות דבש ח"א דרוש א'), וז"ל, בברכת 'שמע קולנו' בו ישים כל מגמותיו לה' להתפלל לו על כל צרכיו אפילו דבר קטן או גדול, לא יבצר דבר מה שלא יתפלל בו אל ה', אם צריך לעשות שידוך את עצמו או בניו ובנותיו יתפלל לה', לסחורה יתפלל לה' שיצליחו ויוליכו בדרך הישר, כללו של דבר אין דבר מה שרצונו לעשות בו ביום מה שלא יתפלל לה' להצליחו ולהוליכו בדרך הישר. ואין צריך לומר אם יש לו ח"ו צרה בתוך ביתו שצריך להתפלל, וכן אם יש לו איזה שמחה שיתפלל שלא יחטא בשמחה ולא יקרהו עון ח"ו שלא יהיה ח"ו שמחה שאחריה תוגה.

ועל כל ענין מה שעוסק יתפלל בלשונו, ואף כי לשונו לשון עילג ואינו יכול להתפלל בלשון עברי כראוי, הוא חביב לפני הקב"ה כאילו הרבה להתפלל בלשון רחבה שפה ברורה ונעימה וצחה. ועל ידי תפילה זו ישמע ה' לקולנו ויצא לנו תועלת, כי תפילה זו וודאי בכוונה היא, ולא יהיה פיו ולשונו מדבר ולבו בל עמו כי מדבר בהרגל ובמצות אנשים מלומדה, דמכיוון שהוא מתפלל בכל יום דבר חדש - מה שצריך לו באותו זמן ועת, וגם מסדר תפילתו בפיו, אם כן, לזו צריך כוונה וודאי, ואי אפשר להתפלל בלי כוונה מיוחדת ולכן יוצא ידי תפילה גמורה, כי זהו העיקר, התפילה הבאה ממעמקי הלב, דכתיב ממעמקים קראתיך, ממעמקי הלב. עכ"ל.

ה. כה היה מעשה לפני יותר משלושים שנה, בחור מתלמידי ישיבת 'קול תורה' בעיה"ק ירושלים עמד בתפילה ב'כותל המערבי', והנה רואה כי בא אחד מגויי הארצות הנראה כאחד 'מן הנפילים שהיו בארץ'... ענק ומגושם שלראשו כיפה העשויה מנייר... מתפלל בדבקות נפלאה ולאחר מכן הינו מכניס 'קוויטל' בינות לאבני ה'כותל' ומסתלק והולך לו... הבחור שבער בקרבו הרצון לדעת 'פיתקא זו מה טיבה', המתין עד שילך הלה, וניגש והוציאה ומצא כתוב בה 'אני ג'יימס מקליפורניה בארה"ב, הנני נמצא פה בישראל לכמה ימים כתייר, היום בערב ייערך אצלנו בארה"ב משחק כדורגל (soccer), אשר כידוע נשתרש בקרב כל האומות מתרבותה של יון, במשחק משתתפים ב' קבוצות אנשים זו כנגד זו, וכל העם לוקחים עצמם לצד אחד מהקבוצות אשר בניצחון אותו הצד תשמח ותגל נפשם, ובהפסדו תאבל נפשם עליהם ובמסותרים תבכה נפשם), בו ישחקו קבוצת לאס אנג'לס נגד קבוצת מיאמי, אני כאוהד קבוצת לאס אנג'לס מתחנן מלפניך, רבון כל העולמים, אנא הצלח את הקבוצה הזאת שתצליח ותנצח את הקבוצה השניה, ומכיון שאני נמצא עכשיו בישראל (ובאותם הימים

באר הפרשה - פרשת בהר

שהוא צריך בו לעזר אלוקים, ואז יתמיד במחשבתו בעבודת ה' באין פירוד. עכ"ל. ומכלל דבריו שמענו, כי עיקר עבודת השי"ת היא כשמרגיש בעצמו על כל צעד ושעל שהוא 'צריך לעזר אלוקים', ואין לו קיום ועמידה בלתי סיעתא דשמיא.

אליך נשאתי את עיני - להיות תלוי במי שאמר והיה העולם בפרשתן (כה, לו-לז), אל תיקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלוקיך... את כספך לא תיתן לו בנשך ובמרבית לא תיתן אבלך...¹, נוראות מלמד הכלי יקר' (ר"ה אל תקח) לבאר מאי טעמא אסרה תורה

עדיין לא הומצאו כל חכמת הטעכנאלאגיע להודיע 'הודעות' במהירות עצומה מסוף העולם ועד סופו) ואין לי דרך איך להודיע בנצחון, הנני מבקש ממך אנא שלח לי שליח מיוחד לחדרי במלון 'רמדה' בקומה השביעית חדר מספר 374, בכדי לבשר לי את הבשורה הטובה.

אותו בחור ש'הציץ' חשב לעצמו, כמה חוצפה יש באותו גוי, להתפלל בכותל המערבי על דברי הבל וריק כאלו... והחליט לשחק בו, התקשר במהרה לאביו הדר בניו יארק וסיפר לו אודות ה'משחק' שעתיד להתקיים, וביקש ממנו שיברר איזה צד ניצח, נבהל האב לשמע בקשתו המשוונה של בנו, ובתמיהה אמר לו שלחתי אותך ללמוד בקול תורה, והנה אתה מתעניין בשטויות... אך מששמע את כל דבר המעשה הסכים ובירר, ולמחרת הודיע לו כי אכן 'קבוצת לאס אנג'לס' ניצחה... וישא הבחור רגליו, החיש פעמיו לבית מלונו של אותו נכרי, ושם 'גילה' עצמו לפני הגוי כי נשלח מבית דין של מעלה להודיעו על נצחון ה'קבוצה', התפעם אותו נכרי עד כמעט כדי עלפון... והחל להודות ולהלל ולשבח את הקב"ה שמילא בקשותיו, הן בעצם הנצחון וגם על ששלח להודיעו... ומרוב שמחה נתן לו 300 דאלער.

החליט הבחור לחגוג עם חבריו על טפשותו של הגוי, הלך וקנה באותו ממון מיני מאכל ומשתה והביא 'מטעמים' לשיבה, קרא לחבריו לאכול ולשתות ותגדל השמחה והשחוק עד לב השמים... עבר שם ה'משגיח' ושאל לשמחה מה זו עושה, סיפר לו הבחור כל אותו מעשה, ואמר שהם שוחקים ולועגים על 'תמימותו' של אותו גוי שנדמה לו שהקב"ה שלח שליח לספר לו על הנצחון... החל ה'משגיח' לבכות, ואמר להם, צר לי להגיד לכם, לא הוא ה'תמים', אלא אתם 'התמימים'... הרי הבחור הזה היה שליח של ההשגחה הפרטית שסבבו מן השמים שיהיה שם בדיוק בזמן שהגוי היה שם, ועל ידו תתמלא בקשתו של אותו גוי בשלימות עד כדי שיבוא לבשרו בחדרו הפרטי במלון, מי ניצח את המשחק במרחק של אלפי מילין, ועל כך אני בוכה, על שאינכם מאמינים בכח התפילה, כי אפילו אם המתפלל אינו ראוי שתתקבל תפילתו, ואף מתפלל על דברי הבאי וריק, אם אך יאמין בתמימות שהקב"ה שומע תפילה - בוודאי תתקבל תפילתו בשלמות.

והוסיף לומר דבר נפלא, שהנה המתבונן במזמור 'תהלה לדוד ארוממך אלוקי המלך' (תהילים פרק קמה) יראה שכל פסוקי המזמור יש בהם ב' חלקים המחוברים בו' החיבור [כגון 'ארוממך אלוקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד'] חוץ מפסוק אחד בו נאמר 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת', והיינו טעמא, כי אכן אין כאן ב' עניינים אלא כל הפסוק מרישיה ועד סיפיה עניין אחד הוא, קרוב ה' לכל קוראיו בלא שום נפק"מ מי הוא הקורא ועל מה הוא קורא ומבקש, אך בתנאי אחד לכל אשר יקראוהו באמת...

1. דברים נפלאים מצינו בזה בדברי הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שהנה דנו ה'אחרונים' האם יש 'חיוב' תפילה לגויים או לאו או לכה"פ 'מצווה' יש להם בדבר, ויש שפטרו אותם, וראייתם מכך שלא נמנית ה'תפילה' בשבע מצוות בני נח, אכן הגר"מ הכריע בנידון זה דבסתמא אין להם חיוב תפילה אך בעת צרה מחויבים הם להתפלל, ואלו הם דבריו (בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ב סי' כ"ה) וז"ל: 'אבל נראה לע"ד דהוא רק לקבוע חיוב להתפלל אף כשאין לו צורך מיוחד לבקש איזה דבר אבל כשמתפלל רק כשיש לו צורך כגון שיש לו חולה או שאין לו פרנסה הוא כחיוב ממש, ולא קשה ממה שלא החשיב זה למצוה מיוחדת בחיובי בני נח, משום דזהו עיקר האמונה בהשי"ת שרק הוא הנותן פרנסה והרופא חולים וכשאינו בוטח על השי"ת ואינו מתפלל אליו הרי הוא כאינו מאמין בו ומאמין בדברים אחרים, והרי גם הגוי מחויב להאמין בהשי"ת (עיי"ש עוד), וא"כ בהכרח שמחויב להאמין בהשי"ת וגם שנתן התורה, וממילא הרי רק ממנו צריך לבקש פרנסה ורפואה וכל דבר. עכ"ל. ולפי דרכנו נאמר, שגם בני ישראל צריכים לדעת פסק כזה...

2. ידועים דברי חז"ל (ב"מ ע"א) על מלווי בריבית 'הם מביאים עדים ולבלר וקולמוס ודיו, וכותבין וחותמין - פלוני זה כפר באלוקי ישראל...' כלומר, כי כל הלוואה בריבית נערכת (ככל הלוואה) בפני עדים כשהסופר כותב שטר

מדרך אומות העולם לזרוע את השנה שני שנים, ואח"כ משביתים את האדמה בכדי שלא יתכחש חילה וכוחה, אכן הקב"ה אמר לבני ישראל שש שנים תזרע שדך, ואני מבטיחך להוסיף כחה שלא תכחיש, ולא עוד אלא שיהא כח באדמה כל כך עד שתתן תבואה לשלש שנים, וכמו שנאמר (פסוק כה) 'וצויתני את ברכתני לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים', וזה ודאי נס נגלה וגדול מכולם, וע"י כל המזפתים הללו אשר שמתי בידך תדע כי לי כל הארץ. ועי"ז יהיו עיניך נשואות אל ה', כמו שמצינו בירידת המן ליומו כדי שיהיו עיניהם נשואות אל ה' תמיד ויבטחו בו תמיד, כך ענין השמיטה שלא יעבדו האדמה כל שנה שביעית אין זרע ואין קציר ויסמכו על הנס'.

וישבתם לבטח עליה - אין לנו 'ישיבה' וקיום אלא בכח הבטחון בהשי"ת

בפרשתן (כה ב-ג), 'כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה', שש שנים תזרע שדך' וגו', הקשה הר"ק ה'בת עין' ז"ע (ר"ה וידבר) שלבאורה היה צריך להקדים ולומר תחילה 'שש שנים תזרע שדך', ורק אח"כ לצוות על השמיטה - 'ושבתה הארץ שבת לה', וכפי הסדר ששנת השמיטה היא השנה ה'שביעית', מדוע פתח הכתוב והזכיר בראשונה את מצוות השמיטה. עוד הקשה במה שאמרו חז"ל (קידושין כ. והובא ברש"י בסוף הפרשה כו א) שכל ענייני הפרשה נאמרו על הסדר, שבתחילה הזהיר הכתוב על השביעית, ואם עבר ונשא ונתן בפירות שביעית סופו למכור ממלטליו, ועל כן נאמר (כה יד) 'וכי תמכרו ממכר לעמיתך', ואם לא חזר בו נענש למכור שדותיו,

'ריבית', ומה נשתנה 'עסק' זה משאר משא ומתן שלא אסרתו תורה. וז"ל. וזיל בתר טעמא, כי עיקר טעם איסור הריבית הוא לפי שהוא מסיר מידת הבטחון מן האדם, כי כל בעל משא ומתן עיניו נשואות אל ה' לפי שהוא מסופק אם ירוויח או לא, אבל הנותן בריבית ריווח שלו ידוע וקצוב, והוא סומך על ערבונו שבידו - ומן ה' יסיר לבו. ומה שגם הלווה (שאצלו אין שייך טעם זה) עובר בלאו, לפי שהוא מחטיא את המלווה ומסירו מן מידת הביטחון, כנודע מדבר המלווים בריבית שרובם מקמני אמנה ואבירי לב הרחוקים מצדקה מצד כי אין בטחונם בה'. ומה שמותר ליתן בריבית לעכו"ם לפי שכל עכו"ם חוקתו שהוא אלם וגזלן אפילו אם הוא כבוש תחת ידך מכל מקום דרכו לבוא בעקיפין (היינו למצוא הדרך שלא לפרוע חובו), ואפילו אם ערבונו בידו לעולם אינו בטוח לא בקרן ולא בריווח, ועל כן תמיד עיניו (של המלוה) נשואות אל ה' להצילו מידו... ועל כן נסמכה מצוה זו לפרשת השמיטה כי גם טעם השמיטה הוא כדי שנשים ביטחוננו בה', לפי שהוא מחטיא את המלווה ומסירו מן מידת הביטחון כנודע...

ביסוד זה ממש ביאר עוד ה'כלי יקר' (פסוק ב) את כל ענייני מצוות השמיטה, שכל תכליתה היא להשריש בבני ישראל את האמונה והבטחון בהשי"ת, שחשש הקב"ה שמא לאחר שיכנסו לארץ ישראל ויחלו לעסוק בעבודת האדמה 'ישכחו את ה' ויסורו בטחונם ממנו, ויחשבו כי כחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה, ועולם כמנהגו נוהג, ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם', על כן נתן הקב"ה את מצוות השמיטה, ואמר שש שנים תזרע שדך וגו' להראות להם כיצד הוא מנהיגם שלא בדרך הטבע כלל, כי

הלואה, והעדים והלווה חותמין, נמצא שהם כותבים וחותמים שהוא כופר באלוקי ישראל רח"ל. פעם שאלו את הגה"ק ה'חזון איש' ז"ע, מדוע החמירו באיסור ריבית יותר משאר איסורים שבתורה לקרוא לעובר עליו ככופר באלוקי ישראל'. ענה ה'חזון איש', כי מעיקרי היהדות היא האמונה בה' - שהכל קצוב מעמו, ולא תוסיף לו השתדלות יתירה אפילו בפחות משה פרוטה, והנה בא זה המלווה בריבית ומכריז כנגד יסוד היהדות - אינני מאמין שפרנסתי תבוא לי בהיתר ובהשתדלות ההכרחית, מסכים אנוכי לעבור איסור מן התורה להרבות את ממוני, ועוד מחזק את מעשיו ב'כתיבה וחתימה ועדים', על כן אין לך כופר בעיקר גדול ממנו... (מעשה איש ח"א קעה).

ח. היות והננו עומדים בשנת השמיטה, על כן דבר בעתו מה טוב להביא מה שכתב הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל (בהקדמה לספרו אור לציון שביעית) שהנה ידוע מה שכתב הגה"ק ה'בן איש חי' ז"ע (שנה שניה פר' שמות) בשם המקובלים 'גדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול', והרי האריך הרמב"ן (פסוק ב) ששנת השבע היא כדמיון יום השבת, עיי"ש, מעתה י"ל שמעלת קיום המצוות ועסק התורה בשנה השביעית שבת הארץ גדולה היא לאין ערוך מבשאר השנים.

באר הפרשה - פרשת בהר

אבל מי שאינו מאמין ובוטח בה' ואומר כחי ועוצם ידי - ממילא הוא חשוד על השביעית, ואי אפשר להיות שבת לה', ואזי ממילא סופו למכור מטלטליו ואחוזתו ולווה ברבית, ואח"כ מוכר את עצמו כפירש"י, שמחמת שאין לו מדת הבטחון וכסבור שיעשה לו בעצמו בכחו ובעוצם ידו, על כן ממילא בא לכל אלו כנ"ל, ע"כ יש לנו להאמין בה' אחד ולבטוח בו ית' שיגאלנו במהרה בימינו כן יה"ר. עכ"ל.

נמצינו למדים, שכל קיומו של האדם הוא רק אם מאמין בהש"ת ובוטח בו, אבל זה שתולה הצלחתו בעצמו ואומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה הרי הוא מאבד ומפסיד לעצמו את כל אשר היה לו, עד שסופו למכור מטלטליו וביתו וכל נכסיו ואף למכור את עצמו לעבד, אכן אשרי אדם בוטח בכך שע"ז יש לו 'שיבה בארץ', ונכסיו מתקיימים בידו, טוב לו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא.

בדרך זה ביאר הרה"ק הרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה בחוקותי ד"ה אז) הא דאיתא במשנה (אבות ה ט) שגלות באה לעולם אם אין ישראל שומרים כראוי על מצוות השמיטה, וכדכתיב (להלן כו לד-לה) 'או תרצה הארץ את שבתותיה וגו', את אשר לא שבתה בשבתותיכם בשבתכם עליה, וברש"י 'שבעים שנה של גלות בבל הן היו כנגד שבעים שנות השמיטה ויובל', ולכאורה מדוע החמירו על עוון זה - לחייבם גלות יותר משאר עבירות, אלא שכל עניינה של מצוות השמיטה הוא להראות שהננו מאמינים ויודעים שכל

וכדכתיב (פסוק בה) 'וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו, ואם עדיין עומד בסורו סופו למכור ביתו, וכמו שנאמר (פסוק כט) 'ואיש כי ימכור בית מושב', ואח"כ יאלץ ללוות בריבית, דכתיב (שם לה-לו) 'וכי ימוך אחיך וגו', אל תקח מאתו נשך ומרבית', עד שמוכר עצמו לעבד לגוי, שנאמר (לפ-מו) 'וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך וגו', ומך אחיך עמך ונמכר לגר תושב עמך או לעֶקֶר משפחת גר', וצריך לבאר מדוע יבואו אליו עונשים אלו דייקא על שלא שמר על השביעית' כהלכתה.

ומבאר ה'בת עין' על פי מה דאיתא בזוה"ק (ה"ג רכה): לפרש את הכתוב (תהלים לו ג) 'בטח בה' ועשה טוב שְׁכֵן ארץ וְרָעָה אמונה'^ט - שאם תבטח בה' ותעשה טוב אז תשכון בארץ, 'פירוש, על ידי בטחון דווקא יהיה לך קיום ומשכן בארץ', ומוסיף ה'בת עין' לפרש עד"ז ממש בלשון הכתוב בפרשתן (כה יח) 'וישבתם לבטח עליה', שאימתי נזכה ל'וישבתם' - רק על ידי 'לבטח', ר"ל שנבטח בה'. והנה שורש הבטחון מקורו באמונה בהש"ת שהוא יחיד ואין יחידות כמוהו, אמת מלכנו אפס זולתו, וממילא מבין שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים.

וזוה מבאר את סדר הכתובים, וז"ל, וזהו שאמר הכתוב, כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם, פי' שכאשר תבואו אל הארץ ותאמינו אשר אני נותן לכם כל טוב, ולא בכוחכם ובעוצם ידכם עשיתם כל זאת, אזי ושבתה הארץ שבת לה', פי' שיהיה לכם ע"י בחינת אמונה ובטחון שביטה וקיום בארץ וכו'.

ט. פעם נכנס הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל אל ביתו של 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל, וראהו היאך שהוא מלא שמחה עילאה, וישאלהו ר' שלום לשמחה מה זו עושה, פתח ר"י וסיפר לו, שבשנים מקדם היה משמש כמשגיח בישיבת מיר שבליטא, ומחמת הדחקות והעניות ששררה שם היה מילתא דשכיחא שלא קיבל את משכורתו הזעומה בסוף החודש, ובכהאי גוונא היה מתחזק באמונתו ומתפרנס מאמונתו, כמו שנאמר 'שְׁכֵן אֶרֶץ וְרָעָה אָמוּנָה' - איך האב זעך געשפייזט מיט אמונה' (הייטי מתפרנס ומזין עצמי ע"י האמונה), זה עתה לאחר שעלה לארץ הקודש הציע לו הגאון ר' יוסף שלמה כהנמן זצ"ל גאב"ד פוניבז' שיבוא לשמש כמשגיח בישיבתו, והבטיח לו מתן שכרו בצדו בעין יפה, באותה שעה שקלתי לקבל את המשרה, אך חששתי תמיד מה יהא עם האמונה, כי לתומי חשבתי שהוא משופע בנכסים ואין אצלו מחסור של כסף, ואם ישלם לי את המשכורת מדי חודש בחודשו לא אזכה עוד לסמוך ולבטוח בהש"ת, אך עתה שמח אני, שהרי הנני נמצא כבר שמונה חודשים בעבודתי ב'ישיבה', ובינתיים כל משכורתי היא 'אמונה' כמו בליטא... לכן אין קץ לשמחתי, כי איך לא אשמח כמוצא שלל רב, על שחזרתי לחיות מאמונה...

ויש מוסיפים עוד בפירוש הכתוב 'שכן ארץ ורעה אמונה', שגם אם הינך 'שוכן בארץ' בגוף ובנפש ובכל הפירושים עדיין רעה אמונה...

מפורסמים דברי הרה"ק ה'נועם אלימלך' זי"ע (בהר ד"ה וכי תאמרו) בשם אחיו הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע, על הפסוק בפרשתן (בהר כה כ-כא) 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו', וציויתי את ברכתי לכם בשנה השישית, וְעֵשֶׂת את התבואה לשלש השנים, וצריך ביאור, דלכאורה משמע שאם לא ישאלו 'מה נאכל' לא יבוא השפע, ותמוהים הדברים, וכי עונש מגיע להם על אשר לא ישאלו מה נאכל. וביאר הרה"ק הר"ז, כשברא הבורא את העולם העמיד את ה'הנהגה' שירד תמיד שפע לצרכי בני אדם ללא הפסק כלל, אבל כשאין לאדם בטחון בבורא ב"ה הריהו מקלקל ח"ו את השפע. ובוה תבין, כי אדרבה, אם יבטחו בה' ולא ישאלו 'מה נאכל' בוודאי לא יחסר להם מאומה², אבל אם ישאלו 'מה נאכל' יגרמו ח"ו לקלקל את השפע, אך אעפ"כ 'וציויתי את ברכתי'³.

הארץ היא של הקב"ה, אנו עבדיו והוא אדונינו, על כן נתן לנו לעבוד את הארץ במשך שש שנים, וכעין שמצינו בעבד עברי 'שש שנים יעבוד' (שמות כא ב), וכאשר אנו משביתים את הארץ בשנת השבע ומראים בזאת שהוא אדון הכל אז יתננה לנו הקב"ה לעוד שש שנים, אבל העובד גם בשנה השביעית אינו מכיר בוה, אדרבה, הוא מגלה שסובר בדעתו שהוא ואין בלתו, רק הוא בעל השדה. לכן הקב"ה מְגַלֵּה אותו מן השדה ללמדו לקח 'כי לי כל הארץ'.

ולמדנו מדבריו שההתחזקות באמונה היא הממשיכה את שפעת הפרנסה, ושלא כדעת 'בעלי בתים' ההפוכה מדעת תורה שנראה להם ש'מפסידים' בכך שאינם עובדים את הקרקע במשך שנה תמימה, אלא אדרבה רק השבתת הקרקע בשנה השביעית (הנראית כדבר הפסד) היא מקור ההשפעה לשש השנים הבאות⁴.

י. כדברים הללו אמר הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז זי"ע, שהשביל והדרך להמשיך את ברכת הפרנסה הוא על ידי האמונה בחי העולמים, שמא תאמר, הנה עיניי רואות אפיקורסים רבים המרוויחים לחמם בכבוד וחיים בעושר גדול, אין זה אלא מפני שהקב"ה מרחם עליהם...

יא. לכאורה צריך עיון קצת מדוע לא מצינו בכל מצוות שבתורה שיזכירו 'קושיותיהם' של אינשי דעלמא – מה יהיה עם הפסדם הנובע מקיום מצווה פלונית, ורק כאן בשמיטה התייחסו לזאת הקושיא בכובד ראש. ובביאור הדברים, שמעתי מאחד מחשובי וגדולי רבני דורנו שליט"א, שהרי מצוות השמיטה באה לעורר ולרמז לכל את ענין האמונה, כי 'יש בורא עולם הזן ומפרנס לכל אף מבלעדי עבודתו בשדה או שאר עבודות הפרנסה'. ובאמונה, איז א קושיא א בראך (כל קושיא הבאה ונוגעת בענין האמונה הוא חורבן גדול ונורא, כי אין לך יפה מהאמונה 'פשוטה' ממש) עד שהוצרכו להתייחס לכך ולתקן את אשר העוו המקשים.

תשובה מעין זה השיב פעם כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע לבני משפחה אחת שאחד מיוצ"ח היה ל"ע ילד צעיר בסכנת חיים וכבר הגיע קרוב ליציאת... ושאלו את הרבי איזה חפץ או דבר שבקדושה ישימו מתחת (אונטער) מיטת החולה ברגעים אחרונים לסגולה, ענה הרבי מען זאל אונטער לייגן אמונה ובטחון...

יב. על פי זה שמעתי לבאר בהא דכתיב (איכה ג כב) 'חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו', כי הנה 'תמנו' ר"ת וכי תאמרו מה נאכל, וזהו שאמר הכתוב חסדי ה' – זוכים אנו לחסדיו המרובים, כי לא תמנו, ר"ל כלומר שאין אנו כמותם שנאמר בהם 'וכי תאמרו מה נאכל', אלא בוטחים אנו בתמימות ובלב שלם, על כן לא כלו רחמיו אלא נמשך השפע תמיד מבלי להפסיק. ובדרך זה יתפרש גם מה שאנו אומרים ב'ברכת מודים' הטוב כי לא כלו רחמיו והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך, שמאחר שתמיד אנו מקווים לישועתו ונשענים עליו באמת ובתמים על כן לא כלו רחמיו ולא תמו חסדיו, אלא נמשכים הם כפי רצונו ית' להשפיע תמיד לבריותיו באין מחסור.

יג. עומק הדברים מבאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ז), דבאמת כל הקושיא 'מה נאכל' מופרכת ביסודה, כי הקב"ה שנותן לו שנות חיים יתן לו גם מזונו לשנים אלו (וכי הוא נותן חיים לאדם להמיתו מתוך רעב). והמאמין בחי עולמים באמת, ברור בעיניו שצמיחת הזרעים אינה תוצאה מזריעת הגרעינים גרידא אלא ממוצא פי ה' אשר משגיח ועושה הכל, ולא ידאג כלל אף כאשר נצטווה לשבות במשך שנה תמימה – כל שנת השמיטה, אלא בבטחונו הגדול יודע שפרנסתו כבר תגיע אליו בדרך נס. אבל המפקפק באמונה זו, וחושב שפרנסתו תלויה במעשיו ובפעולותיו, ואם לא יזרע לא יהיה לו מה לאכול, אצלו אכן גידול התבואה בשנה השישית עבור שלש השנים הבאות הוא בגדר 'נס' [ואינו דומה לפרנסתו בשאר שנים הבאה לו (לפי מחשבתו) כתוצאה מזריעתו מידי שנה בשנה], וזה צריך ציווי מיוחד להוריק שפע כזה משנה אחת לשלוש שנים כאחד.

באר הפרשה - פרשת בהר

והנה, פעמים שאדם נגנב מחברו, ויבוא ויאמר כדי שלא יענש חברי אעשה לו טובה, אאנה אותו ובכך אחסוך מעמו שלא יענישו אותו מן השמים להפסידו ממקום אחר (כאומר, אני אפסידו תחת ההפסד מן השמים), לזה אמר 'אני ה' אלוקיכם' הן לשבר הן לעונש, אין הדבר מוטל עליך, אלא אתה עשה כמצוותי - שמור מצוותי וחייה.

ולא רק בממון הדברים אמורים, אלא בכל ענין וענין בחייו ישריש בנפשו כי 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה', וכל פעולת אדם בעולם בפרנסה או להינצל מהסכנה וכיו"ב אינה אלא בתורת 'השתדלות' ותו לא מידי. כי א"א לאדם לשנות את רצון הבורא, להרחיק או לקרב איזה דבר שלא ברצון הבורא".

קצובים מראש השנה - אין אדם מפסיד ממה שנקצב לו בפרשתן (כה יד), 'אל תונו איש את אחיו י', וברש"י, זו אונאת ממון, ומבאר המהר"ל צינין ז"ע (מלא העומר) עפ"י דברי חז"ל (ב"ב י). 'כשם שמוזנותיו של אדם קצובין לו מר"ה כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מר"ה', והיינו שכל קצבתו הקצבה לו לאדם אינה תלויה אלא בידי שמים, נמצא שהמאנה את חברו מכריח כביכול את הבורא להפסידו ממקום אחר - ע"י עלילות דברים או ע"י חולי ח"ו כדי שלא ירוויח באונאתו יותר מן הנגזר והנקצב לו"ט (כנוכר שם במעשה הריב"ז, עיי"ש). ולכן אמר 'ויראת מאלוקיך', כי בהנהגתך הנך כביכול מכריח אותי להתנהג עמך במידת הדין להמיט עליך הפסד ממקום אחר, וחזר לומר אני ה' אלוקיכם, ע"כ אני צריך לשלם לחברך מה שהפסדתו מן הקצוב לו בר"ה"ט.

יד. ענין נפלא רמז הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה בפרשתן) כי הנה הפסוק (כה יז) 'ולא תונו איש את עמיתו' (אונאת ממון ודברים) נכתב בתורה באמצע ענייני שמיטה ויובל, כשתיכף לאחר פרשת 'אונאה' שב הכתוב לעסוק בדיני שמיטה ויובל, ולכאורה היה צריך לכתוב בבת אחת כל דיני שמיטה ויובל מתחילתן ועד סופן, ורק לאחר מכן לצוות על איסור אונאה, ומדוע עשה ה' ככה, אלא ביאורו, כי הכל ענין ו'שורש' אחד הוא, והיא ה'אמונה הגדולה', אין אדם שובת 'שבת הארץ' מבלי האמונה שכל גידולי התבואה ופירותיו אינם אלא בידי ה', ו'מעשי ידיו' לא יקרבו או ירחקו כלום, כיו"ב אין אדם נזהר באונאת ממון רק מצד האמונה שהשי"ת הוא המפרנס, בידיעה וההכרה שאין אדם המשיג מאומה בכוחות עצמו, גם אין אדם נוגע בשל חברו אפילו כמלא נימא, ומעתה אין לו כל סיבה וטעם לרמות בני אדם - כי רעהו לא יפסיד והוא לא ירוויח... על כן נכתבו יחדיו כי הם שייכים הם זה לזה (ומוסיף שם, וכשיהיה לו אמונה גדולה לא יבוא להיכשל גם באונאת דברים וכדכתיב ויראת מאלוקיך).

טו. מספרים במליצה על אחד שגנב מחברו מאה דאלער, למחרת היום יצא הגנב אל השוק, החליק, נתקל ונשברה רגלו, פנה הלה אל הרופא שאכן טיפל ברגלו במסירות אין קץ, ודרש עבור זאת מאה דאלער. נענה ה'גנב' בסכלותו, אה, הודו לה' כי טוב, ברוך שעשה לי נס במקום הזה, שוו בנפשכם, אילולא גנבתי ביום האתמול מאה דאלער הללו מניין היו לי מעות לשלם לרופא... אך האמת תורה דרכה, כי רק מחמת שגנב המעות והרי 'כל מזונותיו קצובין' ואי אפשר שיהנה ממעות שלא נועדו עבורו, על כן שבר את רגלו להוציא מידו את המעות בעד צרכי הרפואה, ואילו היה שומר את עצמו מלקחת את שאינו שלו היה מרוויח עכ"פ שרגלו היתה נשארת שלימה.

טז. איתא בגמרא (יומא לח:) 'אין אדם נוגע מן המוכן לחברו אפילו כמלא נימא', ומהו לשון 'נוגע', היה לו לומר אין אדם לוקח או נוטל וכדו', ומבאר הגה"ק ה'בן איש חי' (בן יהודע שם) שבא לומר שלא די שלא יקח ממנו את המוכן לו, אלא אף גם זאת שמן השמים ירחיקו כל איש שלא יבוא במגע עם דברים הנוגעים ושייכים בזה. וזהו 'אין אדם נוגע' - אפילו ב'נגיעה' בעלמא במה שמוכן לחברו.

ומבאר על פי מעשה שהיה, שבימות הקיץ נהגו אדונים ומכובדים להעתיק מושבם למקום אויר צח בשדה, והיו תוקעים אהלם ביתדות המוכנסים עמוק בקרקע, ובאותו המקום הייתה טמונה בקרקע צלוחית מלאה זהב ואבנים טובות, ובמשך שנים רבות לא אירע שיחפור איש באותו המקום כדי לתקוע אהלו, עד... שבא האיש שעבורו יועדו המעות והעשירות ובפעם הראשונה שחפר הזמין לו הקב"ה שיחפור במקום הנכון ומצא את האוצר הגדול, וזהו אין אדם נוגע, שכל קודמיו לא נגעו ולא חפרו כלל סביב האוצר שהיה מוכן לזה האחרון.

יז. איתא בחז"ל (ירושלמי שביעית פ"ט ה"א, בר"ר עט ו) שככלות י"ג שנים לשבת רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה (מאימת המלכות שביקשו להרגם, ע"י שבת לג:) עמד רשב"י בפתח המערה, והנה הוא רואה צייד העוסק במלאכתו - לצוד

מעות גמור הוא - שאם ראובן לא היה גוזל ונוטל באיסור אלף זון, היה מרוויח תחתיהם אלף זון בהיתר גמור יי, ועתה כשלקח מיד שמעון אלף זון, לא יתן לו הקב"ה את האלף שלו, אלא לשמעון - כדי להשלים חסרונו... נמצא כשראובן גוזל משמעון אלף זון אינו גוזל מעותיו של שמעון כלל, אלא את של עצמו הוא נוטל. ובוזה יתפרש 'לא תגנוב ולא תגזול' - לעולם לא תחול 'גניבה' בעולם, כי אכן, הגנב חושב שהרוויח בגניבתו, ובאמת של עצמו הוא נוטל, לאידך, הגזול - אם ממון זה שלו הוא בקצבתו, ישלים לו הבורא קצבתו ממקום אחר, ואם המעות אינם מקצבתו הרי ממילא היה מפסידם, אם לא ע"י גניבה זו, אזי באופן אחר יי.

וכך כתב ב'עמוד העבודה' להרה"ק רבי ברוך מקאסוב זי"ע (דרוש הביטחון ט-יג), וז"ל, כי בספר 'עשרה מאמרות' לרמ"ע מפאנו זי"ע (מאמר חיקור הדין ח"ד פ"ט) איתא שכל מצוות התורה מתפרשות בלשון עתיד, וכגון 'כל חלב וכל דם לא תאכלו' (ויקרא ג יז), מתפרש (לבר מעצם האזהרה שלא לאכול חלב ודם) אין אתם עתידים לאכול דם וחלב, וכן כל מצוות התורה, כי הקב"ה ערב בעדינו שלא נחטא. והנה קשה, איך מתפרשים לא תגנוב ולא תגזול - והרי אנו רואים שבני אדם גונבים וגוזלים.

אלא כשראובן גוזל משמעון אלף זון, ונראה שראובן 'הרוויח' בזה אלף זון, ושמעון הפסידם, באמת

ציפורים, וכדרך הציידים, חלק מן הציפורים נתפסו בידו, וחלקם זכו להימלט ולהציל נפשם, ושמע רשב"י שבהגיע תור ציפור וציפור לקבל חיציו של הצייד יוצאת בת קול מן שמיא ומכרזת מה יעלה בגורל ציפור זו, אם הבת קול מכרזת ואומרת 'דימוס' (חופשי) אין הצייד מצליח לצודה. ובאם הבת קול מכרזת ואומרת 'ספקולא' (נתפס) עולה ביד הצייד לצוד אותה, נענה רשב"י ואמר, אם על ציפור שהיא בריה קלילא יש השגחה פרטית בדקדוק ואינה נצודית אלא ברצון וציווי ממעל, 'קל וחומר' שעלינו יש 'השגחה' מן השמים. אם כן, אפשר לנו לצאת ממערת צורים שאנו יושבים בה, שאם לא נגזר עלינו למות ממילא לא יוכל המלך להרגנו, ומה לנו להיחבא במערה זו, ומתוך התבוננות זו יצאו רשב"י ובנו מן המערה להאיר את העולם כולו.

ולבד ממה שלמדנו כאן פרק בהלכות 'אמונה ובטחון' שמבלי הכרזה ממעל לא ירים איש את ידו ולא יבא לידי שום צער ונזק מעתה ועד עולם, יש לבאר כאן ביתר עומק - שה'מצליח' בפרנסה או בכל ענין מעסקי העולם לא יתלה הצלחותיו בכשרונו המבורך או במעשי ידיו, לאידך ה'מפסיד' לא ירגיש 'דפוק' שמחמת חסרונותיו הפסיד ולא הצליח במסחרו. כי הנה ישב לו זה הצייד בשדה ועסק במלאכתו - וכמובן שלא שמע את ההכרזות ששמע רשב"י, ומסתבר שבפעמים שהצליח ועלה בידו לצוד ציפור היה תולה הדבר בהצלחותיו - שבזריזותו הקדים את העוף וכך הכניסו ברשתו, ולאידך גיסא כאשר התחמק העוף מידי תלה הדבר שבגלל שלא עשה כך וכך לא הצליח לצודו, ואילו היה עומד במקום אחר היה צד גם אותו, כללא דמילתא, שבסכלותו הרי הוא בטוח שהכל תלוי בכוחותיו ובמומחיותו לצוד את העופות, אבל ע"פ האמת אין הדבר כן כלל, ורק ההכרזה מן השמים תקבע כמה ומה יצליח לצוד ומה לא, ואף אם יעמדו לצידו עוד אלף מומחים דוגמתו לא יוכל לצוד אפילו ציפור אחת שהכריזה הבת קול עליו 'דימוס'.

יח. הרה"ק [רבי יצחק] מווארקא זי"ע, ראה פעם שמשמשו העני מתהלך במנעלים קרועים, אסף הרה"ק מעות מנדיבי העיר בעד נעליים, והניח את צרור המעות בארוננו, באותו זמן הבחין המשמש במעות הצרורין ופחו עליו יצרו וגנבו לעצמו, כאשר הבחין הרבי שהכסף איננו חקר ודרש היכן הם, בסוף נודע לו שיד המשמש במעל הזה, מיד קרא לו הרה"ק מווארקא ואמר לו 'שוטה שבעולם, אם היית ממתין קצת היו לך אותן המעות בהיתר...' יט. ואיתא שם ב'עמוד העבודה', לבאר דברי חז"ל (שם), 'חוץ מהוצאות בניו לתלמוד תורה' כי כל אחד ואחד מישראל אפילו קטן שבקטנים מזונותיו קצובין לו בין ר"ה ליוהכ"פ, ולא יחסר שווה פרוטה מקצבותיו ולא יוסיף, וה'שכר לימוד' שהבעה"ב נותן להמלמד הוא ממעותיו של המלמד עצמו - שהקב"ה נותן מעות קצבתו של המלמד לידי בעה"ב שיתנם למלמד (ולכן אמר 'חוץ' מהוצאות בניו לת"ת). כי מצד דין תורה אסור ליטול שכר לימוד (נדרים זז.) ואילו רצה המלמד ללמוד בחינם באמת היה הקב"ה מוסר מעות קצבתו של המלמד למלמד בעצמו. אך מפני שהמלמד אינו רוצה ללמוד בחינם, לכן אין הקב"ה נותן את קצבת המלמד לידי אלא לידי בעה"ב. ושניהם טועים - בעה"ב סובר, א. שהוא נותן למלמד מכיסו ומקצבת עצמו, ב. שע"י נתינתו למלמד נחסר מקצבותיו. והמלמד סובר ג"כ, א. שקצבת בעה"ב נחסרת במה שנתן לו 'שכר לימוד', ב. שיש למלמד יתרון על קצבותיו. אבל באמת

לא תונו - חומר אונאת דברים
 (י) 'ולא תונו איש את עמיתו' ויראת מאלוקיך כי אני
 איתא בגמרא (ב"מ נט.) אמר רבי יוחנן משום רשב"י
 גדול (חמור) אונאת דברים² מאונאת ממון שזה
 נאמר בו 'ויראת מאלוקיך'... כלומר, דכתיב (בפרשתן בה

שניהם טועים הם - כי באמת השכר לימוד הוא מקצבת המלמד בעצמו, ובעה"ב נותן למלמד מקצבת המלמד בעצמו. עכ"ל (בשינוי).

כ. פעם ערך הבארוך ראטשילד 'קידוש' לכבוד ה'שמחה' שהייתה במעונו, אל הקידוש הוזמנו הרבה מבני ישראל בראשות מאורי וגדולי הדור דאז, ויהי בהיכנסם לאולם הגדול לא מצאו על השולחנות הערוכים רק יין וגביעים לקדש בהם - ולא ידעו כיצד יקדשו, שהרי 'אין קידוש אלא במקום סעודה' (פסחים קא.) כיצד יקדשו מבלי 'מזונות' על השולחן... והנה הופיע הבארוך במלוא הודו ותפארתו ולידו ישב הגאון הגדול רבי חיים עוזר זצוק"ל, נטל הבארוך את הגביע בידו קידש על היין בברכת בפה"ג, ולאחמ"כ בירך 'בורא מיני מזונות' על הגביע ואכלו. ונתברר לכל כי הגביע הוא בעצמו 'בר אכילה' והוא ה'מזונות' כדי לצאת ידי קידוש במקום סעודה, לאחמ"כ כיבד הבארוך את הגר"ע שיקדש על היין, הגר"ע מילא את ה'כוס' נטלו בידו והחל מתעמק במחשבותיו למשך זמן, עד שפתח וקידש עליו, ובירך בורא מיני מזונות על הכוס ואכלו... משיצא שאלוהו מקורביו, ילמדנו רבינו, במה התעמק כשהחזיק בגביע בידו ולא קידש מיד... ענה הגר"ע, נתעוררתי לחשוב כיצד אחזיק מזונות בידי ואקדש על יין, והרי את הפת יש לכסות 'שלא יראה הפת בושתי' (עיי' אור"ח רעא ט) ואף אם ב'מזונות' רבו המנהגים, מ"מ כשהנני אוחזם בידי וודאי יש לחשוש שלא יראו בושתי, שוב חזרתי לחשוב, אם לא אקדש יתבייש הבארוך ראטשילד, על כן אמרתי - מוטב שיראה ה'מזונות' בושתי ולא ראטשילד (קובץ ישורון שנת תרע"ב).

פעם ישב הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע ב'התוועדות עם חסידיו בימי חג הפסח, והיה שם איש כפרי שלא היה מגדולי הת"ח... והכניס את המצה לתוך ה'בארשט' (משקה העשוי ממי סלק), נבהלו החסידים עד מאוד, מאחר שאצלם היו מחמירים עד מאד בעניין 'שרויה' (געבראקט"ס), בל יראה ובל ימצא... אכן הרי"צ ישב ברוגע ובשלווה כאילו לא אירע כלום, ואמר להם מוטב שתאדים פני המצה מאשר יאדימו פני יהודי (מבושה אשר יביישו אותו)...

כא. איתא בגמרא (סוטה י:), 'אמר רבי יוחנן משום רשב"י נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים', רמז נאה נתן כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ מאנסי שליט"א במה שנהגו להדליק מדורות גדולות בל"ג בעומר לרגל שמחת הרשב"י, שהרי רשב"י הוא בעל המימרא הנ"ל, לכן מראים לכל אחד שיראה בעיניו איך נראה כבשן האש, שידע שעדיף להכנס לשם מאשר ח"ו לבייש יהודי.

כב. מכאן למד הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם פרשת בהר) שיש בזהירות מאונאת דברים סגולה ל'יראת שמים', כדכתיב 'ולא תונו - ויראת מאלוקיך'.

כג. איתא ב'ליקוט שמעוני' על הפסוק 'לא תונו', וז"ל. רבי עשה סעודה לתלמידיו, הביא לפניהם לשונות רכין ולשונות קשין, התחילו בוררין את הרכין ומניחין את הקשין, אמר להם, בני - כך יהא לשונכם רך אלו עם אלו. לפיכך משה מזהיר את ישראל ולא תונו איש את עמיתו.

פעם שהה ילד קטן בחדרו של ה'חזון איש' זי"ע והיה הלה מקפץ ומכרכר כדרך הקטנים, והיה הרעש מפריע לסובבים פנה אליו אחד הנוכחים ופקד עליו שיפסיק מלהשתובב, ואמר לו אם לא תפסיק אספר למלמד שלך... ה'חזון איש' נחרד ואמר לו, הרי יש לילד צער מדברים אלו, ונמצאת עובר על 'לא תונו איש את עמיתו'... (מעשה איש ח"ה עמו' מ).

כד. סיפר לי הרה"ח ר' בנימין קאמינער שליט"א על אביו ר' ברוך ז"ל, ר' ברוך היה מקורב מאד אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ושימש בתפקידים רבים הנוגעים להנהגת הציבור וכיו"ב, פעם אחת נקרא אל הקודש פנימה, ואותו הלילה ליל ערב ראש השנה היה - לפני אמירת 'זכור ברית' (בפעם הזאת היה הפעם היחידה שהבית ישראל איחר לזכור ברית), פתח הרבי לספר לר"ב שבקרוב אנ"ש יש אברך שבלידתו לא נקצב לו מן השמים שכל ודעת ככל אחיו מבני ישראל רק פחות מזה ב'כמות' וגם ב'איכות', על כן, בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' הוכרח ג"כ לקחת מי שלא נתברכה בשכל רב ודעת רחבה... ואכן, חייהם זרמו על מי מנוחות, ואף נולדו להם שני בנים בעזהש"י. כל זה עד לפני כמה ימים, כי הוצרך ה'שווער' (החתן) לשלוח איזו חבילה לבית ה'איידעם' (החתן), מה עשה השווער, ירד ל'תחנת

האוטובוסים' וחיפש אחר הנוסע לעיר מגוריו של חתנו, משמצא ביקש ממנו להעביר חבילתו לחתנו, ולהעמיד דברים על דיוקם שאל את ה'שליח' האם הוא מכיר 'אברך פלוני'... וישאלהו האיש.. מי.. אותו המשוגענער... (פלוני המשוגע), והסכים לקחת החבילה. אחר הדברים האלה, החל השווער לחשוב וכי זה שמי וזה זכרי - 'חותנו של משוגענער...' לא ולא, בשום פנים ואופן לא אתן להיות כן, כי חרפה היא לנו... (מן הנראה שאף שכלו של החותן לא היה 'חבי כל כך), 'זה היום עשה ה' - היום הזה יתן החותן 'גט פיטורין' וישחרר את בתי מלהיות כפותה בידי משוגענער ל"ע... ובזה ביקש הרבי מר"ב שיראה להשכין שלום ולחבר בין הניצים.

משיצא את פני הקודש מיהר ר"ב לטפל בענין, ולא עלה בידו, שהרי 'שלושה שותפים' היו נתונים תחת 'טיפולו' הבת - 'אשת המשוגענער', אביה ואמה... על שנים מהם הצליח ועל אחד לא הצליח, לא ארכו הימים ואותו האיש נתן גט פיטורין ואיגרת שבוקין לעולמי עד, מה עלה בגורל הבנים - שניהם יצאו לתרבות רעה.

עתה בין והתבונן נוראות, עמד לו יהודי בתחנת אוטובוס ולתומו שאל מי.. אותו המשוגענער... ובזה גרם לחורבן הבית, האיש והאשה הושלכו ליגון ואנחה עולמית על שהוכרחו להתגרש זה מזה, שתי 'נשמות קדושת' והם הבנים של אותו ה'משוגענער' ירדו לעמקי שאול... ועד היום הזה לא ידע זה האיש מה גרם במאמר פיו...

עוד סיפר, כי פעם שאלו הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, ר' ברוך האם מקום מגורך קרוב ל'מושב זקנים' דוויז'ניץ (בבני ברק), מיד ענה ר"ב בהן (אף שדר במרחק הליכה רגלית כמעט מחצית השעה - מ"מ ענה כן כדי למלאות אחר רצון צדיק), אמר לו הרבי, אם כן איפה זאת עשה, במושב זקנים הנ"ל שוהה יהודי מניצולי המלחמה והוא יחיד בעולמו (גלמוד) הלה הטריח עצמו לשפוך את לבו ולבקש שאסדר לו 'שותף' (חברותא) ללימוד בכל יום אבקשך שתמלא מבוקשו, מיד למחרת החל ר"ב יושב ועוסק עמו בתורה למשך כמה שעות, והנה בכל עת שהיה ר"ב נכנס לבית 'מושב הזקנים' היה פורש בשלום כל בני המקום שנקלע בדרכו לידם... לא ארכו הימים וה'שותף' הבחין בכך, ומיד ביקש מר"ב - הנה מע"כ בא הנה ללמוד עמי, אבקשו בכל לשון של בקשה שלא יפרוש בשלום אף אחד מבני המקום זולתי... ולפליאת ר"ב על מה יצא הקצף, ביאר לו השותף, הנה, לכל אלו יש קרובי משפחה 'קרובים או רחוקים' הבאים לבקרם תמידים כסדרם, בכל עת אשר קרובים אלו עוברים לידי אינם פורשים בשלומי אף לא יפנו פניהם אלי... אנכי שאבדתי את כל בני המשפחה ב'מלחמה' רוצה להרגיש כי יש איזו בריה בעולם אשר הנני שוה בעיניה, זאת לא אוכל אלא כשתתנהג עמהם כהנהגת קרוביהם של אלו אלי...

והיה ר"ב מפליא ומפליג ב'מהותו' של אדם, כי יהודי זה כבר שתה מכוס התרעלה ב'שיעור חזון איש', איבד את כל בני משפחתו, והוא בתקפו עומד, נוסע עד עיה"ק ירושלים לבקש מהרבי שיסדר לו 'שותף', ועדיין לא תשקוט סערת רוחו אם מאן דהו עובר ואינו פורש בשלומו... כי בזה הוא מרגיש שאינו שוה בעיני באי עולם.

כה. איתא בגמרא (יבמות סב:): 'שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת'. פעם שמע הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שבחצר קדשו פגעו באיזה יהודי, קרא הרה"ק לפוגע, ואמר לו אילו היה 'מנהג' שלא לפגוע ביהודי, היית נזהר יותר שלא לפגוע באחרים. כי במקומם נזהרו מאד בכל ה'מנהגים'...

בצחות לשון אמר לי רב חשוב בב"ב, שאולי לכן אמרו חז"ל 'שלא נהגו כבוד זה בזה', כלומר, שלא עשו את אלו העניינים ל'מנהג', לכן לא הקפידו על הדבר כל כך...

ידוע היה ביתו של כ"ק האדמו"ר רבי מנחם מנדל מאנדרער מקאסוב זצ"ל כבית 'הכנסת אורחים' בתכלית ההידור, ממש כל דכפין ייתי ויאכל. אך כל זה לא היה אלא לענין 'אכילה ושתיה', משא"כ בענין השינה לא אבה לתת לאנשים שאינם ממשפחתו ללון בביתו (מטעמי גדרי קדושה), פעם אחת הפציר בו אחד מה'ארחי' פרחי' שיתן לו מיטה ללון את שינת הליל כי אין לו מקום ללון, אך רמ"מ עמד על המשמר ולא נתן לו לתת תנומה לעפעפיו בביתו... אחר הדברים האלה, שאלו אחד מבני הבית וכי אין חושש מע"כ שמא היה אורח זה אליהו הנביא זכור לטוב שבא לנסותכם 'מידת הכנסת אורחים' שלכם עד היכן היא מגעת (כידוע סיפורים רבים כגון דא)... ענה לו רמ"מ, אה, יישר כוחך, תנוח דעתך שהנחת את דעתי, כי עד עתה נקפני לבי, אולי אינני צודק בתשובתי ליהודי זה, ובאמת עלי ל'רחם' עליו באשר אין לו מקום לישן, אך אם היה זה אליהו הנביא, אדרבה, שמח לבי, כי הוא בוודאי יסתדר בטוב ובנעימים... עכ"פ, לדידן נלמד, עד כמה למסור את כל רוחנו ו'הלוך ילך' שלנו להיטיב איש עם זולתו...

פעם כתב הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל 'מכתב המלצה' לאלמנה אחת, בו תיאר את מצבה הקשה והאומלל... משקבלה האלמנה לידה את המכתב וקראה בו החלה לבכות בדמעות שליש מאין הפוגות, שאלה רח"ע 'ולמה

וכך כתב רבי אליעזר ממיין מגדולי הראשונים, בספר 'יראים' (אות נא) כשם שיש אונאה בדברים כך יש אונאה ב'ענין רע' - שמראה לחברו פנים רעות¹¹.

ולעולם יעמיד לנגד עיניו את דברי רש"י בפרשת יתרו על הפסוק (שמות כ ב) 'ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך'. וברש"י, (שאם תעלה במעלות) נמצא שאתה נוהג בהם מנהג בזיון, והרי דברים קל וחומר, ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיון, אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך לא תנהג בהם מנהג בזיון, חברך שהוא בדמות יוצרך, ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה...¹²

כתב ב'ספר החינוך' (מצוה שלח) 'כמה אזהרות וכמה זירוזין שהזהירונו זכרונם לברכה בענין זה שלא להכאיב הבריות בשום דבר ולא לביישם... וראוי להזהר שאפילו ברמז דבריו לא יהי נשמע חרוף לבני אדם¹³,

עוד איתא שם 'אמר רבי אלעזר הכל נפרע (הקב"ה מן האדם) על ידי שליח חוץ מאונאה' וביאר ב'שיטה מקובצת' כי לפעמים ה'מלאך' השליח נמצא רחוק, וכמו שאמרו בגמ' (ברכות ד): 'מיכאל באחת גבריאל בשתיים אליהו בארבע', שאינם יכולים לעוף בפעם אחת אלא בכמה פעמים, אך באונאה נפרע הקב"ה בעצמו, 'והפורענות ממהרת לבוא'. עוד אמרו בגמרא, 'אמר רב חסדא כל השערים (של תפילה) ננעלו חוץ משערי אונאה' - היינו שהפוגע ומבייש את חברו, והלה זועק על כך לאלוקיו, תעלה זעקתו עד לכסא הכבוד. אמר רב אבהו ג' אין הפרגוד (מחיצה שבין שכניה לצבא מרום - רש"י) ננעל בפניהם, אונאה... ופירש"י (ד"ה אינו ננעל) להפסיד ראייתן מן המקום, אלא תמיד רואה אותם עד שיפרע.

ולא רק בהונאת 'דברים' דיברה תורה, אלא גם בהנהגתו - עקימת אף, ופנים זועפות יש להזהר.

תבכי' - מה אירע עתה, וכי לא כתבתי את ההמלצה כנדרש, ותען האשה ותאמר, אף אני לא השכלתי עד עתה להבין את שפל ורוע מצבי, רק משקראתי את המכתב בו היטיב מע"כ הרב לתאר את מצבי... נוכחתי לראות עד כמה 'רחמנות' אני... הבט וראה היאך נכנס אותו צדיק וקדוש לתוך לב אומללים להבין את מצבם, ורק עי"ז היטיב להבין את מצבה אף יותר טוב ממנה עצמה.

כו. וכמאמר החכם, הלכה פסוקה היא (אוי"ח כג א) שהמהלך בבית החיים צריך להסתיר את ציצייתו, בכדי שלא יהיה 'לועג לרש', מכיון ש'במתים חפשי' והם פטורים מן הציצית, ואם אמרו כן באותם נפטרים אשר כבר בגן עדן מנוחתם, עאכו"כ עלינו להיזהר כשאנו מהלכים 'בין החיים' שלא להיות 'לועג לרש', כל אחד באשר הוא... כז. ולא רק באונאת דברים עלינו להיזהר, אלא בכל מיני גרימת צער ומדווה לאיש מבני ישראל יש לנו להיזהר עד קצה האחרון, ידוע המעשה בתלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, תלמיד זה היה נוהר עד מאד בכבוד הבריות ומימיו לא נגע ולא פגע באיש ישראל, בין בגופו בין בממונו, לימים חלה אותו חסיד ונטה למות, טרם עזבו את העולם בא אליו רבו ובקשה בפיו, שיתן לו תקיעת כף ויתחייב לו שלאחר עלותו השמימה יחזור אל רבו ויספר לו מה עלה בדינו. לאחר פטירתו חזר ובא תלמיד אצל רבו וסיפר לו, הנה בשעה שנפשי יצאה ממני לא הרגשתי צער מיתה כלל, אלא היה נדמה לי שהנני נרדם ושינה יורדת על עיני תנומה על עפעפי, לאחר מכן משנטלוני והורידוני על גבי הרצפה כדרך של מתים, הרגשתי בעצמי שהנה מורידים אותי בכדי לחמם מעט את גופי הקר, ואף בשעה שנטלוני ונשאו אותי ללוות את גופי בדרכי האחרונה לא ראיתי זאת כי אם כיציאה בעלמא לשאוף אוויר צח. כך שעד לרגע של סתימת הגולל לא שיערתי כלל שכבר אינני בין החיים. ברגע שנסתם הגולל והבנתי שמת אנכי תיכף רצו מלאכי החבלה להגיע אלי ולעשות בי שמות כי הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אך מכיוון שמעולם לא פגעתי מאחד מישראל מיהרו מלאכי השרת מלאכי עליון, ויקחוני עמם מיד אל עבר מקומי הרם בגן עדן מקדם. עד כדי כך גדלה מעלתו של זה הנוהר בכבוד אנשים מישראל.

כח. יש שביארו ביאור נפלא בפסוק (בראשית ד ח) 'ויאמר קין אל הבל אחיו, ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו', ולא כתיב מה אמר קין אל הבל, ולכאורה צריך ביאור אם לא רצתה התורה הק' לגלות מה אמר לו - מדוע כתבו 'ויאמר קין אל הבל', אלא שזאת גופא רצתה התורה לומר, כי אין כל נפקא מינה מי אמר ומה אמר, היה כאן איזה דיבור... ומשם כבר נתגלגלו דברים עד כדי רציחה... כי מכל דיבור קטן אפשר שתתלבה אש מהארץ עד לב השמים. ובא איש על אחיו - עצמו ובשרו ויהרגהו, והיטב היטב יש לו לאדם להתבונן קודם שהוא מוציא דבר מה בפיו.

ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות, ואפילו בקטנים ראוי להיזהר שלא להכאיבן בדברים יותר מדאי, זולתי במה שצריכין (הקטנים) הרבה כדי שיקחו מוסר, ואפילו בבני ובנותיו ובני ביתו של אדם. והמיקל בהם שלא לצערן בעניינים אלה ימצא חיים ברכה וכבוד. ועובר על זה והכאיב את חברו בדברים, באותן שפרשו חכמים ז"ל... עבר על לאו זה, אבל אין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה. וכמה מלקויות מבלי רצועה של עגל ביד האדון המצווה על זה, יתברך ויתעלה.

כי התורה הקפידה הרבה באונאת הדברים, לפי שהוא דבר קשה מאד ללב הבריות^ט, והרבה מבני אדם יקפידו עליהן יותר מן הממון, וכמו שאמרו ז"ל (ב"מ נט). גדולה אונאת דברים מאונאת ממון, שבאונאת דברים הוא אומר ויראת מאלוקיך וגו'. ואי אפשר לתורה לכתוב כל פרט מהדברים שיש בהן צער לבריות, אלא כל אחד צריך להיזהר כפי מה שיראה, כי השם ב"ה יודע כל פסיעותיו וכל רמיזותיו, כי האדם יראה לעיניו והוא יראה ללבב. וכמה מעשים כתבו לנו זכרונם לברכה במדרשים ללמד על זה מוסר...

ט. עוד בעניין אונאת דברים, סיפר הגאון רבי אליעזר מנחם מן שך זצ"ל, שפעם ראה את דודו ורבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל עולה בחדר המדריגות כדי להיכנס לביתו, אך תיכף ירד והמתין למטה, משהבחין בכך ניגש אליו מיד ובירר אצלו אם הכל כשורה, נענה הגרא"ז ואמר, שב"ה הכל כשורה ולא אירע מאומה, אלא שבעלותו הביתה שמע מבעד לדלת איך שהמשרתת עסוקה בנקיון הבית, ובתוך כדי עבודתה מזמזמת לעצמה שירים שונים, והנה אשה זו אלמנה היא וקשת רוח, ולכן אינו חפץ להיכנס לביתו כי אז תצטרך להפסיק לשיר, ונמצא מבטל ממנה קורת רוח.

ל"ג בעומר

(מחמת נדר שנדר), ושאל השואל מה נחשב סעודת מצוה. השיב המהרי"ל שבוודאי נחשבת סעודה זו כסעודת מצוה, וז"ל. וסעודת מצוה הוי בעל ברית, מילה ופדיון הבן, וסיום מסכתא, וכל היכא דנהגה מסעודת ת"ח כאילו נהגה מזיו שכינה כמו שדרשו רבותינו ז"ל מסעודת יתרו (ברכות סד). הילכך ל"ג בעומר נמי סעודת מצוה הוי, עכ"ל, והיינו ש'סעודה' זו היא סעודת הרשב"י, וכאילו נהגה מזיו השכינה [ופשיטא ואין צריך לומר שדברי המהרי"ל שנאמרו כתשובה להלכה למעשה לא נאמרו לסעודה באת"ק מירון דייקא... אלא לסעודה שנערכה בחו"ל].

ועל אחת כמה וכמה שתגדל השמחה ביותר ב'אתריה דמר', היינו באתרא קדישא מירון לב, וכדאיתא מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר מאמר ג אות ג) 'אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה

הילולא - שמחתו הגדולה של רשב"י בהאי יומא קדישא, ובפרט באתריה דמר

עת שמחה היום לנו - ביום המאיר ובא - יום ל"ג בעומר, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, וכמו שכתב ה'חיד"א' (מורה באצבע אות רכג) 'ירבה בשמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יומא דהילולא דיליה, ונודע מרצונו שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה מהר"א הלוי זלה"ה? ומעשים אחרים אשר שמענו ונדעם משום רבנן קדישי, ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפורים בזוהר ואידרא זוטא, והוא מנהג יפה' לא.

ועד היכן הדברים מניעים יש ללמוד ממה שכתב ב'שו"ת מהרי"ל' (החדשות, סימן קד) על דבר שאלה שנשאל אודות מי שאסור לו לאכול חוץ לביתו רק בסעודת מצוה

ל. מעשה זה הביאו הרה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (שער הכוונות דרוש ו' ענין ל"ג בעומר) שהעיד הרב אברהם הלוי זי"ע שהיה רגיל לומר בכל יום בתפילת המנחה 'נחם את אבלי ציון' בהתאבלו על ירושלים, ואף ביום ל"ג בעומר בהיותו על ציון הרשב"י אמר בתפילתו 'נחם', לאחר שגמר תפילת 'שמונה עשרה', אמר לו האריז"ל, ראיתי בהקיץ את רשב"י עומד על קברו וציווני לשאלך מדוע הנך משבית את שמחתו הגדולה ואומר נחם ביום זה מכובד (לא עבר חודש ימים ואחד מבניו מת על פניו ל"ע). ומכלל לאו נשמע הן, כמה שמחה יש לפני רשב"י כשאנו שמחים ביומו הגדול. ואם כי אותו מעשה היה באתרא קדישא מירון בציון הרשב"י, אך ממה שהביאו ה'חיד"א' יש ללמוד שאין הדברים אמורים דייקא באתריה דמר, אלא רצונו של רבי שמעון לשמוח בחדוותא דיליה בכל אתר ואתר.

לא. הרה"ק ה'חתם סופר' זצ"ל היה נוהג (וכן נהג בעל האמרי אש, הובא בזכרון יהודא) שבימי ספירת העומר היה מוסר שיעור לפני תלמידיו בישיבה במסכת שבועות, וכל יום למדו דף אחד (עיין בשו"ת חת"ס אה"ע סימן ק בד"ה ותשו' הרשב"א שכתב בזה"ל ובכל שנה בלמדי שבועות עם התלמידים אמרתי ק' זה...), וכיון שיש מ"ט דפים סיימו את המסכתא בחג השבועות [ויש הלומדים מסכת סוטה, שגם בה יש מ"ט דפים], וביום ל"ג לימד דף ל"ד [כי כל מסכתא מתחילה בדף ב', כנודע] וכאשר הגיע לדברי הגמרא בעמוד ב' 'רבי שמעון אומר... מחכו עלה במערבא', הסביר ואמר בדרך רמז, שבמערבא - זה ארץ ישראל 'מחכו' מלשון שמחה בדברי רבי שמעון, לרמז על השמחה בל"ג בעומר מחמת הילולא דרשב"י (הובא בבני שלשים וילקט יוסף אות קפב).

לב. הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל משמשו של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע סיפר שבאחת השנים לפני הנסיעה למירון לקראת ל"ג בעומר, נענה רבי שלומ'קה ואמר לר' אליהו שברצונו לנום מעט, וכאשר יבואו כל הנוסעים ויעמדו הכן לנסיעה יודיע לו. לאחר כמה רגעים הודיע לו ר"א שהקהל עומדים הכן לנסיעה, בהיכנסו לחדר הבחין ר' אליהו שכל הכר והכסת של רבי שלומ'קה ספוגים עד כלות מדמעות עיניו, וכבר הבין מה הייתה תנומתו...

מיד משעלה רבי שלומ'קה על גבי הרכב, (עזב את כל בכיו) החל לעורר את כל היושבים להיות ב'שמחה' ב'שמחה'. תוך כדי הנסיעה הסתובב אל רבי אליהו, ב'הרגישו' שהוא מתענה ביום זה, והורה לו להפסיק את תעניתו תיכף, כי ביום שנוסעים לרשב"י הוא יום שמחה, וזוה היום נגילה ונשמחה בו.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

על ציון רשב"י היא שלא כטבע, דכתיב (משלי יג ט) 'אור צדיקים ישמח' לג.

סודות התורה ביום פטירתו ועצר את החמה שלא תשקע ל"ד עד שיגמור לגלות את כל הסודות שרצה לגלות אז. ובלשון הזוהר הק' 'והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתא כשאר יומא (ולא יתרחק היום מאתנו), דהא כל יומא ברשותי קיימא' (כל היום הזה שלי הוא), וביום זה נפתחים כל שערי רקיע להריק עלינו שפע עד בלי דילה. ורמז לדבר, 'יזשפע ש'פע ר'ב ב'בל העולמות, ראשי תיבות רשב"י (טעמי המנהגים).

עת רצון היום לנו - יומא דרשב"י

יום 'ל"ג בעומר' - יום קדוש ונורא הוא, המאיר באור מופלא רום מעלה, והוא 'יומו של רשב"י' כמו שהוא עצמו אמר באיזרא (איזראז האינו רצא): כשגילה

לג. וכן כתב מהרי"ל מפלטישאן (בפתח ספרו שו"ת מהרי"ל, י"ל בשנת תרל"ג) 'אני זכיתי ג"כ להיות בל"ג בעומר במירון, אחי ורעי אין יכול להעלות על הכתב גודל השמחה, אשרי מי שראה זאת... ומי שהוא במירון מרגיש בחוש שהשמחה היא בכח הרשב"י שרוצה שיהיה משתה ושמחה בזה היום.

ואנן נחזי, היאך רוקדים ומפזזים אלו עם אלו - כל בני ישראל הנמצאים שם במירון, מבלי להביט אחד על מהותו של חברו - ואף עם אלו שבמשך כל השנה לא היו באים במגע עמהם, אלא, כולם אהובים וכולם שמחים בשמחתו של רשב"י.

וכך מתאר רבי אברהם רוזאניס את ההילולא במירון בשנת תרכ"ז, וז"ל, עד אור הבוקר לא נחו ולא שקטו מרוב צהלה ושמחה ויהי אלה הלכו לנוח ואחרים באו תחתיהם, כל היום הוא וכל הלילה שאחריו כזה. ולא אעמיס עלי עול כבד להודיעך בפרטות ולהראותך המראות השמחות בכל רגע ושעה שונים למיניהם וכל מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו... איש באחיו ידובקו, קול יתנו ברוב עוז, אלה מפה דוגלים כאיילים ואלה ישירו, אלה ישתנו ואלה יספקו כפיים מפזזים ומכרכרים בכל עוז. אבק שריפה נחשב לאין, לא ידעתי אל מה אדמה לך, אשוה לנגדך השמחה אשר הרגשתי אז בקירות לבבי, דימיתי שכבר בא המשיח לישראל והנני רואה בשמחת בית השואבה בתוככי ירושלים, נפלאות המראה הזה בעיני.

לד. והוא אחד מהטעמים שנתן הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ל"ג בעומר ו) למנהג שנהגו להרבות ביום זה בהדלקת נרות, ובהדלקות גדולות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, לזכר שביום זה נתרבה אור היום באיחור שקיעת החמה. ולהראות כי כל האורות בטלים לאור הגדול, האור הגנוז שגילה אז רשב"י בסודות התורה.

לה. על הרה"ק רבי משה מראזוואדאו זי"ע (בנו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ונכדו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע) מספרים ששמו נודע כמחולל אותות ומופתים הרבה למעלה מדרך הטבע. והורה לכל הזקוקים לישועה, אם בבריות גופא, אם בפרנסה, בזרע של קיימא או בכל עניין שהוא, שיבואו אליו ביום ל"ג בעומר, באמרו 'לבי ובשרי ירננו אל קל חי' (תהלים פד ג) - לבי ר"ת 'ל"ב יום', כלומר, אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של ובשרי ר"ת 'רשב"י, ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים - ירננו אל קל חי, כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

הוא היה אומר, אין בכל השנה כולה זמן טוב יותר מאשר ל"ג בעומר. ובהתקרב צללי ערב לנטות היה אומר, לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניים שלא תשקע, ולא יפרד מאתנו יום ל"ג בעומר לעולמים (החכמה מאין עמ' קלא).

על כוח מיוחד זה מסופר, שפעם הגיע הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע לשהות בצל קורתו של מחותנו - הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע בימים שלפני ל"ג בעומר. והיה זה בשנים שכבר היה הרה"ק מדזיקוב חלוש מאד, אך לכבודו של האורח הגדול יצא מגדרו ואירח אותו בכל הכבוד הראוי, בתוך הדברים בישר ה'דברי חיים' למחותנו כי הוא עתיד להישאר בעירו כמה ימים, אמר לו הרה"ק מדזיקוב כי אמנם חלוש הוא מאד וכבר פסק מלערוך את שולחנו בקרב קהל החסידים, אבל לכבודו דמר אערוך שולחן ביום ל"ג בעומר, אבל זאת אבקש ממכם - מחותן, שתאמרו לי מתי תהיו מוכנים אחר עבודתכם הקד' שתוכלו לבוא לשולחני, אמר לו ה'דברי חיים' כי יהיה מוכן בשעה שתיים בצהריים, בהגיע השעה המדוברת ועדיין אין כל זכר לבואו של ה'דברי חיים', הלך אחד מהחסידים לאכסניא של ה'דברי חיים' להודיעו כי הרבי מדזיקוב ממתין עליו שיבוא לסעודה כפי שהבטיח, משהגיע החסיד לבית האכסניא פנה אל משמשו של ה'דברי חיים' שיכנסו להביא את רבם לסעודת רבו, אמרו לו המשמשים -

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ואין הדברים אמורים רק על 'אותו היום' באותה שנה, דרשב"י. כידוע מאמרו של רשב"י (סוכה מה: ועיי"ש) אלא אף בכל שנה ושנה יום ל"ג בעומר הוא יזמו 'יכולו' אני' לפטור את כל העולם כולו מן הדין לט,

אנו יראים להיכנס, שכן הרבי כבר סגור ומסוגר כמה וכמה שעות, אם רצונך בכך היכנס אליו... המשמש שהבין את פני הדברים נסוג מפחד ויראה, וחזר אל בית הרה"ק מדזיקוב.

אז החליט הרה"ק רבי משה מראזוואדאוו כי הוא ילך אל ה'דברי חיים' - שהרי הוא מצווה ב'כיבוד אב', בלב פועם דפק ר' משה על דלת חדרו של הדב"ח, והדלת נפתחה, ויאמר ר' משה ל'דברי חיים' - אבי הקדוש מצפה לבואכם. כשמוע הדב"ח את דבריו, הכניסו פנימה - והדלת סגר אחריהם, ולא נשמע קולם חוצה, כי אם קול פסיעות המהלכים בחדר הנה והנה. לאחר שעה ארוכה יצאו השניים את פתח הבית, ופניו של ר' משה בערו כלפידו אש, לימים רמז הרה"ק מראזוואדאוו ואמר, באותה שעה הסביר לי ה'דברי חיים' את שורש הסוד הגדול של יום ל"ג בעומר (דמשק אליעזר, צח).

לו. הגאון רבי משה לייב שחור, מגאוני ירושלים של מעלה, ביאר מאמרו זה של רשב"י, במעשה שהיה בשנים עברו, אשר פרצה מגיפה רח"ל בעיר קעניגסבערג שבדייטשלאנד (גרמניה), והיה שם רופא מומחה, והתמסר בכל כוחו לרפאות את החולים, כשהוא מקדיש ימים ולילות, וכמעט שלא ראה שינה בעיניו, עד שסוף סוף נעצרה המגיפה והחלימו כל החולים, והלך הרופא לעיר אחרת בכדי לפוש שמה מכל עמלו, וציווה על בעל האכסניא שלא יגלה לאיש שיש כאן 'רופא' למען יוכל לנוח בלא שום טירדה. לא עברו ימים רבים והנה פרצה המגיפה באותו מקום, בעל האכסניא שמר על מוצא פיו ולא סיפר על הרופא הגדול הנמצא בביתו, ואכן נפלו שם חללים רבים. וכל בר דעת מבין שאותו רופא נהג שלא כהוגן, והוא הגורם לכל אותם נפשות שמתו, שמאחר שידוע הוא על הכח הגדול בידי להחיש מזור ותרופה היה אסור לו להסתיר עצמו... וזהו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - דעו לכם כי יש בכוחי להושיע אתכם על כל צרה שלא תבוא, וזוהי כביכול כל מגמתו ב'הכרזה' זו להודיע לבני האדם לבל יפול לבם בקרבם בבוא עת צרה עליהם, כי בכוחו לפטור את העולם כולו מכל הדינים ומכל המועקות, פנו אלי והיושעו...

כעין זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל (מידות רשב"י, עמו" כ"ט במהדורה החדשה) לבאר מדוע רק ברשב"י מצינו שאמר 'שנו מדותי' (גיטין סז.), ופירש רש"י 'למדו תורתני', ולא מובא כן על שאר התנאים, והיינו טעמא, כי רשב"י רוצה להגן ולהושיע לכל החוסים בו, ולעמוד לימין בני ישראל עד סוף כל הדורות, על כן אמר 'שנו מדותי' שעל ידי זה אוכל להמליץ טוב בעדכם ולהגן עליכם מכל צרה שלא תבוא.

לז. עפ"י תורת הסוד, יש לכוון בכל יום מימי הספירה תיבה אחת ממזמור 'למנצח בנגינות מזמור שיר', ויום ל"ג בעומר הוא כנגד תיבת 'אלקים', והוא ר"ת יכול אני לפטור את העולם מן הדין (אם נחשוב אותיות מ' וה' שני פעמים). כי ביום זה כל דינין מתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין.

לח. ויש לפרש הטעם שנכפל הלשון 'כל העולם כולו', ולא אמר 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', או 'את העולם כולו', שהנה כתב הלבוש (או"ח תקפ"ב ס"ח) שאין לומר בנוסח התפילה בראש השנה 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך' שהרי זה כפל הלשון, רק יאמרו 'מלוך על העולם כולו', אמנם הט"ז (שם סק"ח) מיישב, לפי מה דקיי"ל בכל התורה ש'רובו ככולו', מעתה, אם נאמר רק 'מלוך על העולם כולו בכבודך' היה אפשר לפרש שהכוונה היא על רוב העולם בלבד שאף זה נכלל ב'כולו', לכן אנו מאריכים בלשוננו לומר שימלוך הקב"ה על כל העולם כולו, ולא רק על רובו. על דרך זה יתפרש גם בלשון שהעיד רשב"י על עצמו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', שלא תאמר שיש בכוחו של רבי שמעון לפטור רק את רוב העולם או רק לרוב מיני הקשיים והצרות, אלא כל העולם כולו יפטרו בזכותו מכל דינים ומכל צרה ועקתא בכלל ובפרט ברוח ובגשם בזה ובבא, איש איש בנגעו ומכאובו.

עוד י"ל, עפ"י מה דאיתא ב'ספורנו' (פרשת קרח) על הקרא 'כי כל העדה כולם קדושים' - ומבאר, דהיינו 'מכף רגל ועד ראש', מעתה אף אנן נאמר, 'יכול לפטור את כל העולם כולו' - היינו כל יחיד ויחיד 'מכף רגל ועד ראש' ייפטר מכל נגע ומחלה מכל צרה וצוקה.

לט. הגרעק"א מציין ב'גליון הש"ס' (שם) למאמרו של רשב"י (אדר"ג פט"ז), 'רשב"י אמר, מנין שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו שדה זיבורית, באו בני אדם והשכירוהו בעשרת כורין חיטים בשנה, זבלוה, עדרוה, השקוה וכסחוה, ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חיטים בשנה. אמר

ישראל' מקאזניץ זי"ע (תהילות ישראל, תהלים מב) 'כי כל ימי הספירה אנו מייחלים ליום ל"ג בעומר שבו הרחמים גוברים', ו'לכל ישראל האיר', כל חד וחד במצבו הן ברוח הן בגשם^{מא}. ובפרט בשלש אלה, בני חיי ומזוני, וכדלהלן.

בני מב - הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שער יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות כב) מביא משמיה דוקינו הרה"ק ה'שם שלמה' זי"ע שהרוצה להיפקד בזרעא חייא וקיימא יעתיר על כך בברכת 'רפאנו', כי ענין זה נכלל בכלל 'רפואה', וביום זה שהוא בחינת 'הוד' מסוגל לבקש על רפואות, כי 'בורא רפואות' (בברכת יוצר) הוא כנגד מידת ההוד (פרע"ח שער ק"ש פרק א), ו'הוד שבהוד' הוא רפואה בתכלית השלימות, נמצא שאף פקידת עקרות מסגולות היום הגדול הזה^{מג}.

ואמרו צדיקים (שפתי צדיק ל"ג בעומר א, שו"ת מהרש"ם הקדמה לח"ב) שבכל שנה ביומא דהילולא הוא עומד וממליץ טוב על בני ישראל לפוטרם מן הדין, ומבטל את כל הגזירות. וכן נשמע הקול ממערת רשב"י בעת שנכנסה מיטתו בלהב אש למקום מנוחתו במירון 'זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין (מקטרגים, וי"מ 'דינים' השורים בעולם) ברקיע נשקטים ביום הזה בשבילך' (סוף איד"ז זוהר רצו:), ומבואר בספרים שבכל שנה ושנה ביום הזה 'נשקטים כל המקטרגים, ומתבטלים כל הדינים' בזכותו דרשב"י.

הוא ימליץ טוב - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות מצינו בתורתן של רבותינו שזה היום מסוגל לפעול בו כל מיני ישועות, וכלשונו של הרה"ק ה'עבודת

להם המלך מהו זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבונו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) 'כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר רשב"י את כל העולם כולו מן הדין. וראה שם בביאור 'בנין יהושע', שאין נפטר מדין זה אלא מי שבשם 'ישראל' יכונה, היינו דיקא אלו שעשו פעולות רבות - בתורה ובמעשים טובים, אך לא הצליחו לגבור על יצרם, ולכך מדייק רשב"י שאין 'ישראל' רואים פני גיהנום ר"ל מי שמכונה בשם ישראל ומתחכם בעצמו לעשות פעולות רבות לבער היצה"ר מקרבו - אדם כזה לא יראה פני גיהנום לעולם.

וכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (ל"ג בעומר, בתחילת דבריו) רשב"י מזכך גופן של ישראל לעולם.

מ. אמרו צדיקי הדורות (נחלת יעקב להרה"ק מבאיאן לעמבערג זי"ע, ועוד) שנרמז זאת במה שכתב ה'טור' (סי' תכח) 'ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג ח"י, פירוש פורים ל"ג בעומר ח"י באייר', שכשם שלענין פורים אמרו חז"ל 'כל הפושט יד נותנים לו', כך גם בל"ג בעומר שכל הפושט יד זוכה למלאות כל בקשותיו לטובה. **מא.** וגם בענין הזיווגים, ידוע מה שאמרו צדיקים שיום זה מסוגל למציאת זיווג הגון, כי רבי שמעון 'הציל הלחוצים', ומי לנו 'לחוצ' כמי שממתין לזיווג...

עוד יש מקום לומר, עפ"י המבואר ברבינו בחיי המפרש בקרא (שמות ג' ד"ה צעקת בניי) 'וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם' שלא נתנו להרחיב את בית דירתם, אמור מעתה, כי רשב"י יקיים בנו 'והציל הלחוצים' גם בענין דירה בהרחבה.

מב. איתא מהרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע (שער יששכר, אייר, מאמר גל עיני אות ה) על הא דאיתא (מכות יז:): 'אמר רבא דילידא אימיה כרבי שמעון תלד, ואי לא לא תלד'. וברש"י (ד"ה דילידא) כל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא כרבי שמעון. ולפי פשוטו אין הדברים מובנים, וכי כל כך ביד כל איש לבקש שבנו יגדל ויתעלה לרום המדרגות כרשב"י. ומבאר ה'מנחת אלעזר', כי אכן גדול ואדיר כוחו של האי יומא קדישא - יום ל"ג בעומר, עד שבידינו לבקש ולהתפלל על בנים כרשב"י, כי כל תפילה מתקבלת בשמי מרום ביום זה. ואנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דייקא ביולדת. אלא אף על עצמו ועל נפשות בניו ובנותיו יש ביד כל אחד ואחד לפעול - שיגדלו ויהיו כרבי שמעון, כשירבה בתפילה ותחנונים להתעלות בתורה ויראה טהורה, וכל מידה נכונה וטובה, ובזה יזכו הכל לרוות נחת דקדושה מכל יו"ח.

מג. איתא במדרש (שהש"ר א) אמר רבי אידי, מעשה באשה אחת בציודן ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו הבעל והאשה לפני רשב"י, ואמרו לו, רצוננו להתגרש זה מזה. אמר להם רשב"י, חייכם, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה כך אין אתם מתפרשים (נפרדים) אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמן י"ט,

באר הפרשה - ל"ג בעומר

עמם חררת מצה, וממנה ניזונו למשך ל' יום, ואז הלכו במדבר שלושת ימים בלא לחם, ויהי ביום השלישי, ביום י"ח אייר - ל"ג בעומר, החל הקב"ה להמטיר לחם מן השמים. ומסיים ה'חתם סופר' וראוי לעשות לזה זכר טוב. ואם כן אף עניין המזוני יש בהאי יומא רבה. שהרי ביום זה המטיר הקב"ה לחם מן השמים^{מ"ד}.

וזכר נודע על כוחו הגדול של רשב"י להשפיע שפע 'מזוני' לעולם, וכדאיתא ב'ירושלמי' (ברכות פ"ט ה"ח) רבי חזקיה בשם רבי ירמיה, כן היה רשב"י אומר בכל פעם שהוצרך למעות 'בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב' והיתה מתמלאה.

כי קדוש היום לאדונינו - תוקף קדושת היום רבות האריכו בספה"ק במעלת האי יומא קדישא^{מ"ה} כי הוא נורא ואיום^{מ"ו}, עד שהפליגו ואמרו כי קדושת

חיי - כמו שמביא הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שם אות י) כי 'שמעון בן יוחאי' בנימטריא 'מחיה מתים'.

ועוד, שתיבות 'שמעון בר יוחאי' עולים במכוון כמספר 'ורפאתיו' (אורה ושמחה להרה"ק מבארניב דף כ, הובא בהילולא דרשב"י הערה סז). ולא זו בלבד, אלא כמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריין זי"ע (אמרי פנחס השלם אות רלא) שיום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה ומי שצריך לקחת רפואה (תרופות) יתחיל בל"ג בעומר, שכאמור 'בורא רפואות' מכוון כנגד 'הוד'. ואם כן יום ל"ג בעומר שהוא ספירת 'הוד שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא ל'תכלית הרפואה'.

מזוני - למדנו מדבריו של הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע בתשובותיו (י"ד רל"ג), כי הנה אמרו במדרש (מדרש זה אינו לפנינו) שבצאת בני ישראל ממצרים, לקחו

ועשו סעודה גדולה, בתוך הסעודה נתנה לו האשה יין ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו, אמר לה, בתי, ראי - כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה, ואמרה להם שאוהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא. בחצי הלילה נייער האיש משינתו כשפג היין, אמר לה, בתי היכן אני נתון, אמרה ליה בבית אבא, אמר לה מה לי בבית אביך, אמרה לו - ולא כך אמרת לי בערב 'כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך', אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רשב"י, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקב"ה פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות, והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם מכיוון שאמר לבו"ד כמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה עאכ"ו.

מד. איתא מהרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל י"ד שבט, ב) שיום פטירת הצדיק נקרא 'הילולא', כי אותו היום הוא לצדיק כ'בי הילולא' שהוא בלשון ארמי יום 'חתונתו', וכמו שבחתונה קורין את הכתובה לפני החתן להודיעו ולהזכירו את התחייבויותיו כלפי הכלה, כמו כן ביומא דהילולא של הצדיק מזכירים את התחייבותו כלפי האנשים שחסו בצילו. עכ"ל.

עפ"י יש לומר, שבהילולא דרשב"י הרי הוא כחתן היוצא מחופתו, ו'שטר כתובה' בידו לכל המשתתפים בשמחתו הן בקירוב מקום הן בקירוב הלב, ובכתובתו כתוב 'אנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי ליכי' (אזון ואפרנס), והרי הוא כמחייב עצמו להשפיע לנו בני חיי ומזוני וכל הצטרכויותינו בהרחבה מרובה.

והנה נוהג שבעולם אשר ה'מחותנים' שופכים דמעות כמים בשעת החופה להצלחת הזיווג ושיהא הבניין עדי עד, ואין זה סתירה ל'שמחה' כלל, כך גם באי הילולא רבא וקדישא 'יום חתונתו' ושמחת ליבו' של רשב"י, שעלינו להיות כ'מחותנים' וכקרובים ולא כשאר אורחים הבאים לראות... אלא פלגי מים תרד עיני בתפילה לקבל מלוא חפניים מהשפעות הגדולות והקדושות הנמשכות לעולם בזכותו של רשב"י, וכדברי הגמ' הנזכרים האי עלמא כבי הילולא דמיא, 'חטוף ואכול' בריבוי פרקי תהילים ושאר תפילות ותחינות, וכל המרבה הרי זה משובח, וכאמור הכל יהא מתוך שמחה הגדולה, ועי"ז בוודאי ימלאו משאלות לבו ביד רחבה וגדושה.

מה. הרה"ק מקאליסק זי"ע נהג לאמר בעת טבילתו במקוה ביום ל"ג בעומר הריני מקבל עלי קדושת היום (הילולא דרשב"י סה).

מו. נוראות אמרו בגודל מעלת האי יומא רבא, דאיתא בגמ' (ברכות נח.) וההוד - זה בית המקדש ולפי זה יש לומר כי 'הוד שבהוד' היינו 'קדש הקדשים' וללמד, כי ל"ג בעומר שעניינו 'הוד שבהוד' קדושתו היא כנגד קדש הקדשים, וזהו שייסד הפייטן בר יוחאי בקדש הקדשים.

היום של ל"ג בעומר היא בעין קדושת יום הכיפורים לענין מחילת העוונות וטהרת נפשות ישראל מכל חטא מ"ח, וכן אמר הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא זי"ע להרה"ק משינאווא זי"ע, דענין יום הכיפורים הוא, שאהרן הכהן שהוא בחינת 'הוד' נכנס לקדשי קדשים שאף הוא בחינת 'הוד', והכי נמי בל"ג בעומר מתעורר בחינת 'הוד'

שבהוד', והיינו הק"מ, ואפשר לפעול בו ישועות כביום הכיפורים (הובא באוהב שלום השלם ח"ב עמו' י"ח, מפי הגרש"א זעלמענרייך זצ"ל אבר"ק טשאקאווא). ובעין זה כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ח"ב רפ). שמדת 'הוד שבהוד' היא בבחינת 'כתר', ומתעורר ה'עת רצון' שנגלה הקב"ה לישראל בעת מתן תורה בזמן מלא רחמים. ורמוז לה,

מז. אגב, כתב ב'סידור בית רחל' להגה"ק רבי נפתלי כ"ץ זי"ע, שיש בשירת הזמר 'בר יוחאי' סגולה נפלא להארת הנשמה (ומבאר שם עפ"י דרכו) ומבואר שם דהיינו גם למי שאינו מבין ומשיג בסודות הזמר.

מח. ומהאי טעמא נהגו ישראל קדושים לשורר בעוז ובתעצומות ולפזז ולכרכר ביום ל"ג בעומר בדברי רבי עקיבא 'אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים', הגם שנאמרו במקורם לענין טהרת יום הכיפורים, ו'הם במשנה ערוכות' בסוף מסכת יומא, ש'אם אינם נביאים בני נביאים הם', ושקול האי יומא בקדושתו ולענין טהרת הנפש ומחילת העוונות כמו יום הכיפורים.

מט. בספר 'הילולא דרשב"י' מביא (הערה מא) שפעם דיבר הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע מענין גדלות ל"ג בעומר, נענה בנו הרה"ק רבי זונדל זי"ע ואמר, שהוא כמו יוהכ"פ. נענה ה'שר שלום' בלבת אש וקודש ואמר, אכן יפה כיוונת. ואילו בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמ' שסג) מביא שסיפר הרה"ק מבעלזא זי"ע, כי פעם אמר ה'שר שלום' זי"ע כי ל"ג בעומר איז די גרעסטע טעג אין יאהר' (- היום הגדול ביותר בכל השנה), ומיד כפף בנו המהר"י זי"ע את עצמו ואמר לאביו געב מיר א ברכה (- תברך אותי).

שנה אחת ביום ל"ג בעומר בעת עריכת שולחנו הטהור הזכיר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע את מאמרם ז"ל (ביצה ט:) 'הידור מצוה עד שלישי', ושאל הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (עי' ברכות ו), ובמה שייך אצלו הידור מצוה עד שלישי, אלא, כמו שאמרו ז"ל (סוכה נב): 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלי הקב"ה עוזרו אינו יכול לו', ובמצוה זו מהדר הקב"ה 'עד שלישי', שאחר שנלחם האדם עם יצרו ועשה שני שלישי, עושה הקב"ה עבורו את השלישי הנותר.

והנה ימי הספירה - ימי הטהרה, מ"ט יום הם, נמצא שביום ל"ג בעומר כבר עברו שני שלישי מימי הספירה, ועד יום זה עמלים בני ישראל לטהר נפשם מכל סיג ופגם. אך מיום זה ואילך מהדר הקב"ה ומטהר את בני ישראל מכל טומאתם, ואומר 'זורקתי עליכם מים טהורים', והיינו שביום זה מכפר הקב"ה לבני ישראל על כל עוונותיהם (הובא בדובר שלום להרב אברהם חיים שמחה בונם מיכלזאהן זצ"ל).

באותו ה'טיש' ישבו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע והרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע, הרה"ק השר שלום התלהב באלו הדיבורים משך כג' רבע השעה (וכך כותב ה'דובר שלום' - הרה"צ מצאנז ישב בכל משך העת נשען על השולחן ושתי ידיו על מצחו. והרה"צ מקאמינקא זלגו עיניו דמעות כשטף מים רבים).

וכעין זה כבר איתא במהרש"א (מ"ק כח. ח"א ד"ה מת) וז"ל, שאנו מדקדקים לעשות יו"ט קצת בל"ג בעומר לזכר שבו עברו רוב ימים שהן ב' חלקים מימי ספירה יום לשנה ששוב אין אדם חוטא, עכ"ל.

אגב אורחא, הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע היה אומר שהוא 'פלא' שבש"ס נכתב כל מעשה דרשב"י ש'הוחבא בתוך מערה מפני הגזירה' במסכת שבת דף ל"ג, וסימנא מילתא... הוסיף על כך הרה"ק מקאמינקא זי"ע, שיש בזה פלא בתוך פלא, שעד אותו מקום הובאו בש"ס ל"ב מימרות משמיה דרשב"י, וסוגיא זו הנמצאת בדף ל"ג היא המימרא ה"ל"ג...

בדרך צחות אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שבל"ג בעומר כלולים כל השלש רגלים, כי שחיטת הכבשים (שהיה נהוג בין הרבה מבני עדות המזרח) סמוך למערה הוא כנגד חג הפסח, ההרים שמסביב הציון רומזים לחג השבועות שהרי שניתנה תורה בהר סיני בחג השבועות, והאזהלים שמקימים הבאים לשהות במירון הוא כנגד חג הסוכות דבעינן דירת עראי. והוסיף חכם אחד עוד, עפ"י המעשה הידוע שהרה"ק מרוזין שאל פעם את אחד מחסידיו מבני ארץ ישראל, היאך נראית ההילולא ביום ל"ג בעומר במירון, תיאר החסיד בפני רבו שבפנים המערה - יוהכ"פ, ומחוץ למערה - שמחת תורה, ומאד הפליא הרוזינער את דבריו, ולפי זה יש לנו עוד שני מועדים ביום הזה.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ואמור לו בר יוחאי שביה בארעא (הרי רשב"י נמצא בזה העולם), פנה המלאך אל הקב"ה ואמר לו 'מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי' - הלא ידוע לפניך מה שאמר לי רשב"י. אמר לו הקב"ה, לך והחרב את העולם כולו ולא תשנה ביה בבר יוחאי (אל תשנה בדברי בר יוחאי), משחזר המלאך ורשב"י ראהו, אמר לו רשב"י אם לא תסתלק מנן אגזור עליך שלא תוכל שוב לעלות למקומך בשמי גבוהים, כי אשליך אותך למקום נידח בו נשלחו עזא ועזאל [המלאכים שהפיל הקב"ה משמים לארץ, והם קשורים בשלשלאות בהרי חושך, (יזמא סו: וברש"י, ד"ה עזא)]. אלא, חזור אל בורא עולם, ואמור לו, אף אם אין בעולם שלושים צדיקים, די לנו בזכותם של עשרים צדיקים לקיום העולם דכתיב (שם לא) 'לא אשחית בעבור העשרים'. ואם אין אפילו עשרים צדיקים בעולם, די בזכותם של עשרה צדיקים להציל את העולם מחורבן כי כה אמר ה' (שם לב) 'לא אשחית בעבור העשרה'. ואם אפילו עשרה צדיקים אין בנמצא, לא ימוטו מוסדי תבל בזכות שני צדיקים - אני ובני, דהכי כתיב (דברים יט טו) 'על פי שנים עדים יקום דבר', ואין דבר אלא עולם, דכתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו'. ואם גם שני צדיקים איננם, ישנו צדיק אחד ואני הוא וכתיב (משלי י כה) 'וצדיק יסוד עולם'. באותה שעה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'זבאה חולקך רבי שמעון, דקודשא בריך הוא גזר לעילא, ואת מבטל לתתא, בוודאי עלך אתמר (תהלים קמה יט) רצון יראיו יעשה' (אשרי חלקך רשב"י שהקב"ה גזר גזירה בשמים ממעל, ואתה מבטלה בארץ מתחת, ועליך הכתוב אומר 'רצון יראיו יעשה')²².

ו"ל. ולפע"ד, כי הוא יום ל"ג - למ"ד גימ"ל במלואו גמטריא 'זקן' שהוא רצון העליון בחינת יוה"ב כידועי.

וכך כתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע (יערות דבש ח"ב דרוש יא) ו"ל, ויום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י, כי מת אז, והיה למעלה הילולא [בבחינת] 'הנערה באה אל המלך' וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר"א, ולא לבלות זמן בעו"ה בהבלי עולם, אשר הוא לצדיק לצער, עכ"ל.²³

ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות

עובדות נוראות מצינו בזה"ק בכוחו של רשב"י לבטל את הגזירות, וכמובא ב'זוהר הקדוש' (השממות ח"א עה"פ ואברהם היה יהיה) זמנא חדא יצא רשב"י וראה בעיני קדשו חשכות ואפילה גדולה היורדת לעולם. אמר רשב"י לרבי אלעזר בנו, בא עמי ונראה מה רוצה הקב"ה לעשות כעת בעולמו. הלכו ומצאו מלאך אחד גדול כהר גדול, ומפיו יוצאים שלושים להבות של אש. שאלו רשב"י, להיכן פניך מועדות, ומה בדעתך לעשות עתה בעולם. ענהו המלאך - להתריב את כל העולם כולו, כי גזירה יש מלפני הבורא שבכל עת מוכרחים להיות בעולם שלושים צדיקים דכתיב (בראשית יח יח) 'ואברהם היו יהיה' - יהיה בנמטריא ל', וכעת יש בעולם פחות משלושים צדיקים, לכן, שלחני הבורא להתריב את העולם כולו. אמר לו רשב"י במטותא מינך, חזור נא אל הקב"ה

נ. הרה"ק ה'שפתי צדיק' מפילץ זי"ע (ל"ג בעומר אות א) מביא מנהגו של הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע שהיה רגיל לברך את החסידים במוצאי יום ל"ג בעומר 'האט'ס געפועל'ט אלעס גוט' - יה"ר שיתקבלו כל תפילותיכם לרצון. ומבאר, כי הוא בדומה למוצאי יום הכיפורים שהכל מברכין זה את זה שיפעלו כל טוב, כי בכל השנה עוונותיו של אדם הם כמסך המבדיל המונע בעד תפלותיו מלעלות השמימה, וממילא אחר טהרתן של ישראל ביום הכיפורים - שנמחלו עוונותיהם, אפשר לתפילות לעלות מבלי מעכב, וכיוצא בו ממש הוא יום ל"ג בעומר, כי ביום זה פועל רשב"י לכפר עוונותיהם של ישראל, באמרו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', ומעתה אפשר לברך שיפעלו כל מילי דמיטב, כי אין כל מעכב בעד התפילות.

נא. ונתן הרה"ק מבארניב זי"ע (אורה ושמחה אות כח) רמז לדבר כי 'שמעון בר יוחאי' בגימטריא 'יבין ושב ורפא לו' (ישעיה ו י).

נב. כע"ז איתא באלשיך הק' בפירושו על איוב (פ"ל כ"ג) על הפסוק 'והנפש תלעג לרש' (פ"י לגוף) ותלך צהלה ושמחה לחוג את חג אורות אשר עשה בחברת הגוף, כנכנסת לחופה לפניו יתברך, כי על כן קראו בספר הזוהר אל פטירת נפש צדיק - 'הילולא'.

נג. ועד היום נמשך כח זה בכל עוז ותעצומות, שמעתי מבעל העובדא הרה"ח רבי ש. ג. שליט"א מוויליאמסבורג יצ"ו שבניו יארק מה שהיה עם נוו"ב הצדקנית לרפו"ש. הרבנית חלתה ל"ע בשנת תשס"ח במחלת ה-ms (טרשת

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כא

נפוצה) בה החולה מאבד את את תפקודי הגוף בכל אבריו וגידיו ל"ע. ולדאבון לב במשך חודשי החורף של שנת תשע"ז אבדה את ראייתה כמעט כליל. כמוכן שמלבד כל ההתרוצצויות בין כתלי בתי הרופאים, פנו גם ליחיד מומחה בתחום זה – הלה בדק ומצא שהעצב (נערוו) המוליך את הראיה מהמח אל העיניים ניזוק ונמחה כליל, כך שעפ"י טבע וכמבואר בספרי הרפואה אין תרופה למכתה, וכבר שלחו מטעם רשויות הרווחה (סוציאלי) להתאים ולהכין את ביתם לבית של עיורים ל"ע.

ויהי לקראת ל"ג בעומר, עלה הרה"ח ביחד עם נו"ב לארה"ק (בליווי שתי נשים צדקניות אשר נשאו את הרבנית לכל מקום בכסא גלגלים, הואיל וכבר לא היתה יכולה להלך על רגליה), להשתתף בשמחת הרשב"י ביומא דהילולא דיליה ולהעתיר בבקשת רחמים לרפואת האשה תליט"א.

ביום ל"ג בעומר אחר הצהריים עלה בעצת רבו כ"ק האדמו"ר מסקולען שליט"א (לפני שנתעטר בכתר האדמור"ת) לתוככי הציון הקדוש (אחר שהרבי הפליג בשגב גודל הזמן, גם אמר להם שיכולים לפעול מ'הר' מירון, אך הנשים התנדבו להכניסה פנימה). בהגיעם שמה – אחר עיכובים מצד ה'שומרים' וכו' אבל דבר לא עיכב בעדם, עד שגם מלאך... בע"כ ענה אמן והורה להכניסה בסמוך להציון.

שם פתחה האשה באמירת תהלים עד שלאחר שעתיים ומחצה התקשרה אל בעלה שליט"א, סיימתי את כל ספר התהלים, הנני מוכנה לצאת...

באותה שעה לא הבין הבעל את תוקף וגודל הנס. כי זה ימים וימימה שאבדה האשה את ראייתה, ורק רופא אחד מצא שבזווית אחת של אחת מהעיניים יש ביכולתה לראות עם משקפיים מיוחדות ומגדלת (פארגרעסען גלאז) ענקית, ולכן הדפיסו עבורה תהלים מיוחד בה היוגודל האותיות כז אינטשעס (55 ס"מ) וגם כך עלה בידה לקרוא דף שלם במשך שעה תמימה, כיצד ראתה בציון הרשב"י וקראה כ'אחד האדם' – את כל התהלים במשך שעתיים ומחצה בלבד... אחר חזרתם לביתם עלו למעונו של ה'רופא', הלה נטל פנס (פלעשלייט) והביט בתוככי עיניה, ובשאגה הכריז, היא רואה בעיניה... ומיד שלח אותה לרופא אחר המומחה העולמי (שהיה כופר הכל) – אחר שבעצמו סידר לה תור שמה (כי בכוחות עצמם היו מתקבלים כשנה לאחמ"כ), הלה גם התפעל ותמה כיצד אירע הנס, אחר ש'בדרכי הרפואה' לא נמצא רפואה למכתה כלל וכלל, אי אפשר להחיות את העצב המוליך את פקודת הראיה מהמח לעיניים אחר שכבר נמחה לגמרי, ולא היה יכול להאמין ל'מראה עיניו', ובפליאה שאל אותם אצל מי הייתם... ענה הבעל היינו אצל פרופסור רשב"י בארה"ק... בלית ברירה הודה הרופא כנגד משנת חייו – שהוא כאמור כופר בכל, שיש בעל היכולת היכול הכל, ואז שלח הודעה להרופא ששלחם לו בזה"ל 'בדרכי הרפואה לא קרה כזה דבר מעולם'.

הבעל שאלו, הנה ב"ה היא רואה בעיניה, כיצד תוכלו לעזור כעת שתתחיל ללכת עם רגליה, ענה הרופא, במשרד (אפיס) זה אין כל דרך לעזור לכם מאומה, שוב נא לארה"ק לאותו פרופסור רשב"י הוא יצילכם...

בהיותי באת"ק מירון שמעתי מעשה נורא מבעל המעשה, והוא ת"ח מופלג, בקי בכל מכמני תורה כל רז לא אניס ליה, גבוה משכמו ולמעלה, ירא שמים מרבים, נודע בשערים, הלה מרבה לפקוד את ציון התנא האלוקי רשב"י. זה כמה שנים שכליותיו פסקו מלפעול באופן קשה ביותר (מס' 17, למבינים בדבר), והוכרח לעבור טיפולי דיאליזה מדי לילה בלילה, מבית החולים נתנו לו מכשיר ובכל לילה נכנס למיטתו והיה מחבר עצמו למשך כ-10 שעות לאותו מכשיר, אף בהיותו במירון בשבתות היה מטפל בעצמו כן, כי לא ניתנה לו רשות מאת הרופא להחסיר אפילו לילה אחד כי נפשו תלויה בזה, מלבד כל זאת היה עליו להתייצב לפני הרופא פעם אחת בכל חודש 'לדעת את שלום כליותיו ומה יעשה בהן' מאחר שטיפולי הדיאליזה נעשו בביתו ולא בביה"ח.

אט אט החמיר מאד מצבו, ובלית ברירה הוחלט לערוך בו 'השתלת כליות', כידוע שחסד גמל הבורא עם ברואיו, וברא בכל בריותיו שתי כליות כשאפשר לחיות עם אחת מהנה ואת השניה 'לתרום' לזקוקים אליה, וכבר נמצא תורם, ונקבע זמן להשתלה בבית החולים ב'קולומביה' שבארה"ב, ואף סילק כל התשלום בסך 180,000 דולר טבין ותקילין.

אבל, בכדי שיהיה גופו מוכן ומזומן לעריכת ההשתלה עבר בדיקות מקיפות לרוב, ומכורח המציאות הכריחוהו לעבור סדרת טיפולי שיניים – לתקן את הניתן לתקן, ומה שלא ניתן לעקור לגמרי, כי אם ישנו חור אפילו הקטן ביותר באחד משיניו מסוכנים חייו, שמא יסתתר באותו חור 'חיידק' ויזיקנו, בדקו ומצאו כי להציל את השיניים דורשים הרופאים סך 130,000 שקלים, ולגודל הסכום דחה האיש את הענין, עד תחילת ימות הקיץ תשע"ח, אז 'באו מים עד נפש' ובלית ברירה קבע תור אצל רופא השיניים בשבוע שאחר חג השבועות.

והוא מבטל. באותה שעה היה רבי חנינא בלוד, ומראה מעשה זה בא לפני רבי מאיר וסיפר לו מאי דהוה, נענה רבי מאיר ואמר, מי הוא זה שיכול לעמוד על רוב שבחו של רשב"י, פתח ואמר 'ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים עליה קמורת' (במדבר יז יא), ובתיב (פסוק יב) 'ויקח אהרן וכו' והנה החל הנגף בעם', ובתיב (פסוק יג) 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', כולי האי אצטרך ליה למשה למטרת, ורשב"י במימריה הקב"ה גוזר והוא מבטל מותנא, היינו שמושה רבינו היה צריך לטרוח

ו'דבריו עושים פירות', בדיבור בעלמא^י, כדאיתא ב'זוהר חדש' (מדרש רות קד). פעם אחת היה רבי שמעון מהלך בדרך, משנכנס לעיר 'לוד' באו אליו אנשי העיר וסיפרו ש'דבר' (מגיפה) קשה שולט על העיר. סובב ר' שמעון סביבות העיר וראה אנשים רבים המוטלים ללא רוח חיים, נענה רשב"י ואמר 'כל האי במתא ואנא הבא, גזרנא דליבטיל' (היאך יתכן, שאני כאן ועדיין המגיפה קיימת, גזרתי שתתבטל המגיפה). תיכף נשמעה בת קול המכרות ואומרת למלאכים הממונים על המגיפה צאו ממקום זה, כי רשב"י נמצא כאן, והקב"ה גוזר גזירה

לקראת יום השבת וחג השבועות שחל במוצאי שב"ק נסע מיודעינו לאת"ק מירון כדרכו בקודש, במוצאי החג ניגש אל ציון הקודש, ואלו היו דבריו בהתחננו לפני הבורא, בזכות רבי שמעון ענני זכותו יגן עלינו, רפואה שלימה תרפאנו בזכות אדוננו בר יוחאי... רבי שמעון, נצרך אנכי ל'נס' קטן, וכבר לימדונו חז"ל ש'מלומד בניסים אתה' (כלשון הגמרא מעילה יז). ובעצמך אמרת 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', על של עתה באתי, שני כליות בגופי, ולנס קטן אני נצרך - שישובו לפעולתם כבראשונה.

באמת אמרו, שבקשה זו היא מחוץ לגדרי הטבע, וכעין 'תחיית המתים' ממש, כי 'כלייה' שאינה עושה פעולתה שוב אין לה תקנה כלל בדרך הטבע, ולא ביקש על 'נס קטן' אלא על נס כקריעת ים סוף, אמנם האיש הלזה ברוב אמונתו בהקב"ה ובזכותיה דרשב"י היה פשוט בעיניו שאין זה אלא נס קטן, וכדבר של מה בכך.

בימים שלאחר חג השבועות הגיע זמנו להיבדק אצל הרופא כמנהגו אחת לשלושים יום, והנה הוא רואה כי פני הרופא מחליפים צבעים, ומרוב תדהמה, התרגשות ופליאה זועק כיצד... מה קרה... מה... נבהל האיש כהוגן, בפחדו כי רב, מי יודע מה קרה לכליותי, הרופא מיהר לקרוא לרופא גדול ממנו הממונה עליו, וזה קרא להוד מעלת הפרופסור, וכולם נענו בפליאה ותדהמה, אדון נכבד, אין בידינו כל הסבר רפואי לכך, מעולם לא שמענו כדבר הזה, נתקיים בך 'אחרי בלותי היתה לי עדנה', כליותיך עובדות ועושות פעולתן כאחד האדם... הגידה נא לנו, מה עשית, איזה טיפול ואצל איזה רופא היית, אמר להם האיש, הלכתי לרופא הגדול, מחולל הפלאות הרי הוא רשב"י, המלומד בניסים והוא 'טיפל' בי כראוי.

ולא נרגעה דעתם של הרופאים, עד שפקדו עליו - הבה ננסה לעבור את השבוע הבא מבלי טיפולי דיאליזה, וככלות השבוע שוב הנה ונבדוק אותך, וכן עשה - אחרי כמה שנים שהתמיד בדבר ולא החסיר לבצע את הדיאליזה אפילו לילה אחד מלילותיו, כעבור שבוע שב אל הרופא שמצא את כליותיו פועלים כרגיל, ועדיין לא הסכים לשחררו מבלי כלום - שכאמור, מעולם ועד עתה לא נשמע כדבר הזה, שהכליות שפסקו מלעבוד, ועוד באופן חמור כזה, ישובו לפעול כאילו לא עבר עליהם כל חולי, לכן אמרו לו, עתה נעשה נסיון של שבועיים מבלי הדיאליזה, יחדיו נגיע לשלושה שבועות רצופות מבלי דיאליזה, ובזה נווכח להכיר מצבך האמיתי, ואכן, הנס שרשב"י עשה עמו חי וקיים, וכעבור שבועיים אמרו לו הרופאים, אדון נכבד אין לנו כל הסבר, אבל, הינך בריא לחלוטין, שוב לביתך, לך אכול בשמחה לחמך, והחזר לנו את מכשיר הדיאליזה, ומאז הכל מכנים אותו 'רבי מרדכי בעל הנס'.

נד. וכדאיתא עוד בזוה"ק (שמות טו) פעם אחת ישב רבי שמעון, והיה בנו רבי אלעזר עומד אצלו ומפרש רזי החכמה, והיו פניהם מאירות כשמש, ודבריהם עולים עד לרקיע, כן ישבו במשך שני ימים שלמים - לא אכלו ולא שתו ולא היו יודעים אם הוא יום או לילה. משיצאו, נענה רבי שמעון בתיבות הפסוק (שמות לד כח) 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה'.

משסיפר רבי חייא מעשה זה לרבי, התפלא רבי על כך, ואמר לו אביו רבן שמעון בן גמליאל - בני, הרי רשב"י הוא אריה גם בנו ר"א אריה הוא, ואין רשב"י כשאר אריות, אלא עליו נאמר (עמוס ג ח) 'אריה שאג מי לא ירא' - ומה עולמות שלמעלה מזדעזעין ממנו, אנו על אחת כמה וכמה, איש שלא גזר תענית מעולם על מה ששאל וביקש, אלא הוא גוזר והקב"ה מקיים, הקב"ה גוזר והוא מבטל.

שדברי צדיקים קיימים בחייהם ובטלים לאחר מיתתם, אלא שפע הבא ע"י הצדיק קיים לעד ולעולמי עולמים".

בפעולות שונות עם הקטורת כדי לבטל המגפה, ואילו רשב"י עשה כן 'בדיבורו' בלבד".

אמונה ברשב"י - לכל ואפילו לפחותים

איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קו: קו:) מי שיש לו אמונה ברשב"י יש לו חיזוק ברשב"י, כשם שהשי"ת הוא ה' לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל", אפילו לפחותים". והיינו שלכל אחד מבני ישראל - באיזה מקום ומצב שהוא נמצא יש לו חיזוק גדול מכותו ואורו של רשב"י". ובפרט אם יקיים את תחילת דברי ה'בית אהרן' מי שיש לו אמונה ברשב"י, ויאמין בכוחו

והנה שיטת רשב"י ששפע הבא בזכות הצדיק נשאר לעולם, כדאיתא ב'ספרי' (פרשת עקב פיסקא לח) לגבי ענין הברכה שהצדיקים מביאים אתם לכל מקום שהם הולכים, כשבא יעקב אצל לבן ברכה באת לרגליו... ירד יוסף אצל פוטיפר ברכה באת לרגליו... ירד יעקב אצל פרעה ברכה באת לרגליו, ובמה ברכו שנפסקו שנות הרעב בטרם זמנם, וסבר תנא קמא שאחרי מות יעקב חזרו שנות הרעב לשמש עד מילוי זמנם (שבע שנים), רשב"י אומר אין זה קידוש השם,

נה. ובכל ימות השנה הדברים אמורים, ק"ו ביום שאמר עליו רשב"י 'האי יומא ברשותי קאי'.

והנה, רבים מקשים, מדוע ביום פטירת משה רבינו נוהגין אבלות ויום תענית. ואילו ביום ל"ג בעומר - יום פטירת הרשב"י אנו עושים ליום שמחה וצהלה (בפשטות, כי בפטירת משה רבינו נשתכחו הרבה הלכות, ואילו בל"ג בעומר האיר רשב"י את כל העולם בהתגלות האדרא קדישא, על כן יום חג הוא לנו), יש שביארו על פי האמור שרשב"י לא הוצרך מעולם לגזור תענית שימלאו משאלותיו, אלא בדיבור פיו היה מבטל את כל הגזירות (משא"כ שאר הצדיקים ואף משה רבינו, הוצרכו להתענות בכדי לבטל גזירות רעות מעל עם ה') לכן ביום ההילולא שלו אין מתענים, כי אותו צדיק לא הוצרך להתענות לעולמים על הגזירות. ואדרבה מתוך שמחתנו בהאי יומא נזכה לפעול ישועה רבה עזרה ופדות.

נו. מעתה הבה נזעק בלב קרוע ומורתח, רבי שמעון אתה 'יודע כל הנסתרות' שבלב, כל אותם הדברים המעיקים על הלב, כשקול יעקב נוהם מתהומותיך איש איש נגעו ומכאובו, אתה 'יודע כל הנסתרות', אותם גזירות רעות שאין איש יודע אפילו לבקש עליהם שלא יבואו, על כן 'דבריך יעשו פירות' לעד ולעולמי עולמים ופֶטַל כל הגזירות, וכלשון שהיה שגור בפיהם של חסידי קמאי לזמר 'יבטל כל הגזירות' (ולא 'פֶטַל כמה גזירות').

וכמו שפירשו בנוסח התפילה (בר"ה וביה"כ) 'עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו', שכוונתנו לעורר רחמים משמי מרום, כשם שהקב"ה זוכר תמיד את 'אהבת איתן' להושיע לבניו אחריו, כך עוד יזכור לנו ויושיענו גם עתה, ועל דרך זה לא נחשה בזעקת עוד יזכור לנו, רבי שמעון קדישא, ישועות גדולות ונוראות חוללת בכוחך הגדול עד עצם היום הזה, אבותינו סיפרו לנו באוזנינו שמענו, עוד תזכור לנו ותמשיך לעמוד ולהושיע...'

נז. יש ממליצים עפ"י הביאור הידוע בפסוק (תהילים קמה ט) 'טוב ה' לכל' - שלכל הצרות (והבעיות) טוב לפנות אל ה', אמור מעתה לבאר בדברי ה'בית אהרן', רשב"י לכל - לכל מיני הצרות והקשיים, טוב לבוא ולהתפלל על קברו, או להתפלל בזכותו ובוודאי יושיענו ה' באותות ובמופתים.

נח. יש שהסמיכו לכך את דברי הרמב"ם בפי' המשניות (פרה ג א) שאין כל נפקא מינה וחילוק בין האיש אשר מעולם לא נטמא ובין מי שנטמא ואחר כך טבל והזה, ולא עוד אלא שזה אשר הוזה עליו מעלה יתירה יש בו שהכתוב דן עליו ואמר שהוא טהור. אף לדידן נאמר, לכל ישראל האיר - רשב"י לכל, בין לפחותים בין לשאינם פחותים, אלא שמעלה יתירה יש לפחותים - שה'בית אהרן' העיד עליו שיש לו שייכות לרשב"י.

וכבר אמרו 'אדם ובהמה תושיע ה'' בגמטריא רשב"י (מגדיל ישועות מלכו מבארניב נה), ללמד שאפילו מי שהוא בבחי' 'בהמה' גם כן רשב"י מושיעו מכל צרה.

נט. בשנת תרצ"ה ביקרו בארה"ק בני הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ זי"ע (בעודו בחיים חיותו) ועלו למירון בל"ג בעומר, ומפני הדוחק והצפיפות ששררו במערה הכריזו 'מאכט'ס פלאץ פאר די וויז'ניצער קינדער' (פנו מקום לבני הרבי מויז'ניץ), בכדי שיוכלו לגשת אל הציון, צעקה זקנה אחת 'אצל רבי שמעון כולם נחשבים כבנים', ה'אמרי חיים' נהנה מאד מדבריה והיה חוזר עליהם שכולם כבני רבי שמעון... (והרי ידוע שרחמי האב על הבן אינו תלוי בהתנהגות הבן אם היא ראויה או לא, בכל אופן אפילו אם הוא 'מן הפחותים' תגבר אהבת אב על הבן).

דרשב"י, הן בכלל, הן בפרט - בהאי יומא, בתוקף קדושת יום ל"ג בעומר כי קדוש היום לארוננו. וימלא

ס. כה אמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע בפסוק (בראשית ל ב) שאמרה רחל ליעקב אבינו 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי', והשיב יעקב 'התחת אלוקים אני' (שם פסוק ב), וביאר, שכך אמר לה יעקב, לא ראי האמונה בצדיק כמו האמונה בהשי"ת אשר בכוחה לשדד מערכות אף אם אינה שלמות, אולם כח האמונה בצדיק הוא רק כשמאמין באמת ובתמים, מכיוון שאמרת 'ואם אין' הרי זה סימן שיש בקרבך ספיקות בכוחי א"כ אין בכוחי לעזור לך, כי 'התחת אלוקים אני' להושיע גם כשאין מאמינים בי בשלמות, ורק האמונה השלימה בכח הצדיק פועלת ישועות נפלאות למעלה מדרך הטבע. הוסיף המהר"י ואמר 'התחת אלוקים אני' (בניחותא), כי הצדיק הוא בבחי' 'תחת אלוקים', הקב"ה גוזר וצדיק מבטל.

סא. ידוע מה שסיפר הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) מה שענינו ראו ולא זה, בל"ג בעומר שנת תרפ"ג, שהגיעה אשה אחת למירון ובנה הקטן עמה - בן שנולד לה לאחר שנים רבות מאד של ציפיה לישועה, והבטיחו היא ובעלה שאם יזכו לבן יביאוהו מירונה לגוזז פאת ראשו בשמחת ה'חאלאקע', ואכן תפילתם נענתה ולתקופת השנה נולד להם בן למזל טוב. כאשר הבטיחו כן קיימו, ומשבא הילד לגיל שלוש הביאתו אמו לתגלחת בציון הרשב"י. (ואילו אביו נשאר בביתו ולא עלה בידו לעלות מירונה). והנה באותה שנה היה ל"ג בעומר ביום שישי בשבת, ורוב העם נשארו לשבות שבתם בצילא דמהימנותא אצל רשב"י, ביום השב"ק בעת שהתפלל הרא"ז מוסף במנין האחרון סמוך לחצות היום - נשמע לפתע קול רעש גדול מאחד החדרים הקטנים הבנויים מעל לציון - כי באותו פרק אחזה מחלת הח"ר הנוראה את הילד הנ"ל, ושבק חיים לכל חי, וכפי שמעיד הגרא"ז מרגליות בכתביו 'אני בעיני ראיתי את הילד מונח על הארץ ירוק ומת'. וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת"ו לעשות 'הסגר' על הציון, כי היתה מחלה זו מסוכנת לדבק אחרים בה, השערים ננעלו אין יוצא ואין בא, ושאות נוראות החלו להישמע, אבות נשארו מבחוץ ועולליהם בתוך המערה, ונשמע קול צעקה ובכיה בכל המקום ההוא, ועל כולם נשמע קול בכי מאם הילד שמת, שבנה הראשון והיחידי אשר נולד לאחר שנות ציפיה והביאה אותו על תגלחתו הראשונה אינו ונהפך לתוגה שמחתה. ולא היה איש מהנמצאים שהיה יכול לעשות קידוש - מרוב צער, לפתע קמה אם הילד וחגרה מותניה כאשת חיל, נטלה את בנה המת על ידיה וירדה עמו למטה לביה"כ שעל הציון הקדוש, ובקול מר צווחה, רבי שמעון, רבי שמעון... הנה הבאתי הלום את בני היחידי אשר נתן לי ה' בזכותך, וקיימתי נדרי להביאו אליך על תגלחתו הראשונה, אל נא תשבית את שמחתי ואת שמחת בעלי היושב ומצפה לנו שנחזור מציון קדשך...', ואח"כ קמה ואמרה, צדיק צדיק הנני מניחתו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך שאל תביישיני ואל תחזיר פני ריקם, ותחזירו לפני חי ובריא כמו שהבאתיו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושמן בעולם, וידעו הכל כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ. ולסגולה סגרו הדלת, ורק הילד נשאר שמה. כעבור איזה רגעים... והקול נשמע מבית הכנסת - צעקת הילד לאמו, וה'חכם' שהיה שם פתח הדלת, והנה הילד קם על רגליו וצועק אמי תני לי מים כי צמא אני, ונעשה שם רעש גדול מתחית הילד המת, וכל הקהל באו לראות את הילד החי, ועמדו כל הקהל ובירכו ברכת 'מחיה המתים'... ואפילו אנשי השלטון הגויים השתאו לראות את הנס הגדול ופתחו את שערי המערה לרווחה לכל הבאים. והנה לא נזכר מאומה בדבריו על 'מעלת' האי איתתא אם היתה צדקנית גדולה או שמא אחד מהל"ו צדיקים, אך מעלה אחת היתה בה, שהיה לה אמונה פשוטה ברשב"י שבידו להחיות את בנה.

ומעתה, אין ספק בדבר, שאם יעמוד כל אדם אפילו 'פחות שבפחותים' ויזעק ויתפלל - ולא יפסיק, כאותה אם רחמנית שצווחה לרחמים על חיי בנה, יפעל כל משאלות לבו בכל מיני ישועות, ואפילו אם יצטרך רבי שמעון לפעול אצל היושב במרומים לשדד עבורו את כל מערכות הטבע, אלא שעליו לבקש כאותה אם המבקשת על חיי בנה היחיד...

לפני כמה שנים בהיותי ב'מערה' בתוך 'קהל עם ועדה' שגדשו את היכל הציון הק' עד אפס מקום, נכנס איש פשוט והמוני ופילס דרכו להגיע אל 'הציון' ממש, ובתוך כדי הליכתו הגביה קולו באמרו, רבי שמעון הגעתי, עוד שתי דחיפות אני אצלך... פשיטא ואין צריך לומר שאין לנו לעשות כמעשהו, חלילה וחלילה מלדחוף יהודים בכל ימות השנה ובכל אתר ואתר, וכ"ש באתרא קדישא הדין, אך זאת עלינו ללמוד, את האמונה הפשוטה ברשב"י, להאמין בכל לב ולב כיצד רוחו הגדולה של רשב"י מרחפת ושומעת כל תפילה ובקשה, ועלינו לדחוף 'שתי דחיפות' בלב עד שנוכל לומר בפה מלא רבי שמעון הגעתי...

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כה

מנוחתה באת"ק מירון, באותה שעה יצתה בת קול ואמרה 'עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון' (בואו, האספו לשמוח בשמחת הרשב"י).

רצונו של רשב"י - שנשמח כולנו בשמחה רבה ויתירה, ועי"ז יושפע שפע רב.

על מעשה זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) שללא כל ספק, בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ברור לנו שעד עצם היום הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני האדון ה' ביום שמחתו^{סב}.

כתב ה'של"ה' הק' באגרותיו 'על מקום אש להבת שלהבת^{סג}, ציונו הטהור של רשב"י^{סד}, לומדים הוזהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה ניסים

עולו ואתכנשו - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל עת

מסופר בזוה"ק (האוינו אידר"ז רצו): כל סדר הלוייתו של רשב"י (עיי' ספר 'נחוח דרשב"י' מערכת ד'), דבשעה שליוו בית ישראל את מיטתו דרשב"י, עברו ליד הכפר 'ציפרי' הסמוכה למירון. ובני 'ציפרי' לא הניחו לנושאי המיטה לעבור ממקומם, מכיוון שרצו שרשב"י יהיה קבור אצלם. עמדו בני ציפרי ומקלות בידיהם מחד גיסא, ובני מירון עמדו וצווחו מאידך גיסא שהם רוצים את רשב"י אצלם, אדהכי והכי התרוממה המיטה באוויר ואש לחכה סביבותיה, והלכה המיטה בעצמה למקום

סב. סיפר לי אחד מ'בעלי המעשה' שזכה לקחת לאת"ק מירון את הגה"ח ר' שמחה מונד זצ"ל מחסידי קמאי. והנה, כל ימיו היה ר' שמחה נוסע למירון בל"ג בעומר, ואף כשעלה גילו למעלה מבן תשעים שנה לא ויתר על כך, ואכן, כמה אברכים התנדבו להתלוות אליו לעזרו ולתמכו בכל הדרך הארוכה, משנשאל רבי שמחה, הרי כל כך קשה עליו ועל מלוויו הדרך והעליה להר ברגל, מדוע לא יסע מע"כ מירונה ביום אחר כשאינ טורח הדרך רבה כ"כ. ענה להם רבי שמחה, הבדל וחילוק גדול בין העליה לציון הקדוש בכל השנה ליום ל"ג בעומר, והרי מדרך העולם, כשבא מאן דהו לביתו של הגביר' להתרימו לצרכי צדקה, יתיישב בעה"ב ויבדוק את ה'המלצות' שבידו וכו' ורק לאחמ"כ יחליט אם בקשה זו הגונה היא ועליו להעניק לו נתינה הגונה. כל זה בביתו של הגביר, אבל, בעמדו בסעודת נישואי בנו יפזר מממונו בהרחבה לכל הפושט יד, ולא יעיין בטיבם של המבקשים, שהרי עתה 'עת שמחה' היא לו.

כיו"ב נמי אצל רשב"י - יום ל"ג בעומר הוא זמן ה'הילולא' שלו, והריהו עומד ומשפיע על כל המשתתפים שפע ברכות וכל טוב, מבלי לבדוק בציציותיהם. האם נכונה בקשתם וכדומה, אלא הוא מעניק ומשפיע השפעות טובות בלי גבול, מעתה תבינו מדוע הנני מטריח את עצמי ליסע דייקא בל"ג בעומר.

שאלו פעם את אחד מבני ירושלים מתי הוא נוסע לחוג את ל"ג בעומר במירון, ענה היהודי, מלפני ה'קבלת פנים' עד אחר ה'מצוה טאנץ', כשמחת הנישואין של קרובי.

סג. כאשר ביקר הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממנוקאטש זי"ע בארה"ק עלה לאתרא קדישא מירון בדרכו לציון התנ"א רשב"י, והנה בעת עלייתו במעלה ההר כשהוא מלווה בנאמניו - הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות מימינו והמשב"ק הרה"ח רבי חיים בער ז"ל משמאלו. ניגש באמצע הדרך 'בר נש' אחד ומסר פיתקא בידי רבי חיים בער, משפתחו רח"ב נבהל עד עמקי נשמתו כי מצא כתוב בפיתקא שאם יהין ה'מנחת אלעזר' להיכנס אל מערת הציון הקדוש הרי אחת דתו ל... רח"ל (כידוע היה הרה"ק מגדולי לוחמי מלחמות ה' ברמה, והחפשיים זממו להרוגו). גם רבי אשר זעליג נחרד עד עמקי נשמתו (כי הבינו שאין הדבר 'איום' סרק בלבד, אלא הם מסוגלים לבוא לידי מעשה) ולא ידעו מה לעשות, הרה"ק שהבחין בסערת רוחם שאלם לפשר הדבר, הראו לו המלווים את הפיתקא ואת הנאמר בה, מיד הרגיעם הרה"ק, הנה נכנסים אנו לרבי שמעון, דעו נא כי אין כל שליטה למלאך המוות במקומו של רבי שמעון [וכבר הובא לעיל מדברי הזוה"ק שרבי שמעון ביטל את המגיפה בלוד 'כל האי במתא ואנא הכא, גזרנא דליבטיל'].

סד. צא ולמד כמה ישועות אפשר לפעול על קברם של צדיקים, כמו שאמרו בסוטה (יד. כפי שהוסיף בהגהות הב"ח אות א) 'מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שעתיד ביהמ"ק ליחרב ולהגלות את ישראל מארצם, שמא יבואו לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בבכיה ויתחננו למשה, ויאמרו לו, משה רבינו, עמוד בתפילה בעדנו, ועומד משה ומבטל את הגזירה, מפני שחביבים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם'.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

יארעו שם^{ס"ה}, כי צריכים ללמוד הוזהר באימה וביראה ולא שום אבלות ועצבות, כי באלה חפץ רשב"י, והוא ובדבקות גדולה, ואח"כ לשמוח הלב שמחה רוחניות ברוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדבות^{ס"ו} ומתפללים^{ס"ז}

מכאן נראה גודל כוחה של התפילה על קברו של הצדיק שאינה שבה ריקם, שהרי חשש הקב"ה מכך ולכן הוצרך להסתיר את מקום קבורת משה רבינו... ראה עד היכן הדברים מגיעים.

הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע היה אומר ש'מרון' (ללא י') הוא ר"ת מלך רופא נאמן ורחמן (לוח היום יום, הגאון משאמלויא, אגרות לחם שלמה אגרת צג).

מעשה באיש יהודי מבני ירושלים שבנו נחלה ופנה אל הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע בבכותו את מצב בנו, הורה לו רבי דוד סע נא לאתרא קדישא מירון ותפעל ישועתך על ציון התנ"א רבי שמעון בר יוחאי, אמר לו היהודי כבר הייתי במירון, אמר לו רבי דוד, נו, סע שוב, וכי מי שכבר ביקר אצל הרופא ועדיין לא נתרפא לא ישוב אל הרופא הלך ושוב עד שיתרפא...

הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד לא אבה לקבל קוויטלעך (פתקאות בבקשת רחמים) בהיותו על ציון התנא רשב"י, והיה אומר כאן יכול כל יחיד לבקש בעצמו בעדו ובעד ביתו. הוא היה אומר שלאחר ההשתטחות על ציון הקודש במירון – לא יסעו לשום 'מקום קדוש' אחר, כי במירון משאירים את כל חבילת הצרות, ואם יוצא האדם בהרגשה שעדיין נושא הוא את משא צרותיו, הרי זה ידיים מוכיחות שכלל לא היה אצל רבי שמעון. ב' הנהגות הללו נהג גם הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע.

וכבר אמרו בצחות שהאבנים הרבים הפזורים בדרך בואכה מירון. הם הם האבנים הגדולות והבצורות שנגולו מעל לבם של יהודים הנתונים בצרה ובשביה באתרא קדישא על ציון התנא הא' רשב"י...

ס"ה. מכאן תצא הקריאה לכל אחד מאחינו בני ישראל המסובלים בסבלם – איש איש בנגעו ומכאובו, ברוח ובגשם, אף אם נראה לו כי מרוב צרותיו ותלאותיו הקרקע נשמטת מתחת רגליו וכבר כשל כח הסבל, ישמע למה שהביאו בספרי קורות הימים (מסע מירון עמוד קיא, ועוד) מעשה נורא בשם רבי יוסף סופר שנתיישב בצפת בשנת תקכ"ב, וז"ל. וכשיצא הרעש (רעידת אדמה שהייתה בצפת ומירון) על הארץ בחדש חשון תקכ"ב, באו כל הישמעאלים והערלים שבאותו מקום אל הבנין של רשב"י ז"ל, והדלת הייתה סגורה (שכן לפי התיאור הזמנים ההם היה בנין הציון סגור יום ולילה כי מעט יהודים דרים במירון ורוב היושבים בעיר ישמעאלים וערלים, והמפתחות היו אצל שמש הדר בצפת שהיה בא ופותח לאחר ש'נותנים לו מה שמגיע לו' עבור זה), וצעקו כולם – 'רבי שמעון, רבי שמעון, מאחר שאתה אדם גדול בעולם וחשוב, וגם שמענו מפי אבותינו מחשיבותך, וגם בעינינו אתה חשוב – פתח פתחך, ומיד נפתחה הדלת מאליה, והלכנו כולם לפניך, וגם בני ביתם ונשיהם ניצלו, ולא היה להם היזק כלל. ועכשיו הוא (רשב"י) חשוב בעיניהם מאד ביותר.

כשהיה רעש שני (ב' כסלו) ברחו כולם, יהודים וערלים וישמעאלים לבנין של רשב"י ז"ל ככפעם הראשונה, וכשבאו קרוב לשם ראו כולם שהבנין כולו הגביה והתנשא למעלה, וקפץ באוויר כמו אדם – מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, והכיפה שמלמעלה של הבנין התחלקה לשני חלקים, לחצאין, והיו פתוחים לשנים, כיוון שראו זאת נפלה חרדה גדולה עליהם ונתחלחלו מאד, ופתחו כולם וצעקו 'רבי שמעון, רבי שמעון, אם הבנין שלך כך הוא, מה יהא סופנו...'. וזה היה יותר מחצי שעה, ואחר כך שקטה הארץ, שקט הרעש, ועמד הבנין על מקומו. הכיפה של מעלה שנחלקה לשני חלקים נתחברה יחדיו כבראשונה ולא היה היזק כלל. והאנשים שבאו לשם ראו הנס הגדול בזה הבנין, בחוץ ובפנים, (ובדקו) אם יש איזה סימן או איזה חריץ בבנין ולא נמצא כלל שום סימן או סדק בחומה שהיתה כבראשונה, עכ"ל. נמצינו למדים שבמקום הלז – מקום מנוחת התנא האלוקי רשב"י אין כלל שעבוד ל'דרכי הטבע', ואם כל מציאות הבנין שעל הציון למעלה מטבע העולם הוא, כ"ש לכל הבאים להתפלל בו, שבוודאי תפרוץ ישועתם מחוץ לגדרי הטבע, ויוושעו בכל מיני ישועות וברכות עד בלי די – כי כמה ניסים יארעו שם. ואם ניסי ניסים נעשו עבור 'ישמעאלים וערלים' על אחת כמה וכמה שייעשו ניסים ונפלאות כל אחד ואחד מזרע ישראל, ואף אם הוא מ'הפחותים' הרי פשיטא שעדיף הוא מ'הפחותים' שבפחותים...

סו. וניתן להעמיס בלשונו 'נודרים נדרים', שלא דווקא בנדרים ונדבות בממון... כי אם בקבלות טובות, שעל ידי זה נעשה 'כלי' לקבל את ברכת הרשב"י לטוב לו כל הימים. ראה נא בנוהג שבעולם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשם מעבירים את זרם החשמל (עלקטריק) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבנין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד, וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים'

ועבותות (חוטי חשמ"ל) ע"כ יש נביתם אורה ושמחה.. והנמשל, אם 'יתחבר' לרשב"י ב'חבל' של אותה קבלה טובה, ויהא קשור בו ב'קשר של קיימא' - אזי תאיר לו זכותו וכוחו דרשב"י למרחק מרחקים...

סיפר בעל המעשה, אשר היה שקוע עד צווארו בחובות גדולים ל"ע, ולפני שנתיים ימים בל"ג בעומר תשע"ט, בהיותו באת"ק מירון בדרך העולה לציון הק' חשב לעצמו כי מן הראוי שיקבל על עצמו ללמוד זוה"ק, ואכן, אחר ששפך ליבו ב'מערה' ב'תחנונים ידבר רש' קיבל על עצמו ללמוד סכום גדול (720) של דפי הזוה"ק (לפי הוצאת הדפוס של מתוק מדבש) במהלך השנה הקרובה, ועמד בדיבורו [כשהוא משתדל להבין את הנגלות שבזוה"ק, ואילו את החלק הנסתר רק אמר בפיו], וראה זה פלא, מיד לאחר שלמד חצי ממה שקיבל על עצמו 'נכנס' לו 'מן הצד' סכום נכבד ביותר שהיה בזה כדי פרעון ההלוואות שלקח מגמח"ם, וככל שהתקדם בלימודו כך באה לו ההרווחה עד שנסתם ה'חור' שהיה בחשבון הבנק עם כל ההלוואות שנטל מהם, ואף נשאר לו 'עודף'...

ללמדנו על ההשפעות הנפלאות שזוכה מי ש'מחובר' לרשב"י בכל קבלה טובה שהיא, אם בלימוד הזוה"ק או בשאר לימודים, ואם בהנהגה טובה בסור מרע או בעשה טוב.

וזה תוכן מכתב אשר נתקבל מבעל המעשה - נכתב בדם ובדמע. הלה מעיד על עצמו - ברצוני לספר על עצמי - אף שקשה עלי עד מאד. אני אברך לומד בכולל חצי יום (וחצי יום עוסק בצרכי פרנסה) הנני נקרא 'חסדישע יונגערמאן' (אברך רציני וחסיד). והנה במסגרת עבודתי הוצרכתי וכו', עד שהגעתי לנסיונות קשים ומרים בעיניי 'קדושתן של ישראל', עין רואה וכו', ולא עמדתי בגבורה... ואכמ"ל, וכבר עמדתי בפתחה של 'שאל תחית'.

ביום ל"ג בעומר תשע"ט נסעתי למירון כשהנני חלול וריק מכל זיק יראת שמים, אבל רבי שמעון לכל' על כן נסעתי למירון, ועמדתי שם עם לב אבן. באמצע דברות הקודש שמעתי דיבורי קודש האומרים שעל כל איש לקבל ע"ע קבלה אחת אפי' קטנה אבל חזקה 'אויב מנעמט אויף זיך א פעקל (יראת שמים) - קען מען איבער לאזן אלע פעקלעך (צרות) ביי ר' שמעון'.

הדברים חלחלו אצלי ובבכי החלטתי באותו רגע שדי... די... סוף פסוק, מעתה אין לי כל קשר עם אותם... עד ר"ה ויהי מה, התנתקות זו לא עלתה לי בנקל, אבל בעוז ותעצומות עמדתי בזה, ולא זו בלבד אלא שגם אחרי ראש השנה המשכתי בזה.

מסיים האברך, היום אנו עומדים שנתיים ימים לאחר מכן, ומאז לא היה לי עמהם שום שיג ושיח ב"ה, היו לי הרבה נסיונות אבל הקב"ה נתן לי כח לעמוד בזה ובדומה לו. עתה בדקתי עם עצמי את מהלך השנתיים האחרונות, וראיתי, כי ב"ה מעולם היה לי פרנסה בריווח, אבל משום מה תמיד הייתי מגלגל הלוואות ברגע וכד', כעת עברתי על רשימותי, ומצאתי שההלוואה האחרונה הייתה בערב ל"ג בעומר תשע"ט, למן אותו יום לא נצרכתי ולא ליתני אפילו פרוטה אחת.

זאת ועוד בחודש שבט תש"פ 271 יום לאחר לג בעומר הנ"ל נולדה בתי שתחי' בריאה ושלימה ובלידה רגילה - כנגד כל 'נבואות' השחורות של הרופאים.

והגם שדברים אלו לא עמדו אז במחשבותיי כלל, אבל אני רואה בחוש, נטלתי על שכמי קבלה אצל רבי שמעון ורבי שמעון נתן לי הרבה יותר, בטוח אני שיש עוד הרבה טובה וברכה שלא זכיתי לשים לב עליהם ולהודות לקב"ה.

מעשה שהיה בשנת ה'תשע"ד, משפחה אחת מדרי ארה"ק שבנם הבחור כבר עמד בפרק 'האיש מקדש' זה עידן ועידנים, ועדיין לא היה נראה כי הלה יערוך בזמן הקרוב 'סיום' על 'פרק' זה, והיו עיני ההורים רואות וכלות ואין לאל ידם להושיע, ביום ל"ג בעומר נסעה אם המשפחה לאת"ק מירון לשפוך שיח לפני אדון כל, שיחיש ויושיע כבר אותם ואת בנם גם יחד בזכות התנא האלוקי רשב"י, על אם הדרך דיברה האם עם האב בפל' (סעלפאן), וכה אמרה, כי לאחרונה נזכרה שטרם הולדת בנם זה הבטיחה אצל הרשב"י שכאשר יעזרם הבורא ויוולד להם בן למזל טוב יקראו את שמו בישראל - שמעון (כסגולה הידועה לזש"ק והובאה בשבחין דרשב"י עמו' ה), ומשום מה בהגיע עת השמחה נשתכח הדבר מליבם, ונקרא שמו בישראל 'זעליג', ומי יודע אם ענין זה הוא המעכב את הזיווג...

מיד נדברו ההורים עם מורם ורבם - אחד מהרבנים החשובים פה בארה"ק, יעץ להם הרב שבבוא האם לפני המלך בהיכל הקודש במירון תזכיר הבטחה זו, ותאמר שם שהרי הם מוסיפים זה כעת את השם 'שמעון' לבנם, ומעתה יקרא שמו בישראל 'שמעון זעליג', וכדי שלא לעורר רעש מיותר ב'קריאת שם' (בפרט בבחור במצב כזה), על כן בשבת הבעל"ט יעלה הבחור ב'עליה לתורה' ושם יקראהו הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג בן...', ואף יעשה

באר הפרשה - ל"ג בעומר

תפלות' ס"ח (נדפס בקובץ שומר ציון הנאמן שנת תר"ג, גליון קמ"א, זמי לנו גדול כהאריז"ל זי"ע שבעצמו עלה לאתרא שיו"ל ע"י הערוך לנר באלטונה. והועתק מהעתקת כת"י השל"ה אגרות קדישא - ציון המצוינת במירון, כמו"ש מוהר"ח וויטאל זי"ע ב'שער הכוונות' (שער ו' ענין ל"ג בעומר), ענין מסעו בשנת שפ"ח) ס"ט.

לאחר מכן 'מי שבירך... הוא יברך את הבחור שמעון זעליג... בעבור...', ובוה יבוא הענין על מקומו בשלום, וכך עשתה האם, כשאך למותר להוסיף כמה דמעות שפכה כמים בציון הקדוש, שיחוס ה' וירחם עליהם.

בשבת שלאחר ל"ג בעומר התפללו הבחור ואביו בביהמ"ד שהם רגילים בו, ובעת קריאת התורה הכריז הגבאי, 'יעמוד הבחור שמעון זעליג ב"ר...' מיד אחר התפילה ניגש אחד המתפללים ששמו 'זעליג', ושאל את הגבאי מדוע קראת לבחור 'יעמוד הבחור שמעון זעליג', מעולם ידעתי ששמו 'זעליג' בלבד, אמר לו הגבאי וכי מה אכפת לך, כך אמר לי אביו ששמו כן, אמר לו האברך - הבט נא וראה, בתי בגרה והיא בעידן ה'שידוכים', וזה מכבר אמרתי לעצמי, בחור כמותו הייתי רוצה לקחת לחתן לבתי, אלא שעד עתה חשבתי כי שמו כשמי - זעליג, והרי הננו מקפידים על צוותא רבי יהודה החסיד (ג) שלא להשתדך כששם החותן כשם החתן, אבל אם שמו אינו כשמי אלא אף 'שמעון' שמו, אם כן, אין מתאים לי לקחת לחתן יותר מבחור זה... ותוך כמה ימים (לפני שבת הבאה) נגמר הדבר בכי טוב.

ואין הדברים אמורים דייקא לענין 'שינוי השם' אלא 'שינוי מעשה'... להיות מתלמידי רשב"י ע"י שידבק באורחותיו הק', וכמו שאמר רשב"י (גיטין טז.) 'שנו מידותי' - ללמוד ממידותיו הלכה למעשה..., ועל ידי זה ייקרא שמו הק' עליו... סז. אומרים משם הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע, ממנהגו של עולם, כשיש לאדם דין בבית המשפט, יפנה מיד ל'עורך דין' (לועזר), אך לא די לו בשכירת עורך הדין עד שיגולל בפניו 'דברים כהויתן' - מה היה ואיך היה, ורק כך יהא ביד העו"ד לסדר טענותיו בפני ה'שופט'. כעין זה נמי אצל רשב"י, שהוא אכן 'עורך דין' גדול ורם ויכול לפטור אותנו מן הדין, אך עלינו מוטל לפרט לפניו את כל בקשותינו, שיפעל עבורנו כל טוב.

כתב הגה"צ רבי יהושע דייטש זצ"ל (בית הלחמי פרשת פקודי) שבימי בחרותו בשנת תרפ"ז שהה בחג הסוכות בעיר מונקאטש, וביומא דהילולא של הרה"ק ה'דרכי תשובה' זי"ע עלה לציונו יחד עם בנו הרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע. מנהגו של המנחת אלעזר היה לזמר את הפיוט 'בר יוחאי' על ציון אביו (להורות על ענין והתקשרות אביו עם רשב"י, שחיבר ג' כרכים ביאורים על התיקוני הזה"ק), וכן עשה בשנה זו ג"כ, לאחמ"כ פתח וביאר את הזמר 'בר יוחאי' שבו אנו אומרים 'אשרי העם הם לומדיך', והלשון 'לומדיך' צ"ב, כי מן הראוי היה לומר אשרי לומדי תורתך או חיבורך, ומהו 'לומדיך' שנראה כמו שהם מלמדים לרשב"י איזה לימוד, וביאר המנח"א, שהכוונה למה שהולכים בעת צרה לקברי הצדיקים לבקש מהם שיתפללו לבטל הגזירה, כי פעמים שמסתירים ומעלימים מהצדיקים את הגזירות, שהרי 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה', ומעלימים מהם את הגזירות כדי שלא יבטלו, ולכן באים בני ישראל על קברי הצדיקים לקיים הם לומדיך - שהם מלמדים את הצדיק את הנעשה והנשמע בזה העולם - כי כל לבב דווי וכל ראש לחלי, להודיע לצדיקים השוכנים במרומים אלו גזירות קשות ניתכות על ראש בני ישראל חדשים לבקרים ל"ע... למען ירעישו בשמי השמים שישים דמעוטינו בנאדו ויצילנו מכל גזירות קשות ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות (ובזאת החל המנחת אלעזר לפרט בפני אביו באריכות את הצרות העוברות עליו).

סח. הובא בספר 'לולי תורתך' וז"ל (בשינוי), כששכב מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל על ערש דווי בשלהי קיץ תשי"ט דיבר בשבח מעלת התפילה במקום ציון רשב"י במירון, שכן שמע מאביו מרן הגר"ח זי"ע שאמר אין מירון ביי רבי שמעון איז א גרוסער מקום תפילה (במירון אצל רבי שמעון הוא מקום גדול להתפלל שם).

עוד מביא שם, באחד השבועות של חודש הרחמים והסליחות בשנה הנ"ל, לאחר שכל השבוע כולו היה הרב שך זצ"ל עומד רתוק לפני מטתו של מרן הגרי"ז זצ"ל, ושמע בקשה זו בעצמו מפיו, זירז עצמו במהרה לעשות רצון צדיק, וכבר מיד בליל שישי מועד בואו לביתו שב'בני ברק', עלה לישיבה דשם לאחר סדר מוסר ומעריב, ניגש להגאון רבי יוסף ליס זצ"ל וסיפר לו שמרן הגרי"ז גילה את דעתו ורצונו שיעלו מירונה להתפלל ולהעתיר בעדו שם לפני בעל הרחמים שישלח דברו וירפאהו, הלך רבי יוסף והודיע הדברים לפני רבי דוד פרנקל זצ"ל, מיד חברו להם יחדיו ארבעה עשרה גדולי תורה (אחר מהם הגה"ק בעל הקהילות יעקב שהביע את רצונו העז להשתתף בנסיעה זו) ונסעו יחדיו לאת"ק מירון, וה' הצליח דרכם שגמרו ביחד את ספר התהלים, והפצירו בבקשה רבה ותפילה וזעקה שיחוס הקב"ה על שארית הפליטה להשאיר בתוכם 'חי וקיים' את הגרי"ז.

ויהי ביום ראשון בשבת, כשחזר הרב שך לירושלים ועמד בצל קורתו ליד מיטתו, מיד כשראוהו אורו עיניו, ושאלו, נו, הייתם אצל רבי שמעון... וענהו ב'כן', כשהוא מתאר בפניו סדר הנסיעה והמשתתפים בה... וממש קרנו אור פני הגרי"ז ומאד הודה על כך (הוסיף הרב שך לומר, נס היה עמדי שנסענו, כי אם לא, מה הייתי עונה להגאון).

ט. כהקדמה לכל הסיפורים המובאים כאן, עלינו לומר כי מעשיות כאלו מתרחשים מידי יום ביומו בזכות התנא רשב"י, ודבר יום ביומו שומעים 'אותות ומופתים' שפועלים אחינו בני ישראל בציון הקודש בדברים שהם למעלה מדרך הטבע ממש, יכלה הנייר והם לא יכלו, ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזיל. ולא באנו אלא להביא טיפה מטיפה שבים הגדול כפי ששמענו לעורר הלבבות.

שמעתי מבעלי המעשה, בשנת ה'תשע"ה אירע דבר בבית אחד מאנ"ש מק"ק 'תולדות אהרן' בעיה"ק ירושלים תובב"א, שעקרת הבית החלה (בשלהי החורף) להרגיש לחץ נורא בעיניה וראייתה נחלשה מיום ליום, בצר לה פנתה לרופאים מומחים, והללו לא מצאו את מקור מחלתה, בלית ברירה קבעו לערוך לה בדיקת סי טי (c. t.) ונקבע זמנה ביום ל"ג בעומר בבקרו של יום, באותו היום מיהרה לבית הרופא ומיד אחר עריכת הצילומים הספיקה להצטרף לקבוצת חסידי תו"א הנוסעים מירונה - כי התשובות והתוצאות של בדיקת הסי טי לא יגיעו רק לאחר עשרים וארבע שעות מעת לעת, בהגיעה למירון כמעט שלא הצליחה לראות בעיניה את ההדלקה של הרבי אלא בכתה ללא הרף בתחינה אל ה' שיאיר עיניה וירפא אותה בתכלית הבריאות, אחר ההדלקה נכנסה ל'מערה' מקום הציון של התנ"א רשב"י ובמשך דקות ספורות התפללה על מצבה הקשה... ויהי ממחרת, ותשכם האשה בבוקר והנה היא רואה כאחד האדם... גם כל הלחץ זו הדחק חלף כליל מבין עיניה. אלא שחזקה עליה פקודת הרופא שעליה לבוא לשמוע את תוצאות בדיקת הסי טי, ותתייצב האשה לפניו ובטרם פתחה את פיה לומר לו כי הכל חלף ועבר החל הרופא לומר לה כי נתגלה בצילומים שיש 'בצקת' (נפיחות) נוראה בעיניה, וחייבים בדחיפות לנתח בעיניה כי בלא זה מסוכנת היא לאבד את מאור עיניה לפתע בעודה מהלכת ברחוב העיר... אמרה לו האשה, היום בבוקר למחרת נסיעתי למירון פקח ה' את עיני, גם כל הלחץ פרח לו... ומה לעיני ולניתוח... הרופא שלא הבין את אשר לפניו, אמר לה - מכל מקום עלייך לבוא בכל שבוע להיבדק, כי לפי הבדיקה שנערכה לפני ככ"ד שעות נראית הבצקת כמסוכנת מאד, עשתה האשה כמצוותו, עד שכעבור שבעה שבועות שנבדקה בכל שבוע הודה לה הרופא כי אין כל טעם לטרוח ומעתה משוחררת היא לביתה. זאת ועוד, כי מקץ תשעה ירחים נולד לה בנה הבכור (לאחר כמה שנים מהנישואין) למזל"ט. הבט וראה אלו ניסים ונפלאות אירעו לה מרגע לרגע מחוץ לדרך הטבע, כי באותו היום הראו הבדיקות על בצקת נוראה ומסוכנת - כאן לפני רשב"י, וכאן לאחר רשב"י ששבה להיות כאחד האדם בבריאות השלימה.

עוד מעשה אספר ביודעי ומכירי מתושבי קרית מאור חיים בצפת, שבערב פסח תשע"ו אירעה תאונה נוראה, בה נדרס ילד כבן שלוש, כתוצאה מכך נזדעזע מוחו ואיבד את הכרתו והובל לבית החולים, מיד אחד החג שלחוהו רופאי בית החולים למכון שיקום בטענתם שאזלה ידם מעזור לו, והנה, כב' שבועות קודם ל"ג בעומר נסעו הורי הילד מירונה לרשב"י, שם שפכו שיח כי בכונתם היה לערוך בשנה זו 'חאלאקע' לבנם הקטן, ועדיין הם עומדים ומבקשים שיזכו להביאו הנה כשהוא מהלך על רגליו... לא נאריך, אבל זאת אומר כי ביום ל"ג בעומר בא הילד כשהוא עומד ומהלך על רגליו וערכו בו חאלאקע, ויהי לפלא, כנגד כל 'נבואות' הרופאים ל"ע.

בליל שב"ק לך לך תשע"ז סיפר לי אברך חשוב ממשפחת 'תלמידי חכמים', על אביו הרב ש. שבחודש אדר העבר (תשע"ו) גילו הרופאים שה'מחלה' מקננת בקרבו, והוחלט לנתח אותו בנסיון להציל את חייו, כל בני המשפחה נסעו למירון (רק אברכים) ולמדו כל הדרך, ובהגיעם לציון הקודש אמרו יחדיו כל ספר תהלים בדמעות, ופעלו מיד פעלו פעולת טוב, כאשר לאחמ"כ באו לערוך 'צילום' לפני הניתוח מצאוהו נקי לחלוטין.

סיפר לי אחד מידידי הקרוב בלבנו לאת"ק מירון, ומרבה לפקוד את המקום, שאחד מעשרות המופתים אשר עיניו ראו ולא זר, בנכדו הקטן שהוריו הביאוהו מארה"ב לפני ה' שנים לקיים מנהג ה'חאלאקע', קטן זה היסב להוריו הרבה עגמ"נ ו'דאגה', מכיוון שלא התפתח כראוי, לא דיבר ולא הלך, וגם לא שלט על עשיית צרכיו, וראה זה פלא, על המטוס בדרכו חזרה ממירון לארה"ב אירעו שני ניסים כאחד... הקטן פתח את פיו וביקש מאמו שתכניסנו לבית הכסא דשם. ויהי לפלא.

סיפר לי רב חשוב מדרי ארה"ב מעשה שהיה עד לו בשנת ה'תשנ"ג, הלה היה לומד עם חברותא בכל יום כמה שעות באשמורת הבוקר. ויהי היום וערבי פסחים היה, התקשרה אליו זוגתו של החברותא, וביקשתו שיבוא במהירות לביתם - ולא אמרה לו במה דברים אמורים, בהגיעו ראה שהחברותא שוכב במיטתו חלוש וחסר אונים, ופתח

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לספר לו, שזה עתה חזר מ'הרופא' שגילה אצלו את המחלה ל"ג באופן נורא ביותר, ואף הוסיף הרופא לומר שאין ביד הרופאים לעשות מאומה, אפילו לא בגדר השתדלות, וכל פעולה אך לריק תהיה, ובזה הוא מודיעו שלא נותרו לו יותר משני חדשים לחיות עלי אדמות. החל בעל המעשה לדבר על לבו של החולה דיבורי אמונה וטללי נוחם, לאחמ"כ הוסיף, בכל שנה הנני נוסע לעלות וליראות בל"ג בעומר למירון, בשנה זו הנך מצטרף עמי, ותראה פלאות. החולה הביט בו ממיטתו ואמר לו, וכי הבלים תדבר, כי מי יודע אם עוד אזכה להיות בהאי עלמא ביום ל"ג בעומר, הרי לפי דברי הרופאים...

אחר הפסח קנה הלה טיקעט (כרטיס טיסה) לנסיעה לארץ ישראל לקראת ל"ג בעומר, ומבית סוכן הנסיעות התקשר אל החברותא ואמר לו, הנני קונה טיקעט גם עבורך, שהרי ממילא אין לך מה להפסיד (לפי טענת הרופאים). ואכן יצאו הידידים לחוג את יום ל"ג בעומר במירון.

באותה שנה חל ל"ג בעומר במוצאי מנוחה, בליל שבת קודש פנה אל החולה ואמר לו, עתה אין כל כך דוחק ב'מערה', הבה ניכנס יחדיו ונעתיר בתחינה רבה בציון הקדוש. נכנס החולה והתיישב סמוך ונראה לציון הקדוש, ושפך את נפשו בבכי ותחנונים באמירת כל ספר תהלים מרישא עד גמירא; משסיים פנה ואמר, מרגיש אנכי שאבן גדולה נגולה מעל לבי, והנני משאירה כאן בהיכלא דרשב"י. לאחר ל"ג בעומר משחזרו לארה"ב הציעו הרופאים לנסות 'ניתוח' כלשהו - כי ממילא אין מה להפסיד, ומשפתחו את גופו של החולה נדהמו לראות שאכן, את אשר ראו - נכונה ראו, אך אין זה ה'מחלה' אלא ענין אחר לגמרי, שאינו מסוכן כלל וכלל.

'חכמים' הללו לא האמינו למראה עיניהם, על כן נטלו מעט ממה שמצאו, ושלחו אותה לכמה בתי חולים גדולים ברחבי תבל - בכדי שיבדקו האם המחלה עודנה ח"ו, או לאו. בערב חג השבועות התקשר החולה אל החברותא והתחיל לבכות בבכי רב בעודו מדבר עמו, החברותא החל מרטט בידיו ורגליו, בחששו... אך חברו נענה לעומתו, בוכה אנכי כי זה עתה נתחייבתי ב'מזמור לתודה', דכעת חזרו ה'תשובות' שאין בגופי כל זכר למחלה. ואכן האריך היהודי עוד רבות בשנים, כשבכל אותן השנים עלה מידי שנה בשנה למירון להילולא דרשב"י.

סיפר הרה"ח ר' נתנאל אייזנבאך מזקני ירושלים של מעלה מעשה שהיה בשנת תש"ט והוא עד לה, בימים ההם לא היו היהודים יכולים לנסוע מהר הצופים לשכונת מגוריהם בירושלים כי אם בשיירות שמורות ומיוחדות, ואף זה היה רק אחת לב' שבועות, באחד הימים ירה אחד מהישמעאלים ימ"ש ופגע בבחור אחד - אוד מוצל מאש שעלה לארה"ק אחר ה'מלחמה', והוא היה היחידי שנותר בחיים מתוך כל בני משפחתו שעלו על מוקדה הי"ד, ושמו 'גדליה מאיראוויטש', החץ פגע ברגלו של הבחור, אך לא היתה דרך להביאו אל בית החולים 'שערי צדק', כי לא הייתה להם שיירה כראוי. רק כעבור כמעט שבועיים ימים הוכנס הבחור לבית הרפואה.

הרופאים שבדקוהו קבעו תיכף ומיד שמחמת הזמן הרב שעבר נזדהמה רגלו באופן נורא ומסוכן, ואין ברירה אחרת כי אם לכרות את רגלו, ובכך יצילו לכה"פ את חייו. מעשה זה היה סמוך ונראה לל"ג בעומר, בהתקרב יום ההילולא קדישא אמר הבחור לסובביו, כי ברצונו לעלות 'לרגל' - לציונו הקדוש של רשב"י לכבוד ההילולא קדישא, ושם יפעל את ישועתו, סובביו דחוהו בהלוך ודחה, שהרי נסיעה כזאת רחוקה היא מהמציאות, כי בימים ההם היתה הדרך למירון ארוכה וקשה עד מאד, ובפרט שבחור זה לא היה ביכולתו לשבת כי אם לשכב, והיאך ישאוהו בשכיבה מירושלים ועד מירון וחזור חלילה, אך הבחור לא אבה להסכים לכל התירוצים, בלית ברירה שכרו החברים רכב משא גדול (טראק), הבריחו את הבחור מבית החולים, והשכיבוהו ברכב המשא כשרגלו עטופה בהרבה רטיות למיניהם, ושמו את פניהם אל עבר ציון התנא האלוקי. אחרי תלאות הדרך מצאו עצמם באת"ק מירון, בהגיעם שמה הורידו את הבחור הובילוהו עד לפני הציון הקדוש, והבחור החל תיכף להתפלל מקירות לבו, וכה זעק, 'רבי שמעון, אנא, פעל נא לי ישועה ורפואה, כי נותרתי אחד מעיר ואחד ממשפחה, כל קרובי נרצחו בידי זדים מרצחים. ואיככה אבנה בית בישראל אם יכרתו את רגלי, ולא יעמוד שם ושארית מכל משפחתי ובית אבותי'... כה שכב הבחור ובכה נוראות. אחר גמרו הניחו אותו החברים שוכב על אחד החלונות ויצאו לחצר הציון לרקידה של מצווה. אחר זמן באו כמה מחבריו אל החלון אשר הוא שוכב שם - אך. הילד איננו... עד שמצאוהו רוקד בחצר, ונשתוממו עד מאד 'כיצד הרגל'... סיפר הבחור שהגיע אליו איזה זקן... וגער בו, מה לך שוכב כאן, קום, קום וצא החצר רקוד עם עם חברך, וכן עשה... סיפור זה שמעתי מכלי ראשון מתושבי בני ברק, וכה סיפר, שבנו הקטן נפל למשכב בחולי מסוכן רח"ל, הרופאים החלו לטפל בו בטיפולים שונים וקשים, אך למגינת לבם ראו שהמחלה הנוראה מקוננת בגופו באופן קשה ביותר, וכמעט אין הרפואות משפיעות עליו לטובה, הרופאים נתייאשו והודו שאין בידם לרפאותו ולהושיעו. נשבר לב האב

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לא

עם לבות כל בני המשפחה... כעבור כמה ימים פנו ידידי האב אליו ואמרו - עד עכשיו עשו הרופאים מה שבידם לעשות, מעתה נעשה אנו כיהודים מה שיש בכוחנו לעשות, ונתאספו כמנין מידידיו לעלות בצוותא לאת"ק מירון לקרוע שערי שמים בתפילה לרפואתו השלימה של הילד.

טרם נסיעתם פנה אליהם האב ואמר אף אני ברצוני להשתתף במסע הקודש ואף את הילד החלש עד מאד אקח עמי מכוסה בסדינים עבים - שממילא אין מה להפסיד (לגבי סכנת חייו בטלטולי הדרכים) מנסיעה זו. בבואם לפני המלך באת"ק מירון השכיבו את הילד על ספסל אצל הציון, והתחילו לומר פרקי תהלים בציבור מעומק הלב ובהשתפכות הנפש על רפואת הילד החולה והאומלל. באמצע התהלים התפתל הילד מיסוריו ובכה מאין הפוגות, כמובן שלנוכח בכיותיו נקרע לבבם של המתפללים וגברו תפילותיהם יותר ויותר בתחינה ובזעקה לפני הקב"ה בזכות התנא הא' רשב"י, וכך הוסיפו להתפלל עד שגמרו פעמיים את ספר התהלים מרישא ועד גמירא.

וראה זה פלא - פלאי פלאים, לפתע ביקש הילד 'הביאו לי מים לשתות כי צמאתי', ויהי לפלא כי מזה זמן רב לא אכל הילד ולא שתה דרך הפה כי אם ע"י תחליפי מזון בוורידיו, ואכן, מיד נתנו לו לשתות והתחיל להתחזק קימעא, משחזרו הביתה הציע האב לבדוק שוב את הילד אצל הרופא, הרופא התפלא מאד מן השינויים לטובה שהתרחשו בגופו ולא הבין איך יתכן כדבר הזה, ומיד המליץ לעשות עוד סידרת טיפולים לרפא את החולי, ולאחר זמן מה יצא החולה מכלל סכנה עד שהתהלך בחוץ על משענתו, ובסוף נתרפא כליל.

מעשה באחד מבני החבורה בעי"ת בית שמש יצ"ו בקיץ שנת תשע"ה בא בנו בקשרי אירוסין והוקבע זמן החתונה לחודש חשון תשע"ו, משקרב מועד הנישואין ולרש אין כל, הוחלט בלית ברירה שהנ"ל יסע בחודש אלול לארה"ב לזכות אחינו בני ישראל במצוות צדקה שתעמוד להם לזכות בימי הדין של תשע"ו. נפשו של האברך עגמה עליו מאד שיצטרך להתגלגל בצידי דרכים בנסיונות ברוחניות ובגשמיות בחודש נשגב זה במקום לשבת כדרכו ב'אלול' על התורה ועל העבודה, ע"כ החיש פעמיו לציון הרשב"י שם התפלל מעומקא דליבא שלא יצטרך כלל לנדוד בדרכים בחודש אלול...

אחר שפרק מועקת לבו וסיים לומר תהלים נכנס ל'קאווע שטיבל' (חדר קפה) שבחצר הציון הקדוש, והנה נפגש שם עם ידיד נעוריו הדר בארה"ב שזה עידן ועידנים לא ראהו ולא שמע ממנו, אחר ברכת 'שלום עליכם - עליכם שלום' נענה ידידו מאליו ללא כל בקשה ורמיזה מצידו, הנה שמעתי כי הינך עומד להשיא את בנך, הרי לך טשעק (צ"ק) על סך עשרת אלפי דאלער... סכום שסייע והציל את האברך, ואף ניצול מגזירת גלות, ולא הוצרך ליסע לארה"ב (האברך מוסיף שממילא לא היה מרוויח יותר מזה בנסיעתו, וכאן הרוויח גם את דמי הכרטיס שנמנעה ממנו הוצאה זאת).

שמעו נא סיפור נורא ששמעתי מבעל המעשה (מדרי ארה"ב), בשנת תשנ"ז חלתה נוות ביתו במחלה קשה ב'כבד', וסבלה ייסורים קשים ומרים במשך כחמש עשרה שנים, עד שהחליטו הרופאים כי חייבים להשתיל בתוכה 'כבד' אחר (היינו שלוקחים כבד מגוי מיד אחר מיתתו, ושותלים אותו בגוף החולה), אלא שבאותו הזמן לא היה תחת ידם 'כבד' שמתאים לה, לסוג ה'דם' שלה וכו' (כידוע שבזה צריך הכל להיות באופן מדויק). ידידו של בעל מעשה מתושבי עיה"ק ירושלים (מחשובי בני חבורתנו בירושלים) היה מחזקו בדברי אמונה ובטחון הסועדים את הלב, ואף היה משתטח על קברי צדיקים בכל עת ועונה ומעורר רחמי שמים מרובים עבור משפחת ידידו.

כה עברו עליה שנים קשות עד שבשנת תשע"ב הוחמר מצבה מאד, בערב שבת שקודם ל"ג בעומר שלח הבעל את ידידו לשבות שבתו באת"ק מירון (יש שכינו בחיבה את השבת הזאת בשם 'שבת אויפרוף', כי יום ל"ג בעומר הוא הילולא, מלשון שמחת נישואין, וא"כ שבת שלפניו כשבת עליה לתורה ייחשב) שיקרע שם שערי רחמים לרפואתה השלימה, וכך עשה, במשך כל השב"ק התחנן הלה ללא הרף במערת רשב"י לרחמי שמים.

וישמע ה' לקול תפילתו, ובאותו זמן שהלה שפך תפילות כמים באת"ק מירון אירעה תאונת דרכים (עקסידענ"ט) בניו יארק, ונהרג אז גוי ש'כבדו' היה ראוי ומתאים לחולה הנ"ל, אך דא עקא שהיו שני גויים אחרים ברחבי ניו יארק שאף הם המתינו (לפניה) זמן רב ל'השתלת כבד'. מהנהלת בית החולים ניסו להשיג את הגוי הראשון ברשימה אך ללא הועיל, ומשלא הצליחו להשיגו פנו אל הגוי השני, הלה מיהר לבוא, וכבר הכינו אותו הרופאים לניתוח (כידוע ניתוח זה הוא הקשה מכל הניתוחים ל"ע). אך משקרב הלה אל החדר המיועד, החל מרתת מאימה וחזר בו, ושב לביתו. הרופא המפורסם ד"ר בראהן שנכח בבית החולים מיהר להתקשר בעצם יום השבת (מטעמי פיקוח נפש) לאחד הרבנים העוסק בסיוע לאחינו בני ישראל בענייני רפואה - אולי יש אחד מאחינו בני ישראל הזקוק ל'כבד' - כי לא הרי הכבד כשאר האברים שיש למהר בו ככל האפשר להשתיל בגוף החדש. הרב חיפש ומצא ברשימותיו כי כבד זה

כתב ב'משנת חסידים' (סידור תפילה, י"ל באמשטרדם בשנת תקכ"ה, חודש אייר פ"א ג-ז) לפי שפסקו תלמידי ר"ע מלמות ביום זה, וסמך אז חמישה תלמידים שמהם יצאה תורה, וביניהם הרשב"י... מצווה לשמוח (ביום זה) שמחת רשב"י, ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה^ע, וכ"ש אם הוא פעם הראשונה שמגלה ראש בנו ומניח הפאות, שהוא מצווה^ב...
 כתב הגאון רבי שמואל העליר זצוק"ל גאב"ד דעיה"ק צפת"ו בספרו 'כבוד מלכים' (בסוף הספר) ואעיד

מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר הרשב"י ורבי אלעזר אשר קבורים בעיר מירון בנוודע, ואוכלים ושמחים שם, ואני ראיתי למורי ז"ל שהלך שם פעם אחת ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים הראשונים של השבוע ההוא... והה"ר יונתן שאגי"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהלך עם בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילו את ראשו 'במנהג היהודי'^ע, ועשה שם יום משתה ושמחה.

מתאים לחולנית זו, מיהר הרב להתקשר אל בני המשפחה, והנה על פי דרך הטבע לא היו עונים לו על הטלפון בעצם יום השבת קודש, כי לא היו עונים רק לטלפון שראו כי הוא מ'בית החולים' המיוחד שבמאנהעטען (מנהטן), ולא מבארא פארק - מקום מגורי אותו הרב שליט"א, אך כעת משהתקשר הרב הרים אחד הפעוטות את הטלפון בטעות גמורה ושמעוהו מודיע על הכבד על כן מיהרו לביה"ח ונצלו חייה.

ביום שני שאחרי שבת זו - בטרם נתקדש ל"ג בעומר בעולם שחל ביום חמישי באותה שנה, כבר עמדה החולה כשהיא מהלכת על רגליה בבריאות השלימה. ויהי לנס.

ע. טעם נחמד למנהג זה שמעתי מכ"ק אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א ממעשה שהביאו בגמרא (מעילה יז.) 'פעם אחת גזרה המלכות גזירה, שלא ישמרו את השבת, ושלא ימולו את בניהם, הלך רבי ראובן בן איסטרובלי וסיפר קומי (פירש"י גילח השער שעל מצחו, והניח השער של אחירו כעין בלורית שהעכו"ם עושין, כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי), והלך וישב עמהם לבטל בחכמתו את הגזירות, אמר להם (ר' ראובן) מי שיש לו אויב יעני או יעשיר, אמרו לו יעני. אמר להם, אם כן, לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו טוב אמרת, ובטלו הגזירה. חזר ואמר להם מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש, אמר להם אם כן ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו, אמרו לו טוב אמרת ותבטל הגזירה על המילה. אחר זמן הכירה המלכות ש'יהודי' בא ובערמה ביטל את הגזירות, מכיוון שכן החזירו את כל הגזירות לקדמותם, אמרו החכמים, מי ילך ויבטל הגזרות, ילך ר' שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסיים, יצא לקראתו 'בן תמליון' (שד, ששמו כר, ושאלם) רצונכם אבוא עמכם, בכה ר' שמעון ואמר, מה שפחה של בית אבא (הגר המצרית) נזדמן לה מלאך שלש פעמים, ואני לא פעם אחת, יבא הנס מכל מקום, קדים הוא על בברתיה דקיסר (הקדים השד טרם הגיע רשב"י לשם, ונכנס לבתו של הקיסר), בהגיעו לשם אמר רשב"י - 'בן תמליון צא, בן תמליון צא', מכיוון שקרא לו רשב"י יצא השד והלך לו, אמר להם המלך, בקשו ככל אשר תאוהו נפשכם, הכניסו אותם לגנזי המלכות כדי שיוכלו לקחת מה שהם חפצים, לאות הכרת הטוב שהצילו את בתו של המלך, מצאו שם את 'איגרת גזירה' זו, נטלוה וקרעוה. ומכאן, שמעלה מיוחדת היה לרשב"י שביטל בכוחו את הגזירה כשהוא לבוש בבגדי היהודים ואף שערותיו עמדו לו כיהודי... זכר לדבר, עושים 'חלאקה' לילדי ישראל במירון, שהרי גזיזת השערות מתוך הזהירות ב'לא תקיפו פאת' היא היא סימן היכר שבין בני"ש לשאינם בני"ש, ויש בזה זכר לנס הגדול שנעשה בכוחו של רשב"י בימים ההם.

וכבר אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א (לקט אמרים ח"ב עמוד דש) וז"ל. כי הרי רשב"י הבטיח כי לא תשכח מפי זרעו (שבת קלח:), ולכן בתחילת חינוך הילדים כשמכניסים אותם לתלמוד תורה אז הוא הזמן הנכון להביאם אל רשב"י, כמי שאומרים הלא הבטחתם שלא תשכח התורה מפי זרעו, הנה הבאנו לכם איפוא את זרענו המיועדים להכניס לחדרי תורה, שזכותכם תגן שלא תשכח התורה מפייהם.

עא. ואף התנא רשב"י בכבודו ובעצמו יוצא לקראת העולים על ציונו ושמח בשמחתם, כידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק משינאווא זי"ע (ששמע בעת ביקורו בארה"ק) שפעם אחת רקד האריז"ל ותלמידיו בחצר הציון הק' ביום ל"ג בעומר ורקד עמהם איזה זמן גבוה משכמו ומעלה, ואחר הריקודים גילה האר"י שהזקן היה רשב"י בכבודו ובעצמו (עיי' טעמי המנהגים כל אריכות הדברים שרקד עם האר"י וה'חרדים' יחדיו).

עב. ובכלל, ידועים דברי הזהור הקדוש (בא לח.) על הפסוק (שמות לד כג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' - מאן פני האדון ה' דא רשב"י, ואף שהדברים עמוקים, מכל מקום חזינן כאן כי ענין העליה לרגל' שכהיום שחרב הבית אין בידינו לקיימו, עדיין שייך לדידן בעליה לציונו של התנא האלוקי רשב"י.

אמנם גם מי שאינו זוכה לעלות וליראות באהרא קדישא מירון, מכל מקום יש בידו לפעול בכל מקום שהוא נמצא, כי גדול וקדוש היום לארזינו לקבל תפילתנו ולשמוע שזועתנו בזכותא דרשב"י, וכמו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - אף מי שאינו בנמצא אצלו^ע, עוד אמרו (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו בין שלא בפניו'^ע. והרבה צדיקים קדושי עליון שבארצות הגולה פעלו גדולות ונצורות בהאי יומא^ע,

אני כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים אשר אבותם ראו וסיפרו להם כי הרה"ק ר' חיים בן עטר (ה'אור החיים) זי"ע היה פעם בהילולא פעיה"ק צפת, ובשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל 'המקדש', ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה גועה כבהמה וצועק - היכן אני השפל נכנס למקום להבת שלהבת, קוב"ה וכל פמליא של מעלה הבא, וכל נשמות הצדיקים שמה. ובעת ההילולא היה שמה שמחה גדולה.

ידוע כי רבים נהגו לקיים מימרא זו כפשוטה, ועולים להשתטח על ציון הקודש 'שלוש פעמים בשנה', ונהרא נהרא ופשטיה.

וכה כתב ה'חרדים' בהקדמת ספרו, אמר המחבר, בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י, עוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה...

עג. הרה"ק מבעלזא זי"ע היה מבקש מאנשיו שהיו נכנסים לבקש ברכת הדרך בטרם נסיעתם למירון שיזכירוהו שם לטובה, אמנם, פעם נענה ואמר לאברך שלא נסע (וטעמו ונימוקו עמו) 'ר' שמעון'ס קדושה איז אום מיט אום' (קדושת רבי שמעון מגיעה לכל מקום ולכל עבר), וללמדנו כי 'בשעת הדחק', כשאי אפשר ליסע לרבי שמעון אזי עלינו להאמין בקדושתו של רבי שמעון, ויבקש בזכותו גם ממקומות המרוחקים ביותר (בקודש פנימה ח"ב עמ' שסג).

עד. לעת זקנותו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע השתוקק מאוד לנסוע למירון קודם ראש השנה, באמרו שעומדים לקראת יום הדין, ומוכרח הוא לקחת את ה'לוער' (עורך דין) המומחה והגדול ביותר שיוציא לצדק דיננו, אמנם הגבאים הפצירו בו מאוד לבל יסע עקב חולשת גופו, עד שאמר שישאלו את בנו הרה"ק ה'ישועת משה' זי"ע שכיהן אז כרב שיכון ויז'ניץ, גם הוא פסק ש'אסור' לרבי לנסוע עד מירון, אז 'קיבל' האמ"ח את ה'פסק', כי אמר שצריך לשמוע בקול ה'מרא דאתרא'... ותחת כן נסע לירושלים להתפלל בכותל המערבי. לאחר מכן עלה לבית נכדו כ"ק אדמו"ר מסלונים שליט"א לנוח מעט, והגיע הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע לדרוש בשלומו ולברך ולהתברך לקראת ראש השנה, פתח האמ"ח וסיפר לו שרצה מאוד לנסוע למירון עד שגזר עליו המרא דאתרא שלא ייסע, נענה לו ה'נתיבות שלום' בלשון הגמ' (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון בן יוחאי לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו', שמח האמ"ח בדבריו ומיד הוסיף כי אצל רבי שמעון תמיד נחשב 'בפניו', כי איתא בזה"ק (ח"ב לח). 'מאן פני האדון ה' דא רשב"י'...

עה. לאחרונה נתקבל בידינו מכתב, בו מספר בעל העובדא מעשה נפלא בו תבין עד כמה כדאי רשב"י לסמוך עליו אף שלא בפניו (אף ממרחק), וז"ל, בל"ג בעומר תשע"ט לא זכיתי לעלות להילולא דרבי שמעון עקב חולה שהיה לי בתוך ביתי והייתי מאוד שבור מזה, עמדותי בחלון ביתי ושרתי בדמעות בר יוחאי עם כל עמך בית ישראל, בשבת קודש שלאחר מכן שהיה בשלושת הימים (שלאחר יומ"ד) קראתי בגליון באר הפרשה בו היו סיפורים נוראים בגודל ר' שמעון וההילולא והיכולת לפעול ישועות אף מרחוק, לקחתי ספר תהילים התיישבתי בחדר שני בביהמ"ד ואמרתני בבכיות ספר רביעי וחמישי והתפללתי שהכוח ר' שמעון יפעול לי מרחוק, וכיוונתי בליבי שהנה אני עומד על ציונו ומשתטח וודאי פועל ישועה גדולה.

למחרת השבת פניתי לאיזה עסקן רפואי ותיניתני לפניו, כי בצרה גדולה אני ודרשתי כבר ברופאים בכל העולם ולא מצאתי מרפא למחלה הקשה, תוך כדי שיחה עימו עלה רעיון בדעתנו לפנות לרופא מומחה בתחום אולי משם תגיע הישועה, אף שכבר פניתי לכל גדולי המומחים בעולם ולא מצאו דרך לרפואה. וכך הווה, בתוך שבוע ישבתי אצלו בחדר וברוך השם נמצא הדרך לטפל במחלה, והעניין עלה על דרך המלך. והיה לנו ברור שמיד אחרי ל"ג בעומר והתפילה זכינו לישועה עין בעין.

וכיו"ב ידועים סיפורים ומעשיות לרוב, כי כוחו דרשב"י הוא למעלה מן המקום, וממליץ טוב בעדנו ביכל העולם כולו, העיד בפני הגה"ח רבי מאיר יהודה העלד שליט"א שאחד ממכיריו מתושבי עי"ת מאנרא יצ"ו, החליט לקיים הסגולה הנודעה שרבים כבר נושעו על ידה להבטיח שאם יעזרהו הקב"ה בזכותיה דרשב"י ובקרוב יולד לו בן זכר

באר הפרשה - ל"ג בעומר

על אף שהיו רחוקים ת"ק פרסאות ממקום אש להבת שלהבת^{ע"י}.
 ובפרט אם ילמדו מאמרי רשב"י^{ע"י} המפוזרים בש"ס או בזוהר הק', כי בזה נחשב להם השתטחות על הציון ממש (מאור עינים ישמה לב מס' שבת) ע"ח.
 אור זרוע לצדיק - העלאת האור לכבוד התנ"א רשב"י
 נהגו בני ישראל לדורותיהם בכל התפוצות לערוך שמחה רבה וצהלה ביום זה בהדלקת משואות של אור ע"ט, ואף היו נוהגים (בכמה מקומות) להשליך בגדים אל תוככי האש^פ, לשורפם ליקרא דרשב"י^{פא}, ועל ענין

ייקרא שמו בישראל 'שמעון', ואכן הלה שלא זכה ליסע לארה"ק הבטיח בל"ג בעומר תשע"ט ממעונו שבמנרא את ההבטחה, ובחודש טבת תש"פ כבר זכה להכניס את בנו 'שמעון' בבריתו של אברהם אבינו.
 עו. מעשה נורא התרחש בארה"ב בשנת תשע"ג, בתחילת השנה הושיבו השלטונות כמה וכמה יהודים יראים ושלמים בבית האסורים, מחמת איזה עניין שהוא. אחד מהאסורים היה יהודי שנהג לעלות מפעם לפעם במשך ימות השנה וק"ו בל"ג בעומר לאת"ק מירון, גם עתה משנתפס רצה ליסע מיד לארה"ק למירון לבקש רחמים לביטול הגזירה, אך השלטון כבר עיכב בעדו מלצאת את גבולות ארצם, ושלח את בנו שימהר ליסע לאת"ק מירון, וכן עשה הבן. על כולנה הצטער היהודי צער רב, ולא פסיק פומיה מלהתאונן שמעודו לא החסיר מלעלות להסתופף בצילא דרשב"י, ועתה בשנה זו הרי הוא נתון בכבלי בית האסורים ולא יוכל ליסע למירון (כי הושיבום שם לזמן ארוך). נענה אחד הבנים ואמר לו דרך נחמה, אכן בשנה זו אינך יכול ליסע לרשב"י, אך ברור לי שרשב"י בוא יבוא אליך, והיו דיבוריו נראים כחוכא ואיטלולא.

בהגיע שבת ערב ל"ג בעומר (שחל ביום א') ישב היהודי בכלאו, ומירר בבכי מרוב השתוקקותו לשהות בצילו דרשב"י, וכפי שהגדיר זאת ה'יושב' כל קירות בית האסורים היו רטובים באותו שבת מדמעות. ואכן, במוצאי מנוחה פרצה שריפה בבית האסורים, או אז - 'בקעה מצאו' היהודים ה'יושבים' - והחלו לרקוד סביב לשונות האש ושוררו 'בר יוחאי... תורתו מגן לנו... היא מאירת עינינו... הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי'. למחרת היום הודיעו להם מטעם השלטון כי עקב השריפה הרי הם משוחררים לביתם, וראו הכל שלא זו בלבד שרבי שמעון הגיע אל תוככי בית האסורים, והביא להם אבוקה לרקוד בשמחה, אלא אף גם זאת הוציאם מן השביה.

שמעתי מבעל המעשה הי"ו, שלפני כמה שנים 'נתפס' בידי שוטרי המלכות על שעבר על חוקי המדינה, הללו אסרו אותו תחת מסגר ובריח, ובמשך כמה שבועות המתין לגזר דין שישיתו עליו השופטים, למותר לציין שבני משפחתו פעלו ועשו כל מיני השתדלויות שבעולם כדי לשחררו, אולם כל העסקנים אמרו שלפי הנראה אין מנוס משיבה בבית האסורים למשך כארבעה שבועות לכל הפחות, והימים 'ימי הספירה' היו, בהגיע ליל ל"ג בעומר נזכר ביומא דהילולא של רשב"י, ופרץ בדמעות שלישי ובכה מאין הפוגות על מצבו הקשה, וידר נדר לאמר, שאם יהיה אלוקים עמו ויצילו מן הבור הזה בזכות אדוננו בר יוחאי יסע למירון כדי להודות לה' על חסדיו המרובים שגמל עמו, ואכן לא עבר זמן רב ולפתע נכנס אחד משומרי בית האסורים וצויה עליו להתלוות אליו, ולתדהמתו שחרוהו על אתר... בעצם היום הזה הופיע האיש בביתו הניח כמה ממטלטליו והודיע לבני הבית כי אצה לו הדרך לעלות מירונה, בני משפחתו ניסו לדבר אל לבו שלא יעשה כן, כי מן הנראה הינו עייף ויגע מכל אשר עליו בשבועות האחרונים, אולם הוא לא שמע אליהם, והודיעם שעליו לקיים נדרו, להודות ולהלל להשי"ת על הציון המצויינת באתרא קדישא מירון, ואכן בשמחה ובששון הגיע לציון הקדוש ושהה שם עד למוצאי ל"ג בעומר, כשהוא מודה להקב"ה בשבח ושירה על כל החסד שעשה עמו.

עז. וכך כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל 'מי שהוא מחמת אונס וחולשה וקשה לו לעלות למירון ביום ל"ג בעומר, או הדר בחוצה לארץ, ילמוד בזה הספר מאמרי רשב"י, וישמח במקומו בשמחת הילולא דרשב"י, ויושע גם כן'.

עח. ועד כמה יכול אדם להתרומם על ידי העסק בתורתו של רשב"י - יתבונן בעצמו שהרי אין איש בדורנו שיעלה על דעתו שבבואו לעולם העליון יושיבוהו בהיכלא דרשב"י, ואילו כאן בזה העולם, הרשות נתונה בידי כל אחד להיכנס להיכל קדשו של רשב"י, על ידי שילמד מאמרותיו ויהגה בדבריו הק'.

עט. בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמוד שסב) מביא שהרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע ציווה בליל ל"ג בעומר להדליק הרבה נרות לכבוד נשמת רשב"י, על השולחנות ועל כל אדני החלונות (בשונה בשאר ימי הילולא שלא היה הקהל מדליק מלבד בז' אדר).

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לה

עומדים נשמות האבות הק' אברהם יצחק ויעקב וכל הקדושים עמהם^ג.

אתה הוא מושיענו בזכות אדונינו בר יוחאי, תורתו מגן לנו הוא ימליץ טוב בעדנו, אב הרחמן ירחם עלינו וישפיע עלינו דור ישרים מבורך, פרנסה ברוחה, והוא יחמול עלינו ועל עוללנו בהילולא דבר יוחאי, ולעולמי עולמים.

זה כבר חיבר הגה"ק רבי שמואל העליר זי"ע רבה של צפת את חיבורו 'כבוד מלכים', בה מציין שכן היה מנהגו בקודש של ה'אור החיים' הק' זי"ע ועוד.

וכן הובא בספר 'אלף כתב' (אות תרפד) 'עוד הגיד (מו"ה מענדיל ליטמאן מעיה"ק צפת ת"ב) שהאור החיים הק' בכה כל ליל ל"ג בעומר בעת הדלקה בהילולא, ועמד מרחוק באמרו, האיך אנש אל הערפל אשר שם

פ. יש מהצדיקים שנהגו להשליך אל אש היקוד את ה'כיפה' שמעל לראשם, וכך אף נהג כ"ק אאדמו"ר זי"ע ואביו הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע. מעשה שהיה בירושלים עיה"ק בימי הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע, בחור מבני ירושלים שנטרפה דעתו עליו ל"ע, ואחד משגינותיו היה שללא הרף היה משליך את ה'כיפה' מעל ראשו. נכנס אביו אצל ר' דוד'ל ותינה בפניו את מר מצבו של בנו, ויהי בימים אחדים לאחר חג הפסח, בהגיע זמנו של ר' דוד'ל לצאת בשיירות בדרך הארוכה בואכה מירון, קרא לאביו של הבחור, ואמר לו שיצטרף לשיירתו יחד עם בנו. משך כל הדרך סבל האב מרורות בבושות נוראות מזה הבן, שבכל 'הפסקה' שעשו על אם הדרך היה הבחור בורח ונעלם, והיו צריכים לחפש אחריו, וכהנה וכהנה. עד שבעזהשי"ת הגיעו בשעה טובה ומוצלחת למירון. בעת ההדלקה על גג הציון, ניגש ר' דוד'ל אל הבחור והוריד מעל ראשו את כובעו ואת הכיפה, את הכובע השליך למטה, ואילו את הכיפה השליך אל תוככי לשונות האש. והנה, ברגע זה הניח הבחור את ידו על ראשו והתחיל לצעוק 'א קאפל א קאפל' (הבו לי כיפה לכסות ראשי), וישתוממו כל העם, בראותם כי הבחור נהפך לאיש אחר ודעתו חזרה אליו, כי זה עידן ועידינים שלא שמעו מפיו איזה דיבור כאחד מן הישוב, ולא עוד אלא שבו בדבר שקלקל - שזרק תמיד את הכיפה, בו בדבר תיקן - שזעק הבו לי את הכיפה.

ולנו יאמר, שלא דווקא ב'שטים' וחסרי דעה' מדובר כאן, אלא כל אחד ואחד ושגינותיו שלו... אפשר לו לשורפם באשו של רשב"י. ומכאן ואילך יצליח דרכו.

פא. ונביא כאן מעשה נפלא שנשלח ב'מכתב' בשנת תשע"ז. וכה כתוב שם, מעשה שהייתי עד לכך אות ומופת שאירע בזכותא דרשב"י בל"ג בעומר, לפני יותר מחמישים שנה, בשכונת הורנשטיין בירושלים, בעת הדלקת המדורה ע"י חסידות באיאן.

שנה לפני אותו ל"ג בעומר נפצע אחי אנושות בתאונת דרכים בנסיעתו מצרפת לשווייץ, כשהרכב בו נסע וישב ע"י הנהג, התדרדר במורד הר גבוה עד לתהום. בחסדי שמים הזעיקו עוברי הדרכים את אנשי ה'הצלה' שהוכרחו לחתוך את דפנות הרכב ע"מ לחלץ ממנו את הנוסעים שהיה גופם דחוק בתוך הרכב. הללו הובילוהו לבית החולים, שם היה נתון לחסדי גויים 'נוצרים' שונאי ישראל (אין כאן המקום להאריך ב'נסיונות' שעברו עליו כאיש יהודי חרדי בודד ויחיד במצב נורא...) בחסדי ורחמי שמים נחלץ האח לאיטו ממצב סכנה עד שהיה 'מציאות' ואפשרות להעבירו לשווייץ - קרוב לבני משפחתו וצאצאיו.

עברה שנה, ולקראת פסח זכה לעלות לארץ הקודש עם ב"ב ומשפחתו לחוג את חג המצות בא"י, ונשאר שם לזמן ארוך. השמחה בין בני המשפחה גאתה וגדלה - לראותו חי וקיים ומדדה על רגליו בעזרת קביים (אחרי שרופאים מומחים גדולים מאד החליטו בחדשים הראשונים אחר התאונה, שכדי שהוא ישאר בין החיים חייבים לכרות את שני רגליו ל"ע).

בליל ל"ג בעומר הביאו את אחי להדלקה הנ"ל, והנה, אחר שזקני החסידים יצקו שמן והעלו את להב האש, מתוך שירה ושמחה וריקודים - לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... והנה, אחי העומד לידי כשהוא נשען על הקביים, ואף אני תומך בו, ולפתע... הוא אומר לי בלשון נחרצת, הנה אנוכי הולך וזורק את הקביים לתוך המדורה... אף אני עניתי לעומתו בקול נחרץ ותקיף - שלא כדרכי - ח"ו, אל תעשה כן. אבל, בטרם סיפק בידו להשיב לי, אזר אחי אומץ, התקרב בכוחות עצמו ללהבות האש, כשאני ממחר אחריו - מתוך אחריות, ועד שקרבתי אליו נשתתקו כלי הזמר בראותם איך שהוא באמונתו התמימה זורק אחד מהקביים אל האש... ובתוך כדי דיבור זורק גם את השני בכח לא לו ללשונות האש אשר אכלום בין כמה רגעים, ונאבדו שני הקביים מן העולם. ומיד החל בכוחות אדירים להשתמש ברגליו ולהלך בהם - אף שלפי דעת הרופאים הם היו רפויים מבלי שיהא יכולת לרפאותם, ועד היום הינו מהלך כאחד האדם...

באר הפרשה - ל"ג בעומר

והאמת נאמר, אף שאם היה נמלך מתחילה לא היו מורים לו לעשות כן, אבל זאת למדנו על תוקף וחוזק האמונה בכוחו דרשב"י שמעמיד את האדם על רגליו. אגב, אותו יהודי הבטיח ליושב במרומים, שכשיתרפאו רגליו ירקוד בהם לשמח חתנים בחתונתם - ועד היום ההבטחה מתקיימת ברגשות הודיה.

פב. הרה"ק האדה"ז מסאדיגורא זי"ע היה מדבר בגדולת ה'הדלקה' על גג הציון (שאביו הרה"ק מרוז'ין זי"ע קנה את זכות ההדלקה לו ולזרעו אחריו), והיה אומר ששמונים אלף נשמות יש להם תיקון בעת ההדלקה.

הרמ"מ ראב"ן מתאר באופן נפלא ב'מסע מירון' את כל סדר ההילולא (שנת תרמ"ח) שהיה נוכח אז במירון, ובסוף דבריו כתב, וז"ל. גם שמן זית כ"א קנה ויצוק לתוכו - לכבוד התנא, אז נגשו המדליקים (את ההדלקה על גג הציון) ברגש שמחה וטוב לב, וידליקו מטפחת משוחה בשמן, וישליכו אל אגן השמן. וכל העומדים - בעינים צופיות עומדים, מקווים לאור. ויהי ברגע הראשונה בצאת שביב אש, כעלות הלהב, וירונו העם ותבקע הארץ לקול הרנה והשמחה, לא ראיתי ואבותי לא סיפרו לי לשמע אוזן הנהייתה כמוהו. ומקובל הוא ביד יושבי ארצנו הקדושה כי נשמת התנא האלוקי רשב"י תתנוסס על הדלקתו. אז לקחתי את גליון רשימת שמות קרובי ואוהבי... התפללתי, בקשתי ותחנתי בעדם כי יגן עליהם זכות התנא הקדוש להאיר נרם בשפע והצלחה בגופם ונפשם.

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כבוד הבריות

פרשת בהר

בס"ד | גיליון מס' 379

מי אשם בקריסה הכפולה של השולחן?

ולא תונו איש את עמיתו (כ"ה, י"ז)

וגם כאן שבה ועולה השאלה: האומנם? וכי הכבוד הוא המעניק חיי העולם הבא? וכי זכות הענקת היחס המכבד - היא שמכריעה אם ייכנס האדם בשערי העולם הבא? אולם, אם הבנו שמשמעות הכבוד הבסיסי היא סם חיים, היא הדלק הפנימי המניע את האדם, היא שבכוחה להכריע את גורלו לשבט או לחסד - ברור לנו כי אכן כן: מתן כבוד איש לרעהו הוא המפתח לעולם הבא, כי נתינת כבוד - היא נתינת חיים, כפשוטו!

אחים יקרים, בימי ספירת העומר אנו אבלים על פטירת תלמידי רבי עקיבא, אולם חשוב לא רק להתאבל אלא אף להפנים את המשמעות. נתינת כבוד איש לרעהו היא לא פינוק בעלמא, גם לא מתנה, ובוודאי שלא מותרות. יחס מכבד הוא צורך אנושי בסיסי ונחוץ, בלעדיו - לא ניתן להתקדם בחיים. מניעת כבוד - היא מניעת חיים, ונתינת כבוד - היא נתינת חיים!

פרשת השבוע שלנו מציינת את איסור 'אונאת דברים', והיא החובה שלא לפגוע אדם ברעהו. זהו נדבך נוסף במתן כבוד זה לזה, כי מי שמכבד את זולתו לעולם לא יפגע בו. אבל גם מבלי לפגוע - כמה אפשר לפגוע רק באי נתינת כבוד, באי מתן יחס הולם, בחוסר התחשבות לצרכיו, לרצונותיו ואפילו לעצם קיומו של הזולת. על כך הסתלקו תלמידי רבי עקיבא בתקופה זו, על כך עם ישראל כואב ואבל עד ימינו אלה!

המסע לתת כבוד איש לרעהו - מתחיל בתוך הבית פנימה, בין בני הזוג, לילדים! - כן, גם לילדים! לבני המשפחה הקרובה והמורחבת. כאמור, איננו עוסקים באיסור לפגוע - זה מובן מאליו. אנו עוסקים בהענקת יחס מכבד, במתן תחושה שהזולת חשוב לנו, שאנו מוקירים את קיומו, את היותו, את מציאותו, את מעמדו, ומתנהגים אליו בהתאם!

ומשם - את היחס המכבד יש להעניק אף לשכנים, לקהילה, לחברים בבית הכנסת, במקום העבודה, בכל מקום אליו נלך ובו נצעד. כל מי שאנו נתקלים בו - הוא בן אנוש, יהודי הוא חלק אלוך ממעל, חלק מבורא עולם. יתכן שאנו חשובים ממנו, מבוגרים ממנו או חכמים ממנו - וכי בשל כך נימנע מלתת לו את הכבוד האנושי הבסיסי? וכי בשל כך נגזול מאדם את חמץ חייו - את מתן הכבוד?!

בימים אלה הבה נקבל על עצמנו להתחזק במתן כבוד איש לרעהו, בהענקת יחס מכבד אדם לזולתו. ככל שנעמיק את ההכרה והכבוד בינינו - כך נזכה שהאווירה השוררת בתוכנו תהיה אווירה מכבדת ונעימה, בעלת פוטנציאל צמיחה אישי וציבורי גבוה, ובכך נזכה לשמח את בוראנו בראותו את בניו ונהגים בכבוד זה בזה!

האשם הראשון והאשם השני...

כשבוע ימים חלפו מיום ההילולא של אותו צדיק, הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה מקרעסטיר ז"ע, ויהי רצון שזכותו תגן עלינו. אותו צדיק נודע בהכנסת האורחים רחבת הלב שנהגה בביתו, אשר היה פתוח לכל עובר ושב והכל זכו בו לסעודה שתשיבע את רעבונם. הוא נהג לכנות את עצמו 'בעל אכסניה' - כמו בעלים של

מצויים אנו בימי ספירת העומר, אשר נועדו לטהרנו ולקדשנו בקדושה עליונה, להכין ליבנו ונפשנו לקראת קבלת התורה, ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות. ערב אחר ערב, בהתרגשות ובשמחה אנו מתייצבים לספור את העומר, מתוך כמיהה גוברת ליום הנשגב - יום מתן תורה.

לצד ההכנה לקבלת התורה, כולנו יודעים שימי ספירת העומר הם ימי אבל וכאב, בהם אסור להינשא ולשמוע כלי שיר, מתוך צער על האובדן הגדול בפטירת 24,000 מתלמידי רבי עקיבא בימים אלו. קשה עד בלתי אפשרי לתאר לעצמנו את גודל הטרagedיה, את עומק האסון שניתן על העם היהודי באותה שנה נוראית, כאשר בית מדרשו של רבי עקיבא - שהמה ברבבות תלמידים, התרוקן בתוך מספר שבועות, כשאלפי קדושים וטהורים עולים בסערה השמימה...

אם נרצה לקבל פרופורציית-מה אודות גודל האסון, הבה נזכר באסון המוני הזכור לנו, אשר לבטח היכה את כל העם היהודי בכאב ואבל נוראיים. את עוצמת האסון ההוא - נכפיל פי כמה וכמה, ואולי ננסה לתאר לעצמנו מעט מזער, אפס קצהו של האסון הקטסטרופלי והנורא, כש-24,000 תנאים קדושים הולכים לעולמם בזה אחר זה...

וכשאנו מנסים לעכל את גודל האסון, עולה שאלה שיש לדון בה: חז"ל מגלים לנו, כי הם הסתלקו בעקבות העובדה שלא נהגו כבוד זה בזה. כלומר, לא היה גזלו חלילה, אפילו לא כתוב שהם פגעו או ציערו זה את זה. בדברי חז"ל כלל לא מוזכר כי עשו משהו במו ידיהם, מוזכר רק מה לא עשו: הם פשוט לא נהגו כבוד אחד בשני!

ואז צצה תמיהה רבתי: האומנם? וכי רק בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירת כליה כה קשה? וכי רק בשל מניעת יחס מעריך איש לזולתו - חווה העם היהודי את אחד האובדנים הקשים בתולדותיו? וכי רק העובדה שלא שרר ביניהם כבוד הדדי - די בה כדי לגזור עליהם ועלינו אסון כה כבד ואבל וצער לדורות?!

אלא, שכאן מאלפים אותנו רבותינו חכמה בינה ודעת, וחושפים בפנינו מידע דרמטי אודות משמעות המושג 'כבוד'. אכן, ישנו כבוד מגונה, כזה שיש להימנע ולברוח ממנו ככל האפשר. אולם לצד זאת, יש יחס מכבד בסיסי ונדרש, שהוא צורך חיים מהותי, ובלעדיו - יתקשה האדם להתקיים, ממש כך.

כדי שאדם יחיה, יתפתח ויצליח - המינימום של כבוד אנושי כלפיו הוא צורך חיים בסיסי, חמץ ממש, כמו מים לנפש צמיאה, כמו אוויר לנשימה במערה חנוקה. כל בני האדם החיים בעולמנו זקוקים לכך שיכבדו אותם מעט, שיכירו בהם, שיעניקו להם תחושה שיש להם ערך, שהם ברי חשיבות, שהעולם לא היה מושלם בלעדיהם. זהו צורך אנושי בסיסי, וכשהוא ניטל - ניטל בלון החמצן המחיה את האדם, נשמטת הקרקע תחת יכולתו לגדול ולצמוח!

הגמרא במסכת ברכות דף כ"ח מספרת, כי כשחלה התנא האלוקי רבי אליעזר, נכנסו לתלמידיו לבקרו. התלמידים שהבחינו כי רבם שוכב על ערש דווי, ביקשו ממנו עצה לזכות בה בחיי העולם הבא. ומה השיבם רבם הנערץ? - 'היזהרו בכבוד חבריכם!' - תנו כבוד איש לרעהו, כך תזכו לחיי העולם הבא!

אור חדש

פניני פרשת השבוע!

חודש אייר - הוא חודש ז'יו', ובמהלכו אנו מתבשרים על 'ז'יו' חדש העולה ומאיר מ'פניני פרשת השבוע'. הספר החדש - כרך ד' בסידרת הספרים 'פניני פרשת השבוע' הגיע בסיועא דשמיא לחנויות הספרים וניתן לזכות עתה להביא ברכה אל בתיכם!

במתכונת הגיליון שבידיכם, הספר הוא אוסף המאמרים שפורסמו לפני שנתיים בגיליון, מוגשים באכסניה אחת מפוארת ונוחה, מאירת עיניים ובעלת מפתחות עשירים להתמצאות מהירה במאמרי הספר, בספורים, ואף בסגולות הנפוצות בו. זהו אוצר רב ערך לכל שולחן שבת משפחתי, לכל מחנך או הורה, מרצה או מורה, ולכל מי שחפץ לקחת אל לבו ערך מפרשת השבוע ולחולל שינוי בחייו.

כמו בשלושת הכרכים הקודמים, גם כרך ד' שהגיע לחנויות בשבועות אלו, הפך למתנה מבוקשת לכל מי שאתם חפצים להעניק לו מתנה שתהווה חוויה רוחנית שבועית עשירה, שתעניק לו מבט נוסף על פרשת השבוע ושלבי החיים, ותובנות שילוו אותו לאורך זמן. זו ההזדמנות שלכם להכניס מטמון למעונכם, לרכוש את הספר וליהנות מאוצרותיו. בכך תהפכו את 'פניני פרשת השבוע' לחוויה של קבע בביתכם ובחיכם!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות, המלאי מוגבל. כדאי להזדרז!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הרה"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנת הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

הארוח (בלתי) מכובד....

יושב היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בחדרו ועוסק בתורה בהתמדה, כשלתפעל - ובניגוד להרגלה לשמור על שעות הלימוד של בעלה קודש ולא להפריעו - נכנסה רעייתו הרבנית כרוח סערה. 'הרב מבריסק מגיע לבקר!' - קראה נרגשת, 'הבחנתי כי הוא ניצב בפתח החצר, והוא לבטח מגיע לבקר עתה!'

אמנם, הדבר היה לפלא. לא עצם הביקור - שכן גדולי הדור נהגו להיפגש זה עם זה לא אחת, ולבקר איש במעונו של רעהו לעתים קרובות. אלא שברוך כלל - היתה ניתנת התראה כמה ימים מראש, או למצער - כמה שעות מראש. שהרב מבריסק יבוא לבקר בהפתעה מוחלטת?! - דבר כזה טרם קרה!

רבי איסר זלמן מיהר ללבוש את בגדי השבת, בעוד רעייתו הרבנית מפנה את השולחן מכל מה שעליו, פורסת את המפה הלבנה השבתית, ואצה-רצה למטבח להביא כיבוד ומיני תרגימא. ובעוד הרב והרבנית מסיימים את הכנותיהם - כבר נשמעה הנקישה בדלת, ורבי איסר זלמן פנה לפותחה בכבוד השמור לגדול הדור - לרב מבריסק!

הרב פותח את הדלת, ולנגד עיניו ניצב לא אחר מאחד מפושטי היד הירושלמים המוכרים, כזה המגיע מעת לעת לבקש כמה פרוטות לצדקה... לא רב ולא קרוב לרב, בוודאי שלא הרב מבריסק. לא גדול הדור ולא סגנו או תת סגנו, אלא יהודי מחזר על הפתחים, מהסוג הנפוץ בירושלים דאז...

ובעוד הקבצן ממתין לפרוטותיו ולהמשיך הלאה, רבי איסר זלמן מאיר את פניו ואומר לו: 'אוהו, כמה אני שמח שבאתם, כמה חיכיתי לכם, התלבשתי לכבודכם, ערכנו את השולחן למענכם! היכנס נא!' - הוא אומר, והקבצן נענה להזמנה...

'כבוד הרבנית!' - הגישי נא את הכיבוד לכבוד האורח רב המעלה! - קורא הרב, והיא מיהרה לעשות כן. בהיכנסה - הבחינה על נקלה בטעות בזיהויו של האורח, הן אין זה הרב מבריסק כלל ועיקר! אולם היא מילאה את פיה מים בעודה תוהה לפשר האירוח המכובד, ונפעמה לראות את הרב יושב ומשוחח עם האיש שעה ארוכה, כשהיא תוהה: הן אם זה היה הרב מבריסק - ניחא, יש לרב מה להשתעשע עמו בדברי תורה זמן רב. אבל עם קבצן מצוי?!

הרבנית כמובן לא הוציאה הגה מפיה, והמתנה לסיום הביקור. לאחר שהרב ישב ושוחח בכבוד וביקר עם הקבצן במשך כשעה, נפרד ממנו באיחול לבבי ומתן תרומה נכבדה, ושילח אותו לדרכו. ורק כשיצא מהבית, נענה הרב והסביר לרבנית, כשהוא חושף טפח ממידותיו הנעלות בהסבירו:

'ראי נא. הן ידענו גם ידענו, כי הדבר החשוב ביותר אצל בורא עולם - הוא לתת כבוד ליהודי. כל יהודי הוא חלק מבורא עולם, נשמתו חצונה מתחת כסא הכבוד. כשמכבדים יהודי - מכבדים בכך את בורא עולם השוכן בתוכו, ולכן אין דבר חשוב מלתת כבוד ליהודי.'

אלא שברור שיש חילוק בין הכבוד הניתן לכל אדם, לכבוד הניתן לגדולי הדור. ברור שמישהו כמו הרב מבריסק - זכאי לכבוד וגדולה פי כמה וכמה מהקבצן שהגיע הנה. אז בעודי מגלה כי הקבצן הוא הניצב בדלת ולא הרב מבריסק, הרהרתי לרגע: כיצד קרתה טעות כזו שנערקנו לביקור מפתיע של גדול הדור בעוד בדלת ניצב הקבצן הידוע? מה ביקש בורא עולם לרמוז לנו בכך שהטעה אותנו לחשוב כאילו הרב מבריסק הוא הבא בהיכלנו?

ובהרף עין הבנתי - המשיך רבי איסר זלמן ואמר - 'שבורא עולם שלח לנו רמז: כן, לעתים, יש לצאת מגדר הרגיל ולהעניק ליהודי פשוט כבוד כמו לגדול הדור! לעתים, כשבורא עולם מחולל בליבנו 'טעות בזיהוי' - יש לכך תכלית: לרמוז לנו כי במקרה הזה יש לחרוג מהרגיל, ולהעניק לו כבוד מלכים, כמו לגדול הדור ממש. ולכן - זה מה שעשיתי, התייחסתי אליו כאילו הוא היה הרב מבריסק...'

כמה מעורר השראה סיפור מפעם זה - המופיע בספר 'דורש טוב' - וכמה מסר טמון בו בדבר החובה לתת כבוד ליהודי. הנה כי כן, רבי איסר זלמן מפנים על אתר, תוך רגע בלבד, כי לטעות יש משמעות - והיא לחדד את ערך חשיבות מתן הכבוד איש לרעהו. הוא לא נדרש 'לעשות חושבים' דקות ארוכות, ההבנה הבסיסית שלו היא שלכל יהודי מגיע כבוד כפי רום מעמדו, וכשיש 'טעות בזיהוי' - אף למעלה מרום מעמדו...

ולא פחות חשוב: הן 'טעות בזיהוי' אינה שלו, היא של הרבנית. היא זו שטעתה בזיהוי האורח, דיווחה על ביקור מפתיע של הרב מבריסק בעוד היה מדובר בביקור שגרתי של קבצן. ורבי איסר זלמן כה חרד לכבודה, עד שמינף את האירוע לשליחות רבת מסר מבורא עולם, בכדי שהיא לא תחוש כל אי נעימות או חלישות הדעת מטעותה!

אחים יקרים, הבה נפנים את המסר הכל כך חשוב הזה: לנהוג כבוד איש ברעהו, אשה בבעלה ובעל באשתו, בילדים שבבית, בחברים בקהילה, בכל מי שאנו מכירים. גם במקרה של טעות - לתת את מקסימום הכבוד האפשרי, להעניק לכל יהודי תחושת הערכה כנה, חשיבות עילאית. ככל שנכונן בינינו יחסי כבוד והערכה הדדיים - כך נזכה להתאחד כאיש אחד בלב אחד, ולהיות ערוכים ומוכנים לקבל את התורה!

בית מלון, באומרו כי ביתו הוא כבית מלון והוא בעליו, רק יש הבדל 'קטן': אצלו לא משלמים. וכי בגלל זה אין ביתו בית מלון?...

נקל להבין כי לקראת ליל הסדר, הלילה בו 'כל דכפין ייתי וייכול', הכין הרבי את עצמו לאירוח קהל נכבד, אנשים שנקלעו בשולי הדרכים עקב השלגים והבוץ, עניים חסרי בית, חסידים שביקשו הסתופף בצילו, ועוד ועוד. במשך ימים רבים עסק הרבי בהכנות לחג בדקדוק רב, תוך שהוא טורח באפייט המצות, בהכנת הבשר, בנשיאת חביות היין, ובעריכת שולחן הסדר לעשרות אורחים - אשר באו לעשות את הסדר במעונו.

ידוע היה אותו צדיק ברצונו לטרוח במו ידיו עבור אורחיו תמיד, וכך גם בליל הסדר. עוד טרם ליל התקדש החג ערך הרבי בעצמו את השולחן, העמיד קערה לפני כל מקום ישיבה, סידר 3 מצות, כד יין, גביע הדור, וכן הלאה. כבעל 'בית המלון' עמד ווידא שאורחיו זוכים לשירות הטוב ביותר, שירות 'וי איי פי'...

בליל התקדש החג מתפלל הרבי בבית המדרש ושב הביתה לעריכת הסדר. האורחים תופסים את מקומותיהם, הרבי ניצב בראשם ומוודא כי לאיש לא חסר דבר. רק כשהסדר יוצא לדרך בשעה טובה - נהרה משתפכת על פניו הקדושות, והוא פונה לעבודתו הטמירה בלילה קדוש ונשגב זה...

אלא שלא לאורך זמן - - -

כמה דקות חולפות, ולפתע מהומה, שוד ושב. הצדיק - שמעולם לא התברך בהרבה מדי כסף אלא בלב רחב ורצון נתינה אינסופי - ערך שולחן עמוס למשעי על השולחן הרעוע שבביתו. כדי לתמוך בשולחן לבל יקרוס מעומס האורחים והמוצרים, העמיד כמה רגליים 'תותבות', שיסייעו לשולחן הזקן בנשיאת המשא הכבד.

אלא שאחד האורחים לא הבין את משמעות ונחיצות ה'רגליים' שהרבי סיפח להחזקת השולחן, ומבלי משים בעט בשניים מהן. נקל לשער מה קרה מיד: השולחן עמוס המצות והיין, הקערות וההגדות - פשוט קרס ארצה, המצות התפוררו אל תוך שלוליות יין אדום שהתפרץ משברי זכוכיות הכדים, והסלון כולו - בוקה ומבולקה...

ובעוד הכל קמים מהשולחן בבהלה ונסים אחרונים מבולבלים, הרי שהצדיק רבי ישעיה' לא איבד משלוות נפשו גם עתה. הוא בחן את פני המסובים, והבחין היטב מיהו האורח הא'שם' במהומה שנוצרה, מיהו ה'חכם' הגדול שהתעסק ברגלי השולחן וגרם לקטסטרופה שהתרגשה ובאה לכאן. לנוכח זאת, עזב הרבי את השולחן ההפוך ותוצאותיו הבלתי נעימות, וניגש לאותו אדם כשהוא מרגיעו ומנחמו, מסביר לו בפנים מאירות כי השולחן הוא האשם, ולא הוא!

רק לאחר מכן ניגש הצדיק לנקות את המהומה שנוצרה, לייצב את השולחן מחדש ולערוך אותו בשנית. בחלוף פרק זמן משמעותי הוצב השולחן על כנו, והסדר שב לשרור - תרתי משמע...

אלא שגם עתה, לא לאורך זמן... - - -

עברו כמה דקות, והנה - שוב מורגשת טלטלה בשולחן. אחד הבחורים העמיק את מבטו במעשי הצדיק, ותוך כדי - לפתע פתאום שב השולחן וקרוס אל תוך עצמו... שוב השולחן והרצפה קרבו זה לזה, שוב נשפך היין ונשברו המצות, שוב הכל נסו בבהלה ממקומם...

ושוב קם הרבי, כשהוא מסיח לפי תומו: 'השולחן הזה... אוי, השולחן הזה!...', והחל לסדר את המהומה. כשהוא נינוח ורגוע אסף את השברים וניקה את הלכלוך, הביא עוד מצות ועוד יין, ושב וערך את שולחן הסדר בשלישית, כשהוא גורר מאי שם עוד ארזים שיסייעו לשולחן לשאת את עצמו ולהחזיק מעמד, כדי למנוע את הקריסה הבאה...

אלא, שכאמור, אחד הבחורים הבחין היטב במעשי הצדיק. והוא ראה גם ראה את האמת: מי שהקריס את השולחן בפעם השניה - היה הרבי בעצמו, במו ידיו. הוא ישב בצד השולחן, ובעוד הכל עסוקים בעריכת הסדר - הבחין הרבי כי האורח שבגללו נפל השולחן עדיין מבוויש ונכלם, וגמר אומר 'להוכיח' כי לא הוא האשם...

משום כך, הרבי בעצמו הוא שחילב בציבות השולחן, הוא שהביא לקריסתו. נוח לו שהשולחן יקרוס שוב - על כל ההשלכות הנגזרות מכך, ובלבד שאותו אורח שהתבייש בשל היותו אשם בקריסת השולחן בראשונה - יפנים ויבין כי לא הוא האשם, השולחן הוא האשם! מדהים! כשחפצים לשמור על כבוד הזולת - עד היכן הדברים מגיעים!

סיפור מופלא זה, אותו מספר המשפיע הגה'צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א כפי שקיבלו איש מפי איש מפי עד ראה שהשתתף באותו שולחן סדר, כדאי שיעמוד מול עינינו, כדי שנבין ונפנים כמה חשוב לדאוג לכבוד הזולת, לתת לו תחושה טובה, למנוע ממנו עוגמת נפש, לשלול ממנו כל רגש של פחיתות כבוד, כישלון או אכזבה חלילה!

אדרבה, תפקידנו לנהוג בכבוד זה לזה, לעשות הכל כדי לכבד איש את רעהו, לשמור על מעמד גבוה של כל יהודי. להעניק לכל אדם תחושה כי הוא חשוב, מכובד, אהוב, מוצלח, נחמד ונפלא, שקשה היה להסתדר בעולם בלעדי! זוהי נהיגת כבוד שהיא חמצן לחיים, וככל שנעמיק את הרגש הזה בתוכנו - כך נזכה להיות יותר מוכנים לקבלת התורה, ולקבל שפע השפעות וקדושה עליונה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בהר תשפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' (כה, ד)

כתב החיד"א שטעם השמיטה דוקא בשנה השביעית היא, לפי דברי הגמ' (ברכות לה, ב) "א"ל רבא לרבנן במטותא מיניכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרדו במזוניכו כולא שתא" עיי"ש, ופרש"י שאז זמן הקציר ודריכת הגתות. נמצא שכל שנה בטלים מלימוד התורה שני חדשים, ובמשך שש שנים נמצא שבטלים מלימוד תורה י"ב חודש, שהם שנה שלימה, וע"כ נצטוו בני ישראל על מצות שמיטה שהיא ג"כ י"ב חודש, כדי לתקן את מה שהחסירו משך השש שנים, וז"ש התורה"ק "ובשנה השביעית" דהיינו כל י"ב חודש יהיה קודש לה' ולפרוע את החוב לה' על ביטול התורה שהיה משך השש שנים שעברו משנת השביעית הקודמת.

שבת לה' (כה, ב)

"שבת לה'" לשם ה', כשם שנאמר בשבת בראשית (רש"י) בטעם מצות שמיטה יש אומרים שהיא כדי שתשבות האדמה ותנוח כנגד כל אותן השבתות שבהן הצמיחה צמחים ועשתה מלאכה. והחשבון מדוייק.

הנה בכל שנה יש שס"ה ימים ובהם נ"ב שבתות. לפי זה מספר שבתות בשבע שנים הוא שס"ד.

אמנם מכיון שבשנת השמיטה יש נ"ב שבתות שבהן מוציאה האדמה ספיחין ויש בהם משום חילול שבת כלשהו, על כן צייתה התורה שלאחר שבע שנות השמיטה, היינו לאחר מ"ט שנה, לכשנצטברו שוב שס"ד שבתות אשר לא נשמרו כהלכה, תהא שנת תנוח, ולמען תנוח האדמה שנה שלימה כנגד כל אותן השבתות שלא נחה בו' שנות השמיטה. (מטה משה סי' תע"ג. מובא בטל"א)

אל תקח מאתו נשך ותרביט יראת מאלקיך וחי אחיך עמך: את כסףך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך (כה, לו - לז)

נ"ל בס"ד כפל לשונות הכתבים האלה ע"פ מ"ש רז"ל הנותן ברבית אינו קם בתחיית המתים, ומעשה היה בזמן הגאון רבינו עקיבא איגר ז"ל שהיה בעירו עשיר גדול שכל עסקיו היו ברבית, ומזה נתעשר בעושר גדול, ואחר שמת לא רצו הקהל לקברו עד שיתנו יורשיו שני אלפים רי"א"ל כסף לקופת הכולל של העיר, והלכו בניו וקבלו אצל הנסיך על הדבר הזה באומנם שאין דרכם ליקח בשביל קבורה אפילו מעשיר גדול מאד יותר מעשרים רי"א"ל כסף, ובעבור אביהם טובעים שני אלפים רי"א"ל והרי זה עול גדול שא"א לסבלו.

וישלח הנסיך ויקרא את הגאון רבי עקיבא איגר ז"ל הנז', וידבר אתו קשות על הדבר הזה.

ויענהו הגאון: בתלמוד כתוב שהמלוה ברבית שבל עסקיו הם בכך אינו קם בתחיית המתים. אלא ישאר בקבר, והנה זה האיש כל הרווחתו ופרנסתו היה מן הרבית, ומזה נתעשר, על כן בשלמא שאר ישראל שבודאי יקומו בתחיית המתים אין המתים לוקחים קרקע על של הקבר מן הקהל לאחוזו, ורק נקברים בה בשכירות יען כי בתחיית המתים יצאו ממנה וילכו לביתם לשלום, ואין אנחנו יכולים להעמיס עליהם. שכירות הרבה שאין אנחנו יודעים כמה ידורו בקרקע זו של הקבר, שאולי אחר שנה זו יבא המשיח ואחר מעט שנים יחיו המתים ויקומו מקבריהם ואין להם עוד צורך בקרקע זו של הקבר אבל זה האיש כיון דאינו קם בתחיית המתים נמצא הדבר ברור שלוקח גוף הקרקע של הקבר לאחוזת עולם עד אין קץ וכיון שקרקע זו שנתייחדה לקבורת המתים היא מקודשת אצלינו וערכה לפי גודל קדושתה רב הוא מאד לכך עשינו לה ערך לפי כבוד קדושתה סך שני אלפים רי"א"ל כסף וערבה להנסיך ששובה זו של הגאון ויצו שיתנו הירשנים כאשר הושת עליהם מן העדה ואם לאו יקברו אותו אצלם.

ובזה יובן בס"ד הכתובים כאן, "אל תקח מאתו נשך ותרביט" והטעם: חדא, "ויראת מאלקיך" שצוה על הדבר הזה, ועוד, הנה בזה תלויה תחיה שלך לעתיד דעל ידי שאיך לוקח מאחיק נשך ותרביט תקום בתחיית המתים, שתחיה אתה ואחיק עמך ולא תשאר בקבר, וזהו "וחי אחיך עמך" שתחיה אתה ואחיק ביחד ותעמדו שניכם יחדיו. עוד הוסיף הכתוב להודיע לאדם תועלת אחרת שיהיה לו מזה שהוא מונע עצמו מליקח נשך, והוא, כי עיי"כ "במרבית לא תתן אכלך" והוא מלשון "ואכלה אתכם ארץ אויבכם" בפרשת בחקותי, ולכן הקבר נקרא בשם "אוכל" שהוא אוכל בשר האדם הנקבר בו וכן הוא כאן בא לומר שאם תקח נשך אינך קם בתחיית המתים, ולכן תהיה קרקע הקבר לך לאחוזת נצח ותהיה מוכרח לשלם ע"פ הדיו בעבורה ממון רב וכמו שטען הגאון רבי עקיבא איגר ז"ל בעבור הקבר שבו אותו העשיר שהיה נותן בנשך, וזהו "אכלך" הוא קרקע הקבר שאוכלת בשרך, אל תצטרך לקנותה "במרבית" כלומר ברבוי ממון. (עוד יוסף חי) וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצוית את ברכתי לכם (כה, כ - כא)

כתב בספר "צורו המור": ענין השמיטה והיובל, יש להם סודות עמוקים ודברים שהם כבשוננו של עולם. ולפי הנגלה הוא שורש כל התורה כולה ויסוד העולם כולו, כי העולם א"א להתקיים אלא עניים עם עשירים. ובענין השמיטה והיובל רצה השי"ת שיהיו שוים עניים ועשירים, כדכתיב לך ולעבדך (לעיל ז), וכתיב ואכלו אביוני עמך (שמות כג, יא). וידוע כי העני כל ימיו מכאובים וכעס ענינו, כי אין לו מה לאכול, ובכל עת ובכל עונה עיניו נשואות לשמים וחיייו תלויים לו מנגד, ובבקר יאמר מי יתן ערב, מפחד לבבו ועניונו. אבל העשיר כל ימיו בשמחה וטוב לב משתנה תמיד, בענין שבעושרו וברוב לבבו שוכח העני ואינו יודע במכאוביו.

ולכן רצתה התורה להביא שנת השמיטה והיובל, שיהיו ב' שנים רצופים קדושות. באופן שאפילו העשיר נושא עיניו לשמים, אחר שאין זורעים וקוצרים. ואומר מה אוכל ומה אשתה, כדי שידע ויזכר צער העני שכל ימיו ושנותיו בצער ובדאגה. ואחר שהעשיר בשנים או בשלשה שנים נושא עיניו לשמים, ואומר מה אעשה לאנשי ביתי כי אין לי לזרוע ולקצור, מה יעשה העני שכל ימיו מכאובים מדוחק עניונו. באופן שכשהעשיר יראה עצמו בעושרו, יזכור הימים שעברו עליו מהשמיטה והיובל. ויאמר אני בשתי שנים של שמיטה ויובל לא הייתי יודע מה לעשות לאנשי ביתי, והייתי בצרה וצוקה ובצער ובדאגה והייתי אומר מה אוכל ומה אשתה. מה יעשה העני שכל ימיו מכאובים ולא ראה בטובה, ועיניו נשואות לשמים ולבריות, כי עולליו שאלו לחם פורש אין להם, בענין שבוה יזכור העני וירחם עליו. וז"ש בכאן וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נורע ולא נאסוף את תבואתנו, וצוית את ברכתי לכם ועשת את התבואה לשלש השנים. בענין שזוהו יסוד התורה והעולם, כאומרו אמרתי עולם חסד יבנה".

כעין זה ממש כתב בספר "בן איש חי" והוסיף בזה משל: "למלך שהיה לו בן יחיד אשר הוא יורש העצר שלו ויביא חכם אחד בקי בכל חכמות ומסר בנו בידו ללמדו כל חכמה ובפרט מה שנוגע בתכסיסי המלוכה. והחכם לימד את הבן כראוי ויביאהו אצל אביו ויאמר כבר למד כראוי תעשה לו כור המבחן. ויבחנוהו המלך וימצאהו שלם בכל וישמח שמחה גדולה ויצו לתת לאותו חכם מן האוצר לו מאה אלף זהובים וגם נתן לו אות של הכבוד והשררה. ויען החכם ויאמר למלך עוד נשאר דבר אחד שצריך אני ללמדו ודי לזה זמן שעה אחת על כן תשלח אותי לביתי ואלמדוהו. ויאמר טוב הדבר וישלח את בנו לבית החכם והנה החכם סגר הדלת ויתפוס את בן המלך ויתן בסד רגליו ויכהו חמשים מקלות על רגליו עד כי התחיל הדם להיות שותת כזרם מים והבן צועק ואין מושיע לו. אח"כ הניח אותו תוך עגלה אחת וישלחהו אצל אביו ירא המלך את בנו צועק וגונח והדם שותת מרגליו. ויאמר מה לך ויספר לאביו. והמלך נתמלא חימה וגזר לתלות את החכם על העץ. אך צוה שיביאהו אצלו קודם הצליבה לשאל אותו על מעשה הרע שעשה ויביאהו לפני המלך ויאמר כבר גזרתי לצלוב אותך ואם יש קשה מצליבה הייתי עושה לך ורק הגד לי מה השטות הזאת שעלתה בדעתך להרע לבני רעה כזאת ואבדת בידים שכר העצום והכבוד שהיית לוקח. ויאמר החכם אני נאמן במלאכתי ולא אעשה רמיה לכן השלמתי מלאכתי היום בדבר הזה שעשיתי. מתחלה אשאלך אם אתה רוצה לעשות בנך סוחר או מלך הלא בודאי שרצונך לעשותו מלך במקומך ולכך מסרת לי העיקר הוא ללמדו תכסיסי מלכות. וכן עשיתי ולמדתי ובדקת אותו ומצאתו שלם ורק הוא עדיין חסר דבר אחד שהוא עיקר וצורך גדול בתכסיסי המלוכה. יען מלך במשפט יעמיד ארץ וכל אדם שעושה דבר חוץ לשורה יביאו משפטו לפניו אך העונש צריך להיות כפי מדרגת החטא. ויזדמן שיבא לפניו דין אדם אחד שגנב מאה דינרים והוא יחרוץ עליו משפט להכותו אלף מקלות והוא מחמת שבימיו אפילו פרעוש לא עקצו מחמת השמירה שעושים לו אינו יודע כמה הוא שיעור צער המקלות. ובאמת אם יכוהו שלש מאות ימות ואם חמש מאות יהיה גופו חתיכות חתיכות. אך כיון שגזר אלף מקלות דבר המלך אין להשיב יכוהו וזה ימות מיתה משונה על גניבת מאה דינר. כמה עוול עשה זה במשפט. לכך הכיתיו מקלות שיעור שיוכל לסבול. כדי שיוכל לשער צער המקלות עד כמה מגיע בעשרה, ועד כמה מגיע החמשים ועוד ועוד. ואז ידע לגזור העונש הראוי לפי העון. וישמח המלך על דבריו ויוסיף לו מתנה יותר על מתנתו". (בן איש חי)

מאוצרות המגידים

לך לאכלה

פירות שביעית הם "לך לאכלה" - לא לבהמה וגם לא לעכו"ם. אין לתת להם פירות שביעית לאכילת אדם.

מספרים א געוואלדיגע מעשה על צדיק אחד מצדיקי ירושלים:

כיום יש בסביבתנו עובדים זרים גוים, פיליפינים או רומנים. גם אצלם בבית, עבדה גויה מחו"ל בנקיון. פעם אחת באמצע היום אמרה המשרתת לרבנית כי לקראת הערב היא מתעתדת לשוב לביתה לחו"ל.

הרבנית השתוממה ותממה: "מדוע לא אמרת לי כמה ימים קודם לכן, הייתי דואגת לעצמי למישהי אחרת?"

היא התנצלה ואמרה כי עליה לשוב בדחיפות לחו"ל.

"אם הייתי אומרת לי קודם לכן, הייתי נותנת לך מתנת פרידה", אמרה הרבנית, אך הגויה בשלה: "נכון, אבל קיבלתי הודעה פתאומית שעלי לנסוע, אין לי זמן לכלום, אני מוכרחה לצאת". ארזה את חפציה ועמדה לצאת מהבית.

"את יודעת מה? קחי לך תפוח לדרך" - אמרה הרבנית ונתנה לה.

היא נטלה את התפוח ויצאה ב"שלום".

לאחר כמחצית השעה הגיע הרב הביתה. היא סיפרה לו על המקרה המוזר, שהגויה יצאה והלכה ללא הודעה מוקדמת, וגם סיפרה שנתנה לה תפוח - כיון שלא היה לה משהו אחר לתת לה כמתנת פרידה.

"מה עשית?" נבהל הרב, הרי התפוח הוא מפירות שביעית שאסור לתת לגוי! אגא, מהרי בעקבותיה וטלי את התפוח מידיה. לפי השעות, יש סיכוי שהיא עדיין בתחנת האוטובוס".

הרבנית רצה אחריה לתחנה, ובדיוק "אויף צו להכעיס", היא כבר לא היתה בתחנה, כנראה עלתה לאוטובוס שעמד עדיין בתחנה. הרבנית הצדקת לא התממה, אם אסור אז אסור, שילמה עבור כרטיס באוטובוס ועלתה עליו. היא החלה לחפש את הגויה בשורות הנוסעים באוטובוס והנה ראתה אותה ממרחק - במושב האחורי בסוף האוטובוס.

המשרתת הגויה, רק ראתה את הרבנית באה לקראתה, הוציאה מיד קופסת תכשיטים שגנבה, וזקה לעברה באמרה: "קחי, קחי... " פחדה שמא יקראו למשטרה.

הרבנית, כמובן, לא ידעה כלום מהתכשיטים. הגויה היתה בטוחה שבגלל כך היא רודפת אחריה... אבל הרבנית לא התבלבלה וביקשה: "גם את התפוח תני לי!"

למדנו ושיננו, כי אין לתת לגוי פירות שביעית, וכי שומר ה' את כל אוהביו.

(יחי ראובן)

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו: וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים (כה, כ - כא)

היה זה בחודש אייר תשס"ז "שלום, אני מדבר עם הרב ראובן מאיר?" בקע הקול מן השפופרת. "כן" השיב הרב מאיר ושאל "מי אדוני בבקשה?" "אתה מטפל בשומרי השמיטה בארץ?" באה שאלה כתשובה. "כן" חזר הרב מאיר והמתין להסברים. "אני חקלאי מהדרום, למרות שאני לא דתי, הגעתי השנה להחלטה שעלי שמור שמיטה, אפשר להיפגש איתך?" שאל הקול מעבר לקו שמסיכות שלו בחר שלא להזדהות. אלא שדברים מעין אלו לא מטרידים את הרב מאיר שמהיר להשיב למטלפן האלמוני: "בשמחה רבה, היכן אתה מעוניין להיפגש?" "בצומת קוקה קולה שבפאתי בני ברק, בתחנת הדלק, מבחינתי ניתן להיפגש היום בארבע, השיב החקלאי". "אין כל בעיה", סיים הרב מאיר את השיחה. איזה סיפור מוזר, הרהר לעצמו, מעולם לא זכרה לי שיחה כזו.

הרב מאיר, יש להקדים, הוא רכז אחת מקרנות השביעית המסייעות לחקלאים שומרי שמיטה. השיחה היתה לא שגרתית, שכן בדרך כלל פעילי הקרנות מכתתים רגליהם ממושב למושב על מנת לשכנע את החקלאים לשמור שמיטה, הדבר כרוך בשכנועים רבים ובשיחות נפש האורכות שעות רבות. וכאן לפתע חקלאי המגדיר את עצמו כ"לא דתי" ומביע נכונות לשמור מיוזמתו שמיטה כהלכה, הגיעו ימות המשיח.

בשעה היעודה הופיע הרב מאיר למקום הפגישה. הוא תר במבטו בתחנת הדלק אחר אדם המתאים במראהו לחקלאי חילוני, לאחר כמה דקות נפגשו עיניו באדם שהתאים להגדרה זו ואף נראה כמחכה למישהו. הוא ניגש אליו, ומיד כשהבחין בו הלה, אורו עיניו. "הרב מאיר?" "כן". "אני שמח לפגוש אותך", אמר האיש שהזדהה כליאור, "בבקשה אתה מוזמן להיכנס לרכבי שם נוכל לדבר יותר בנחת", אמר.

השניים התיישבו ברכב, ליאור פתח ואמר: "תראה הרב מאיר, אני חקלאי ביישוב בדרום הארץ, השנה החלטנו אני ואשתי לשמור שמיטה, אבל אין לנו שום מושג כיצד עושים זאת ובמה זה כרוך. אין לי בעיה, אני מוכן לשלם כל מה שצריך על מנת לשמור שמיטה".

"אין צורך לשלם כלום", ענה הרב מאיר כשחיוך קל על פניו, מסתבר שלאיש אין באמת כל מושג שמיטה מה היא. "על מנת לשמור שמיטה" המשיך "פשוט יש צורך לא לעבוד כלל בקרקע לאורך כל השנה הנקראת שביעית. תחילתה של השנה היא בראש השנה שנת תשס"ח וסיומה בראש השנה תשס"ט, זו התורה כולה על רגל אחת", סיים הרב מאיר את דברי הפתיחה.

במשך הפגישה הוא פירט לפניו את הפרוצדורות היותר מורכבות הכרוכות בהכנת השדה לשמיטה, באופן השבתתו, ובשאר הפרטים ההלכתיים. "הגוף במסגרתו אני עובד יעמוד כל העת לשירותך ולעזרתך", הוסיף הרב מאיר. "תוך כמה ימים נשלח אליך בעזרה מדרוך חקלאי שיעמוד לימינך וילווה אותך כל השנה". "תודה רבה", אמר ליאור, "זה באמת מעניין כל מה שאתה מספר, עד היום היו לי מושגים בסיסיים בלבד על אודות השמיטה, אני מבין שזה הרבה יותר מסובך ממה שחשבתי". "הנסיון לא קל" הוסיף הרב מאיר, "הרבה יותר קשה ממה שאתה חושב, אבל תדע לך שיש הרבה עזרה ממרום, על כל צעד ושעל".

מתפלל, אינו זועק, וא"כ מה יציל אותו? הפחד המביא לפניה לעומק הלב אל הרבש"ע - הוא ההצלה של האדם.

עד כאן היסוד הנפלא שחידש מרן הגרי"ז זצ"ל בענין ה"בטחון", ושמעתי מר' ישע בער שאביו היה אומר זאת הלכה למעשה. בכל פעם שהיו במצב של סכנה, הוא לא היה נותן להם לשכוח זאת לרגע. היה חוזר ואומר: "הם באים להרוג אותנו!" והדגיש באוזניהם שברגע שישכחו את הצרה - שוב לא יתפללו לה, ואז באמת יהיו בסכנה!

אם מצב העסקים גרוע, עלינו לדעת שהקב"ה גרם לכך. זה לא פשוט שהכל יהיה בסדר. כדי להפוך את המצב צריך כוחות כביכול של הקב"ה, וזהו ע"י כוחה של תפילה.

ישנו מעשה נפלא המובא בחז"ל (תענית כה ע"א):

"רבי אלעזר בן פדת דחיקא ליה מילתא טובא" - היה דחוק ועני. "עביד מילתא" - הקיז דמו, וידוע שאחרי הקזת דם צריך לאכול בשר ולשתות יין כדי לחזק ולהברות את הגוף. לרבי אלעזר לא היה מה לאכול מחמת עוניו, ואכל "ברא דתומא" - ראש של שום. "חלש לביה וניס" - נתעלף לבו (רש"י). כשבאו חכמי בית המדרש לבקרו, "חזיהו דקא בכי וחייך, ונפק צוציאת דנורא מאפותיה" - בתוך שנתו בכה וחייך, וניצוץ של אש יצא ממצחו.

כשהתעורר משנתו, שאלוהו: 'מדוע בכית ומדוע צחקת בתוך השינה', אמר להם: ישב עמי הקב"ה ושאלתי אותו: 'עד מתי אצטער בהאי עלמא' - עד מתי אסבול את העניות... "ואמר לי: אלעזר בני, ניהא לך דאפכיה לעלמא מרישא, אפשר דמתילדת בשעתא דמוזוני?" - כלומר, במהלך הבריאה ובמזל לידתך בעולם הזה, אין לך פרנסה ומזונות. השאלה היא האם ברצונך שאהפוך את העולם ואברא עבורך עולם חדש, בו יתכן שתיוולד במזל של מזונות. "אמרי לקמיה, כולי האם ואפשר" - אמר ר"א בן פדת לפני הקב"ה: גם אם תעשה עבורי את הדבר הגדול של בריאת עולם חדש, עדיין לא מובטחים לי מזונות, אלא ספק הוא אם איוול בשעת מזונות, ויהיה לי מזל טוב?

"אמרי ליה: דחיי טפי או דחיינא" - שאל ר"א בן פדת את הקב"ה: האם נותר לי רוב שנים לחיות, או שעברתי כבר את רוב שנותי, "אמר לי: דחיי" - א"ל הקב"ה שעברו עליו כבר רוב שנות חייו, ונותרו לו מעט שנים לחיות, ולכן בכה מתוך שנתו.

"אמרי לקמיה אי הכי לא בעינא" - אם כך, אמר ר"א בן פדת, אסבול את מצב העניות ואיני רוצה בשינוי העולם. וע"ז ענהו הקב"ה: "בהאי אגרא דאמרת לא בעינא - יהיבנא לך לעלמא דאתי תליסרי נהרותא דמשחא אפרסמון דכין, כפרת ודיגלת, דמענגת בהו" - בשכר שקיבלת על עצמך את היסורין, תזכה בעולם הבא ל"ג נהרות של שמן אפרסמון, כמו פרת ודיגלת, והיינו תענוגים רחניים בעוה"ב. ועל הבשורה הטובה הזו חייך בתוך שנתו.

"אמרי ליה, האי ותו לא" - האם לא אקבל יותר מ"ג נהרות? "א"ל: ולחברך מאי יהבנא? - ומה אתן לחברייך? "אמר ליה: ואנא מגברא דלית ליה בעינא?! - וכי אני מבקש ממי שאין לו אפשרות, והרי אתה הקב"ה בורא כל העולמים, אין גבול ליכולתך ובאם תתן לי יותר, ודאי תוכל ליתן גם לאחרים!?"

"מחייך באסקולטא אפואתי - הכהו הקב"ה באצבע על מצחו, "ואמרו לו, אלעזר בני גירי בן גירי" - הכיתי בך את חיצו, ופירש רש"י שאמר לו כן והכהו לחדווא בעלמא, והיינו הניצוץ של אש שיצא ממצחו.

הדברים עמוקים ונפלאים, ומהיום את אחד מיסודות היהדות.

"יפול מצדך אלף ורובה מימינך אליך לא יגש" - השייכות שלי אל הקב"ה אינה תלויה במה שקורה מסביבי. ר' אליעזר אמר לקב"ה: אם אני מבקש ממך ואני אומר שאני רוצה יותר או פחות, מה זה קשור לחברי? אני אומר כל בוקר "אלוקי" וגם חברי אומרים "אלוקי" בדרכם. אין זו סתירה לקב"ה.

"צמצם בין שני בדי הארון" (ילקו"ש יהושע רמז יד) - יהושע הכניס את כל בני ישראל בין שני בדי הארון, וזהו הנס של היהדות, היסוד של עם ישראל. בין שני בדי הארון יש מקום רק לאדם אחד, וכל אחד תופס את כל מקום הארון.

נפרוט זאת לפרטים, ונבאר עפ"י דוגמא מהחיים:

ליהודי בא"י יש עשר ילדים, שהגדול בהם בן 18. הוא עורך לעצמו חשבון פשוט: בתוך 20 שנה עליו לחתן את כל ילדיו. אם יעזור לו הקב"ה ויתחלק חצי בחצי עם הצד השני, כדי לחתן כל ילד הוא יצטרך משהו כמו 80,000 דולר. כפול שנים-עשר ילדים זה בערך מליון דולר. ומה מצבו הכלכלי כיום? - בבנק יש לו 'אובדרפט' של אלפיים ש"ח... ובעז"ה עוד כמה חודשים עליו להתחיל לחשוב על שידוכים. איך יוכל להסתדר במצב כזה!?"

כאן מגיעה מידת הבטחון ואומרת: נכון, זה לא פשוט, אך אם תפנה לקב"ה ותתפלל אליו - יהיה בסדר, ה' יעזור לך.

"הבעיה היא" - כך חושב אותו יהודי - "נכון, הקב"ה יעזור לי, אבל מה עם השכן שלי שלא מסתדר, ומה עם שאר כל היהודים הטובים שנוקקים לחתן את ילדיהם?"

כשאדם קם בבוקר הוא אומר: "אלוקי!" אתה ואני. נשכח מהעולם לרגע. אם אתה ה' תמשיך לנהל את חיי באותה צורה כפי שעשית עד עתה, האם יש לי ממה לדאוג? ב"ה עשיתי חמש בר-מצוות, לא חשבת שאסתדר, וב"ה עברתי את זה. הגעתי עד הלום. אבל, רבש"ע, מה אתו, ואתו ואתו? וכאן אנו מתבלבלים.

ועל כך אמר דוד המלך "יפול מצדך אלף ורובה מימינך אליך לא יגש" - עליך להרגיש כמו בן יחיד אצל הקב"ה!

הקב"ה אמר לר' אליעזר: אינך יחיד, ישנו עולם שלם, ואם אתן לך, מה יישאר לחבריך?

בעולם אחר מטעי פלפל. כשנודע להם עלי, הם היו מוכנים לשלם הון תועפות על מנת לזכות בתוצרת החקלאית שלי".

כמובן שאני ואשתי עומדים המומים מול העובדה הזו, אין לנו מה לומר. כבר אמרתי לך שזו השנה השלישית שאני חקלאי, וכל שנה פחות או יותר התנובה זהה וכך גם המחירים, מבחינתנו צרוף המקרים השנה הוא יותר מידי גדול, איננו יודעים כיצד להסביר זאת מלבד ההסבר שזו ברכה אלוקית. "זהו, הגיע הזמן לעשות את חלקנו בהסכם ולשמור שמיטה במלואה..."

(האמנתי כי אדבר)

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו (כה, כ)

שאלה זו נשאלת בכל מיני מצבים בחיינו, כגון: איך נשב ונלמד, נתפרנס מהכולל ונחתן את ילדנו, ואכן עלינו לתת עליה את הדעת.

שורש העניין הוא, שנדרש מהאדם להתחזק במידת הבטחון בהש"ת, שעניינה עזיבת הכל בידי הקב"ה. להכיר שהכל בידי שמים וביד השי"ת לפעול מבלי להיות תלוי במעשינו.

כשאדם נוסע במטוס והוא מרגיש שהמטוס מתנדנד באויר, הוא סומך ובוטח על הטייס שיודע את מלאכתו, ובאפשרותו להטיס את המטוס ללא כל תלות בנוסעים בו.

כשאדם זוכה ומחתן את בתו הראשונה והוא דואג וחושש מה יהיה כשיגיע תורה של הבת השנייה, הרי שאין לו בטחון במי שעזר לו בראשונה. אילו אליהו הנביא היה דוד שלו, והיה שולח לו צ'ק בדולרים, הוא לא היה דואג...

לשים לב שאת בתו הראשונה חיתן עבורו אביו שבשמים, והוא יכול לחתן גם את בתו השנייה - זוהי עבודת האמונה וממנה נובע הבטחון. בטחון היינו שהקב"ה אינו תלוי בנו בכדי לעזור לנו.

העובדה שלנו היא, להכיר שאין סדרים ואין מציאות חתומה ומוחלטת. ביכולת של האדם יש מצב בו נגמרו האפשרויות והוא הגיע לסוף הדרך. כאן מגיע ענין הבטחון, ולהכיר שאצל הקב"ה אין שום מחסום ושום הגבלה והוא יכול להפוך סדרים ולחדש מצבים.

מרן הגרי"ז חידש ביאור נפלא מהו "בטחון" אמיתי.

ישנה לכאורה סתירה נוראה בראש השנה הבאה לידי ביטוי גם בהלכה; מצד אחד קיים פחד ואימת הדין, כמו שאמרו חז"ל (ר"ה לב ע"ב): "אמר רבי אבהו: אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה ובוים הכפורים? - אמר להם: אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו - וישראל אומרים שירה?! ומצד שני ישנה גם שמחה, כמו שנפסק להלכה בטור (או"ח סי' תקפא): "ורוחצין ומסתפרין ע"פ המדרש, א"ר סימון: כתיב: כי מי גוי גדול וגו', ר' חנינא ור' יהושע אומרין איזו אומה כאומה זו שיודעת אופיה של אלוהיה, פי' מנהגיו ודיניו, שמנהגו של עולם אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו ואין חותך צפרניו לפי שאינו יודע איך יצא בדינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים וממליחין זקנם ומחתיכין ופניהם ואוכלין ושותין ושמחים ברי"ה לפי שיודעין שהקב"ה יעשה להם נס".

מרן הגרי"ז זצ"ל מיישב סתירה זו עפ"י פיוט נפלא הנקרא "כתר מלכות", שחיברו רבי שלמה אבן גבירול:

"אם תפקוד עוונתי" - כביכול הוא פונה אל הקב"ה ואומר לו כך: אם אתה - הקב"ה - תפתח את ספר הזכרונות ותגלה שם את עוונותי, להיכן אוכל להימלט? "אברחה ממך - אליך!" - יש לי לאן לברוח, אני בורח אליך. "ואתכסה מחמתך" - אם ח"ו תחליט לשפוך חמתך עלי, יש לי אפשרות להתכסות. במה? "בצלך" - בצילו של הקב"ה. אלו מילים נפלאות. לשון דומה מצינו בדברי הרמב"ם (בפיה"מ ש"ר פ"ד מ"ז): "ומברח מנוס אליו".

כשאדם בסכנה, הדרך היחידה שלו להציל את עצמו הוא "בצלך", אבל כל זאת רק אם הוא אכן במצב של "אברחה ממך". אם אדם אינו מפחד, הוא אינו בורח, וממילא גם לא יגיע אל ה', אין לו תקוה. חייבים את שני הדברים יחד - כשיש פחד, אז יש גם בטחון. אם אדם מבין את הסכנה והוא פוחד, הרי ש"אברחה ממך אליך" - זו סיבה לבטחון, אך אם אדם בטוח ששום דבר לא יקרה לו, אין לו סיבה לבטוח. אם אדם לא מרגיש בסכנה, אין לו סיבה לחסות בצלו של ה'. לכן מצד אחד איננו אומרים הלל ברי"ה, מפני היראה, ודוקא משום כך אנו מתרחצים ומסתפרים, כיון שבטוחים שיעשה לנו נס.

רבים מאתנו חושבים שבטחון פירושו לא לדאוג מהבעיות שיש לנו, הכל יהיה בסדר. מדוע? הלא הבעיות גדולות, הסכנות גדולות? - אלא שהקב"ה גדול, לפיכך המסקנה היא שהכל יהיה בסדר...

זו טעות, וכמליצה בעלמא יש לדמות זאת לאלו הסבורים שכאשר מערבים בשרי עם חלבי התערובת הופכת להיות פרווה... כמובן שבשרי זה בשרי וחלבי זה חלבי! כאשר ישנה בעיה, היא רצינית, וצריך לטפל בה בצורה רצינית. אדם צריך להבין שיש לו כלים עוצמתיים לטפל בבעיה בעז"ה - תפילה וכו'.

לפעמים יש לאדם בעיות שונות של בריאות, פרנסה וכו'. אם אדם מבין את רצינות המצב, ופונה אל השי"ת - השי"ת יעזרהו. זהו בטחון. "אני יום אירא, אליך אבטח" - ביום של יראה, יש לי בטחון.

זהו בטחון: להבין מצד אחד את רצינות הבעיה, ומאידך לפנות אל ה'. מי ששומע אזעקה והיא אינה פולחת את לבו, הוא בבעיה, כי מאחר ואינו מפחד הוא גם אינו

ענה לו ר' אליעזר: רבש"ע, אל מי אני מדבר? הרי מדבר אני אל השי"ת שיש לו מספיק לכולם, אתה יכול להתנהג אתי באופן מיוחד.

והקב"ה כל כך התרגש מדבריו עד שהכהו "לחדווה בעלמא" (רש"י): אה, מותק, זה נפלא! אתה באמת הבן יחיד שלי, וגם יענק'ל הוא הבן יחיד שלי, וגם שמערי'ל ובער'ל. כל יהודי הוא בן יחיד שלי!

לפעמים כשרופא אומר שאין סיכוי רח"ל, או שהעסקים של כולם מתמוטטים, אם אכן אדם חש שהוא חלק מכולם - אכן אין לו סיכוי! אבל "בטחון" אמיתי הוא כשאדם מבין את רצינות הבעיה, ובנוסף על כך הוא גם מבין שהעולם מתנהל ע"י הקב"ה בהשגחה פרטית! לעומת היחס אל ג'וני כאמריקאי, ואל ציינג צ'ינג כסיני, אותי הקב"ה אוהב לא רק כיהודי, אלא כ"ראובן" וכ"רחל". השייכות שלו אלי היא בקשר אישי ופרטי!

וכשאדם מגיע להכרה כזו, לא מן הנמנע שגם במצבים הקשים ביותר, וגם כשנראה לו שהוא כבר לאחרי יאוש - יזכה ל"יפול מצדך אלף ורובה מימינך", אבל - "אליך לא יגש!"

(תפארת שמשון)

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך: אל תקח מאתו נשך ותרביט ויראת מאלקיך וחי אחיך עמך: (כה, לו)

כתב בכלי יקר: וזיל בתר טעמא כי עיקר טעם איסור הריבית הוא לפי שהוא מסיר מדת הבטחון מן האדם כי כל בעל משא ומתן עיניו נשואות אל ה' לפי שהוא מסופק אם ירויח או לא אבל הנותן בריבית ריוח שלו ידוע וקצוב וסומך על ערבונו שבידו ומן ה' יסיר לבו. ומה שגם הלוח עובר בלאו לפי שהוא מחטיא את המלוה ומסירו מן מדת הבטחון כנודע מדבר המלוים בריבית שרובם מקטני אמנה ואבירי לב הרחוקים מצדקה, מצד כי אין בטחונם בה'. ומה שמותר ליתן בריבית לעכו"ם לפי שכל עכו"ם חזקתו שהוא אלם וגזלן אפילו אם הוא כבוש תחת ידך מ"מ דרכו לבא בעקיפין, ואפילו אם ערבונו בידו לעולם אינו בטוח לא בקרן ולא בריח וע"כ תמיד עיניו נשואות אל ה' להצילו מידו וזה טעם איסור הריבית בכל מקום. ומה שהזכיר העני דבר הכתוב בהווה כי סתם עני מוכרח ליקח בהלוואה, ועוד שסד"א שאם הלוח עני אינו עובר כי ההכרח הביאו לזה קמ"ל שאפילו הלוח העני עובר בלא תשימון. וע"כ סמכה מצוה זו לפרשת השמיטה כי גם טעם השמיטה הוא כדי ששנים בטחונו בה'!

נביא כאן מעניין הביטחון כפי שמסופר בספר "האיש על החומה" תהלוכות חייו של הגרי"ח זוננפלד זצ"ל:

בגודל מידת בטחונו, לא נמנע הגרי"ח מלהשתדל בתפלה ובעשייה שגם אשתו ובני ביתו לא ישימו מבטחם אלא בהקב"ה.

בימי מצוקה, שהוא ואשתו חיו חיי צער ורעבו ללחם, הצטער מאד בצער אשתו ולא היה יכול לראות בצרתה ודאגת לבה. אז נשא עיניו לשמים ואמר: "רבונו של עולם, להתפלל שתזמין לי ממון איני יכול ואיני רוצה, כי מתנת חנם לא אקבל. ולבקש שאמצא אבידה איני רוצה, כי ע"י כך תצטרך לצער אחד מבריותיך, וזה אינני רוצה אפילו מגוי, כי אינני מבקש שגוי יאבד בכדי שאני אמצא, משום שאיני רוצה להיבנות מצער של שום בריה בעולם, ואפילו מנכרי. אלא מבקש אנכי שתתן מדת הבטחון בלבה של אשתי, ואם תמלא בקשתו זו, נמצא אני נהנה ואין העולם חסר כלום, וה' שמע תפלת, וכל ימיה לא התאוונה על חוסר פרנסה.

רק פעם אחת ויחידה פקעה סבלנותה של צדקנית זו, ולבה האמהי נכמר למראה עולליה המבקשים לחם והיא לא יכלה למלאות את מבוקשם. וכך סיפר הישיש רבי ישראל יעקב ברנשטיין:

גרים היינו בשכונתו של רבי חיים שנים רבות, באחד הימים בשעת הצהרים הקישה הרבנית אשת רבי חיים על דלת ביתנו, ושאלה בעצב ובבישנות, אם נוכל להשאיל לה ככר לחם לארוחת הצהרים.

ויהי הדבר לפלא, כי מימיה לא נהגה הרבנית לשאול משכניה מחוט ועד שרוך נעל, וביחוד צרכי אוכל. נגשתי לארון הקיר ובוחרתי ככר לחם אפוי היטב, מעשה ידי אשתי שנהגה לאפות בעצמה את הלחם, והושטתי אותו לרבנית. תוי פניה של הרבנית העידו שרוחה נסער בקרבה. ומכיון שראיתי בכל העיניו מקרה יוצא דופן, גברה סקרנותי ועקבתי אחרי הרבנית עד לתוך ביתה.

כשנכנסתי אחרי הרבנית ראיתי שרבי חיים מסב ליד השולחן שותק ומכווץ, שוהה ומצפה למה שתגיש לו אשתו

הגישה לו הרבנית את הלחם שזה עתה השיגה מהשכן. ואחרי שרבי חיים פרס כדיו וביקר ברכת המוציא, אמרה לו:

- "רציתי להטעימך הטעם כשאין לחם בבית, למען תרגיש בצערי ובצער הילדים שאין לי במה להשיבם רעבונם". באמרה מלים אלה פרצה בבכי מר, והוסיפה: גם לחם זה שעליו בצעת עתה שאול הוא מאת שכננו ר' ישראל יעקב.

הצטער מאד רבי חיים על סעודה זו שאינה מספקת, ועוד שהלחם לא משלו הוא, דבר שנגד את הנהגתו, כי מעולם לא שאל דבר מאחר.

דחק עצמו ואכל שיעור כזית שיוכל לברך עליו ברה"מ? דרבנן, אכל ולא שבע כי לא רצה לשבוע מסעודה שאינה שלו.

כל אותו זמן שרבי חיים סעד את סעודתו הדלה וברך בכוונה ברכת המזון, עמדה הרבנית בפנינת החדר השני, כשדמעוניה נגרות על לחייה ואינה יכולה לשלוט ברוחה.

צערה של אשתו, ורעבון ילדיו, נגעו מאד ללבו של רבי חיים, ועם גמר ברה"מ? אמר, כפונה אל עצמו: "אמנם נדמייתי שגם לה יש מדת הבטחון כמוני, אבל עכשיו שאין הדבר כן, יש לצאת ולחפש פרנסה".

ובדברו כדברים האלה שם את ה'דזובע' שלו על כתפיו, קם ויצא מן הבית "לחפש פרנסה".

אני, שהכרתי את רבי חיים כאיש מופת מהרבה מקרים אחרים, גבר בי יצר הסקרנות לעקוב ולראות איך "מחפש" רבי חיים פרנסה.

הוא עולה במדרגות הרחבות במעלה השכונה, ואני מצדד בעצמי בקרבת הקירות בכדי שלא ירגיש בי, רבי חיים סובב ימינה פונה לצאת מהשער שע"י בית החולים "משגב לדך" בסמטא הפונה למיידאן, ואני בעקבותיו. הוא עושה כמה צעדים מחוץ לשער ומהלך בכון לרחוב המיידאן, ואני אינני מסיר עיני אף לרגע מתנועותיו.

לפתע הבחנתי שרבי חיים מתכופף. לא שלטתי ברוחי וזרזתי את צעדי בכדי להמציא בקרבתו, בטווח ראייה, והנה אני רואה שהוא מרים מהארץ שני נפוליון זהב.

רק עתה כאילו הרגיש בי, ויפן אלי בשלוות רוחו ויאמר: "נו אפשר כבר לחזור הביתה יש לי ב"ה כבר פרנסה..." (האיש על החומה)

בפרשת השבוע, ישנה מצוה. המצוה הזאת עוסקת באיסור אונאה. יש אונאת ממון ויש אונאת דברים, אלה שני סוגים של אונאות.

אונאת ממון, זה נושא אחד שהתורה עוסקת (כה, יז) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו - זה אונאת ממון.

(כה, יז) ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך כי אני ה' אלקיכם.

אומר רש"י - ולא תונו איש את עמיתו. כאן הזהיר על אונאת דברים (ת"כ פרק ד, א), שלא יקניט איש את חברו, ולא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו, לפי דרכו והנאותו של יועץ, ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי לרעה, לכך נאמר ויראת מאלהיך, היודע מחשבות הוא יודע. כל דבר המסור ללב, שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו, נאמר בו ויראת מאלהיך

באה התורה ומזהירה כאן - אל תגיד התכוונתי לטובה. הקב"ה יודע מה היתה כוונתך.

ספר החינוך, במצוה של"ח, עוסק במצוה הזו, של איסור אונאת דברים, אני רוצה ברשותכם לקרוא כמה שורות מתוך דבריו:

שלא להונות אחד מיישראל בדברים, כלומר, שלא נאמר לישראל דברים שיכאיבוהו ויצערוהו ואין בו כח להעזר מהם... שרש מצוה זו ידוע כי הוא לתת שלום בין הבריות, וגדול השלום שבו הכרכה מצויה בעולם, וקשה המחלוקת כמה קללות וכמה תקלות תלויות בה.

מדיני המצוה. כמה אזהרות וכמה זרוזין שהזהירונו זכרונם לברכה בענין זה שלא להאכיל הבריות בשום דבר ולא לבישם, והפליגו בדבר עד שאמרו (שם), שלא יתלה עיניו על המקח בשעה שאין לו דמים, וראוי להזהר שאפילו ברמז דבריו לא יהיה נשמע חרוף לבני אדם, כי התורה הקפידה הרבה באונאת הדברים, לפי שהוא דבר קשה מאד ללב הבריות, והרבה מבני אדם יקפידו עליהם יותר מעל הממון. וכמו שאמרו זכרונם לברכה (שם) גדולה אונאת דברים מאונאת ממון, שבאונאת דברים הוא אומר ויראת מאלהיך וגו'. ולא יהיה באפשר לכתב פרט כל הדברים שיש בהן צער לבריות, אבל כל אחד צריך להזהר כפי מה שיראה, כי השם ברוך הוא יודע כל פסיעותיו וכל רמיוותיו, כי האדם יראה לעינים והוא יראה ללבב... ונהגת מצוה זו ככל מקום וככל זמן בזכרים ונקבות, ואפילו בקטנים, ראוי להזהר שלא להאכיל בדברים יותר מדאי, זולתי במה שצריכין הרבה כדי שיקחו מוסר, ואפילו בבניו ובנותיו בני ביתו של אדם, והמקל בהם שלא לצערם בעיניו אלא ימצא חיים ברכה וכבוד. והעובר על זה והאכיל את חברו בדברים באותן שפרשו חכמינו זכרונם לברכה כבעל תשובה וכחולה וכיוצא בהן עבר על לאו זה, אבל אין לוקין עליו, לפי שאין בו מעשה. וכמה מלקיות מבלי רצועה של עגל יש ביד האדון המצוה על זה, יתעלה ויתברך.

אלה הדברים שכונת ספר החינוך והוא מזהיר מאוד, באונאה של ילדים קטנים, וצריך לדעת, שלפעמים אנשים מבוגרים, חושבים שזה משחק עם ילדים ומשתעשעים איתם. ההשתעשעות הזאת, היא איסור אונאה - אם הוא דופק לילד על הגב, והילד מסתובב אחורה ובינתיים הוא סוחב לו את השקית ממתיקים, שהוא הביא מהבית ואז הילד מסתובב חזרה ושואל, איפה הממתקים?!

והוא אומר לו בגיחוך - הינה!

זהו איסור אונאת דברים בקטן, וקטן הוא לאו בני מחילה, לכן אומר לנו ספר החינוך - תדע לך, שקטנים, אם אתה מצער אותם, שזה לא בשביל חינוך, אלא בגלל שזה שעשוע אצלך לגנוב לו את המפתחות, או שעשוע אצלך לקחת לו את השקית עם הגוגואים, זו לא סיבה שתעשה לו את זה, ולכן מזהירה אותנו התורה, על איסורי אונאת דברים.

מה זה אונאת דברים? למה הכוונה?

מביאה הגמרא (בבא מציעא נח, ב) כמה וכמה דוגמאות, בואו ונקריא אותם, כדי שנכנס לסוגיה:

באונאת דברים הא כיצד אם היה בעל תשובה אל יאמר לו זכור מעשיך הראשונים - ברוך ה' הוא בעל תשובה, התחיל להתפלל באיזה בית הכנסת מסוים, הוא מגיע לגבאי ואומר לו - תשמע, אני חדש בדת, אבל ראיתי שיש שיטה של המגן

אברהם, שהקריאת שמע היא לא כהשיטה שנוהגים כאן, כשיטת הגאון מוילנה, אולי נהנה כשיטתו של המגן אברהם?

בא אחד ואומר – תראה אותו, עד לפני שבועיים היה עם קוקו, פתאום נהיה המגן אברהם! תגיד תודה שיש הגאון מוילנה...

אומרים חז"ל – אל תזכיר לו את זה שהוא פעם לא היה בעל תשובה. אותו דבר גר שהתגיר, אל תגיד לו זכור מעשי אבותיך.

אותו דבר, אם הוא בא ואומר – תראה, אתה מדבר דברי תורה, לפני שבועיים אכלת נבלות וטרפות מה אתה מדבר דברי תורה! מי אתה בכלל! כל מעשה כזה, הוא מעשה של אונאת דברים.

הגם, שראיתי במפרשים, שאם אתה אומר לגר – "אכלת נבלות וטרפות", אין בזה שום בעיה, זה לא אונאה, כיון שלא היה לו שום איסור, לאכל נבלות וטרפות, אז מה הבעיה? לפני זה לא היה לו שום בעיה.

ולכן, השאלה היא, אם יש בזה אונאה או אין בזה אונאה, כי לפני זה לא היה לו בזה שום איסור.

כל האיסור הוא למי שהינו יהודי, למי שאינו יהודי, אין לו איסור בכך, אז מה יש לך לעורר על זה? בכל אופן, ממשיכה הגמרא – **אם היו יסורין באין עליו אם היו חלאים באין עליו או שהיה מקבר את בניו אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חבריו לאיוב**

אמרו לו חבריו של איוב – מגיע לך! ככה הם אמרו לו, ולכן אסור לעשות את זה, זה אונאת דברים.

וחז"ל עצמם שואלים – אז למה חבריו של איוב עשו את זה?

ועונים חז"ל – שחבריו של איוב עשו זאת, כיון שהוא התלונן על מידת הדין.

אמרו לו – מה אתה מתלונן על מידת הדין? מגיע לך!

אבל אסור להגיד לאדם – תשמע, נפלת? אתה חולה? תבדוק, אולי יש לך באמת בעיות!?

הוא חולה? אתה צריך לעודד אותו, לא להגיד לו זה בעיה שלך, אל תצער אותו.

ממשיכים חז"ל ואומרים – **אם היו חמרים מבקשין תבואה ממנו לא יאמר להם לבוא אצל פלוני שהוא מוכר תבואה ויודע בו שלא מכר מעולם** – בן אדם מחפש הלוואה, מחפש ג"ח, ואתה יודע, שהבן אדם שאתה שולח אותו אליו, אין לו אפשרות בכלל לעזור לו, אתה עובר על איסור אונאה.

ר"י אומר אף לא יתלה עיניו על המקח בשעה שאין לו דמים שהרי הדבר מסור ללב – אתה רוצה לקנות, ואתה יודע שאין לך כסף לקנות. אתה בא למוכר, אתה אומר לו "אני רוצה לקנות", ואתה יודע שאין לך כסף בכלל, זה איסור אונאה.

זה נפוץ היום מאוד, אנשים שמחכים בתחנות לאוטובוסים, ובשולטים מופיע שהאוטובוס שהם צריכים יגיע בעוד חצי שעה. מה עושים חצי שעה!?

נכנס לחנות נעליים ומתחיל למדוד את כל הנעליים בחנות, עד שנשארו לו שלוש דקות לאוטובוס.

אומר לבעל החנות – לא ראיתי מספיק דוגמאות, אבוא בלי נדר פעם אחרת.

אדם שעושה את זה, עובר על איסור אונאה. הדבר הכי פשוט הוא, להיכנס לבעל החנות, ולהגיד לו תשמע, אני יכל להעלות אותך על סולם שלוש פעמים למדוד נעליים, בא אני יקל עליך, אני בסכ"ה רוצה מזוג.

במקום להטריד אותך, ושתעלה על סולמות, אני אומר לך – אני לא מתכוון לקנות, אני רק רוצה לשבת בחנות, עד שיגיע האוטובוס.

אותו דבר אדם שסתם נכנס לחנות לשאול שאלות – כמה עולה מיקרוגל, כמה עולה זה כמה עולה זה...

חז"ל אומרים, שהוא נוטע אשליות בלב המוכר. אבל אם אתה נכנס לחנות במטרה, שבאמת אתה רוצה לקנות מוצר מסוים, אבל אתה פשוט עושה "סקר שוק", אז אתה אומר למוכר "אני מתעניין במחיר של המוצר הזה", אז זה בסדר. אל תיטע בו אשליות, אומרים חז"ל, כאילו אתה קונה. כי ברגע שאתה נכנס לו לחנות, הוא כבר מתחיל לפנטז על הרווח שהוא הולך לעשות על המוצר שתקנה ממנו.

תגיד לו על ההתחלה, שאתה לא מתכוון לקנות מוצר כרגע, יצאת ידי חובה. השיעור שלנו היום, הוא לא להביא דוגמאות לאונאה, לכן הבאתי רק מגוון דוגמאות, כדי שיהיה לנו איזה שהיא מידה לדבר.

ראיתי בספר אחד, שיהודי יקר מהעיר צפת כתבו, ושם הוא מביא כל מיני דוגמאות לאיסורי אונאה, בין היתר הוא מדבר על הרכישות שאנשים עושים כיום, דרך האינטרנט, כי הרכישות יותר זולות שם.

אדם יכל לרכוש נעליים של חברה ידועה בחמישים אחוז פחות, אבל באינטרנט אין לך מדידות כמו בחנות, אז איך תדע איזה מידה אתה צריך בנעל מסוימת?

אתה הולך לחנות שליד הבית, אומר למוכר תביא לי בבקשה את הנעל הזאת של נייק, מידה 41.... לא זה קצת רחב לי, תביא לי את הדגם השני, מודד מסתכל, יופי זה מתאים!

מוריד את הנעל, רום את הדגם ואומר למוכר תודה רבה, אבוא פעם אחרת כבר.

הלך והזמין את אותה נעל באינטרנט, וכך חסך חמישים אחוז.

עשה את זה, חסך חמישים אחוז, אבל עבר על איסור אונאה – אתה מצער את המוכר, מריץ אותו על הסולם, כדי שאתה תקנה ביותר זול אחר-כך. זה איסור אונאה, צריך לדעת שאסור לעשות את זה. אתה יכל לעשות את זה, אם אתה מיידע אותם.

תגיד למוכר – תשמע, אני מתכוון לקנות באינטרנט את הנעל, יותר בזול, אז תעשה טובה ותעזור לי.

כל הדברים האלה, קדושים לאיסורי אונאה. הבאנו רק את הדברים האלה, כדי שנחוש את זה על בשרנו, על מה מדובר כאן, באיסורי אונאה, מה הרגישות של רבותינו, סביב העניין הזה לצער אדם, גם אם אתה לא פוגע בו ואתה עולב בו, שאתה אומר לו זכור מעשיך הראשונים, תזכור מי היה אביך, מי היה סבך.

כאן זה לא ככה, כאן אתה עושה לו נקודות אחרות, שנוגעות לגמרי באפיקים אחרים, אבל גם זה נקרא בשם אונאה, כי אתה מצער את האדם.

ממשיכה הגמרא (בבא מציעא) עד כמה הענין של האונאה חמור - א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו [ויקרא כה-יז/לו/מג] ויראת מאלקיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלקיך ור' אלעזר אומר זה בגופו וזה בממונו רבי שמואל בר נחמני אמר זה ניתן להישבון וזה לא ניתן להישבון צער של הגוף אי אפשר להשיב, וצער ממוני אפשר להשיב.

מסיימת הגמרא ואומרת, דבר שמאוד מאוד אקטואלי - אמר רב לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה – הנשים מאוד רגישות למילים שאתה מוציא מהפה. הגבר\ באופן עקרוני, הוא יותר חזק, אתה אומר לו משהו, לא תמיד על המקום הוא מתפרץ, אבל אצל אישה, היא יותר רגישה, וברגע שאתה פותח את "הצרוחות" של הלשון, לפעמים זה יכל להביא אותה לדמעה, וחז"ל אומרים, שאדם צריך להיזהר שלא לפגוע באשתו.

כולנו מכירים את דברי הגמרא (כתובות ס"ב, ב) - **דרכ רחומי הוה שכיח קמיה דרבא במחוזא הוה רגיל דהוה אתי לביתה כל מעלי יומא דכיפורי יומא חד משכתייה שמעתא הוה מסכיא דביתהו השתא אתי השתא אתי לא אתא חלש דעתה אחית דמעטא מעינה הוה יתיב באיגרא אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה** – רב רחומי התעכב בבית המדרש, אשתו הורידה דמעות, יצאה קורה מבית המדרש ונפלה על ראשו, והרגה אותו במקום.

שואל ר' חיים שמולביץ בספרו – מה היא הרוויחה? היא בכתה כי בעלה איחר, אז היא הורידה דמעות. מה היא הרוויחה?

אמר ר' חיים שמולביץ – זה פירוש הדבר, כוחה של דמעה. הכוח שיש לדמעה של אישה, פועל דברים עצומים בשמים.

אומרים חז"ל – אף עפי", שכל השערים ננעלה, שערי דמעה לא ננעלו. ברגע שהאדם מוריד דמעות, אז השערים המיוחדים, הנקראים שערי דמעה, נפתחים, והדינים בשמיים נעשים אחרת לגמרי.

ממשיכים חז"ל ואומרים (גמרא בבא מציעא) - א"ר אלעזר מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה שנאמר (איכה ג-ח) גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי ואע"פ ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו שנאמר (תהילים לט-יג) שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש... אמר רב חסדא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה שנאמר (עמוס ז-ז) הנה ה' נצב על חומת אנך ובידו אנך א"ר אלעזר הכל נפרע בידי שליח חוץ מאונאה שנאמר ובידו אנך

אומרים המפרשים – בכל דבר שהקב"ה שולח מלאך, המלאך לא "נוסע בטיסה ישירה", הגמרא בברכות אומרת, שיש מלאך שיש לו שתי תחנות יש מלאך שיש לו ארבע תחנות, מלאך המוות יש לו שמונה תחנות. הקב"ה אין לו תחנות, ברגע שהוא יוצא, הוא מיד נפרע מבני האדם, ולכן האיסור אונאה כ"כ חמור - **ובידו אנך** – הקב"ה בעצמו, "מחזיק" את הפלס, כדי להעניש אנשים, שיש בהם ענייני אונאה שמצערם אנשים.

ממשיכה הגמרא ואומרת - א"ר אבהו ג' אין הפרגוד ננעל בפניהם אונאה וגזל וע"ז.

מה הכוח שיש לענין של אונאה, ששום דבר לא ננעל בפניהם?

אז רוב המפרשים אומרים, שהסיבה היא, כי אנשים שאתה מציק להם, דומעים. אנשים שאתה מצער אותם, הם פורצים בכבי.

יכול להיות שהם לא עושים את זה בפניך, יכול להיות שהם הולכים הביתה ושם הם עושים את זה, כשהכל סגור. אבל באופן עקרוני, אם אתה פוגע בן-אדם, גם אם זה לא פורץ עכשיו, זה יפרוץ יום אחרי, ואחרי שאדם דומע, הדמעות פועלות בשמים – כל השערים ננעלו, חוץ משערי דמעה, ולכן הדמעות הללו, פועלות את פעולתן, וכותבים המפרשים – שאף עפ"י שבכל מצוה, אתה יכל להגיד – זכות עולה לו. יש לו זכויות. הקב"ה יכל לעקב א תזה, בסיבות מסוימות, בענייני אונאה, שום דבר לא מעכב, הקב"ה בא דין וחשבון עם אדם שמצער את הזולת, ולכן אומר ספר החינוך, שהמצוה הזאת היא כ"כ נוראה וכ"כ חזקה, בגלל ענייני המחלוקת, שבני אדם מצערים אחד את השני.

לכן באה התורה והזהירה, על איטורי האונאה.

(ברוך שאמר)

וצויתי את ברכתי לכם (כה, כא)

"השתגעו? באמת החלטתם לא לעבוד בחלקת האדמה שלכם שנה שלמה? אתם רוצים למות מרעב? אין לכם מה לעשות???"

אלו היו התגובות הנדהמות של תושבי המושב 'שער אפרים', לפני קרוב לחמישים שנה, כשפשטה השמועה כאש בשדה קוצים שר' יעקב שעבי ז"ל, אב למשפחה ברוכת ילדים, החליט ביועצו שלא לעבוד בשדה בשנה הקרובה, שנת השמיטה תשל"ג, ולשמור מכל משמר על כל הלכות השמיטה כדת וכדין.

המשפחה החלה סובלת מהצקות ומהתנכלויות, אולם ההורים עמדו כצור חלמיש. וכדי שהניסיון יהיה קל יותר, קם ר' יעקב ועשה מעשה; הוא שרף את אדמת השדה הפורייה שלו, והשאיר אותה בורה וריקה, שנה שלמה... מה שקרה בהמשך עלה על כל דמיון.

לקראו וללא להאמין...

הסבא מייסד את המושב

אל המושב 'שער אפרים' שבמזרח השרון, צמוד לכביש 6 שעל יד טול כרם, הגענו בבוקרו של יום, לשיחה מרתקת עם בנו של ר' יעקב (שנפטר לפני עשר שנים בי"ד בשבט תשע"א), הרה"ג רבי ירוחם שעבי שליט"א, מרביץ תורה בעיר בני ברק. הוא חווה כילד את אותה שנת שמיטה, ועתה הגיע במיוחד הנה לשחזר לפנינו - כאן על שפת שדהו של אביו ז"ל - את ההתרחשויות המדהימות של אותם ימים.

את המושב 'שער אפרים' ייסד סבו, מורי שמעון שעבי שעלה ארצה מתימן, ושמו של המושב ניתן לו בשל הרי שבט אפרים הסמוכים. בצעירותו היה מורי שמעון הרבה בעדן, המדינה הסמוכה לתימן, ורכש בה השכלה כללית. הוא גם היה איש ציבור, תלמיד חכם ומורה דרך רבים. כך עסק בהעלאתם של יהודי מחוז שַׁעֲבִי (על שמו נקראה המשפחה) לארץ ישראל, כנציג התושבים.

תחילה שוכנו מורי שמעון ומשפחתו ב'אל-ח'אלצה', הכפר הערבי הצפוני שעל אדמותיו הוקמה העיר קרית שמונה, ומשם הוא ניהל עם השלטונות משא ומתן לשיכון העולים, עד שהגיע לכאן. הוא הקים את המושב 'שער אפרים', והיה הרב של המושב, המזכיר, הגזבר, המוהל, האחראי על המקווה. הוא היה הכול.

"הם הגיעו לכאן בחודש אלול - מספר לנו הנכד הרב ירוחם - ביום כיפור נפטר התושב הראשון. אפילו בית קברות לא היה. במוצאי חג קברו את המנוח מחוץ למושב, וקידשו את המקום לחלקת בית קברות. כך התנהלו אז ענייני המושב".

החיים ב'שער אפרים'

בנו של הרב, יעקב, הקים את ביתו עם זוגתו לבית ברזילי, גם היא תושבת המושב. בנם, ר' ירוחם, מתאר לנו את ההווה במושב: "כל החיים של התושבים התנהלו בתוך המושב. האנשים כאן התפרנסו מחקלאות. הם עבדו בשדות, בגידולים, ברפתות. אפילו את החתונות עשו כאן בחצרות. בימת התזמורת ושולחן הכבוד מוקמו על עגלה; ביום היא הייתה רתומה לטרקטור, ובלילה - כשהייתה חתונה - היא שימשה ככמה. כולם חיו ביחד, בתוך המושב. היו שניים או שלושה אנשים שעבדו בחוץ, והם היו חריגים בנוף; 'אלה שיוצאים בחוץ'..."

אופי החיים הזה גרם למושב, ואולי גם למושבים אחרים, להיות מנותקים לגמרי מהחיים סביב, והועיל מאוד לאנשי השמאל ששלטו בהם ופרנסתם במשך עשרות שנים. הרב שעבי מתאר את התנהלותו: "אף אחד לא עבד עצמאית. הייתה אגודה שניהלה את החקלאות. התושבים קיבלו זרעים מהאגודה והעבירו את הגידולים לאגודה. התושבים קיבלו 'דמי כיס'..." - הוא אומר באירוניה.

הוא נוקט בדוגמה מקוממת. כשהחליטו השלטונות לחבר את שער אפרים לתשתיות של מים וביוב, נודע להם שחלק מתושבי היישוב הפסיקו את השימוש בפנקס האדום המפלגתי שלהם, והעדיפו אגודה אחרת; בתגובה הם הפסיקו את עבודת התשתיות למושב, כעונש...

צעקו לי מהבתים...

הרב ירוחם מבחיר: "אני מספר את זה כדי שתבינו את הרקע. אבא שלי, בהחלטה האיתנה שלו לשמור שמיטה, יצא נגד הממסד. נגד השלטון המתנשא והחזק ונגד כל המוסכמות החברתיות. בעצם, נגד מציאות החיים שהוא הכיר. הוא עשה זאת לבד, בהחלטה אישית, ללא כל עידוד מגורם כלשהו; לא בשביל שיהיה כתוב עליו בעיתון, ולא בשביל שיישאו אותו על כפיים בהערצה ברחובות בני ברק... להיפך, הוא הכניס עצמו לחרפת רעב ולנידוי חברתי. והוא עשה זאת רק כי כך כתוב בתורה, גם אם כל העולם נגדו".

ר' ירוחם נזכר שכאשר הלך ברחוב, צעקו לו מהבתים ומהחצרות: 'אתה הולכים למות מרעב בגלל אבא שלך!...'

ומה הרגעתו?

"הייתי בסך הכול ילד. אבל מאחר שהייתי הבכור במשפחה, באמת לקחתי ללב. ואכן, פחדתי שבאחד הימים נמות חלילה מרעב. מי יביא לנו אוכל? אין קרנות צדקה, אין קרן השביעית, אין סביבה תומכת ואין קופה קהילתית. אתה מבין באיזו יראת שמיים מדובר מבחינת ההורים שלי? מחליטים להם הורים למשפחה ברוכת ילדים, במושב נידח, לקיים את השמיטה, רק בגלל שזה רצון ה'. נטו! בלי שום כוונה אחרת".

מה אבא גידל בשדה?

"הוא גידל כאן ירקות לאכילה ומספוא לְבָקֵר. המספוא הזה נקרא: עשב רודוס. בימים כתיקונם, הוא האכיל את הפרות שלנו מהמספוא שהוא עצמו גידל. המשמעות בהחלטה לשמור שמיטה הייתה נוגעת לא רק לגידולים בשדה, אלא גם למחיייה של הבקר שלנו. אם אין מספוא, אין במה להאכיל את הבהמות.

בלית ברירה, צריך לרכוש תערובות וחציר, מאכלים לא מזוינים שגם עולים כסף וגם מפחיתים את תנובת החלב של הבהמות, זאת לעומת המספוא, כירק טרי, שגורם לתנובה מוגברת. אם אבא מחליט לשמור שמיטה - אין ירקות, אין מספוא, צריך לשלם על התערובת, תנובת החלב פוחתת, אין עבודה, אין כלום. השלך על ה' יהבך פשוטו כמשמעו ממש. רק לעשות רצון קונו.

למען האמת, אבא התכוון תחילה להשאיר את גידולי המספוא, כי זה רק בשביל הבהמות, ולא בשבילנו. אבל אימא ע"ה אמרה בהחלטיות: אם החלטנו לשמור שמיטה, אז עד הסוף! וכפי שאמרת, לא היה עידוד מאף אחד. תבין את המציאות של אותם ימים. מציאות של עבודה, גידולים, אוכל; בלעדיהם - אין מה לאכול. לא הייתה מציאות אחרת במושב הסגור, כשאף אחד מהעולם החיצון אינו יודע עלינו..."

צינור השפע מתחיל לפעול

איך הוא הצליח לעמוד בניסיון, לראות את כו-ל-ם יוצאים בחדווה אל השדות, והוא נשאר בבית?

"איך הוא הצליח לעמוד בניסיון? זה לא היה פשוט, כמוכן. אבל בשביל להקל את הניסיון הוא הלך ו... שרף את הקרקע שלו. את השדה שלפנינו, במטרה לשרוף את השרושים שעוד נותרו באדמה... כי אם השרוש נשאר, המספוא יכול לצמוח שוב, מה שעלול היה להעמידו בניסיון של קצירת התבואה. לכן הוא שרף לגמרי את הקרקע, כדי שהשרושים לא יישארו כלל... שוב הגדירו אותנו כמשוגעים. גידפו אותנו. אמרו שאנחנו מתאבדים. ואנחנו הילדים פחדנו באמת. אתה מבין איך נכנסנו לחודש אלול של ערב שנת השמיטה? נותרו רק שירי מספוא מהשנה האחרונה. אין פרנסה בשנה הקרובה. יש ירידה בתפוקת החלב, ובתוספת אנחנו גם מושמצים מכל עבר".

אנשים רבים שמתמודדים עם ניסיונות בוודאי שואלים עכשיו: במה אפוא התחזקתם?

"אימא שלי ע"ה הייתה מקור החוזק שלנו. אני זוכר שבסעודות השבת של חודש אלול אימא חזרה ועודדה אותנו: 'אל תדאגו. לא מפסידים מעשיית רצון ה'. אל תפחדו'. אימא הטעינה אותנו בהרהר יידישקייט, וזאת על אף שהיא למדה בסך הכל עד כיתה ח', ולאחר מכן יצאה לעזור להורים. היא ודאי לא למדה בסמינר, אבל היא הייתה ספוגה באמונה תמימה, ואותה היא החזירה לנו בעצמות. מדי שבת היא דיברה על ליבנו שנהיה חזקים ושמים, והבטיחה שלא נפסיד מכל הסיפור. היא העמיקה בנו את העמידה בעקרונות התורה, את הגאווה על כך שזכינו לשמור שמיטה, והיא אכן הצליחה. שוב לא הלכנו ברחוב בראש מורכן. היא הטעינה אותנו בעוצמות של כוח. הפסקנו לפחד מה יהיה. היינו בטוחים שיהיה טוב".

ומה קרה כשהתחילה שנת השמיטה?

"עבר עלינו חג מרומם! ראש השנה של 'ושבתה הארץ שבת לה'. יצא החג, והגיע 'צום גדליה'. אם חשבנו שאף אחד בחוץ אינו יודע עלינו (למי היה מכשיר טלפון אפילו...), התברר שהיה אחד כזה. לאבי היה גיס תושב 'אליכין', יישוב כאן באזור. הוא הגיע במיוחד לביתנו, נקש על הדלת ואמר לאבא: טוב, שמענו שהשתגעו... אבל אני פוחד על הילדים שלך. בוא נסדר לך 'עבודה בחוץ'... (מושג שנשמע לנו כמו טיסה לחו"ל...). בוא תהיה טבח. אבא צחק ואמר: אפילו חביתה אינני יודע איך מכינים. אמר לו הדוד: אל תדאג, בוא איתי לבית ספר פלוני ב'קֶרֶב לָאָת' (יישוב דרומית לחדרה), תהיה שם שבוע, ואלמד אותך את רזי המקצוע. אבא שמע לעצתו, ובתוך שבוע ידע יפה את תורת המטבח. על אתר הוא הפך להיות הטבח של בית הספר. אז פרנסה כבר הייתה. אוכל היה לנו..." **אבל הסיפור לא הסתיים...**

הלם במחלבה

"עובר חודש, הפרות שלנו כאמור אוכלות רק חציר ותערובות. אנחנו חולבים אותן ומעבירים את החלב למחלבה שבמרכז המושב. בכל יום נהג האחראי לרשום את כמות החלב מכל רפת ולעביר את התצרוכת למועצת החלב ששיווקה אותו. בסוף החודש היינו מקבלים סיכום, כמה חלב הניבה הרפת שלנו, ולפי זה מקבלים את התשלום. כעת, כעבור חודש שבו הפרות אינן מקבלות המספוא הטרי, לא ציפינו לכלום. למרבה התדהמה, האחראי מסתכל בנו במבט מוזר, ומראה לנו את כמות החלב. היינו בהלם. כמות החלב הייתה גדולה מבכל חודש! לא זו בלבד שהכמות לא פחתה, אלא היא עלתה, ללא שום הסבר טבעי!

חודש לאחר מכן ההפתעה גוברת. הכמות גדלה אף יותר מהחודש הקודם. בחודש השלישי התנובה גדולה עוד יותר, וכך מחודש לחודש - במשך כל שנת השמיטה - כמות החלב שברה שיאים חדשים!"

ומה אמרו על כך במושב?

"כיצד אתאר לך קידוש ה' ענק כזה שנהיה במושב? אנשים לא האמינו, אך הנתונים היו רשומים שחור על גבי לבן! שנת השמיטה חלפה בשלום. הייתה פרנסה. אבא גם הרשה לעצמו לרכוש רכב, שהרי הוא 'עובד בחוץ'... למי היה רכב באותם ימים במושב?... וכפי שאמרת, קידוש ה' היה גדול. כל המנאצים והמגדפים הרכינו ראש והבינו שיד ה' הייתה כאן. השגחה עליונה. הקב"ה קיים את הבטחתו של 'וציוויתי את ברכתי'. אבינו אב הרחמן אומר לנו: אל תחששו. תשמרו שמיטה, ואני אשלח לכם את ברכתי. ראינו זאת במוחש"..." **אבל הסיפור לא הסתיים...**

הפתעה בקצה הערוגה

שנת השמיטה הסתיימה, אבל במועצת הירקות, שנשלטת על ידי השלטון המנוכר, לא עיכלו את המרד של יעקב שעבי, המושבניק העקשן משער אפרים,

שההארה לכלום מהי די ה', וכיצד היושב במרומים אינו מזניח את בניו והאוביו. ההסדר היה שבכל עונת זריעה הם מחלקים את השתילים ומקבלים את התגובה. האיכר צריך לעבוד בשדה, לגייס פועלים, להזיע, ובסוף להעביר את היבול אליהם. והם, ברוב חסדם, מעבירים תשלום מינימאלי. כך הם שלטו שלטון ללא מצרים בשכבות החלשות, ביגיעי הכפיים שעלו ארצה מארצות המזרח.

ר' ירוחם: "הם ציפו לבואו של אבא, ואז תכננו לומר לו: לך הביתה, לא צריך אותך יותר. להשאיר אותו בידיים ריקות. אימא, ברוב פקחותה, אמרה מייד לאבא, אל תלך אליהם. הם יענישו אותך על שנת השמיטה. אבא הכניס אפוא לשותפות בשדה את אחד התושבים המבוגרים יותר, שחיפש במה להשקיע, ורכש בכוחות עצמו את השתילים לעגבניות. אבא שתל עגבניות בשדה השרוף שהיה ריק שנה שלמה".

ר' ירוחם מוסיף ואומר שהטיפול בעגבניות הוא מורכב למדי. צריך לשתול אותן בערוגות ישרות מאוד. כשהשתילים מתחילים לצמוח, חייבים לתחום את הערוגות באמצעות מקלות תחובים באדמה, ובין מקל למקל קושרים שורות אחדות של חוטי ברזל, כדי להחזיק את הצמח שלא יתפור. כששיח העגבניות צומח לגובה, היבול טוב יותר וגם נקי יותר.

"כל הטיפול הזה" - מסביר הרב שעיבי - "דורש המון כוחות ועלויות עד לקטיפה. גם הקטיפה עצמו דורש התארגנות של גיוס עובדות מהכפרים הערביים שמסביב, כמה פעמים בכל עונת קטיפה, והכול מוטל על כתפיו של הממונה על הקרקע, שהוא אבא שלי".

ובינתיים, אבא אינו ישן בלילות מרוב דאגה. כיצד ישווק את העגבניות? הוא לא מכיר אף אחד. מועצת הירקות ותנועת המושבים שבכל השנים משווקות את היבול של מאות המושבים בארץ - מחירימות אותו - משחזר ר' ירוחם את אשר אירע אז.

"הגיע יום הקטיפה הראשון. שש בבוקר. העובדות הערביות גויסו במאמצים רבים על ידי אבא, והן מתחילות במלאכה. עליהן להיות מיומנות בעבודתן, כדי לקטוף את העגבנייה בצורה נכונה כדי שתישמר. בסוף השורה ניצבות עובדות אחרות, שמתפקידן למיין את העגבניות בארגזים לפי סוגים, סוג א', סוג ב' וכן הלאה. ואז עובר שם 'מדריך החקלאות', וכל העלילה מקבלת תפנית חדשה..."

מיהו מדריך החקלאות?

ר' ירוחם מזיין: "הו, זה היה מושג. בדרך כלל היה מדובר בקיבוצניק המשתייך למייסדי המדינה... פרופסור מתנשא, שבשביל המושבניקים הפשוטים הוא היה כמו יצור נדיר מהעולם החיצון... הוא נקרא 'מדריך חקלאות', אבל תפקידו לא הסתכם בייעוץ; הוא היה המו"ץ של החקלאות... מילה שלו זו מילה, ואין מי שיהרהר אחר הוראתו. הוא היה חלק מהשליטה המלאה שלהם במושבים".

ומה קורה אז?

"המדריך חולף על פני השדה שלנו בדרכו לשדה אחר. הרי אבא שלנו מרדן קטן... לפתע הוא נעצר. הוא מתבונן בארגזים שהחלו להתמלא בעגבניות, ומצווה לקרוא לאבא. אבא מגיע וניצב לפניו בחיל וברעדה, והלה אומר לו: את העגבניות הללו אתה לא משווק! תיקח עגבנייה, תטעם.

אבא טועם, ומתפלא. אכן, מדובר בעגבניות אנינות טעם... גם הוא לוקח וטועם את אחת העגבניות, ומוציא מפיו קריאות התפעלות.

הוא תופס את אבא בידיים ואומר לו: אדון שעיבי, אתה מבין איזה יבול יש לך? זה לא מיועד לשווקים. זה יבול שצריך לשווק רק לבתי מלון!"

פי חמישה עשר, בלי לעבוד

"הוא מצווה על אבא שלי שלא להמשיך בקטיפה, ולוקח אותו לכפר הסמוך, טיבה, אל אחד הסוחרים הערביים הגדולים בארץ. אבא שלי היה אדם פשוט, נשאר בחוץ. את כל המשא ומתן עשה אותו מדריך יחד עם הסוחר הערבי בחדרו. הם יוצאים החוצה, והערבי אומר לו: אתה פטור מכל העבודה בשדה בכל העונה. אני מגייס עובדות, אני משלם להן, אני אחראי על המיון, אני משווק. אתה - יש לך רק תפקיד אחד, לקבל את התשלום.

כשאבא שלי שומע על המחיר שמציע לו הסוחר, בתיווך המדריך ש'נפל בשבי' של רצון ה' לעשות ליראיו, עיניו נפערות מתדהמה. פי חמישה עשר (!!!) ממה שמרוויח מגדל עגבניות דומה בכל העונה --- והכול בלי לעבוד! הוא יושב בבית, ומרוויח. הוא לא צריך לצאת לשדה לפנות בוקר, לגייס עובדות, לפקח על העבודה, לשווק. כלום! אני זוכר שאבא הגיע הביתה ופרץ בבכי של אושר ושמחה, מכך שראה עין בעין כיצד הקב"ה גומל לו בשפע, באופן שקשה להאמין; מילה במילה כפי שכתוב בתורה. ספרנו את הכסף והתקשינו להאמין..."

התברר שהשדה הניב תפוקה נדירה ומשובחת שאין בנמצא, ואותו סוחר ערבי ששילם לו ממיטב כספו, בוודאי גם השאיר לעצמו אחוזים ניכרים...

למחרת הגיע אותו מדריך עם צוות מומחים. הם מילאו ארגז עגבניות בשביל המחקר שלהם, והוא ביקש מאבא לספר להם מה עשה בשדה לפני הזריעה. ואבא סיפר: היה לי שדה שגידלתי בו מספוא בלבד, שנקרא 'רודוס'. החלטתי לשמור שמיטה, ובשביל לעמוד בניסיון שרפת את שורשי הרודוס. לאחר מכן, עוד לפני השמיטה, חרשתי את השדה, וכך נחה הקרקע שנה שלמה.

הם שמעו, והממצאים שהעלו היו מדהימים. ברודוס הזה יש חומרים מסוימים שהתפרקו בשריפה וחלחלו לאדמה הריקה יחד עם מי הגשמים שירדו בחורף, וכך זכה השדה בדשן ייחודי ששיבחה את היבול שזרעו בו. ברכת ה' הייתה כה גדולה בשדה הזה, שבלי כוונה מיוחדת, קיבלה הקרקע דישון נדיר שהניב גידולים יוקרתיים... אבל הסיפור לא הסתיים..."

הזכייה הפלאית במכרז

"חלף עשור" - ממשיך ר' ירוחם בזיכרונותיו המרגשים - "כבר הייתי בחור בישיבה גדולה בני ברקית. בבני ברק כבר שהיתי מגיל עשר, אז שלח אותי אבא בגלל החינוך ללמוד בתנאי פנימייה בבתי אבות פוניב' והגעתי הביתה בימי 'בין הזמנים'. זה היה בתקופה שבה איבד השמאל לראשונה את השלטון, והם מכרו את כל הנכסים שלהם. ב'שער אפרים' הם העמידו את הצרכנייה המקומית למכרז (תבין איזו שליטה הייתה להם כל השנים באמצעות תנועת המושבים. הכול היה שייך להם).

אמרת לי לאבא: תיגש למכרז. אבא הגיב בביטול: מי יסתכל עלינו? הפצתני בו, והוא נענה: טוב, ננסה. הוא נסע לתל אביב, לבניין של הסוכנות היהודית, ושם מצא את עצמו מול פרופסורים מזדקנים, אושיות שלטון, מהמפלגה ששלטה כאן שנים רבות. בחדר ההמתנה המתינו כמה אנשים נוספים שניגשו למכרז. אבל כשאבא היה בפנים ונשאל את השאלות המקובלות, נכנס לפתע לחדר אחד מהחברים הישישים למפלגת השלטון והתיישב ביניהם, ופתאום הוא דופק על השולחן ועוצר את הדיון.

'אתה שעיבי? משער אפרים? הוא שואל את אבא.

אבא משיב בחיוב.

'חברים! האסיפה ננעלה ברגע זה. האדם שלפנינו זכה במכרז! הוא קבע בנחרצות. התברר שהיה זה אותו 'מדריך חקלאי' שהכיר את אבא מסיפור העגבניות..."

כמה שילם הקב"ה להורים שלי על אותה שנת שמיטה..."

(מרוה לצמא, בשלח תשפ"א)

את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה' (כו, ב)

וברש"י: אני ה': נאמן לשלם שכר.

"כל שומר שבת... שכרו הרבה מאד".

לפעמים נראה כי שמירת השבת מסכנת את האדם ועלולה לפגוע בו, אולם שוב ושוב מוכח כי ההפך הוא הנכון, ודוקא בזכות ההקפדה על שמירת השבת זוכה האדם לנסים ולנפלאות.

בספר "זכרון יעקב" מובא בענין זה המעשה הבא.

בעיר קטנה בליטא במחוז קובנא חי לו יהודי נכבד מאד, איש ספר ובעל בעמיו, לפרנסתו נהג האיש בית מרוח, ומלבד מרתף של יין הקים שם גם מקום שעשועים (כמו ביליארד), והאצילים הפולנים אהבו מאד להתאסף, להשתעשע שם ולהשתכר להנאתם.

חיי הכבוד והרוחה שהיו מנת חלקו של היהודי לא הסיחו את דעתו מקביעת עתים לתורה, ונעימותו גרמה לו שיהיה נכבד ורצוי לכל יודעיו ומכריו.

בשנת קצ"א, עם סיום מרידת הפולנים, שבו צבאות רוסיה מורשא ואחד הגנרלים הרוסיים בחר לעבר עם כל גדודיו דרך אותה עיר, הוא הגיע לשם בליל שבת כשהוא וכל חיליו עיפים וגיעים מטלטולי הדרכים.

כששמע שבעיר קיים בית מרוח ומרתף יין, שלח מיד אחד ממשרתיו על היהודי כדי לקנות ממנו יין טוב.

כשראה הגנרל את המשרת שב בידיים ריקות, כעס מאד, הוא שלח אל היהודי שני חילים נוספים שיעבירו בשמו פקדה נחרצת "עליו למכר להם יין ללא שהיות!"

אולם החילים שבו וסיפרו כי היהודי השיב להם, שלו אסור לסחר ולמכר בשבת קדש, אך הוא מסכים לתת לגנרל את המפחות בית המרוח, שיקח בעצמו כל דבר שיחפץ בו לבו.

כשנמסרה התשובה האמיצה לגנרל התעוררו בו רגשי התפעלות כלפי בעל בית המרוח, והוא בקש לפגש אותו פנים אל פנים, ולהתחקות אחר מהותו, האם הוא רק יהודי חצוף ועז פנים המעז להשיב ריקם את פני הגנרל הגודל בתשובות מתגרות, או שמדבר באמת באדם ערכי, המוכן למסר את כל רכושו עבור עקרונות דתו.

בא אל בית היהודי, ונדהם, הבית הגדול והמפאר היה מואב היטב, ומנורות רבות דולקות הציצות מכל פנה, נקיון וסדר נפלאים שררו בו, השלחן היה ערוך ברב הדר, בני הבית היו לבושים במלבושים מלכותיים, ואצילות פניו של בעל הבית נכרה מכל תנועותיו, אפילו גוי מגשם כמוהו יכול היה להבחין על נקלה באיורה של קדשה ומלכות החופפת על הבית.

הוא הציג את עצמו לפני היהודי, ונסה להבין, איך יתכן שלמרות תארי הכבוד המרבים שלו, ומעמדו החשוב הוא מעז להשיב פניו ריקם.

השיב היהודי, "יסלח לי כבודו, אבל ישנו בעולם אחד שהוא גודל ונכבד ומרומם ממך, וגם גדול ונכבד מאנשים חשובים ממך, הלא הוא הקב"ה. כל העולם כלו חייבים לשבוע לו, וכשהוא מצוה אותי שלא אעסק במשא ומתן בשבת, מה ביכלתי לעשות!?"

אבל אדוני הנכבד, אם כבר זכיתי כעת לכבוד הגדול בבקורך האישי בביתי, אשמח מאד לארח אותך, אנא ממך, השאר אצלי, וכבד אותי בכבוד הגדול הזה!"

נהנה הגנרל מתשובת היהודי, ונשאר בביתו, עד מהרה הגש לשלחן יין טוב, והגנרל התענג עליו, בנוסף לכך גם טעם מכל המאכלים היהודיים המסרתיים אשר נעמו לו מאד.

בצאתו מן הבית הושיע ליהודי מטבע זהב גדולה, ובקש לשלם על הוצאות הארחה, אך היהודי סרב, חלילה לך לקחת כסף על הוצאות שבת קדש, הלא מראש אמרתי ששכרי הוא עצם הכבוד על ארוח שר נעלה ונכבד כמוך.

שמע הגנרל את דבריו, הוציא מכסו את פנקסו האישי, רשם את שמו ונפרד ממנו בידידות רבה,

חלפו שנים מספר, הגנרל הספיק להתקדם בתקפיו, והפך למפקח הראשי על כל בתי הסהר במדינה, והנה ארעה התפתחות פוליטית דרמטית, מארגן המרד נתפס וכל נירותיו החרמו, בין השאר נמצא מזכר בהם מנהגו להתארח עם אצילים בבית המרוח היהודי באחת הערים במחוז קובנא.

תוך שעות בודדות הפתע היהודי לגלות בביתו משלחת שוטרים עם עגלה מכוסה, וללא שום הסבר נוסף מצא את עצמו כפות בתוכה ומובל ליוולא, שם נאסר בבית הכלא במקום מבודד, כאחד האסירים המסכנים ביותר.

ביום מן הימים הגיע מפקח בתי הכלא לבקור, הוא הכיר את בעל האכסניה, והתפלא מאד על כליאתו בכלל, ובפרט בתנאים המחמירים הללו "מה קורה פה, יהודי נכבד?" שאל, והיהודי השיב "כמוך כמוני לא אדע על מה מאשימים אותי".

המפקח התגיס לטפול אישי בענין, וכשנודע דבר האשמה, אסף את שרי המועצה ואמר לפניהם "אני ערב בעד היהודי הזה שהוא נקי מעוון מרד! הוא בעל אכסניה פשוט, ומאין לו לדעת את מזמת אורחיו ומבקריהו!?" הוא הוסיף וספר כמה התפעל ממנו במפגש שהיה ביניהם, והשרים אשר התפעלו מאד לשמע הדברים, מהרו להוציאו לחפשי.

כשהגיע היהודי לביתו, הוא ברך ברכת הגומל על הנס שנעשה לו, ועם זאת לא רצה לסמוך על מעשה נסים, ולא נח עד שמכר את ביתו ואת כל אשר לו ועבר לגור בארץ הקדש.

(ומתוק האור – שבת קודש)

את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה' (כו, ב)

וברש"י: אני ה': נאמן לשלם שכר. "ואם לזה הצור יפרע את חובו"

ספר הגאון רבי אליהו מן שליט"א, נאמן ביתו של רבי חיים קניבסקי זצוק"ל:

באחת הלילות השתתפתי בשמחת בר מצוה בבני ברק, נגש אלי יהודי שאינני מכירו, ואמר לי שהואיל ואני מקרב לרבי חיים הוא מבקש ממני לפנות אליו שיכריע בדין תורה שיש לשני אנשים בעיר, השבתי לו שרבי חיים לא עוסק בדיני תורה, ולשם כך יש את בתי הדין שבהם יושבים דינים שעוסקים בכך, אך היהודי בשלו "אני יודע שרבי חיים לא עוסק בדיני תורה, אבל בכל זאת, לא מדבר במקרה רגיל של סכסוך בין שני אנשים..."

הדבר עורר את סקרנותי והתעניינתי לדעת במה המדבר.

ספר האישי: ראובן ושמעון הם שני יהודים מבני ברק, ראובן הוא אברך תלמיד חכם מפלג הממית עצמו באהלה של תורה ופרנסתו דחוקה מאד, ושמעון חברו הטוב של ראובן הוא אדם תורני וקובע עתים לתורה, אך לפרנסתו הוא עוסק במסחר ורואה ברכה בעמלו.

הדחק והמחוסר בביתו של ראובן היו נוראים, והגיעו הדברים לידי כך שסעדת השבת בביתו כללה קפסת טונה קטנה לכל בני הבית, זה היה ה"בשר ודגים וכל מטעמים" שלהם.

כשנודע הדבר לשמעון הוא הזדעזע, ובו במקום פנה אל ידידו ראובן ואמר לו "מהיום והלאה כל צרכי השבת שלך, עלי. בלית בררה נעתר ראובן להצעה, ואכן מכאן ואילך החל ההסדר החדש לפעל בקביעות, ראובן קנה לביתו את כל צרכי השבת, שמעון שילם, והכל בא על מקומו בשלום.

אבל לגלג חוזר בעולם, הגיעו זמנים קשים לשמעון והוא ירד מנכסיו, סכומי התמיכה שלו בראובן, שפעם היו שוליים ולא מרגשים לכיסו, הפכו להיות כבדים מנשוא עבורו, אולם למרות מצבו, לא ספר לראובן מאומה והתמיד להעביר לו את כל הוצאות השבת שלו כמימים ימימה.

יום אחד נודע הדבר לראובן, הוא מהר להתקשר לידידו הטוב שמעון וטען כלפיו "מדוע לא ספרת לי שנקלעת לקשיים ואין באפשרותך להמשיך את תמיכתך בי? הוא הודה לו מאד על עזרתו הרבה עד היום והודיע לו כי מכאן ואילך אינו מוכן עוד להעזר בו.

אך שמעון בשלו "הלא הוצאות השבת אינן נכללות בכלל המזונות הקצובים לאדם מראש השנה, כלומר, הוצאות השבת אינן על חשבוני כלל והן לא תלויות במצבי הכלכלי, ואדרבה מי שמוסיף בהן מוסיפים לו, ואם כך, מה אתה מתערב בחשבונות שלי?"

ראובן דחה את טענתו "נכון, הוצאות שבת אינן נכללות במה שנגזר ונקצב לאדם בראש השנה, אבל כאן מדובר ב"הוצאות שבת" שלי ולא שלך, התשלום שלך בעבור הוצאות השבת שלי אינן בגדר "הוצאות שבת" שלך אלא הן בגדר צדקה וחסד שאתה עושה אתי, והרי על צדקה וחסד לא נאמר שהם אינם בכלל מה שנגזר ונקצב לאדם בראש השנה.

אך שמעון מתעקש "התשלום שאני משלם לך בעבור הוצאות השבת שלך נחשב גם כ"הוצאות שבת" שלי, ומשום כך אני נחוש להמשיך לכסות את כל הוצאות

השבת שלך, בדיוק כפי שאינני חוסך בהוצאות השבת בביתי למרות המצב הדחוק שנקלעתי אליו.

את כל הדין ודברים הזה ספר האישי לרבי אליהו מן ב"בר מצוה" כשסיים האיש את דבריו פנה אל רבי אליהו ואמר "כיון ששני הצדדים לא הגיעו לעמק השווה, הם החליטו להביא את דינם להכרעת רב, וכשפגשתי אותך עכשיו, חשבתי, כי נכון יהיה אם תביא את המקרה לפני רבי חיים כדי שיפסק בדינם".

ואז שאל אותו רבי אליהו בסקרנות: "אמר נא לי, מה הקשר שלך לענין?"

אני הוא שמעון..

למחרת בבקר נגש רבי אליהו לרבי חיים זצוק"ל וספר לו כל אותו מעשה, כששמע רבי חיים את הדברים, התרגש עד דמעות, אשריכם ישראל שאלו דיני תורה שלכם! מרב התרגשות לא יכול היה להשיב, ורק לאחר ששבה אליו רוחו התיחס לגופו של ענין ואמר:

בעצם יש כאן שני נדונים, נדון אחד, הרי "שונא מתנות יחיה" ואם כן יכול ראובן לטעון, אני רוצה לחיות, ולכן אינני מוכן לקבל את נתינתו של ראובן, ומלבד זאת יש כאן נדון שני, ראובן אומר לשמעון, כל עוד מצבך הכלכלי אפשר לך להחזיק אותו ולתמך בי, הסכמתי, אבל עכשיו שירדת מנכסיך, אינני רוצה לפל כמעמסה עליך, נכון, מצבי דחוק, אבל הלא גם מצבך דחוק, ומהיכתי תיתי שאתה במצבך תמשיך ותכסה את הוצאות השבת שלי.

הוסיף רבי חיים: לגבי הנדון הראשון, יש ש"ך המפרש שמה שנאמר "שונא מתנות יחיה" הכונה שמי ששונא מתנות יזכה לאריכות ימים, אבל מאידך אין הפסוק בא לומר שמי שאוהב מתנות לא יחיה, לפי זה יש לומר כי טענת ראובן בנדון זה איננה טענה.

העיר לו רבי אליהו, אבל הרי יש "פרישה" ב"חשן משפט" סימן רמ"ט שמפרש שלא כהש"ך, ולפיו יש לפרש שאכן הכונה ב"שונא מתנות יחיה" שמי שאוהב מתנות, לא יחיה, ואם כן, ראובן יכול לטעון, אמנם יש ש"ך, אבל אני חושש לפירוש של ה"פרישה".

אמר על כך רבי חיים: זו אינה טענה! באמת לפי ה"פרישה" בדרך כלל אין לקבל מתנות מן הטעם של "שונא מתנות יחיה" שאהבת מתנות עלולה לקצר חיים, חס ושלום, אבל כל זה בעלמא, אך לגבי שבת, אין חשש כזה כי השבת היא מקור הברכה ואי אפשר להניק ממנה, אם האדם נוטל מתנה מחברו לצרכי שבת, גם ה"פרישה" מודה שאין בזה חשש של "שונא מתנות יחיה".

באשר לנדון השני, הורה רבי חיים ששמעון ימשיך לתמך בראובן, ובזכות זה יעזרהו ה' וישוב וירוח לו כבתחלה.

כעבר כמה ימים הזדמן רבי אליהו מן לביתו של מרן רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל וספר לו את קורות אותו "דין תורה" כששמע ראש הישיבה את הדברים אמר "נכון פסק רבי חיים זצוק"ל של שמעון להמשיך ולתמך בראובן כפי שנהג עד כה במשך שנים, אך יש להוסיף ולומר טעם בזה, שהרי צודק שמעון בטענתו שהתמיכה שלו בראובן נחשבת כ"הוצאות שבת" של שמעון, וכל כך למה? שהרי שמעון הוא ידיד קרוב לראובן, וכשהוא יושב בביתו בשבת ושלחן השבת שלו מלא כל טוב, והוא יודע באותה שעה ממש יושב ראובן בביתו חסר כל ואין לו במה לענג את השבת, הרי שמעון עצמו מצטער על כך ונפשו עליו נעוגמה והמאכלים שאוכל אינו מוצא בהם טעם, כיון שה"עונג שבת" של שמעון משלם לראובן כדי שיהיה לו במה לענג את השבת, הרי זה ממש "הוצאות שבת" של שמעון עצמו".

חזר רבי אליהו אל רבי חיים זצוק"ל והשמיע בפניו את סברתו של הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, אך רבי חיים דחה סברא זו באמרו: דבר זה נחשב "הוצאות שבת" על פי המוסר, אבל לא מדינא דגמרא, כאשר אמרו חז"ל שכל מזונותיו של אדם קצובין מראש השנה חוץ מהוצאות שבת, הם התכוננו להוצאות שבת ישירות שיש לאדם בביתו, שאם לא תאמר כן, הלא אין לדבר סוף, שהרי כל אדם בעל נפש שמסב לשלחן השבת, בודאי ששלחנם ריק, ואם כן נאמר שהוא יכול לקנות את צרכי השבת של כל עניי ישראל והכל יחשב לו ל"הוצאות שבת" שלו אשר לא נכללות בגזרת המזונות שבראש השנה, דבר זה לא יתכן לומר.

עתה צא וראה, גם אם על פי דין אין זה נחשב "הוצאות שבת" הרי השכלנו מן המעשה הזה כמה וכמה ענינים נכבדים שבמוסר ודעת אלקים: צא וראה מעלתן של ישראל שאלו הם דיני התורה שלהם, צא וראה מעלת "נושא בעל עם חברו" שאף כאשר יורד מנכסיו מתעקש להמשיך ולפרע את כל הוצאות השבת של חברו, צא וראה גדלותם של גדולי ישראל, שדמעתם על לחים ולבם עלה על גדותיו בעת ששומעים שברתם של ישראל, צא וראה לבם הרחום של גדולי ישראל, שמעלים סברתם על דרך המוסר והרגשת הלב, שהלא אין יכל האדם להתענג בשבת על שלחנו בשעה שידוע שחברו יושב בצער, וצא וראה גדל שבחה ומעלתה של השבת, שאף שאמר "שונא מתנות יחיה" לא בשבת אמרו, לפי שהוא מקור הברכה ומבטח לו לאדם שלא יגרם לו ממנה כל נזק ומכשול.

(ומתוק האור – שבת קודש)

בדרך הדרוש

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר: (כה, א) עוד י"ל ניתנה ארץ ישראל רק בשביל התורה, והוכרחה לגלות טענת מודעה, מכל מקום במצות שמיטה שחובת קרקע לפי מה שכתב בפרשת דרכים [דרוש כ"ב דף ר"ל"ח ד"ה] מארץ ישראל כי זה מגיע רק אם קיימו התורה עיני שם. מוכרחים אתם לקיים אף אם תרצו לחזור, כי הקרקע ומכל מקום] שהרשב"א [עיין חידושי הרמב"ן שבת פ"ח.] הרי דמעת מודעה רק על מצוות חובת הגוף, אבל עצמה דורשת שתהיה שוכנת בשביעיות, ועיין בספר בית הקשה למה נעשו ישראל לגלות, הרי היה להם טענת התלויות בקרקע לא חל מודעה הדקדק דורשת את דוד: מודעה דכפה עליהם כנגיית [שבת פ"ח.]. ותירץ דלא שלה: וזה שזכר כאן בהר סיני שהיה על ידי כפיח ויש

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת בהר תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 432

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

"כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו"

מתקרבם אנו והולכים לקראת היום המקדש "ל"ג בעומר"; יום הלולת התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע"א.

עצם הזכרת "ל"ג בעומר" מעורר בכלנו רטט של התרגשות וניחוחות זכרון של עליה לקדש הקדשים, לציון המצינת במירון. למקום ההלולא קדישא שבו משמשות שמחה ותפלה יחדו ועולות כלהבת אש לשמי שמים - בפעלת ישועה ורחמים ושפע רב לכל עם ישראל.

כחו של רשב"י, שעליו המליצו את מאמר חז"ל (ברכות ט א): "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק", גדול הוא ונשגב עד מאד. ומי לא רוצה לזכות לקשר לרשב"י ול"ל"ג בעומר?!

אמנם, לא כל אחד זוכה להעפיל בפעל למרומי הגליל העליון, אם מרחוק המקום ואם ממגבלות שונות, כדגמת אלו שצצערנו חינו בשנים האחרונות; בתחלה עם מגפת הקורונה ל"ע, והאחרון הכביד אשתקד לאחר השבר הנורא בקטיפתם של מ"ה נפשיות, זכרונן לברכה.

איננו יודעים כיצד תראה השנה העליה המסורתית למירון, ואנו מייחלים כי הפל יהיה על הצד ביותר טוב, לחיים לשמחה ולשלום. ואולם להתחבר ולגעת במשנתו של רשב"י, ובכך לזכות לסייע לקבלת תפלותינו לרחמים ולרצון, נתן בכל מקום ובכל עת.

בלא מעט מקומות במרחבי הזהר הקדוש, מפליג רשב"י בשגב מעלתה של עניית אמן. ואין כאן המקום להאריך. אולם ראוי לשים דגש מיוחד לדבריו בפרשת וילך (רפה ב), שם הוא כותב כי אדם המקפיד על עניית אמן פראוי, זוכה שבת קול תכריז ותאמר: "פתחו שערים ותתקבל זוכה שבת קול תכריז ותאמר: "פתחו שערים ותתקבל מפי תפלתו". הנה יש לנו הבטחה ברורה יוצאת מפרשית מפי עיר וקדיש מן שמיא נחית, כי אם נתחזק בעניית אמן, יפתחו לפנינו שערי תפלה.

נדאי שהקפדה על מנהג הקדמונים והאריז"ל - להחזיק במנהג אמירת ברכות השחר בחברותא לפני התפלה - היא ההכנה הראויה המסייעת לתפלותינו להתקבל, כמו שנרמז בפסוק (תהלים סט יד) שאנו אומרים בכניסה לבית הכנסת: "ענני באמת ישעך", והרי 'אמן' פרושה 'אמת', והנה לנו כי בזכות אמן יעננו הקדוש ברוך הוא וישיענו.

אם נתכונן פראוי לתפלה, באמצעות עניית 'אמן' אחר ברכות השחר, נזכה לראות עד כמה "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו", כאשר שערי תפלה יפתחו לפנינו ותפלותינו תתקבלנה לרצון.

ביחול 'שערי שמים פתח',
שבת שלום ומבכה.

278 213 מחולקט"ן.

משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב" (כה מא)

בהגדה של פסח אנו מצהירים כי: "אלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו מועדים היינו לפרעה במצרים". ותמה רבי אלעזר אשפנזי: מהיכן מקבלים אנו את הודאות ולמר זאת, הלא יתכן שבמהלך מאות ואלפי השנים הבאות היו מתעוררות סבות לשחררנו בהסקמת המצרים או בעל כרחם? ופרש כי אכן לזאת כגון בעל ההגדה; אלו לא היה ה' מוציאנו ממצרים ביד חזקה, יתכן ולבסוף היו המצרים משחררים אותנו מרצונם, אולם בלבנו ובלב צאצאינו היתה נותרת לנצח תחושת נחיתות והשתעבדות כלפי משחררנו המצריים. לחרות המחולטת, בגוף ובנפש, זכינו רק בזכות שה' הוציאנו מתחת ידם ביד חזקה.

על פי דבריו פרש רבי יוסף שאול נתנזון את פרושו של רש"י לפסוק שלפנינו (ע"פ מכות יג א): "ואל אחזת אבתיו ישוב" - אל כבוד אבותיו, ואין לזלזל בכך; בכך ששחררו העבד ביובל נעשה בעל פרוח של האדון, ומנעה מהעבד תחושת הנחיתות שהיה חש אלו היה רבו משחררו ברב חסדו, ומתוך כך הוא זוכה לשוב "אל כבוד אבותיו" כבראשונה (מעשי ה" - מעשי מצרים פרק כד; 'דברי שאול' מהדורה תליתאה).

ברכת הארץ בזכות ברכות ואמן

"ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה" (כה יט)

ראשי התבות: "ונתנה הארץ פריה" הם בגימטריה אמן, ואלו סופי תבות אלו הם בגימטריה מאה. ללמדך שאמירת מאה ברכות משלמות בעניית אמן אחריהן מזכה את האדם בברכת: "ונתנה הארץ פריה..." ('לשוני פניני גו ישכר')

'נותן' - בכל יום מחדש

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה ב)

מפני מה נוקטת התורה: "אל הארץ אשר אני נתן" - בלשון הוזה?

פרש רבי יעקב חטינא אב"ד חוסט:

כדי לזכות לחוש את שגב קדשתה של ארץ ישראל צריף האדם להיות בדרגת קדשה מתאימה. ככל שיעלה האדם במדרגות קדשותו, כך יעלה במדרגות השגתו בקדשת הארץ. לפיכך כותבת כאן התורה: "אל הארץ אשר אני נתן" - בלשון הוזה, לפי שמתנת הארץ נתנת לאדם בכל יום מחדש, לפי ערך מדרגת הקדשה שהתעלה באותו היום.

בדומה לכך נתן לבאר את הסבה שברכת התורה נחתמת בלשון הוזה - "נתת התורה"; לפי שכל שהאדם מוסיף ומתיגע בתורה, כך הוא מעמיק את השגתו בה, ונמצא שהיא נתנת לו בכל יום מחדש ('קדמו העני').

המפיר בגרותו נהפך לתושב

"והארץ לא תמכר לצמתת פי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי" (כה כג)

לכאורה, נראות תבות 'גרים' ו'תושבים' כ'תרת דסרת'.

פרש רבי יוסף פצנובסקי מלודז:

ידועים הם דברי הגמרא (ברכות לה א) בבאור סתירת הפסוקים בתהלים; "לה' הארץ ומלוואה" (כד א), לעמת: "והארץ נתן לבני אדם" (קטו טז), כי לפני הברכה הארץ שיכת "לה'", ורק לאחר שהאדם מכיר בעבדה זו ומודה לבוראו טרם הנאתו, אזי: "והארץ נתן לבני אדם".

ליסוד זה רמז אף הכתוב שלפנינו; מצד הדיון - "כי לי הארץ", ואולם כאשר תפנימו ותכירו בעבדה כי אינכם אלא "גרים" בה, אזי "ותושבים אתם עמדי" - נתנת לכם רשות להשתמש בה (פרדס יוסף).

חרות מחלטת ביציאת מצרים

"ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל

ספור ישועה שגָרר ספור ישועה

בדיקות שגרתיות לגילו, נקרא בבהילות לחדר הרופא. הרופא הצביע על הצלום שבצע, ונתן היה לזהות בו בקלות את הנורא מכל.

"צר לי לבשר לך שבגופך התגלתה המחלה הקשה. לצערי המחלה התגלתה בשלב מתקדם מאד, ובדרך הטבע אין כל סכוי להצלתך", אמר הרופא.

רבי משה יצא מחדר הרופא שבור ורצוף, ושב אליו לאחר כשבועה חדשים, כשאר פרחים מלבלב בידיו...

"פרופסור, באתי להגיד לך תודה, אני חב לך את חיי!" אמר לרופא ההמום. ארכו כמה דקות עד שהפרופסור התאושש והבין מיהו העומד מולו, ור' משה המשיך:

"כשהייתי בחדרך לפני שבועה חדשים אמרת לי שאין לי שום סכוי להבריא. קבלתי את דבריך ללא עוררין, ומאותו היום החלטתי להשקיע את כל מאמציי בדבר היחיד שיש לו סכוי נצחי, בתפלה.

בד בבד החלטתי לפנות למרפאה מתאימה כדי לקבל טפול. למרות חסר הסכוי שבדבר, החלטתי שבמקביל לתפלה, זו ההשתדלות הנדרשת מצדי. אולם, את עקר המשאבים השקעתי בתפלה. בכל יום ויום, במשך שבועה חדשים, בקר צהרים וערב, נשאתי עינים לשמים ואמרתי לבורא העולם: 'אני יודע שבדרך הטבע אין לי סכוי, ודוקא משום כך אני מאמין שרק אתה, רופא כל בשר, שאתה כל יכול, רק אתה יכול להשיב אותי לארצות החיים, אל חיק משפחתי וילדי'.

והנה אני כאן, בריא לחלוטין. אתמול כשקבלתי לידי את המסמך הרשמי המאשר כי נרפאתי, חשבתי לעצמי בזכות מי הגעתי לכאן, והגעתי למסקנה שבזכותך! אם כן, אני כאן כדי להודות לך על כך."

"בזכותי?!" הגיב הפרופסור בפליאה.

"כן, בזכותך!" השיב ר' משה, "אלמלא לא אמרת לי שאין כל סכוי, הייתי מתחסס לתפלה בצורה אגבית - כהשתדלות נוספת שעלי לעשות... אך מרגע שקבעת שאין כל סכוי, התיחסתי לתפלה ברצינות הראויה, ובחסדי שמים היא התקבלה."

...

"הספור הזה", אמר הרב יצחק ש. "הוא שנתן לי וזלמשפחתי את הכח להמשיך ללא רפיון במבצע התפלה במשך כמה חדשים, עד אשר זכינו לישועה הפלאית."

דבריו התקבלו על לב בני המשפחה. מאותו היום ואילך הפך ביתם לחפ"ק שהפעיל מבצע תפלה ענק וחובק עולם. מהבית הקטן יצאה הקריאה לכל רחבי תבל: "אנא הקדישו כמה דקות לאמירת פרקי תהלים עבור החולה פלוני בן פלוני, אב לשמונה ילדים שנפצע אנושות וידברי הרופאים אין סכוי להצלתו. אנא, הרבו בתפלה עבורו כי רק הכל יכול יכול להשיבו ממות לחיים."

הבקשה הופצה בבתי הכנסת ובהיכלי התורה בכל רחבי תבל, נתלתה על לוחות המודעות והעברה בכל דרך שהיא. תקופה קצרה לאחר מכן, ביום ל"ג בעומר, קדמו את פני רבבות העולים מירונה מודעות ענק שעליהן נכתבה הקריאה האמורה, וכל מי שנתקל בהן לא נותר אדיש.

שלושה ימים לאחר ל"ג בעומר התחולל מפנה מעודד. הרב ש. העבר ממחלקת טפול נמרץ למחלקת שקום נשימתי. אלא שהרופאים מהרו לצנן את ההתלהבות באומרים כי הם עדין סבורים שאין לו סכויים רבים להצליח להשתקם.

בד בבד התפללות לא פסקו לרגע, אלא אדרבה הלכו והתעצמו. הבשורות שהגיעו מבית החולים הפיחו רוח חיים וטללי תקווה בקרב רבבות המתפללים, שיחלו כי הפצוע יבריא וישוב להלך על שתי רגליו כבראשונה.

וכך בדיוק ארע. לאחר כמה שבועות השתחרר הפצוע מבית החולים כשהוא מהלך כאחד האדם ומתפקד כמעט כרגיל. הוא שב להיות אב במשרה מלאה כפי שהיה עד לרגע התאונה.

הספור הכה גלים בכל העולם היהודי. ברור היה כי הקדוש ברוך הוא שלח משמים מסר רב עצמה לכל יהודי; כאשר אדם שכבר היה כמעט בעולם העליון שב לפתע לחיים, אין זה בא אלא להודיע לכל את כחה של תפלה.

אלא שכאן התעוררה השאלה: מהיכן שאבו בני המשפחה את הכחות? כיצד לא התיאשו והמשיכו להשקיע את כל מאמציהם במבצע התפלה חובק העולם, למרות תחזיותיהם הקשות של הרופאים?

אביו של הפצוע, ר' יצחק ש., נאות לשתף בספור ששמע, וממנו שאב את הכחות להתחזק ולחזק עמו את בני המשפחה להמשיך במבצע התפללות מבלי להתיאש:

היה זה ספורו של ר' משה, יהודי בגיל העמידה, ששבועים לאחר שבצע סדרת

היה זה בשנת תשע"ב. העוברים והשבים באחד מרחובותיה של עיר חרדית נודעת עצרו את נשימתם בבעתה; משאית כבדת משקל אבדה את בלמיה והחלה לדהר במורד הרחוב אל הבילוי נודע. נהג המשאית המבעת נסה בכל כחו לבלם, וכאשר סוף סוף הצליח לעשות זאת, היה זה מאחר מדי בעבור הרב ש. שבאותם רגעים ממש חצה את הכביש שמתחת לביתו.

הרב ש., אב לשמונה ילדים, שכב על הכביש כאבן דומם לאחר שנפגע מהמשאית. חיי

שלושה ימים לאחר ל"ג בעומר התחולל מפנה מעודד. הרב ש. העבר ממחלקת טפול נמרץ למחלקת שקום נשימתי. אלא שהרופאים מהרו לצנן את ההתלהבות באומרים כי הם עדין סבורים שאין לו סכויים רבים להצליח להשתקם.

מתחם קבר הרשב"י

וחיי משפחתו התהפכו ברגע אחד. כל עוד נשמתו באפו הבהל במצב אנוש לבית החולים, אלא שהרופאים לא נתנו כל סכוי להצלתו. "זה ענין של שעות או ימים, יתכן גם שבועות", דוחו ביבשת. "איברים פנימיים נפגעו ללא תקנה ואין לנו הרבה מה לעשות" - הפטירו לנגד עיניהם של בני המשפחה ההמומים.

ככל שחלפו הימים ומצב הפצוע נותר ללא שנוי, כך החלו בני המשפחה להשלים עם המציאות הקשה. אלא שאביו של הפצוע סרב להתיאש. הוא הבין שדוקא כשבדרך הטבע אין מוצא, זוהי ההזדמנות להפנות את כל המשאבים לתפלה מתוך אמונה שרק היא יכולה לשנות את הגזרה.

ברכת 'המינים'

מהות הברכה

בנוסחה המקורי נפתחה ברכה זו ב'ו]למשפדים אל תהי תקוה'. אלא לפי שפאמור ברכה זו נתקנה כנגד מסלפי התורה לסוגיהם, ובראשם אותו האיש ימ"ש (רש"י דפו"י ברכות כח ב). לכן, שנתה פתיחתה ל'ולמלשינים...'. מפני הפחד והיראה מהצקת הגויים (לוח ארש"י [לעב"ץ] סימן קנט).

בברכה זו יש לכוון לבקשה שהכפירה תעקר מן העולם, וכל עם ישראל יאמינו בלב שלם בתורת ה' - הן זו שבכתב והן זו שבעל פה - ובל י'הינו להמרות את פי החכמים המלמדים אותה לישראל. כמו כן באמרנו 'ומלכות זדון מהרה תעקר' [וזהו זדון מהרה תעקר ותשבר] יש לכוון שאזכר עמלק שקם בזדון להלחם בישראל יאבד, ובכך יקום את המוצאה (דברים כה ז) לזכר מעשה עמלק ('ערות דבש' ח"א דרוש א).

ח"י ברכות

אף לאחר שהוסיפו את ברכת המינים, עדין נותר שמה של תפלת העמידה - תפלת 'שמונה עשרה', מדוע?

באר המהר"ל: כל הברכות שתקנו אנשי כנסת הגדולה הן על דברים הנצרכים לקיום חיי האדם, וכפי שרומז מספרן - ח"י ברכות. ברכת המינים לעמתן היא ברכה על אבוד הרשעים מהעולם, ואף שאבוד הרשעים מביא טובה לעולם, מכל מקום לא רצו לכוללה כחטיבה אחת עם הברכות שבהן מבקשים על חיים. על כן, הותירו את השם הכולל על מתכנתו - 'שמונה עשרה' (נתיבות עולם' נתיב העבודה סוף פרק ז).

משום כך אף מתחילה ברכה זו באות וא"ו ללמד שאין היא חשובה כברכה בפני עצמה כשאר ברכות שמונה עשרה, אלא היא תוספת עליהן (סדור דעת קדושים' ברכת ו'לירושלים').

כונת אמן

אני מאמין בכך שהקדוש ברוך הוא ישבר אויבים ויכניע זדים, והלואי שיתרחש דבר זה במהרה.

מקור הברכה

תפלת 'שמונה עשרה' - כשמה כן היא - כללה מתחלה שמונה עשרה ברכות שתקנו על ידי אנשי כנסת הגדולה שחיו בתחלת ימי הבית השני. כחמש מאות שנה לאחר מכן, לאחר החרבן, החלו להתרבות ולהתערב בישראל פתות של טועים שסלפו את התורה והטעו רבים אחריהם. על כן בקש רבן גמליאל דבינה משמואל הקטן שיתקן את 'ברכת המינים' (ברכות כח ב; רמב"ם תפלה ב א; דבנו מנח"ש פ).

חכמים סדרו ברכה זו לאחר ברכת המשפט, לפי שבשעה שיעשה ה' משפט ברשעים, בודאי יפרע אף מן המינים שדינם חמור יותר (מגלה ז ב; מהרש"א ח"א פס), ומחמת הקשר ההדוק בין ברכות אלו פותחת ברכה זו בוא"ו החבור - 'ולמלשינים' (עיון תפלה' בסדור 'אוצר התפלות', ברכת 'לירושלים עירך').

מבנה הברכה

בגמרא (ברכות י א) מובא שבשכנותו של רבי מאיר התגוררו בריונים שהיו מצערים אותו. רבי מאיר התפלל עליהם שימותו, אך ברוריה אשתו אמרה לו שלא ראוי לבקש כן, שהלא דוד המלך דקדק ואמר (תהלים קד לה): "תמו חטאים" - ולא חוטאים", אלא מוטב שיתפלל עליהם שיחזרו בתשובה. ואכן, קבל רבי מאיר את דבריה והתפלל שאותם בריונים יחזרו בתשובה, ותפלתו התקבלה. על פי זה יש לתמה כיצד אנו מבקשים על כלוי הרשעים בברכת 'ולמלשינים'?

המהר"ל באר כי, אכן, אף בברכה זו איננו מבקשים שימותו החוטאים, אלא שיכלה היצר מלב הבריות. ומתוך שישובו החוטאים בתשובה ויחדלו מלקפח בתורת ה' ומלשנא את ישראל, ממילא לא יהיו חוטאים בעולם (באר הגולה' ז 1).

מיזם חדש ויחודי מבית 'בני אמונים':

מתקשרים למוקד "דרך אמונה"
03-91-7-91-91

- מקטיבים לכלי המיזם בטלוחה 1.
- נרשמים למיזם בטלוחה 2.
- מדי ערב בין השעות 8:00-10:00

הגרלת חידש איר תתקיים איה בב' בסיון תשפ"ב

ויגרלו בה 6 מלגות בסך \$ 500 כל אחת.

הקדימו לבוא לתפלה, השלימו את ברכות השחר של המתפללים בענית אמן, ויפתחו בפניכם שערי תפלה.

"תורתו מגן לנו" היא מאירת עיננו"

מפי הויתנא הקדוש רשב"י הכתובנו (זוה"ק וילך רפה ב) כי בהקפדה על עניית אמן אנו פורחים במרומים פתחי ברכה וטובה עד בלי די ורזפתם של ישראל מתקבלת ברחמים וברצון.

ברכות השחר בחברותא - גם במחיר אי השתתפות בכרית

רבה של רמת אלחנן הגר"י זילברשטיין שליט"א נשאל:

הנוהג לומר בקביעות ברכות השחר עם חבריו, באופן שכל מתפלל אומר את הברכה בתורו והיתר עונים אחריו אמן, ובו בזמן מתקיימת ברית מילה באותו בית מדרש; האם עדיף שימשיך בעגית אמן עם חבריו או שמא מוטב שיפרש וילך להשתתף במעמד הברית, שהוא פידוע מעמד נשגב ואף אליהו מלאך הברית משתתף בו?

והשיב: יש להעדיף להשאר בחברות עוני האמן אחר ברכות השחר מאשר להשתתף בברית, ושתי סבות לכך: א. העונה אמן מקיים מצוה בפעל. בעוד שבברית רק בעל הברית מקיים מצוה ולא כלל המשתתפים. ב. אף כי מעלת ההשתתפות בברית היא גדולה, היות שאליהו הנביא מגיע למקום, הרי מעגית אמן נבראים כל העת מלאכים חדשים. וכפי שמעיד הרמז הידוע: אמן בגימטריה מלאך (ווי העמידים וחשקיהם קבץ מו עמ' צ).

ברכות השחר בקול - תקנה קדושה

בסוף ספר 'המברך יתברך' (עמ' פה) מובאות 'שתיים עשרה תקנות קדושות' בעניני ברכות שתקן המחבר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, ראש 'שיבת שער השמים'. התקנה השמינית נוגעת לעגית אמן אחר ברכות השחר, וזה לשונה: 'נכון וראוי שבכל בקר וברך אחד מבני הבית את כל ברכות השחר בכונה, ויענו כלם אחריו אמן בקול רם'.

עגית אמן מחשיכה ומשלימה את הברכה

כתב הראב"ד הגר"מ שטרנבוף שליט"א: אף על פי שמדין הגמרא (ראה ברכות ס ב) נראה שעל האדם לברך ברכות השחר מיד בקומו, בכל זאת נוהגים אנו לברכן בבית הכנסת. זאת לפי שכבר פסק הרמ"א (או"ח קסז ב, וראה משנ"ב שם כ) שברכה שעונים עליה היא חשובה ומשלמת. לכו, עדיף לברך את הברכות בבית הכנסת בפני מי שיענה אחריו אמן, ובכך תהיה זו הודאה משלמת, מלאומרו בביתו מיד בקומו, כאשר בדרך כלל לא יהיה מי שישלמן בעגית אמן (תשובות והנהגות ח"ב סי' עא).

לכבוד חברי מערכת 'וכל מאמינים'

מזה למעלה מחמש שנים שאני קורא בקביעות את עלונכם הנכבד. בכל פעם מחדש אני מתפעם לראות, כי אף שהרעיון העומד בבסיס העלון והמסר המרכזי המבוע בו אינם משתנים - בבחינת "בא חבקוק והעמידם על אחת: 'צדיק באמונתו יחיה'" (מכות כד א) - תקניו מתגונים ומתחדשים מדי שבוע.

אין לי ספק כי האוצרות הבלתי נדלים המובאים בעלונכם, שבוע אחר שבוע, חורשים חריש עמק בלב רבים, והם בין הגורמים לכך כי מדי יום רבים נוספים חוזרים למנהג אבות ומברכים ברכות השחר בפני מי שיענה אחריהם אמן.

מנסיון אישי יכול אני להעיד כי יש הבדל עצום בין מי שפותח את היום באמירת ברכות השחר בחברותא עם עגית אמן עליה, לבין מי שאינו עושה זאת. אם אנו פותחים את היום בקריאת "א-ל מלך נאמן" - כל היום נראה אחרת.

בברכת חזקו ואמצו,

י.ש.ב.

בית שמש.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלוא

מימין מצבת הרמ"א, משמאל מצבת אחות הרמ"א מרת מרים, בפורץ מצבת אביהם רבי ישראל איסר.

הרמ"א
י"ח באדר של"ב

רבי משה איסרליש, הידוע בכינוי הרמ"א, נולד בסביבות שנת תר"צ לאביו רבי ישראל איסר בקז'ימיר' - פרבר הסמוך לעיר קראקא.

בצעירותו למד תורה אצל רבי שלום שכנא מלבלין, חמיו לעתיד, ובהמשך נודע כגדול פוסקי יהדות אשכנז. חבר חבורים רבים, שביניהם נודעים דרכי משה' על 'ארבעה טורים' והנהגותיו על סדר השלחן ערוך, שבנה הוסיף פסקי הלכות וצנן את מנהגיה של יהדות אשכנז. הגהות אלו מכונות ה'מפה', לפי שהן כ'מפה' הפרושה על 'שלחן ערוך' שחבר רבי יוסף קארו.

רבנו נפטר כשהוא צעיר לימים, ב'י"ח באייר - ל"ג בעמר של"ב. הוא נקבר בבית הקברות העתיק בקראקא, השוכן מאחורי בית הכנסת שהקים אביו ונושא את שמו - בית הכנסת הרמ"א. על מצבתו נכתב 'ממשה עד משה לא קם כמשה'. יהודי פולין נהגו לעלות בהמוניהם לפקד את קברו ביום פטירתו.

הלכה פרפי מאיר

במסכת סנהדרין (קי ב) הביאה הגמרא שיטות שונות בענין קטן מישראל שנפטר, מאיזה גיל זוכה הוא לחיי העולם הבא. הרמ"א פוסק להלכה כשיטת רבי מאיר שקטן זוכה לעולם הבא משעה שעונה אמן, וכך כתב (או"ח קכד ז): 'וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא'.

אמן משלימה את הברכה

הרמ"א פוסק שעגית אמן אינה רק זכות ומצוה לעונה, אלא היא אף משלימה את ברפת המברך, לפי שהיא חלק מהברכה. לפיכך כדי שתהא ברכתו שלמה 'המברך יכון לאמן שאומרים' (רמ"א או"ח קסז ב; משנ"ב שם כ. וראה תשובות והנהגות ח"ב סי' עא).

ר"ת	יציאה	כניסה
20:45	20:08	18:52
20:42	20:11	19:08
20:45	20:12	19:02
20:44	20:09	19:11

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

בהר • י"ג אייר תשפ"ב • גליון 771

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

מאמר ראש הישיבה

נעשה אדם

שינוי באקלים החברתי

אם פעם מהדורות החדשות סיקרו **אירועים** בארץ ובעולם, הרי שהיום החדשות עוסקות בעיקר ב**אמירות** ובהתבטאויות, מה אמר פלוני ואיך הגיב לו אלמוני, מה אמרו מנהיגי הודו ומה ענו להם מנהיגי כוש, האם האמירה הזו חריפה מידי או רופסת מידי, האם היא הייתה במקום או לא, גם מטרת הראיונות היא כבר מזמן לא להציג נתונים או מדיניות, אלא "לסחוט" אמירות, הצהרות, גינויים או גיבוים שבסופו של דבר ייהפכו לכותרות של מחר.

מילים, מילים.

צוותים שלמים של כותבים ויועצי תקשורת חושבים על כל מילה שנאמרת או נכתבת. והאומנות הגדולה ביותר הנדרשת מהמפורסמים היא ללכת בין הטיפות, להתחמק מלהביע דעה ולהיזהר ולהישמר לא לעורר את הדוב באיזו אמירה שאינה במקום.

כל הסערות בתקשורת הן כמעט אך ורק סביב מילים, דיבורים ואמירות. אפילו את המעשים משייכים לאמירות בגלל שפלוני התבטא כך - לכן המצב בשטח בוער. **המעשה נעשה טפל לדיבור.**

גם ברשתות ה"חברתיות" אנשים נעשים "משפיענים" ומחוללים סערות, לא בגלל עשייה ולא בגלל עבר מרשים של תרומה לציבור - אלא רק בגלל מילים. וכמה נזהרים היום מכל התבטאות אפילו חיובית, שיש בה **כינוי** שנתפס כמזלזל כלפי אדם או קבוצה. אפילו המילה 'זקן' זו כבר מילה מבזה, והצדקנים המנופפים בעדיותם מקפידים לומר 'אזרח ותיק'.

מילים יוצרות מציאות

זו המציאות בארץ ובעולם כולו, ואנחנו, כיהודים

מאמינים, צריכים להתבונן במסר המדהים שה' יתברך מוסר לנו; וקשה מאוד להתעלם מהמסר:

"הודים יקרים", אומר לנו הבורא, "תבינו טוב, שמילים הן כלי רב עוצמה, הדיבור מנהל את האדם ואת העולם, צריכים לשקול היטב כל מילה". התורה מודדת לא רק את המעשים, אלא גם את הדיבורים, והיא נותנת להם משקל לא קטן, ולרוב הרבה יותר גדול, מאשר למעשים.

אז נכון שהמילים שתאמר בבית לאשתך או לילדיך או לנהג האוטובוס או לחבר לעבודה שנקלעת איתו לוויכוח - ברוב רובם של המקרים המילים שלך לא "תפסו כותרות" ולא יחשפו אותך לביקורת ציבורית קשה. אבל במציאות של **החיים שלך**, הם יכולים לחולל מהפכים מן הקצה אל הקצה. השלום בבית וההצלחה בחינוך הילדים והצלחה בחברה ואפילו בעסקים קמים ונופלים על מילים, על דיבורים.

ובכלל, אנחנו מאמינים בני מאמינים שיש אוזן שומעת וכל שיחה קלה שבין איש לאשתו אומרים לו לאדם ביום הדין ויהיה עלינו לתת את הדין על כל מילה ומילה שיצאה מפיו. המציאות של הדור שלנו היא רק **המחשה יוצאת מן הכלל** לעניין הזה.

אילו רק היינו מתבוננים מעט במשמעות מרחיקת הלכת של המילים שיוצאות לנו מהפה, היינו צריכים לחשוב כמה ימים טובים על כל משפט שאנו רוצים לומר.

כמה אנחנו חושבים על החלטות קטנות בחיים כמו איזה בגד או איזו מכונת לקנות. אבל את המילים שלנו שבכוחן לזעזע עולמות - אנחנו מוציאים בלא אבחנה ובלא טיפת מחשבה.

בלשון רכה

המדרש מספר שרבי יהודה הנשיא המכונה 'רבי'

ערך סעודה לתלמידיו. מן הסתם הייתה זו סעודה כיד המלך. עשיר גדול מאוד היה רבי יהודה הנשיא ועל שולחנו הוגשו מעדני מלכים. אנשי השררה שבאותו הדור היו מתארחים בביתו וסועדים על שולחנו. בפני התלמידים הוגשו לשונות בקר. חלקן היו רכות וטובות לאכילה וחלקן היו קשות יותר וקצת פחות טעימות. החלו התלמידים לברור ולבדוק כל לשון ולשון ולעניין בטיבה בטרם לקחו לעצמם מן הבשר.

רבי חיכה להזדמנות הזו כדי להמחיש לתלמידיו רעיון וללמד אותם מוסר ואמר: "ראו בני, כמה אתם בודקים כל לשון שאתם מכניסים לפיכם שתהיה בתכלית האיכות כדי שתעבור לכם בגרון באופן החלק ביותר, אבל האם אתם נותנים את דעתכם גם על הלשונות היוצאות מפיכם שתהיינה תמיד רכות ונעימות, טובות ומתקבלות, מחזקות ומרפאות, משמחות ומעודדות, שייכנסו ללב השומעים בְּרוּךְ ויהיו כמים קרים על נפש עייפה?"

מעמידים את העולם

בפרשת השבוע התורה מצווה אותנו: "אל תונו איש את אחיו". חכמינו סבירים שמצווה זו אין משמעותה רק הונאה ורמאות בענייני מסוּן, אלא גם ובעיקר **הונאה בדיבור**: שלא נגרום שום צער לזולת בדיבורינו, שנחשוב היטב על כל מילה היוצאת מפיו בטרם נאמר אותה, שלא תפגע, שלא תצער, שלא תשפיל, שלא תגרום לזולת להרגיש מסכן וקטן.

חכמינו אומרים שהעולם עומד על מי שבולם פיו בשעת מריבה. זה שבולם את פיו בשעת מריבה, לא חייב לשתוק לנצח, יכול להיות **שמאחור יותר** הוא יגיב ויאמר את אשר על לבו - אבל הוא לא מגיב **מיד** כי הוא יודע שכל מילה צריכה להישקל, ובשעת מריבה בלתי אפשרי לחשוב באופן שקול, לכן הוא ממתין, נרגע, ורק אז חושב היטב לאור התועלת שבדברים, מה לומר ואיך לומר ובעיקר מה לא לומר.

וזה מה שמקיים ומעמיד את העולם, לא רק כסגולה

המשך בעמ' 3

הארי שבחבורה

רבי משה אהרן צרפתי זצ"ל
ח"א - מ"ה קדושי אירון
אדר 4-5

לחיות בשיא הגלות את שלוות הגאולה

ש"לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה'..."

אין שום סיבה לאדם שיש לו הכל אבל הכל שעדיין ישאר לחוץ... שעדיין ישמור על רכושו... כל עוד שהוא חי בהכרה מליאה שאין שום בריאה שיכולה להריע לו או להזיק לו מבלעדי אביו הרחמן שממלא את כל הבריאה ואין שום כוח לשום דבר אחר בבריאה.

וקל וחומר שבמצב כזה לא שייך להזכיר לא את המושג של קנאה וקל וחומר לא של תאוה וכבוד, כי האדם השבע והמלא לא תאב לכלום כי פשוט יש לו הכל!!!

אלא שבשביל זה צריך פעולה מאד קטנה והיא את ה..."עצור" שלנו, את רגעי הביטול, וככה גם האנשים המגושמים ביותר כעובדי האדמה יכולים לחוש... ובמיוחד בשנת שמיטה, את הרגשת הבטחון והשלווה מחמת ההשגחה האלוקית המאירה!

זה המסר של מצוות השמיטה והוא מסר יסודי גם לאלה שאינם בעלי שדה וכדו' אלא כל אחד בעיסוקיו הוא. ואחר כל זה לא פלא שזכתה מצוות "שמיטה" לייחוס אחר "הר סיני", כי המכונן שבוטל במצוות שמיטה הוא המכונן הנסתר של כל מצוות התורה כולם. והוא... עצור! תפסיק לרוץ! צא לשדה! תרים עיניי!

מה בקשו מסך... תתן להכרה האלוקית שממלאית את כל העולם לחדור בך פנימה... ושבתה הארץ שבת לה'....

(מעובד ע"פ ליקו"ה שכירות פועלים ב' סעי' ה')

אותו לרעה, ומשם גם הדרך קצרה למידת הקנאה ושאר מידות רעות.

כמה שנדבר בגנות אותם מידות, זה אולי יעורר אותנו לרצות להתנתקות מהם, אבל מי כמונו יודעים עד כמה אותם מידות רק גורמות לנו סבל בל יתואר בכל רגע נתון... ומסדרות אותנו באכזריות סחיי השלווה והחירות האמיתיים שמחכים לנו מבעד לפינה! אלא שעדיין זה לא יגרום לנו עצה ופתרון להצליח להתנתקות מהם...

הפתרון לכל זה והרפואה שמרפאית את כל זה, היא ה~שמיטה~.

המתנה הכי גדולה היא שהאדם תופס שיש לו על מי לסמוך... שמאיר לו ידיעה יסודית כל כך וברורה כל כך והיא "ש מנהיג לבירה".... הארה שממלאית את כל ישותינו ונוסכת בנו תחושת חירות ושחרור, עד כדי שפתאום פתאום כל אחד מאיתנו מתחיל חוש היאך הוא מרפה את שריריו הקמוצים, ומשחרר את המושכות! והכל מחמת האור האלוקי שהיא הידיעה הכל כך פשוטה, שיש מנהיג שבידו הכל והוא מחיה את הכל ואין בכלל מה לדאוג או לעבוד קשה, "לי הכסף ולי זהב אמר ה'".

ובאמת שההארה הזאת שייכת רק לעתיד לבא, שהרי היא היא זו שתפוך את מצב הבריאה לכדי קיום הפסוק

מדוע זכתה מצוות "שמיטה" שדווקא עליה נאמר "בהר סיני", עד כדי כך שכל המצוות נלמדים ממנה כמבואר ברש"י שם?

ההוראה האלוקית לכל בעל שדה לשמוט את שדהו יחד עם כל הפרטים הכלולים בזה, מצווה זו היא לא תחילת תהליך, אלא היא העצה והפתח איך לזכות את אותו בעל שדה להכיל את האור העצום שיורד דווקא בשנת השמיטה...

טבע האדם לשמור היטב על רכושו, ומאותו טבע נוטה גם מידת הקמצנות והרכושנות להיות טבועים באדם, דברים אלה גוררים אחריהם גם כעס ותרעומת ואף יותר מכך... לפעמים כלפי כל אדם שנחשד בו שלוקח לנו את מה ש"ששך" לנו.

ובאמת למתבונן יותר עמוק יראה שכל תחלואי הנפש, וחוסר הרוגע והשלווה שיש לכל אחד מאיתנו, הוא מחמת אותו מושלש ידוע של "הקינאה והתאוה והכבוד שמוציאים את האדם סן העולם".

לכל התמנן המסובך הזה, שגם גורם לכל אחד מאיתנו להסתבך לעיתים תכופות לפעמים, ישנו גורם אחד! והוא ההרגשה המוטעית והיא ה"אני"... ההרגשה שהאדם הוא הכתובת האחרונה והבטחון של עצמו, לכך שומר על רכושו, לכך כועס אם חושד שמישהו לוקח או מנצל

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

בבוקר עקב פעילות מבצעית, האם יכולים לשמוע בשעת המנחה, והאם צריך דווקא עשרה או מספיק רוב מניין?

יכולים לשמוע קריאת התורה במנחה, ואין צריך שיהיו עשרה שלא שמעו, אלא מספיק אפילו שישנם ששה שלא שמעו קריאת התורה וכמובן שצריכים לקחת עוד ארבעה אנשים שישלימו להם את המניין, ויכולים להשלים מניין אפי' שהם בעצמם שמעו קריאת התורה. ביאור הלכה סימן קמ"ג (דיבור המתחיל "בפחות") וכן פסק בספר אשי ישראל בשם הגר"ח קנייבסקי פרק ל"ח סעי' כ"ה שמספיק ששה אנשים שלא שמעו קריאת התורה. (אשי ישראל עמ' תכ"ג).

חייל שהביא מביתו מאכלים הנמצאים בתוך התרמיל, ואת התרמיל הניח תחת המיטה, האם מותר לאכול מאכלים אלו?

בהלכה נפסק שיש איסור לאכול אוכלים ששהו מתחת למיטה שישנו עליה, משום ששורה על זה רוח רעה (שלחן ערוך יורה דעה סימן קט"ז סעיף ה'), והפוסקים דנים האם יש מקום להקל בזה לאחר מעשה, ומסקנת הדין כתב מרן הרב עובדיה בספר הליכות עולם (חלק ז' פרשת פנחס סעיף יב) על פי מה שכתב בשו"ת יביע אומר (חלק א' י"ד ס"י ט') שיש להקל בזה במקום שיש הפסד ואפי' אם ההפסד הוא מועט יש להקל.

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

ולפני שמתפלל יעשה תנאי של נדבה, ויאמר: אם אני חייב להתפלל תהא תפילה זו לשם חובה, ואם לאו תהא תפילה זו תפילת נדבה. הלכה ברורה (סימן פ"ט אות ט') וכעין זה כתב האור לציון חלק ב' (פרק ז' הלכה כ"ה).

אדם הנוסע באוטובוס האם יכול להתפלל בדרך כשהוא בישיבה?

תשובה: אם לא יספיק להתפלל עד שיעבור זמן תפילה מותר להתפלל בישיבה. שלחן ערוך סימן צ"ה סעי' א', אמנם אם יש בידו האפשרות להתפלל קודם שיעבור זמן תפילה חייב להמתין למקום שיוכל להתפלל מעומד, ולא עוד אלא אף מי שהתפלל בדרך כשהוא יושב ונזדמן לו האפשרות להתפלל מעומד חייב לעשות כן, שלחן ערוך סימן צ"ד סעיף ט'.

חיילים בבסיס שלא שמעו קריאת התורה

לחמם מאכלי חלב על פלאטה שמשתמש במאכלי בשר?

פלאטה שרגילים לחמם עליה תבשילים של בשר, ולפעמים גולש מהתבשיל על גבי הפלאטה, נמצא שהפלאטה בשרית, ולכן אסור לחמם על גבי בורקס גבינה או לחם שרוצה לאוכלו יחד עם חלבי, רק על ידי הפסק, דהיינו שניח שתי שכבות נייר כסף חוצץ בין הפלאטה לבין הבורקס, ובמקרה כזה יהיה מותר לחמם.

יש לציין שחייבים לחתוך ולהכין את הנייר כסף כבר מערב שבת, ואסור לחתוך בשבת נייר כסף.

מי שלא התפלל שחרית ועבר זמן תפילה, עד מתי יכול להתפלל שמונה עשרה?

אם לא התפלל שמונה עשרה של שחרית עד שעברו ארבע שעות מתחילת היום, יכול להתפלל עד חצות היום, ואם הזיד ולא התפלל, יתפלל מנחה פעמיים

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

כדאי הוא רבי שמעון

בעיניו עלו
דמעות,
איפה

כולם,
ואי כואב
לו, מאד כואב.

חזק. הכי חזק אף
לו כאב לו כך, עוברות
שסוף סוף נכנס האח,

פעם
דקות עד
"או צהריים

טובים חיכינו שתתעורר, חששנו מאוד עברו כבר יממה וחצי. האח התקרב למיטתו ועיין בתיקו האישי: "אז אני רואה שהתעוררת, אני צריך לערוך לך כמה בדיקות חשובות לפני שתיכנס לניתוח". והניצול נאנק ושואל: מה קרה והיכן כל חבריי?

והאח מספר: "עברתם תאונה לא פשוטה בכלל, רק חמישה מתוכם שרדו ואתה ביניהם" אה והיה גם את הנהג אבל הוא לא היה יהודי בזה הוא בטוח אז מי שרד, אבא שבשמים, מי שרד? הובילו אותו לחדר הניתוח במיטת גלגלים, הניתוח עבר בהצלחה, חסד ה'. אבל הוא חייב לדעת מי לא שרד את התאונה, חייב! מוחו לא נותן לו מרגוע.

לאחר זמן שהגיעו לבקרו אמרו לו את שמות הנפטרים דמעות עולות בעיניו, החברותא שלי, איננו? הניצול השתחרר הבייתה לא מסוגל לשאת את הכאב שיש לו על אובדן החברותא שלו. העניין לא נתן לו מנוח כלל, והוא החליט שיעשה שאלת חלום, מדוע דווקא החברותא שלו וכל השאר נפטרו? הם הרי היו בהילולא וחויץ מזה למה הנהג מה הוא עשה?

בילילה הוא כשעלה על יצועו הנה הוא רואה בחלומם אור, הרבה אור ונדמה לו שהנהג זה החברותא שלו: "שלום עליך באתי מעולם האמת כדי לענות לך על שאלותיך", פתח ואמר: "על הנהג לא הורשיתי לספר. אך על בני החבורא הורשיתי: זוכר אתה שרקדנו אני ועוד הארבעה שהלכו איתי לעולם שכולו טוב במעגל אחד? כן הוא זוכר אך לא מסוגל לדבר, במעגל רקד איתנו מישהו הדור פנים ששאל כל אחד מאיתנו האם אנחנו מוכנים ללכת קודם זמננו כדי לכפר על עם ישראל? הסכמנו מכל הלב! בדרך חזר שהטנדר התהפך פרחו נשמתו ב"אחד" הישר לכן עדן וכעת אני יושבים בהיכלו של רבי שמעון ולומדים מסמו תורתו...

ערב ל"ג בעומר, האברכים כבר עלו לטנדר המוביל להר מירון, נסיעה לא פשוטה בת שלוש וחצי שעות מסתינה להם, אך מי בכלל חושב על אורך הנסיעה והחום השורר בחוץ? "כדאי הוא רבי שמעון", הכל שווה כדי לזכות להגיע להר מירון להשתתף בהדלקה הגדולה לכבוד התנא רבי שמעון בר יוחאי.

ההכנות לקראת הנסיעה נעשו בעמל רב על ידי האברכים שמתכוונים לנסוע, הם היו עשרה והתרגשו מאוד לקראת היום הגדול והנעלה וכן על הזכות להיות אצל ר' שמעון ביום ההילולא.

כבר ירדה השמש שהם הגיעו למושב בר יוחאי, בני החבורא ירדו ברעד קל של התרגשות מהטנדר והחלו צועדים במרומי ההר לכיוון מעמד ההדלקה. האדמו"ר החזיק את הלפיד העטוף בקדמו בצמר גפן וספוג בהרבה שמן ברעד מה. ברקע ניגנה הלהקה ברגש את הניגון של "לכבוד התנא האלוף" והרבי הצית את הלפיד.

כשהחלו להבות המדורה עולות, הלהקה הגבירה את הקצב וכולם, רוקדים, מבקשים ומתפללים, מנצלים את הרגעים ואת היום המסוגל לפעול ישועות, עוברים לשיר הבה 'בר יוחאי נמשחת אשריך'.

הסתיימה ההדלקה. מידועינו כבר התקדמו לכיוון פתח המערה, במשך כל הלילה ישבו והתחננו לה' התפללו ופרשו את שיחתם... עם שחר החלו צועדים חזרה לכיוון המושב בר יוחאי שם המתין להם הטנדר לאחר שהתיישבו והנהג פתח בנסיעה, העבירו ביניהם חוויות קודש מהמאורעות הלילה.

ומשם כל אחד פנה לעיסוקו, זה ללימוד התורה הקדושה, וזה לנמנום לאחר הלילה הארוך והגדוש.

עברו להן דקות של נסיעה, הם הספיקו להתרחק ממירון, עברו את יוקנעם והתכונו לעלות לכביש אגרא, כביש 6. לפתע נשמע קול רעש אדיר וחזק, ולאחריו החל הרכב מתגלגל לוואדי הסמוך. הנוסעים הנבהלים פתחו בקריאות הצילו וזעקת "שמע ישראל" עד שנתקע הרכב וגוועו הקולות.

המחזה היה נורא, אברך צעיר פוקח את עיניו לאחר כמה שעות לקול צפצופים של מכשירים, היכן אני? הוא שואל את עצמו ומנסה לנבור בזכרון מה קרה, מדוע הוא שוכב פה חבוש, עד שאט אט הכתה בו ההכרה שהוא מאושפז בבית חולים, אבל איזה בית חולים? ולמה בכלל הוא מאושפז? הוא מחזיר את גלגלי מוחו קצת אחורה ועולים לפניו כמה ניצוצות קטנים של זיכרון, הוא זוכר שהם היו בהדלקה אצל ר' שמעון בר יוחאי והוא זוכר גם שהם עלו לטנדר ומה היה אחר כך, ריבונו של עולם מה היה אחר כך איפה כולם???

רוחנית, אלא גם ברמה הגשמית המעשית: אם כל אחד היה "שופך הכול" בכל מריבה, המריבות והמלחמות היו מכלות את העולם שלנו לגמרי.

אם היינו קצת יותר שותקים וקצת פחות ממהרים להתיר את חרצובות לשוננו - היינו חוסכים מאיתנו ומהעולם אין סוף מריבות בבית וברחוב, ילדינו היו גדלים בריאים יותר וחסונים יותר בנפשם, וכל העולם כולו היה יפה יותר, מוצלח יותר ונעים יותר. כמה מאמרי חז"ל יש לנו בשבח השתיקה וכמה מעשים יש לנו על גדולי ישראל שידעו לשתוק ולשקול כל מילה.

בן אדם מבטא בדיבור שלו את כל עולמו הפנימי ואת כל רגשותיו. שם ניכרת כל מהותו. כל הקשר עם הזולת נעשה באמצעות הדיבור. בני זוג שיש ביניהם דיבור מכבד ושקול - בוודאי יצליחו. וממילא, עיקר המצווה של "ואהבת לרעך כמוך" מתבטאת ויוצאת מן הכוח אל הפועל דרך הדיבור אל הזולת.

צעד אחד מכריע

אנחנו עומדים ערב היום הגדול, ל"ג בעומר, ואין לנו שוכחים ומסיחים את דעתנו לרגע מהאסון הגדול שפקד אותנו בשנה שעברה בעיצומה של ההילולה, אסון שבו נלקחו מאיתנו ארבעים וחמש נשמות קדושות כמינין 'אדם' בגימטריה, כדי לעורר אותנו לתיקון האדם על ידי אהבת ישראל ותיקון עוון השנאת חנם.

והצעד הראשון לתיקון האדם הוא תיקון הדיבור, כי האדם נקרא 'מדבר', ומי שמתקן את דיבורו - הדרך בפניו סלולה לתיקון מושלם בכל מידותיו.

אהבת ישראל היא מעלה גבוהה מאוד, שלימות האדם. אי אפשר "לקפוצ'ן" ולדלג ברגע לאהבת ישראל. וכמו בכל שאיפה גדולה - צריכים להתחיל מ**צעד אחד קטן**, צעד קטן אבל חשוב מאין כמוהו.

הצעד הראשון הוא הדיבור. הדיבור קרוב אלינו, בפניו ובלבבנו לעשותו. אם רק נחשוב יותר על הדיבורים שלנו, נחכה מעט בטרם נגיב, נשקול כל דיבור שיוצא מפיו גם בבית וגם ברחוב וגם עם הילדים - בכך נתקרב בצורה עמוקה ומשמעותית יותר לאהבת ישראל.

וכמו שחשוב לא להזיק בדיבור, כך חשוב מאוד לעשות טוב עם הדיבור, לעודד, לחזק, לקרב, לשמח, לפרגן, לשבח, ועוד.

יהודים יקרים הבה נתחזק בדיבורים טובים לכבוד נשמת הצדיק שנאמר עליו "נעשה אדם נאמר בעבורך", ולעילוי נשמת כל קדושי מירון ובתוכם תלמידי היקר, רבי משה שמחה בן ישראל צרפתי זצ"ל. למענם ולכבוד ה' נסור מרע ונעשה טוב בדיבורינו - ונראה אור גדול של אהבת ישראל ממלא את העולם.

בברכת שבת שלום ומבורך

חיים עד העולם

"והזקן שבהם היה יניק יותר מכולם... אמר הנשר הגדול: 'אתה בוא עמי, כי אתה כמותי. כי אתה זקן מאוד ועדיין אתה יניק מאוד, ועדיין לא התחלת לחיות כלל...' נמצא שיש לי הסכמה מאותו הנשר הגדול..."
(מעשה משבעה קבצנים לרבי נחמן)

שלו. איזו חיות, איזה קשר עם האותיות הקדושות ועם המשמעויות.

שום דבר אצלו לא היה "כמצוות אנשים מלומדה", בכל דבר הוא היה נוכח בחיותו ובעבודתו ה'. בכזאת אהבה, בכזאת תשוקה, בכזאת בעירה.

כל עיסוק שלו קיבל חיים חדשים, החל כמובן מהבית והמשפחה, הקשר עם הנכדים, וכלה בהפצה, **בטיפולים שטיפל ועזר לאנשים כה רבים, בחיילים היקרים שהיו כל כך קרובים ללבו** והוא היה להם גם רב וגם אב אוהב. אברכים בישיבה ראו בו אבא; ולא ניתן לשכוח את כתיבת ספר התורה שהוביל בכל החיות שברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. חיבור עם תורת החיים באהבה כל כך גדולה, עד שהיו לאחד ממשי!

והרצון שלו להשפיע וללמד ולחזק ולהרים כל יהודי נבע ישירות מתוך אותו מעיין חיים שפרץ מתוכו בזרם אדיר בלתי ניתן לעצירה. גם כאשר היה שבור בגופו ובקושי יכול היה לזוז מרוב כאבים - רק תשים אותו מול חיילים או מול יהודים רחוקים שרוצים לשמוע דברי אלוקים חיים, וברגע אחד הוא נעשה שוב ילד מלא מרץ ורוח נעורים!

התודה שלו והשירה שלו - היו חיים; וחיייו היו שירה. הוא חי והאמין בעצמו בכל מאודו, האמין בכוחות הנפלאים שה' נתן לו. הוא לא הזניח שום צד בנפשו הכבירה, נפש אומן עדינה שידעה גם ליצור ולתכנן ולעצב ולהוציא מהכוח אל הפועל את אור היהדות והאמונה כתכשיטים וחפצי נוי.

כמה ענווה וצימאון לאמת ולידע צריכים בשביל להתחיל דרך חדשה בגיל מבוגר. וכמו רבי עקיבא בשעתו, רבי משה היה מוכן להרכין ראש וללמוד מכל

לא ניתן היה להתעלם מהחיות הבלתי רגילה שנבעה מכל ישותו, מהאמת הפנימית שבה עשה כל דבר שבקדושה מהקטן ועד הגדול, מהאש העצומה שבערה בו וביישה את כולו - יהודי שיכול להיות אבא או סבא שלנו בגוף שבור ומרוסק "עושה לנו בית ספר" לעבודת ה'.

ראינו אותו. הוא היה חי - ואנחנו, מתי נזכה גם אנחנו לחיות?

רבי משה חי כל כולו את התפילה, את ההתבודדות, את קברי הצדיקים; כל כך חי את רבי נחמן, את רבי נתן, את רבי שמעון, את התהלים. בכל שיחה אתו הרגשת שהוא כל כולו איתך, והוא נותן את כל כולו. אש פנימית בערה בו וסחפה והדליקה ניצוץ בכל אחד; **הוא היה חי את האדם שעומד מולו, וגרם לו לחזור ולחיות.**

רבי משה חי בשלימות את המקורות שלמד ושלימד, חי את התורה הקדושה, את הליקוטי הלכות שכל כך אהב. כשרק דיבר על הליקוטי הלכות, חשבת שהוא הולך לשרוף את העולם באש קודש מרוב אור והתלהבות. כולנו זוכרים את ברכת התורה

שנה עברה, ונראה שהחל רק הולך וגדל. שנה בלי חבריו היקר **רבי משה זכר צדיק וקדוש לברכה מ-מ"ה קדושי מירון**. שנה בלי הדמות שהייתה חלק בלתי נפרד מבית המדרש שלנו, מקול התורה המתרונון בישיבתנו, מהתפילות שלנו, מהגוף של הציון הקדוש עם ספר התורה שלנו.

רבי משה, אתה אולי לא עמנו בגופך, אבל המתנה העצומה שהשארת לנו שהיא אהבת ישראל במסירות נפש - משפיעה על כל אחד ואחד מאיתנו בכל יום יום, ועל זה בהחלט ניתן לומר "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם".

"זקן מאוד ועדיין יניק מאוד" אתה, רבי משה. זקן לבן ארוך המעיד על ניסיון חיים ויישוב דעת, על חמלה אבהית ואהבה לכל אדם, ועם זאת, עיניים סקרניות וצמאות לידע, שמחה של ילד בכל ידיעה חדשה בתורה, ענווה והקשבה לכל אדם. זקן מאוד בחכמתו ותבונתו, ויניק מאוד בסקרנותו ובהתלהבותו.

מילה אחת מיטיבה לתאר את רבי משה ומתמצתת את כל מהותו: **"חיים!"** רבי משה, היית איש חי, זכית שגם היום אתה חי וקיים!

אם רצית לראות חיים - לך תסתכל על רבי משה. דמותו החיה והתוססת עדיין עומדת לנגד עינינו. אנחנו שרובנו צעירים ממנו בשנים רבות לא עמדנו בקצב שלו, בכוחות הנדירים שלו.

**כמו רבי עקיבא
בשעתו, רבי משה
היה מוכן להרכין
ראש וללמוד מכל
אדם.**

**ושמחה נדירה
בכל טיפה של
דעת כמוצא שלל
רב.**

כמה היה רבי משה דבוק במורנו ורבנו, הרב שלום שיבלחט"א. והוא היה תלמיד אמיתי. לא חקיין ולא תוכי. ראו עליו שהוא חי את הדיבורים של הרב מהמקום שלו ממש. התודה מהמקום שלו, התפילה מהמקום שלו, השירה מהמקום שלו, והאמונה מהמקום המדויק שלו; רבי נחמן מהמקום שלו, רבי נתן מהמקום שלו, וגם רבי שמעון מהמקום שלו. "ממקומך מלכנו תופיע".

וגולת הכותרת של רבי משה הייתה: אהבת ישראל מהמקום הגבוה של נשמתו. מי יכול לשכוח את אהבת ישראל של רבי משה? מי שהרגיש את החום שלו, את האהבה שלו, את החיבוק שלו - לא ישכח את זה לעולם.

וביום האחרון? כולנו זוכרים את היום האחרון, את המילים שחזר עליהן שוב ושוב: "אנן בחביבותא תליא מילתא", המילים שהיו צוואה נוקבת, לא רק עבור כל הישיבה, אלא עבור כל בית ישראל.

והוא ראה את הטוב בכל אחד, ולכן הוא היה יכול לקרב גם את הרחוקים שברחוקים. הוא אף פעם לא ראה את העבירות - הוא תמיד ראה לנגד עיניו את הנשמה היהודית הגדולה והקדושה. הוא זכה לגלות את הנשמה הקדושה שבקרב, ובכוח הנשמה הענקית שלו עזר לנשמות רבות נוספות לגלות את האור הגדול שלהן ולהבקיע את כל המסכים. וזה לא פלא, כי כאשר אתה מקיים את תחילת הפסוק: "אשירה לה' בחיי" - עם כל החיות שבך, ממילא מתקיים המשך הפסוק: "אזמרה לאלוקי בעודי" ואתה חי באמת את תורת "אזמרה".

רבי שמעון הסתלק במילה "חיים" ביום ל"ג בעומר הקדוש. וזה שרבי שמעון בחר ברבי משה, זו ההסכמה הגדולה ביותר מהנשר הגדול על גדולת הנשמה הנדירה הזאת שהתהלכה בינינו. יהי זכרו ברוך, ותהי נשמתו צרורה בצרור החיים!

ת.נ.צ.ב.ה.

"אבא שלי דאג שלכולנו יהיה טוב, הוא התעניין בכל תחום בחיים שלנו ולא משנה מה היו הבחירות שלי ושל האחיות שלי. הוא תמך ודאג ושאל בשלום כל אחד.

לאבא תמיד היו רעיונות טובים בראש. כל פעם שהיינו מספרים לו משהו הוא לקח את זה ארבעה צעדים קדימה כבר יודע ומתכנן הוא ישנה ויהפוך את העולם.

"רק בימי השבעה הבנו בכמה אנשים הוא נגע- כמה אנשים אהבו וכמה הוא יחסר להם החל מהמוכר בחנות, דרך חיילי נצח יהודה ותלמידי ישיבת חוט של חסד, תולדות אהרון ועוד...

אנשים גדולים עושים הרבה מעשים טובים וקטנים והוא היה אחד כזה!"

שי צרפתי.

אדם. מי שלא ראה את האור בעיניים של רבי משה בכל ידיעה חדשה בתורה ובדברי ימי עם ישראל - לא ראה מאורות מימיו. מבט תמים של ילד שרוצה לדעת הכול ושחמה נדירה בכל טיפה של דעת כמוצא שלל רב.

רבי משה הכיר היטב את העולם הזה ו"מנעמיו". הוא עשה פרויקטים גדולים מאוד בחיים שלו וידע מה זה כסף גדול. אבל כאשר הוא טעם מעץ החיים, הוא ממש מאס בכל העולם הזה, "ואכל וחי לעולם!"

וזה לא בא לו בקלות. הוא סבל ייסורים בגופו ותמיד נלחם כמו אריה. הוא עבר תאוה קשה והיה בין חיים למוות וחזר לחיים, קם והשתקם. כי כשאתה חי שום דבר לא עוצר אותך. כוח החיים הוא הכוח האדיר ביותר. כשאתה חי עם מטרה ועם חיבור לתכלית - אתה יכול לעשות הכול בכל מצב. והוא אף פעם לא עצר, כי כשאתה חי אתה תמיד ממשיך לשאוף ולעלות מעלה מעלה. אין מנוחה ואין עצירה. **אתה משיג מטרה ומיד מציב מטרה חדשה.** לא מפסיק לרגוע. כך היה ועודנו רבי משה.

גם ביציאת נשמתו היה חי בכל כוחו, גם ברגעים האחרונים מסר נפשו עבור יהודים אחרים בכל החיות שהייתה בו; וגם פטירתו הייתה בעלייה אדירה השמימה כאליו הנביא ממש, שכידוע לא טעם טעם מיתה, אלא עלה לשמיים וממשיך לחיות לנצח.

חַסֵּד יִשְׂרָאֵל אֲהַבָּה

שִׁי צְרַפְתִּי: (בְּיוֹם שֶׁל מֵשֶׁה צְרַפְתִּי ז"ל)

"אֲהַבְתִּי יִשְׂרָאֵל צֶה אֲהַבֵּה אֵל יְהוּדֵי סִמּוֹת לְהוֹא, אֵל מְשִׁיב מַאֲיִם בְּפִיץ וּמֵה עֵלֶה,

אֲהַבֵּה אֵל מְאִי, כִּכְאֵת לְמִתְבַּטֵּאת בְּמַעֲלֵים קִטְנִים. בְּדִיּוֹק כִּמּוֹ לֵאבָא לְשִׁי נֶפֶשׁ."

לא מפספסים את ההזדמנות!

הרב שלום ארוש שליט"א

זכיר אותך בעת

ההדלקה לכבוד

רבי שמעון בר יוחאי

ויוסיף שמן למדורה לזכותך

ובעז"ה זכות רבי שמעון בר
יוחאי תגן עלינו. אמן!

חייגו עכשיו:
02-5308000

רבי מסעוד בן רבי יעקב
אביחצירא צוק"ל זיע"א
י"ב אייר

לאורם נלך
הילולא דצדיקא

קו האמונה
02-6444250

שיש בו כדי לשמח את העניים.

יום אחד שב מרן רבי מסעוד זיע"א עם סידור נפלא מאיר עיניים בידו, בנו מרן בבא סאלי, שהיה אז ילד כבן 9, התעניין בסידור ומשזה מצא חן בעיניו ביקש מאביו שיתן לו רשות להתפלל בסידור, נענה אביו ואמר: "בני יקרי, סידור זה נהגתי בו בכבוד ונזהרתי לא להחסי בו תיבה או אות, עתה, חוששני כי לא תנהג בו כבוד כפי שנהגתי בו, והוא יתבע ממני את עלבוננו. לאחר שהבטיח לי בנו כי ינהג בסידור בכבוד, ולא יסיר עיניו ממנו אפילו תיבה או תג נאות אביו לתת לו את הסידור במתנה גמורה. לאחר מסי' ימים ניגש ר' מסעוד לבנו ואמר: "חזק ואמץ" שאלתי את הסידור כיצד היך נוהג בו והוא ענה כי שמח הוא מאוד שנתתי לך מכיוון שהיך נוהג בו כבוד ואיך מחסיר אות או מילה. העידו עליו כי עד זקנה ושיבה המשיך הבבא סאלי להתפלל בסידור קדוש זה ולהנהג בו בכבוד, ולא הסיר עיניו ממנו ולא החסיר אות או תג.

לאחר 28 שנים בהן כיהן ר' מסעוד כרבה של תפילתאט וסביבותיה, במסירות ואמנות הגיע עיתו להפטר מן העולם ולעבור לעולם שכולו טוב. וביום י"ב באייר תרס"ח ניצחו ארזלים את מצוקים ונישבה ארון הקודש, ונסתלק לבית עולמו. כל יהודי תפילתאט וסביבותיה הגיעו לחלוק לרובם כבוד אחרון וללוותו בדרכו האחרונה. לאחר שקברו את רבי מסעוד נתקנאו הגויים הא כיצד עותנים כבוד כה גדול לרב היהודי ולכן באו וחיללו את הקבר והוציאו את רבי מסעוד מקברו ונהגו בו מנהג בזיון, למחרת עוד הדבר נעטערו ראשי הקהל צער רב, לבילה בא רבי מסעוד לבנו רבי דוד ה"ד- ה"עטרת ראשינו" ואמר כי יען ואחד מחברי החברא קדישא עבר עבירה פלונית ואותו לילה, נגע בו ברגליו בשעת הטהרה טימא אותו במגעו ולכן הוצרך לעבור את הביזיון הזה כדי לטהר את גופו מאותה טומאה, ויבוקש הדבר וימצא שאכן כך היה.

זכות הצדיק, זכות תורתו, זכות אבותיו ובניו הקדושים תהא מגן וצניחה בעדנו ובעד כל בית ישראל. אכ"ר.

רבי מסעוד נולד למרן האביר יעקב לאחר שתי בנות, נְפָאָה ע"י אחיו "ארון התורה", על שום שכבר משחר נעוריו ועדי זקנה לא פסיק פומיה מגרסה.

ספרים וחינוכי תורה בכתב כמעט שלא עתרו ממרן רבי מסעוד ז"ל והמעט שנתר מכתב ידו של מרן רבי מסעוד הם הפיוטים שכתב, שאת רובם יחד לכבוד שבת קודש, והם שתפטו מקום של כבוד בשולחן השבת של בנו ממשיך דרכו מרן בבא סאלי זיע"א

התקשרותו לאביו היתה להפליא ולא זזה ידו מתוך ידו. הכבוד שרחש לאביו היה להפליא עד שאפילו כשנולד לו בנו בכורו חשש לקרוא לו על שם אביו בשם "יעקב" פן חלילה יהיה שמץ קל של זלזול בכבוד אביו, ואכן בכל משפחת אביחצירא נמנעו מלקרוא על שם הסבא קדישא מרן ה"אביר יעקב".

ר' מסעוד קבע לימוד חברותא עם אחד מסובחרי תלמידי אביו רבי שלמה חיון זצ"ל. יום אחד בעת חזירתו מן הלימוד, הבחין מרן רבי מסעוד בשני שדים גדולים מאוד, הניצבים על אם הדרך, ומבקשים להזיק את העוברים והשבים ובכוח האמונה בכוח אביו גרשם מהמקום והזהירם שאם לא יעלמו מהמקום אזי יזור עליהם בכוח אביו שיטרדו משני עולמות, אך שמעו את אימו של הצדיק והסתלקו מהמקום תכף ומיד.

לאחר פטירת מרן "אביר יעקב" זיע"א, קבל רבי מסעוד עליו את כס ההנהגה וניהל לרב העיר תפילתאט, והיה מנהיג את בני העיר בתקיפות ולא חת מפני איש, והיה מעמיד את ההלכה על קוצו של יוד, ויחד עם זאת היה מטפל בצרכי העניים והיה מכתת רגליו כדי לאסוף מעות לעניים.

מרן בבא סאלי זיע"א, שכידוע אף הוא התאמץ רבות במצוות הצדקה וחילק סכומי עתק לטובת העניים, היה נוהג להתמרמר ברוב ענותנותו ולמר, כי הוא אינו מתקרב למדרגת אביו מרן רבי מסעוד זיע"א, שהיה לווה מן הגויים בריבת ומחלקם לעניים, תא חזי עד היכן מגיע מידת הצדקה שלו, שלא מנע עצמו משום צעד

חיזוקון

מתחזקים בשמירת שבת

שימוש לאור נר וחשמל

כשם שאסור לקרוא לאור הנר, כך אסור להבחין לאור הנר בין שני דברים הדומים מאוד. על כן, הקם בעוד לילה ורוצה להבחין בין בגדו לבגד חברו, לא יבחין לאור הנר (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

ילדון חידודון

היכן בפרשתנו שש מילים רצופות מתחילות באותה מילה?

תשובה לשבת פסח:

מחום השמש (רבי יונתן בן עוזיאל)

זוכה לשבת פסח: יעקב רייזמן, בית שמש.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

מים של תודה

שמי בנימין, אני מאוד אוהב לקרוא את העלון של חוט של חסד ובמיוחד את דברי הרב שליט"א המחזקים מאוד.

יום אחד בכיתתנו הודיע הרב- תלמידים יקרים, הלמידה שלכם ממש מוצלחת ולכן, בעוד יומיים אם ירצה ה' תערך יציאה לפארק הקרוב, נא להצטייד בהתאם.

התרגשנו מאוד ויצאנו בקריאות "יש" "איזה כיף" והלכנו הביתה.

הגיע היום, הצטיידתי כמו שצריך בכובע שמש בקבוק מים וכמה חטיפים.

הגענו לפארק הוא היה מאוד מעניין ונחמד והדבר המיוחד בו שהוא היה מחולק לארבעה חלקים עם גינות שונות, התפזרנו שיחקנו שם, בשלב מסוים ישבתי ונחתי לי באחת הגינות ולאחר מכן עברתי מגינה לגינה, היה חם במיוחד והרגשתי לפתע צמא אדיר שמילא את גרוני, חיפשתי את בקבוק המים אך הוא איננו.

התחלתי לחפש סביבי ולא מצאתי את הבקבוק ומדקה לדקה היובש בגרון מתגבר ממש חיפשתי

בכל חלקי הגינות אך לא מצאתי, התיישבתי על סלע בפניה והתפשטה לי בגוף חולשה נוראית, אני זוכר במאה אחוז שהבאתי איתי בקבוק מים, אפילו שתיתי ממנו בגינה כמה לגימות.

פתחתי שוב את התיק על מנת לראות האם בכל אופן בקבוק המים מתחבא היכן שהוא, כשפתחתי את התיק, ראיתי את החוברת על התודה בתיק והחלטתי שאולי הזמן לעשות את חוק התודה.

התחלתי בתודות לה' על שהרב החלים להוציא אותנו לטיול ושזכרתי להביא איתי הכל, על הבקבוק מים שהיה ואבד, ועל גרוני היבש שעומד להתפקע. אמרתי שמונה פעמים מזמור לתודה ויצאתי לחיפוש עוסף.

עשיתי עוד סיבוב בגינות, והנה אני רואה מאחורי אחד הספסלים שחיפשתי שם כבר את בקבוק המים יושב מונח לו על האדמה, פתחתי אותו, ברכת לאט ובכוונה את ברכת"שהכל" לאחר הברכה האחרונה הודיתי לה' שוב על המים שברא בעולמו, הפעם היה למים טעם מיוחד, טעם של תודה.

"הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו"

שלום | אייר

איש שלום זוכה באין סוף ברכות.
(א.ב. של החיים)

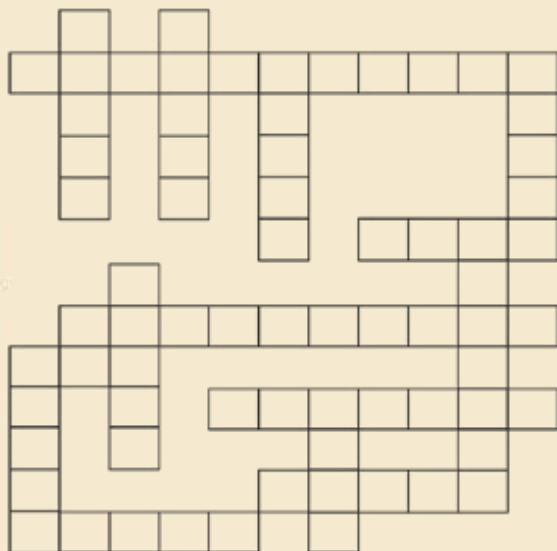
לקבלת מסרים טחוקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיונות

שיבוץ מילים

שבצו את המילים בתוך התשבץ לפי כמות האותיות

7	5	3
פרוזבול	נטיעה	דשן
יבול חול	בצירה	4
11	לקיטה	חנטה
קדושת שביעית	שמיטה	הפקר
10	קצירה	
אוצר בית דין	סיקול	
	זיבול	
	עידור	

בדיחות הדעת

אברך צעיר שעלה לארץ ישראל קנה מזגן חדש. והנה המזגן התקלקל וטיפטף מים.

הוא ניסה להסביר בעברית רצוצה לחברה שממנה קנה את המזגן כי המזגן מטפטף ולא הצליח להסביר להם.

לבסוף הוא צעק בטלפון ותיאר את המצב המדויק כך: "המשיב רוח שלי - מוריד גשם !!!"

העלון מוקדש לרפואת

הרב שלום בן ימנה

עמרם בן סעדה

להקדשת העלון: 02-5308000

ומוהות שמתבטאת ב"יכולת לארגן דברים בסדר נכון מתוך הבנה ומודעות", וזה לא רק פעולה פיזית או תכונה מנטאלית עמוסה, אלא הכוונה על סדר וארגון פיסי, עמוק ותודעתי יותר - שכמוכן ישפיע בסופו של דבר על התנהלות המחשבה ועל מכלול הפעולות הלימודיות וההתנהגותיות.

קראו וחשבו, מה דעתכם על דני? דני, הוא תלמיד בינוני הלומד בכיתה ד'. דני אינו מקשיב ומשתתף בשיעורים - כי החומר לא תמיד מעניין אותו. ממוצע המבחנים שלו מגרד את ה-70% כי הוא אינו מתכוון למבחנים ברצינות. דני שוכח לפעמים מחברות וספרים כי הוא שוכח להכין מערכת. דני מאחר להיכנס לכיתה מההפסקה - כי רק בסיום הצלצול הוא נזכר שעדיין לא הספיק לשתות. הוא צריך גם לשירותים או ששכח את הכדורגל במגרש.

אם נשאל את דני מה מידת הצלחתו בלימודים, סביר להניח שהוא יטען שהוא מאוד רוצה להצליח והוא אפילו קצת מצליח, אך האמת היא שדני כלל אינו מתקרב להצלחה, אינו מתאמץ ללמוד וכאילו הוא מגיע בכל בוקר ל"קייטנה".

דני לא לוקח את הלימודים ברצינות ולא בגלל שהוא אינו רוצה, אלא בגלל שהתפיסה שלו "מה תפקידו בבית הספר" מעט מעוות, לדני יש חוסר סדר וארגון בתפיסה שלו את החיים שמחלחל למציאות שהוא רואה ויוצר ולפעולותיו בשטח.

מה עושים? ההמשך בע"ה בפרק הבא

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לילד יש בעיה רצינית

תופעות אלו קורות: כי האמה בטוחה שעליה מוטלת האחריות להכין את שעורי הבית של הילד וכאשר בנה אינו מספיק להכין או מתרשל בהכנתם - היא מכינה אותם בעבורו.

אותו הדבר באחריות הילד לזמני השינה וזמני הקימה, מקלחת, צחצוח שיניים, הכנת הכריך, התלבשות, חזרה מהפעילות בזמן שנקבע, לימוד וחזרה למבחנים וכו' וכו' כמוכן, חלק מהאחריות היא של ההורים ובפרט בגיל הרך, אך "מלא האחריות" להיות ילד או תלמיד, צריכה להיות של הילד בעצמו.

"אבל אם אני לא אלחץ עליו להכנס להתקלה הוא פשוט לא יתקלח... הוא גם לא יצחצח שיניים ולא ילמד למבחנים... נכון, אתה צודק, וזה בדיוק מבהיר לנו שיש לילד בעיה רצינית עם "אחריות". מה עושים? נפגשים עם איש מקצוע בצורה מסודרת, מאבחנים תחומים נוספים ועובדים עם ההורים והילד עד להצלחה. כי כדי לגרום לילד לבצע פעולה, צריך לבדוק את רמת המחויבות והאחריות שיש לו בחיים בכלל, ובפרט בנושא הרלוונטי.

צריך לאבחן ולנטרל בעיות נלוות, לעבוד על מוטיבציה כללית, להציב קבצים מקצועיות זמניות ולהתאמן ביחד לקראת ביצוע עצמאי. וכל זה תלוי גם בקביעות המפגשים עם המטפל ובמשך זמן האיסוף. כאשר הילד יפנים את העובדה כי: האחריות ללמוד ולהצלחתו בלימודים מוטלת עליו ולא על אף אחד אחר, הוא אכן "יניע" את עצמו "בסיוע" ההורים והמורים להצלחה.

שיטת העבודה על חמשת המיומנויות

חשיבות וחיוני לאחריות, הוא נושא חשוב בפני עצמו ונרחיב עליו בע"ה ובל"ג בהזדמנות אחרת. השבוע נתמקד במיומנות הראשונה מתוך חמשת המיומנויות והיא: הסדר והארגון.

עלינו לזכור שבכדי להוביל את הילד להצלחה בלימודים, עלינו להקנות לו מיומנויות בסיס, שיהוו לו "כלים" לצמיחה לימודית, כי על מנת שהילד יוכל להתפתח ולצמוח מבחינה לימודית, נדרש מאיתנו-ההורים ליצור לו את התנאים המיטיביים להצלחתו כפי שהבאנו בפרקים הקודמים.

1. סדר וארגון:

כאשר אנו מדברים על סדר וארגון, אין הכוונה לסיידור החדר, הילקוט או הקלמר, אלא ליכולת הרבה יותר בסיסית

לומדים להצליח פרק יא'

משפט חכם אומר: "איננו יכולים לקבוע את כיוון הרוח, אך אנו יכולים להתאים את המפרשים". מנת משכל וכישרון הם רק "כלי-יכולת" בכדי שהתלמיד יוכל ללמוד-כמוכן אם רק ירצה, אך כדי "להצליח בלימודים" צריך התלמיד לרכוש ולפתח מספר מיומנויות בסיסיות שיעזרו לו ללמוד, אפילו אם הוא אינו התלמיד הכישרוני.

מיומנויות אלו הם "המפרשים" שבעזרתם הוא יוכל בע"ה לטוש ביתר קלות לכוון ההצלחה בלימודים. רוב המחקרים שעוסקים ב"מיומנויות למידה" מציינים את חמש המיומנויות הבאות כחשובות ביותר לתהליך הלמידה: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה.

במיומנויות חשובות אלו, נעסוק בע"ה במאמרים הבאים.

עובד בלי אחריות

אך לפני שנתחיל בעבודה על חמשת מיומנויות אלו, עלינו לבדוק מהי רמת "האחריות" של הילד להצליח ללמוד. ראייתו פעם עובד שאמר לי: "אני עובד טוב, אבל בלי אחריות" מה דעתכם, הייתם מעסיקים עובד ללא אחריות? הרי בודאי שלא.

כדי שהילד יוכל להגיע להישגים בכל תחום ובפרט בתחום הלימודי, עליו להתאמץ ולהשקיע. בכדי שתהיה לילד מוטיבציה ראשונית להתאמץ ולהשקיע, עלינו ליצור לו מערכת של "מחויבות". או במילים אחרות: לא מספיק שהילד יספר שהוא רוצה להצליח, הוא גם צריך להרגיש שהוא חייב להצליח, ומי שמרגיש מחויב לעשות איזושהי פעולה - יש לו "אחריות" לעשותה.

אחריות אישית

אי אפשר להצליח ללא אחריות, רק השאלה היא: על מי מוטלת האחריות? וכאן בדיוק נמצאת חלק מהבעיה "מדוע הילד אינו מצליח": כי חסרה לו האחריות האישית. פעמים רבות, אנו שוגים ובמקום לבנות לילד את האחריות האישית ולהניע אותו להצלחה, אנו-ההורים לוקחים את האחריות שאמורה להיות לילד-על עצמינו.

כן בדיוק כך, פעמים והמורה מקבל את שעורי הבית של התלמיד - בכתב יד ההורים, מה דעתכם? פעמים יש ילד שמאחר בבוקר לכיתה בקביעות, וברור לנו שהבעיה יכולה להיפתר ע"י הילד - כי הוא אינו מתאמץ לקום ולהתארגן בזמן - ובמקום לעזור לילד להיות אחראי, הוריו כותבים לו בפתק "בגנו מאחר באחריותנו".

מקצועיות • מהירות • אמינות

בבית הדין מכהנים דייונים מוסמכים ומנוסים המתמחים בענייני ממונות, סכסוכים עסקיים, ירושות, צוואות, מכר ושכירות נדל"ן, נזקי שכנים, חוזים וסכמים ממוניים ועוד.

054-2373752

תעורר את היוזם שבך

"לא צריך לחכות להיות רב גדול כדי להפיץ את אור היהדות והאמונה" (הרב שלום ארוש)

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יג אייר תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:52 תל-אביב: 7:07 חיפה: 7:00 מוצאי שבת: ירושלים: 8:09 תל-אביב: 8:11 חיפה: 8:12 ר"ת: 8:45

פרשת בהר

"לא תרדה בו בפרך"

שלא להכביד על פועליו, משרתיו, תלמידיו ובני ביתו בטירחה ובעבודה קשה!

נלמד מהפסוק: "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (פרק כו-מו)

וכתב רבינו יונה ז"ל (בספרו שערי תשובה שער ג-ח): "לא ישתעבד אדם בחבריו, ואם אימתו עליהם או שהם בושים להחל דברו, לא יצוה אותם לעשות קטנה או גדולה, אלא לרצונם ותועלתם, ואפילו להחם צפחת מים או לצאת בשליחותו אל רחוב העיר לקנות עד ככר לחם. אבל אדם שאינו נוהג כשורה, מותר לצוותו לכל אשר יחפוץ".

אמרו חז"ל (במד"ר-פרק טו): אמר ר' אבא הכהן בר פפא, כשהייתי רואה סיעה של בני אדם, הייתי הולך בדרך אחרת שלא להטריח עליהן שלא יהיו רואין ועומדים מלפני וכשאמרתי הדברים לפני ר' יוסי בר זבידא, אמר לי צריך אתה לעבור לפניהם ויהיו רואין אותך ועומדים לפניך ואתה מביאם לידי יראת שמים שנאמר "מפני שיבה תקום... ויראת מאלוקיך".

לעומת זאת אומרים חז"ל בגמרא (קידושין לג): מנין לזקן שלא יטריח [לעמוד בפניו] תלמוד לומר זקן ויראת. אמר רבי נקטינן דאי מקיף חיי. [רש"י: אם הזקן מסבב דרך אחרת שלא לעבור לפני הציבור - "חיי" - מאריך ימים].

וביאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו **אזנים לתורה**) שבאמת אין מחלוקת בין דברי חז"ל בשני המקומות. כי לכל הדעות יש חשש שהזקן יבוא לידי גאווה באם הציבור יעמוד בפניו. ואף אצל האמורא רב מצינו שכאשר ראה אנשים מלויים אותו, אמר "אם יעלה לשמים שיאו... כגללו לנצח יאבד" (איוב כ). אמר זאת כדי שלא תזוח דעתו עליו (סנהדרין ז). ולכן טוב לזקן ללכת בדרך אחרת שלא להטריח את הציבור ולמנוע עצמו לבוא לידי גאווה. ואף שע"ז מונע מצוה מן הציבור, בכל זאת שמירת נפשו עדיפה.

לעומת זאת, כאשר ראה רבי יוסי בר זבידא ענוה יתירה בתלמידו רבי אבא הכהן בר פפא, שהוא בורח מן הכבוד ומחפש תמיד דרך אחרת, כדי שלא להטריח את הציבור, והכיר בתלמידו זה שלא תזוח דעתו עליו כשיקום הציבור מפניו, על כן ציוה עליו לעבור לפני הציבור כדי שיקיימו את המצוה המביאה את האדם לידי יראת שמים, שכן אצלו הדבר לא יעורר רגשי גאווה.

שלא להטריח לאחרים...

ממדותיו הנשגבות של כ"ק האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת שלא לגרום טירחה לזולתו, ולא להעזר באחרים, כל זמן שאינו מוכרח.

מעשה שישב האדמו"ר יום אחד בביתו וסעד ארוחתו, כשילדיו נמצאים בסמוך לו. כשסיים לאכול קם אל הכיור, נטל ידיו במים אחרונים, שב אל מקומו ובירך על המזון. שאלה אותו הרבנית: הרי יכולת לומר לאחד הילדים שיביא לך מעט "מים אחרונים", הרי גם חינוך יש בזה? מיד נענה: "אמנם כן, חינוך יש בזה... רציני לחנכם, שכל דבר שהנך מסוגל לעשותו בעצמך אל תטריח בו אנשים אחרים..." ראש גולת אריאל

כדי שלא יצטרך לקום...

הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל (אב"ד חיפה) למד בראדן בגיל 16 בתקופת זמן של חצי שנה. בהזדמנות מסויימת שח הרב קלופט על גדלות מדותיו של החפץ חיים. וכה סיפר:

"בוקר אחד ישב הוא בהיכל הישיבה לבדו ולמד קודם התפלה. והנה נכנס החפץ חיים לבית המדרש, ובהבחינו בבחור שיושב ולומד, הלך בסיבוב סחור סחור סביב בית המדרש עד הגיעו אל מקומו שבמזרח, כדי שלא יטרח הבחור הלומד לקום בפניו [אף שהיה הח"ח כבן שמונים וחמש והבחור כבן שש עשרה]. מע"י

שלא לגרום לעבודת פרך...

פעם ראה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל את אחד התלמידים אוכל פרי תוך כדי לימודו ומניח את הקליפה על אדן החלון. ניגש אליו רבי בן ציון ואמר לו: "זהירות! איסור דאורייתא!" נרתע התלמיד ושאל "מדוע?"

הסביר לו רבי בן ציון: כתוב בתורה (בפרשתינו) "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך". ובכן, למחר כאשר תבוא העוזרת לנקות, נמצא אתה גורם לה קושי נוסף בעבודה, שתצטרך לאסוף גם את הקליפות, ונמצאת עובר על איסור גרימת עבודת פרך..."

הוסיף רבי בן ציון ואמר: "גם בבית יש להזהר שלא להשליך בגדים לריצפה או לפזר כלים במטבח וכדומה, כי בכל אלו אפשר בנקל להכשל בגרימת עבודת פרך לממונה על הנקיון". האיר המזרח

עלון עלון "איטש לרעהו" פרשת בהר הוקדש לעילוי נשמת
האישה החשובה מרת גיטא בינא בת ר' זאב וזאלף יחיאל ז"ל הרצוג ע"ה

נלב"ע ט' אייר
ת. נ. צ. ב. ה.

“שתתן מדת הבטחון בלבה של אשתי”...

בימי מצוקה, כאשר הגאון **רבי יוסף חיים זוננפלד** זצ”ל ואשתו חיו חיי צער ורעבו ללכם, הצטער מאוד בצער אשתו, ולא היה יכול לראות בצרתה ודאגת ליבה. או-אז נשא רבי יוסף חיים עיניו לשמים ואמר: **“רבנו של עולם**, להתפלל שתזמין לי ממון איני יכול ואיני רוצה, כי מתנת חינם לא אקבל. ולבקש שאמצא אבידה איני רוצה, כי ע”י כך תצטרך לצער אחד מבריותך, וזה אינני רוצה אפילו מגוי. כי אינני מבקש שגוי יאבד דבר כדי שאני אמצא, משום שאיני רוצה להנות מצערך של שום בריה בעולם אפילו מנכרי. אלא מבקש אנכי שתתן מדת הבטחון בלבה של אשתי, ואם תמלא בקשתי זו, נמצא אני נהנה ואין העולם חסר כלום...”

והעיד הגרי”ח זוננפלד: “ה’ שמע את תפילתי וכל ימיה לא התלוננה אשתי על חוסר הפרנסה.”
האיש עה”ח

הבטחון וההשתדלות...

טרם צאתם של ראשי רשת כוללים לחו”ל להתרים יהודים עשירים למען הכוללים, נכנסו לקבל את ברכת הדרך **מהגראי”ל שטיינמן זצ”ל**. הם הכניסו איתם אדם שיצלם ויסריט את ברכתו של ראש הישיבה. הרב שטיינמן שאלם: “מדוע הבאתם צלם?” והשיבו: “היום בלי תמונות, לא תורמים וזה בגדר השתדלות.”

הטיח בהם הרב שטיינמן תוכחה מתוך אהבה: “אם לא יהיו תמונות לא יתרמו לכם! אינכם מאמינים בהקב”ה, רק בצלם. אין זו השתדלות! הכסף אינו מגיע בזכות התמונות אלא ברצון ה’! טירחת הנסיעה היא השתדלות מספקת. הלימוד של האברכים והתפללות להקב”ה הן הם ההשתדלות להשיג תקציבים, וכי אין די להקב”ה כסף להביא לכם גם ללא הסרטות!?”
חכימא דיהודאי

מנוחת נפש הבוטח...

בחלק השני של מאמרנו הארכנו על “מנוחת נפש הבוטח” של הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ”ל**. דוגמא אחת מיני רבות מספר בנו: פעם היינו צריכים לנסוע מחוץ לעיר. הלכנו לתחנת האוטובוס ברחוב נחמיה וראינו מרחוק את האוטובוס מגיע לתחנה. הסתפקנו האם לרוץ לאוטובוס, מכיון שאם נפסידו, נאלץ להמתין כמה שעות לאוטובוס הבא. רבי חיים הכריע מיד: “לא לרוץ, אם נגזר עלינו לנסוע באוטובוס הזה, הוא יחכה לנו...”

ראינו את האוטובוס יוצא מהתחנה. לפתע נעצר אחרי כמה מטרים, הנהג יצא לבדוק משהו במנוע. אנחנו שהגענו בנתיים למקום, עלינו על האוטובוס, ולאחר מכן עלה הנהג והמשיך בנסיעה...

עוד מספר בנו: עם מדת הבטחון שהיתה ברבי חיים היה מיעץ גם לאחרים. יום אחד אמר לי בשמחה רבה: “היום היתה לי ברית מעניינת” (שהיה בה סנדק), וכך סיפר: “לפני שנה הגיע אלי יהודי וסיפר שהוא ואשתו בדרך לשדה התעופה לטוס לארה”ב לצורך טיפולים, משום שזמן רב שלא נפקדו בזש”ק ומבקש ברכה.”

“אמרת לי: למה לך לנסוע, טיפולים זה לא פשוט ויש בזה שאלות. אם נגזר שיהיו לך ילדים, יהיו לך. ואם לא נגזר, לא יועיל כל הטיפול. חבל על הכסף והמאמץ.” אותו אדם נדהם אצל שמע וקיבל. הוא ואשתו החליטו שמבטלים את הנסיעה וחוזרים הביתה. היום הייתי בברית של הבן שנולד להם...

הבוטח בה’ שמספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: “ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי” (פרק כה-ט, כ, כא)

והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו “מה נאכל בשנה השביעית” לא יצוה הקב”ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב”וכי תאמרו מה נאכל”!! ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו “מה נאכל” יקויים בהם “ואכלתם לשובע” – שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז”ל “אוכל קמעה ומתברך במעיו” וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם “יאמרו מה נאכל” כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז “ועשת את התבואה לשלוש השנים” באופן שתשבץ העין מראות, ואז תספיק הכמות.

הבוטח בהש”ת – אוכל לשובע נפשו

הסבא מנובהרדוק (בספרו מדריגת האדם – דרכי הבטחון) הוסיף לתמוה: אימתי ישאלו “מה נאכל”? הרי קודם שנה ששית שעדיין לא זמן קיום המצוה אין סיבה לשאול “מה נאכל” ואילו בשנה השביעית הרי יראו כבר את הברכה ושוב אין מה לשאול?

וביאר הסבא מנובהרדוק בדרך מקורית: למען האמת, אדם לא ישאל “מה נאכל” לא בשנה השישית ולא בשביעית אלא דוקא בשנה הראשונה! כי כך טבעו של אדם החסר במדת הבטחון ש”צופה ומביט למרחוק” ודואג היום לא רק את דאגת ה”מחר” אלא גם את דאגת השנים הבאות... כי יודע שבעוד מספר שנים תגיע שנת השמיטה ויצטרך להוֹבִיר את שדהו, על כן דואג כבר מעתה ושואל מה יאכל אז. ועל כן, מטרת נפשו שמא לא ישיג די סיפוקו, מתחיל לקמץ ולחסוך היום בשביל המחר...

הוא שנאמר (משלי ג’-כה) “צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר”. כלומר: הצדיק שבוטח בהש”ת שימציא לו תמיד את מזונו, אינו מקמץ וחוסך היום בשביל המחר אלא אוכל “לשובע נפשו”. לא כן הרשע שאינו בוטח בהש”ת ולכן דואג מה יאכל מחר, בטנו “תחסר” משום שמקמץ וחוסך היום ממזונו ומחסיר מבטנו בשביל המחר...

והרי זו כל מטרת השמיטה שגם בששת השנים כשעוסק בשדהו יבטח בהקב”ה ולא בכוחו ועוצם ידו, ונמצא בדאגתו זו מפסיד את כל תכלית שנת השמיטה. לכן כתבה התורה: “ואכלתם לשובע וישבתם לבטח עליה” – אין זו רק הבטחה אלא ציווי! כלומר: “אני מצוה לכם שתאכלו לשובע, ולא תצמצמו כלל, אלא וישבתם לבטח עליה” – ללא פחד וללא דאגת המחר בגלל שנת השמיטה, וממילא לא תזדקקו להשתמש בתחבולה הזו של קמצנות וחסכון, אלא, “ואכלתם לשובע.”

מנוחת נפש הבוטח

ואין זה רק ענין סגולי, אלא כך הטביע הקב”ה בבריאה, שעצם הפחד וחוסר הבטחון מקלקל ומזיק! וכפי שכתב הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ”ל** (בספרו **אורחות יושר** – סימן כג): “יש אנשים שמפחדים תמיד ומתיראים מכל מיני פורענויות וכו’ וכל ימיהם בפחדים ודאגות מכל מיני דברים, שמא יהיה כך ושמא כך. ויש שמרוב פחדים מתיראין לנסוע למקום אחר וכו’ וזו הנהגה מאד לא טובה... וגם הדאגות מזיקות לגוף וגורמות לכל מיני מחלות רח”ל” ומביא לכך ראיות מחז”ל עיי”ש.”

ורבי חיים קניבסקי עצמו, היה בימי חייו דוגמא חיה ומוחשית לשלימות האמונה והבטחון. מלבד מה שהיה גדול הדור בזכירת וידעת התורה והשקידה בה, היה גם גדול הדור [ואולי מגדולי הדורות] ב”מנוחת נפש הבוטח”. ונפרט:

הנה מטבעו של עולם, המדקדק מאוד בקיום ההלכות נראה לפעמים לחוץ מאוד (“נערוויין” בלע”ז) שמא עדיין לא יצא ידי חובת הדיקדוק בקוצו של יו”ד. קל וחומר כשמוסיף על עצמו מידי יום חובות לימוד בהספקים גדולים, שאז וודאי קשה לו למצוא רגע פנוי לזולת. כל שכן אם בנוסף לכל זה מקדיש מזמנו לשמוע ולייעץ לעשרות אנשים ולהשיב על עשרות מכתבים מידי יום. במצב זה, מדרך הטבע, אמור להראות לחוץ ביותר. דחוק ובהול בזמן, להאץ בכלם ולרוץ ממקום למקום. על אחת כמה וכמה כששם על לבו צערם וצרותיהם, של הבאים לפניו ובוכה עמהם, כמעט לא אפשרי לאכול ולישון כראוי וללמוד בישוב הדעת, כדמצינו אצל רבים מגדוה”ת.

ואם כך, מתעצם הפלא עד למאוד, היאך יתכן מה שראינו כולנו, שרבי חיים שנטל על עצמו את כל העומס הכפול והמכופל הזה כפי שפירטנו, מעולם לא ראוהו רץ מאץ ודוחק, אלא אדרבה, היה נראה האדם הנינוח, הרגוע, השליו והמאושר מכל אנשי תבל! היאך יתכן שבכזה לחץ יומי של עומס עבודה עצום שאין משלו בעולם, יקבל בסבלנות אין קץ גם את אותו ילד קטן שבא לתומו לשאול את שאלתו בחומש, יקבלו באותו חיוך של רוגע, נחת ושמחה, כפי שקיבל את שאר הת”ח ושועי עולם!?

רבי חיים עצמו נדרש להשיב על שאלה זו. וכך אמר: “זה אפשרי רק אם חיים עם התורה בלבד! ועושים רק את רצון ה’ כפי שכתוב בתורה! ובטחים בהש”ת בכל דבר ללא כל חשבון אחר! ויודעים שמה שנגזר, זה מה שיהיה” הנה כי כן, הומחש לנו מושג “מנוחת נפש הבוטח” בכל יפעתו ועוצמתו (וראה עוד במסגרת על רבי חיים).

להחזיק ולתמוך באדם העומד ליפול בפרנסתו!

נלמד מהפסוק: "וכי ימוך אחיך ומטה ידו והחזקת בו" (פרק כה-לה)

ופירש רש"י: "אל תניחהו שירד ויפול ויהא קשה להקימו אלא חזקהו משעת מוטת היד". ואמרו חז"ל בתו"כ: הא למה זה דומה? למשאוי על גבי החמור עודנו במקומו אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ, חמשה אין מעמידין אותו. ומנין אם החזקת אפילו ארבעה וחמשה פעמים חזור והחזק? תלמוד לומר והחזקת בו."

מדוע הסמיכה התורה את הפסוק "כי ימוך אחיך" לפרשת שמטיה? אומר **המגיד מדובנא**: כדי ללמדינו, שאף כי אמנם האדם ביחס לעצמו נצטוו להיות מושרש היטב במדת הבטחון ולא לדאוג ולשאול "מה נאכל" כפי שמלמדת פרשת שמטיה. אך ביחס לזולת, אין לסמוך עברו על מדת הבטחון אלא יש לפעול למענו ולקיים "והחזקת בו"...

על חובת קיום מצות "והחזקת בו" מובא בשם **החפץ חיים (ח"ח עה"ת)** שאמר את הדברים המאלפים הבאים: "איתא בספרים הקדושים, שלאחר פטירת האדם שואלים אותו על כל מצוה אם קיימה כדון, ומה נורא הדבר אם ישאלוהו אם קיים את המצוה הזאת של "והחזקת בו". שכן בשעת חייו של האדם קרה בוודאי, שאיש עני בא אליו בבקשה להלוות לו על המשכון איזה סכום הנחוץ לו לפרנסת אנשי ביתו. ובתחילה עוד היה מסוה הבושה על פניו ונסתפק אם ללכת או לא, עד שהרעב הציקו והיה מוכרח ללכת. ולבסוף דחהו אותו המלוה בשתי ידים והוא נשבר לבו בקרבו ושב לביתו בבושה וכלימה."

והנה - ממשיך החפץ חיים - כל בני ביתו מצפים לשובו, אולי יבנו מההלואה הזאת. אבל כשבא אביהן בידים ריקות, התחילו לבכות כולם במר נפשם ובכייטם עלתה למרום, ועל ידי זה נתגבר כח הדין בעולם, כי בניו נתעטפו ברעב, והחלשים שבהם נפלו למשכב. התחילו תובעים את האיש הזה על מעשיו, ואמרו לו: עמוד בדין והבט מה שגרמת במעשיך ובאכזריותך, על כל בני ביתו של העני הזה, וכמה התגברה על ידך מדת הדין.

מפטיר הח"ח: מה שאין כן אם השכיל אל דל, והלווהו שיוכל לפרנס בני ביתו, ברכות יבואו עליו, כי קיים המצוה של "והחזקת בו".

ובספרו אהבת חסד (פכ"א) כתב הח"ח: הכלל במצוה זו שישתדל בכל מה שביכולתו להחזיק את חברו. אף אם ממציא לו מלאכה להשתכר בה וכיו"ב, מקיים "והחזקת בו". ומכאן תוכחת מגולה לאותם אנשים שצריכים פועל וכיו"ב, אינם מדקדקים לשכור זקא ישראל... והלא יהודים אלו שאינם עשירים שייך עליהם הכתוב "וכי ימוך"..." "והחזקת בו" וחי אחיך עמך". ויש להעדיפם על עכו"ם אף ביותר דמים. (כדמוכח בתשובת רמ"א סימן ו) עכ"ד הח"ח.

על מצב כזה בו נמצא העני נאמר "אשרי משכיל אל דל" (תהלים לב) שפירושו: אשרי מי שמשכיל לראות בזמן את תחילת נפילתו של העני, ועוד בטרם יהיה קשה להקימו, מחזיק בו בדרך מכובדת שלא ימוט, ויש בזה ב' יתרונות:

א) שמונע את נפילתו המוחלטת. **ב) מונע** ממנו את הבזיון לבקש נדבה. ושכרו הוא מדה כנגד מדה, כפי שנאמר בהמשך הפסוק "ביום רעה ימלטהו ה'". שגם הקב"ה ימלטו מן הרעה בטרם תגיע אליו.

פי שנים מהמחיר שנקב...

פעם נכנס איש אחד לביתו של הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל (אב"ד לודז) וביקש למכור לרב ספר "מנחת עני". שאלו רבי אליהו חיים מה המחיר, והלה נקב מחירו.

שמע זאת נכדו של הרב ואמר: יש לנו בבית שלוש ספרים מן הספר הזה ולמה לך גם רביעית? רבי אליהו חיים לא ענה לו אלא הוציא מכיסו סכום כפול מן המחיר שנקב ונתן לאיש שנפרד ממנו בשמחה.

אחד ממקרובי הרב שהיה נוכח באותו מעמד, שאלו לפרש הדבר, אמר לו רבי אליהו חיים: אמת נכון הדבר שיש לי שלושה העתקים מן הספר הזה, אבל הלא יום חמישי היום, ובוודאי זקוק האיש להוצאות שבת, והוא מתבייש לבקש, אבל אני יודע כמה הוא זקוק לכסף, ולכן נתתי לו פי שנים מן המחיר שנקב.

מאורה ש"ת

משכיל אל דל...

בין הבאים לשחר לפתחו של הצדיק רבי חיים סנואני זצ"ל, היה יהודי עני מרוד שהתפרנס מאיסוף אשפה ברחובה של עיר. משכורתו שהיתה דלה ביותר הספיקה בקושי רב לכלכלת בני ביתו, עד שלא נתאפשר לו לקנות בגדים לעצמו, לכן הסתובב כל הזמן באותם בגדים מלוכלכים.

מצבו העלוב של היהודי, נגע ללבו הרחום של רבי חיים סנואני אשר רצה להטיב עמו ולסייעו ברכישת ביגוד הולם. ומכיון שידע שהלה יבוש לקבל כסף צדקה, התחכם כנגדו. הוא שהכיר בטבעו של היהודי המצטיין באמונת חכמים טהורה ומחבב כליהם של צדיקים, הלך בכבודו ובעצמו לחנות בגדים וקנה את הביגוד הנצרך ליהודי כשבדעתו להגישם לו כבגדים שלו.

רבי חיים עשה שימוש קל בבגדים, וכאשר שיחרר העני שוב לפתחו, אמר לו רבי חיים: "הואיל ומצאת חן בעיני, ברצוני להעניק לך מתנה מיוחדת שאינני נוהג לתת לכל אחד". ובתוך כך הושיט לו בחיך לבבי את הבגדים.

שביב אור ניצת בעיני היהודי, בפנים קורנות מאושר נטל את צרור הבגדים ובלבו חשב: מה גדולה הזכות שנפלה בחלקי להשתמש בבגדיו של רבי חיים סנואני. היהודי הודה בפה מלא לצדיק על מתנתו הנפלאה, ומני אז התהלך בבגדים אלו שהלמו היטב את מדותיו.

לשמחתו של רבי חיים סנואני לא היה קץ, על כך שזכה לשמח את העני ולתת לו צדקה בעקיפין, מבלי שהלה יבוש בכך.

מורשת ספרד

"וכי ימוך אחיך והחזקת בו..."

המעשה שלפנינו אירע לפני שנים רבות. אחד הגבירים שהיה ירא שמים ומפזר ממונו לצדקה נקלע לקושי כלכלי גדול. הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל שמע על כך ופנה במכתב מיוחד לאחד מהעשירים הגדולים והידועים של העולם החרדי, בבקשה לסייע לאותו גביר הנתון במצב כלכלי קשה, ובקשו שיואל בטובו לתת לו הלואה גדולה שעשויה בסייעתא דשמיא להעמידו על רגליו ויחזור לגדלותו, כפי ציווי התורה "וכי ימוך אחיך... והחזקת בו" - אל תניחהו שיפול אלא חזקהו וכו'.

אותו עשיר לא נענה לבקשתו של רבי חיים אלא השיב בנימה של זילזול ואמר: "אני לא מתעסק עם פושטי רגל!" כאשר שמע רבי חיים את תשובתו של העשיר הגיב ואמר: "כנראה הוא שכח מה זה להרגיש נצרך ולכן הוא מדבר כך. הוא חושב שלו עצמו זה לא יכול לקרות?"

והנה לא חלף אלא זמן מועט ואותו עשיר מפורסם נקלע לפתע לקשיים עצומים עד שהוכרז כפושט רגל בניגוד לכל התחזיות.

יש לציין, כי גם אותו עשיר היה ירא שמים, והבין את טעותו הגדולה. הוא נכנס לחדרו של רבי חיים כדי להתנצל בפניו וטען שלא הבין את כוונת הבקשה. הוא חשב שמדובר להכנס כשותף בעסק של אותו גביר ולא כהלוואה, הוא הוסיף וביקש והתחנן לרבי חיים שימחל לו ויברכו שיחזור למצבו הקודם... אך רבי חיים סירב לברכו מטעמים שונים. ורק לאחר כחמש שנים התבטא כי "הוא כבר נענש מספיק" ובירכו, ואכן הלה החל מני אז להצליח בעסקיו וחזר לעשירותו הקודמת.

מפי הראי"ש שליט"א

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הקנאה המסתתרת

סיפור נפלא בו משתף אותנו אחד הקוראים:

שני בחורי ישיבה הגיעו ל"שידוכים". לצורך העניין נשתמש בשמותיהם הבדויים לרנר וזינגר. 'לרנר' היה ללא ספק "בחיר הישיבה", ואילו 'זינגר' בחור טוב מאוד - אך רחוק ממעמדו של לרנר.

כאשר התארס זינגר עם ההצעה הטובה ביותר שהייתה על הפרק, הופתע לרנר מאוד. רוחו נפלה. ליבו נשבר לרסיסים. בקושי מסוגל היה ללמוד סדר-בקיאות...

מה שבעיקר כאב ללרנר זה לא שזינגר התארס לפניו עם שידוך מצוין, אלא העובדה שהוא - בחיר הישיבה - לא מסוגל לעכל זאת!

הוא האמין באמונה שלימה שהשידוך לא היה "בִּאֲשֶׁרֶט" [מיועד] עבורו, ולא הצליח להבין כיצד הדיכאון משתלט עליו. מה פשר ה'תשעה באב' הפרטי שלו... האם הוא יצור כל כך שפל שאינו מסוגל לראות בטובת חברו?!

בצר לו פנה - יחד עם זינגר! - אל תלמיד-חכם חשוב שרבים נהנים ממנו עצה ותושייה. הלה, ביקש לקרוא איתם יחד את הפסוקים בפרשת 'שופטים' אשר מתארים את ה"יוצאים למלחמה".

היו מכריזים שכל מי שבנה בית חדש ועדיין לא חנך אותו, ישוב לביתו. מדוע? כי שמא איש אחר יחנוך את הבית. מסביר רש"י: **"ודבר של עגמת נפש הוא זה"**.

הלוא הדבר נורא ואיום: מדובר כאן באדם שיוצא למות במלחמה, ועצם זה שהוא ימות ולא יחנוך את ביתו, זו עדיין לא סיבה מספקת להחזיר אותו משדה הקרב. מהו "הדבר של עגמת נפש"? המציאות שאיש אחר יחנוך את הבית!

אלא שירדה תורה לסוף דעתו של אדם, שכת הקנאה הוא אחד הכוחות החזקים ביותר בעולם. וכלשון הכתוב במשלי (כז, ד) **"ומי יעמוד לפני קנאה"**.

ואם כן - סיים התלמיד חכם ואמר - ראשית מוטל עליך, הבחור החשוב לרנר, להירגע: אתה לא "בן יחיד" בנושא זה. אלא מאי? צריך באמת לעמול לשרש את המידה הזו... ('בינת המידות')

* * *

דומה שבעצה הזו מונח סוד גדול: אם אדם רק יהיה מודע לחסרונות שלו - הוא ידע את המוטל עליו לעשות!

אך כאשר אדם כלל לא מודע שהפעולות שלו נובעות מחמת מידת הקנאה, מה הסיכוי שהוא יתמודד עם המידה?

חוסר המודעות נעוץ במיוחד כאשר עוסקים בדבר מצוה, שאז עשויים להסתנוור ולא ללמוד את המציאות באור הנכון - כפי שנלמד מהסיפור הבא:

עודי נער צעיר - מספר בעל המעשה - נקלעתי לאתר-בנייה שם ניסיתי את כוחי בשבירת לבנים דקות (כתוצאה מסיפורי רפאל הלפרין...) לא אשכח כיצד האמנתי באמת ובתמים שאם אתרכז עד כלות הכוחות, ואאמין בתוך תוכי שאכן בכוחי לשבור את הלבנים - אצליח...

תכל'ס, נשברו כמה לבנים, לא זוכר בדיוק איך, ויצאתי מהמקום עם תחושת החמצה שנכשלתי בגזל.

מהר מאוד ניגשתי לבעלים, אותו הכרתי, וביקשתי לשלם על הלבנים. הוא התחיל להסתפק ולהתחשבן כמה בדיוק המחיר, אז הבאתי לו קצת יותר (היה מדובר בשקלים בודדים בסך הכל) אך הוא לא הסכים לקבל יותר. רצה שהסכום יהיה מדויק. הוא טען כך: אני בונה כאן בית כנסת מכספי הפרטי, ומעוניין שהכל יהיה משלי. כיון שכן אינני רוצה לקחת יותר ממה שזה עלה...

בסוף הגענו לעמק השווה של סכום מסוים וזהו.

* * *

כבר בשעת מעשה הייתה תמוהה בעיני ההקפדה היתרה שלו, שאחרים לא יהיו שותפים במצוה! אחר-כך הבחנתי שזו בעצם לשון המשנה במסכת אבות "הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים" (אבות פ"ה מ"ג) שוב קראתי את העובדה הנוראה הבאה (ב'קריאה בקריה'):

יעקב השיכור התגורר בקראקא. בסופי שבוע היה מבזבז את משכורתו הקטנה על רכישת "מְעַד" - שיכר. פעם אחת הגיע לרכוש את השיכר, אך ענייה בשם אסתר התייצבה לעומתו והתחננה: אתה הולך לבזבז את כספך על מְעַד, בעדו שלי אין כסף אפילו לנרות של שבת! תרם לה את כספו, פנה לביתו, נכנס התמוטט ומת. במוצ"ש הופיע בבית הרמ"א ותבע אותו לדין-תורה, הרמ"א שלא שמע על מותו סבר שזו עוד מהתלה של שיכור וגירשו מעל פניו. לאחר מכן הררה: כיצד הצליח השיכור להיכנס מבעד לדלת הנעולה? יצא לברר ושמע שהוא כבר נקבר נפט ונקבר בערב שבת. הבין שדברים בגו.

לאחר שחזר השיכור שוב סיפר שהצדקה שנתן בערב שבת, גרמה לו את הזכות להתמנות כשליח לרמ"א. ואז סיפר שהתביעה על הרמ"א שהוא מתרים לצדקה רק נדיבי עם - ולא את המון העם שישתתפו במתנות קטנות - ובכך נמנעת מצוות הצדקה מן הכלל (ספר 'דברי דוד' השלם).

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

"ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב)

"שבת לה" אומר רש"י שהכונה לשם ה', כשם שנאמר בשבת בראשית.

למה מתכון רש"י בכתבו "לשם ה'?"

האדם המשבית את שדהו, עשוי לומר: טוב לשדה לנוח, כדי שבשנה הבאה תצמיח יבול רב, לכן אומרת לו התורה: "שבת לה" - עליך לשבות משום שכך צוה ה' ולא לשם כוונה אחרת וכך גם נאמר על השבת "שבת לה' אלקיך" שלא יאמר אדם: כמה טוב שיש לי יום מנוחה! אלא עליו לנוח משום שכך צוה ה'.

(אזנים לתורה)

"אל תונו איש את אחיו" (כה, יד)

הגאון מטשיבין, רבי דב-בעריש ויידנפלד, השתתף בהכנסת ספר תורה, וכאשר הזמינו אותו לכתוב אות, כנהוג וכמקובל - סירב.

שאלו אותו לפשר סירובו, והוא

הסביר: "בטשיבין היה מקרה

שיהודי עשיר תרם ספר

תורה, אבל חתנו היה אדם

שמעשיו שליליים. לא רציתי

שהחתן יכתוב אות בספר

התורה, ולכן הודעתי שאין

צורך שהקהל יכתוב אותיות

בספר התורה, ואף אני עצמי

אינני כותב. נימקתי זאת,

שאנשים שאינם בקיאים

בכתיבת סת"ם פוגמים ביופי

הכתיבה, ולכן מוטב לעשות

את הסופר שליח בעבור כולם. וכך היה."

אמרו לו: "אבל כאן כולם יראים ושלמים ואין חשש!"

השיב הגאון: "מכיוון שאמרתי שאני נוהג שלא לכתוב,

איני רוצה לשנות מדברי, ולכן לא אכתוב גם עכשיו."

"ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו

ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לבטח"

(כה, יח)

בעיר ברלין אירע אסון אצל בנקאי יהודי: אחד מפקידיו

מעל ובגד בו ובעזרת אנשים אחרים מבחוץ, לקחו את כל

כספו וברחו להם לחו"ל, ולא נודעו עקבותיהם.

שכר הבנקאי עורך דין גוי ויצאו

שניהם לחפש עקבותיהם.

לבסוף הגיעו לעיר אחת אשר

כפי הנראה היו הגנבים שם.

אולם כבר נכנסה שבת קודש,

והבנקאי לא נתן לעורך דין לעשות שום פעולה כדי לקדם את הענין, מפני קדושת השבת.

הם שבתו במלון והיהודי הלך בשבת להתפלל בציבור.

כשחזר, שר הבנקאי זמירות שבת מתוך שלוה, בטחון ורוממות רוח.

העורך דין הגוי אשר לא הסכין לזה, החליט כי היהודי כנראה יצא מדעתו בגלל איבוד רכושו...

נאלץ הלה להמתין בקוצר רוח לצאת השבת, אולם היהודי לא נחפז, הוא המשיך במתינות ובישוב הדעת

לערוך סעודת מלוה מלכה, והעו"ד הגוי שכבר קצרה רוחו החל להתרגו...

לפתע נשמעו נקישות בדלת. מפקד המשטרה וסגל חבורתו באו להודיע כי תפסו את הגנבים וכל הרכוש הושב.

הוא הוסיף וסיפר כיצד הצליחו לתופסם: "אודות לכך שנמנעתם מכל פעולה, הרשו הגנבים לעצמם תנועה חופשית, כיון שהיו בטוחים שכבר נסעתם מהמקום..."

"וציויתי את ברכתי"

(כה, כא)

יהודי התאונן בפני כ"ק

האדמו"ר רבי יצחק

מסקוירא זצ"ל, שאין לו

פרנסה ואינו יודע מהיכן

יוכל להשיגה.

אמר לו הרבי: גם דוד המלך

שאל "מאין יבוא עזרי?"

שהרי ידוע שהברכה צריכה

לחול על משהו ש"יש" כמו

שמצינו באלישע שברך את כד השמן שיתרבה על יסוד

מעט ה"יש" שהיה בו. אבל דוד ניצב בפני ה"אין" ולכן שאל

מ"אין" יבוא עזרו?

אך תשובתו של דוד היתה: "עזרי מעם ה' עושה שמים

וארץ!" כשם שיצר שמים וארץ יש "מאין", כך גם לא יבצר

ממנו להושיע גם את אלו שאין להם מאומה, ולהשפיע

להם ברכה עד בלי די.

(רוזין דאורייתא)

"והארץ לא תימכר לצמיתות... כי גרים

ותושבים אתם עמדי" (כה, כג)

האדמה קבועה ועומדת לעד,

ואילו חיי האדם עלי אדמות

זמניים. איזו רשות יש לו

למכור דבר קבוע לנצח!?

(דברי שאול)

צִלְצוּל הַטְּלָפוֹן כְּמִשְׁלָל...

איִזָּה צִלְצוּל מְגִדֵּר בְּטֵלְפוֹן שְׁלָכְם?

תְּלוּי כְּמוֹנָן: כְּבִדֵי הַשְּׂמִיעָה - יִצְטָרְכוּ לְהַגְדִּיר צִלְצוּל

מְרַעֵשׂ וְעִצְמָתִי. הֲרֵי בְּלִי זֶה, הֵם לֹא יִדְעוּ שְׂמִישָׁהוּ

רוֹצֵה לְהִיּוֹת אִתְּם בְּקֶשֶׁר!

אֲנָשִׁים בְּעֲלֵי שְׂמִיעָה טוֹבָה - מְסַפִּיק לָהֶם צִלְצוּל

רְגִיל, כְּדֵי לְשִׁמְעַ שֵׁישׁ מִי שְׂרוֹצֵה לְדַבֵּר אִתְּם.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

לעצום עין במשך כל הלילה, כי צרבה הבושה את כל ליבו ומאוויו.

לאחר שלא הצליח להירדם במשך כל הלילה, החליט ראש הישיבה ללכת לבית המדרש עוד לפני עלות השחר, וללמוד עד שיגיע זמן תפילת שחרית.

כשנכנס לבית המדרש, הבחין לפתע באברך אחד, שיושב באחת הפינות עם פנים נפולות.

דמעותיו ניגרו על ספר התהלים שאחז בידיו, ולחלחו את דפי הספר ואותיותיו...

ראש הישיבה כעת מבין, שלא לחינם נודמן למקום דווקא בשעה זו.

הוא פנה אל האברך ושאלו בעדינות מה עובר עליו?...

האברך סיפר בכאב: "חלפו כבר שבע שנים מנישואיי, ואני ואשתי עדיין לא נושענו בזרע של קיימא.

הנורא מכל הוא, שאתמול היינו אצל טובי הרופאים בתחום, והם הודיעו לנו כי

אינם רואים שום פתח של ישועה, ומבחינתם ככל הנראה בגלגול הזה, לא יהיו לנו צאצאים...

לאחר שמיעת הבשורה המרה, כמובן שלא הצלחתי להירדם כל הלילה, והחלטתי לבוא לכאן, כדי לשפוך מרת נפשי ושיחי לפני האלוקים".

כעת נעמד ראש הישיבה, וכשדמעות בעיניו פנה אל

האברך בהתרגשות: "ראה

נא, בזה הלילה נגרמה לי בושה נוראה, שפכו את דמי ברבים, עד כדי כך שלא יכולתי לישון במשך כל הלילה, ובכך, הריני נותן לך במתנה גמורה את כל הזכויות מהשתיקה על הבושות שעברו עלי, ובעזרת ה' בקרוב תיוושע בדבר ישועה ורחמים..."

ואכן - סיים הגר"א בידרמן - הפלא ופלא, כעבור תשעה חודשים, בשבת קודש פרשת 'אמור' תשע"ה, אותו אברך ערך בבית הכנסת 'קידושא רבא', לרגל הולדת בתו הבכורה!

"וחי אחיך עמך" (כה, לה)

אברך בא לפני רבינו: פרנסתו מצומצמת אך אינו מתלונן, 'פת במלח תאכל ובתורה אתה עמל', אבל אשתו מתלוננת על החום ורוצה מזגן. הסביר לה שזה בגדר מותרות ואין באפשרותם.

"ואיש כי לא יהיה לו גואל והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו" (כה, כו)

כשאפסה התקווה לעזרת בני-אדם, כשמימינו אין עוזר ומשמאלו אין תומך, או-אז "והשיגה ידו" - התורה מבטיחה כי הישועה תבוא מבעל הישועות - "ומצא כדי גאולתו".

(חתם סופר)

"והחזקת בו" (כה, לה)

סיפר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: בחודש אלול תשע"ד, ניסה בחור אחד להתקבל לאחת הישיבות הקדושות.

ראש הישיבה עמד על טיבו ואופיו של הבחור, והחליט שכאן בישיבה הזו, הוא לא יצמח ויתעלה כדבעי, כי ישיבה זו אינה מתאימה לו, ולכן

המליץ לאביו להכניסו לישיבה אחרת, שבס"ד תתאים עבורו.

אבי הבחור ניסה להתעקש, והפציר בתחינה ובקשה לפני ראש הישיבה, שבכל זאת יקבל את בנו לישיבתו, אך ראש הישיבה התנצל ואמר שטובתו האמיתית של הבחור היא, שילמד במקום אחר.

באחד הלילות ישב ראש הישיבה בבית המדרש,

שהיה מלא באותה עת בלומדי תורה, ולפתע נכנס בסערה לבית המדרש אותו אב כאוב, כשהוא מחפש את ראש הישיבה.

כשמצא האיש את ראש הישיבה רכון על לימודו, ניגש אליו, ואותו אבא החל להטיח בראש הישיבה דברים קשים כגידים: "מי העמידך לראשות הישיבה! הלא אתה עם הארץ גמור..." וכך המשיך לצעוק ולבייש את ראש הישיבה כיד... הטובה עליו.

פניו של ראש הישיבה התכרכמו והאדימו, הוא נפגע עד עמקי נשמתו, אך לא הגיב במאומה, וספג את כל גערותיו של האיש בשתיקה.

גם לומדי בית המדרש נותרו מבוהלים במקומם ולא הצליחו להתעשת ולגונן בעד ראש הישיבה, מרוב ההלם והתדהמה שאחזה בהם.

אותו אב כעוס, השבית את שלוות נפשו של ראש הישיבה, שלא היה מסוגל

אָבֵל אֵלוֹ שְׁמֹכֹרִים לְפִלְאָפוֹן, אֵלֶּה שְׁהַמְכָּשִׁיר הוּא חֶלֶק בְּלִתי נִפְרָד מֵהֶם, הָאֵבֶר הָרֵאשׁוֹן מִתּוֹךְ רַמ"ט אֲבָרִים שְׁלֵהֶם - לָהֶם יִסְפִּיק גַּם צִלְצוֹל קֶטְנֵטֵן, אוֹלֵי אֲפֵלוֹ רִטְט, כִּי הֵם דְּרוֹכִים כָּל הַזְּמַן לְשִׁמְעַם אִם מִישֶׁהוּ מְחַפֵּשׁ אוֹתָם! הָעֵינַיִם שְׁלֵהֶם נְשׂוֹאוֹת כָּל הַזְּמַן לְמִכְשִׁיר הַפִּלְאָ הַלָּזֶה. כֶּךָ בְּדִיוֹק הֵם הַמְעַבְרִים שְׁבוֹרָא עוֹלָם מְעַבִּיר אוֹתָנוּ. הַכְּאֲבִים, עוֹגְמוֹת הַנֶּפֶשׁ, הַצֶּעֶר וְהַיְסוּרִים שְׁלָנוּ, הֵם כְּמוֹ צִלְצוֹל הַטְּלָפוֹן.

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

שלחה אותו לשאול את הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל. לא היה לו ספק שרבינו, המסתפק במועט, יצדד בעמדתו. נשאל: "מה אתה עושה במשך היום?" - "מה פירוש, יושב בכולל ולומד!" - "ובכולל, יש מזגן?" - "כן". "או אתה הולך מפה להזמין עבודה מזגן." (מתוך הגדה של פסח אהלי תורה)

"וכי ימוך אחיך עמך" (כה, לט)

המגיד מדובנא בספרו 'אהל יעקב' המובא ב'לקח טוב', באר את דברי המדרש הללו על פי משל לעשיר גדול, שהיו לו שני בנים שגרו במדינת הים, האחד עשיר והשני עני. לאחר שנים רבות שלא ראו אחים אלו את אביהם, הגיעה יום אחד איגרת מהאב הגביר, בה הוא מבשר לאח העשיר כי אחיו הקטן הנמצא עמו בבית, עומד להינשא בזמן הקרוב, ובוזה הוא מזמין את שני האחים הגרים רחוק, לבוא ולהשתתף בשמחת הכלולות.

ציוה האב על האח העשיר, להביא עמו את האח העני, וביקש ממנו לבל יחסוך בהוצאות החתונה שתהיינה לו ולאחיו בזה, כי כל ההוצאות אשר יעשה בעבור כבוד אביו, ישלם לו האב ממיטב כספו. כאשר קיבל העשיר את האיגרת הזו, הלך לחנויות

שונות, רכש בגדים מפוארים בכסף רב והתכוון לנסיעה. לפני צאתו לדרך, נזכר שעליו להביא עמו את אחיו העני. מיד שלח אליו שליחים שיביאו אותו אליו, כדי לצאת לנסיעה.

העני, שכלל לא ידע במה מדובר, הגיע לאחיו בפזיזות הודיע לו אחיו שיעלה למרכבה, היות ונוסעים לחתונת אחיהם הקטן. בהתקרב המרכבה אל מחוז חפצם, נשמע הקול בבית אביהם: "שני האחים ובני משפחותיהם הגיעו." כיון שכך, יצאו המחותרנים בלוויית עם רב, ובעלי הנגינה החלו לנגן כדי לקבל את פני הבאים. ראשון ירד העשיר מלובש בבגדי הוד והדר, והמחותנים שאלו מי האיש הלזה. ויאמרו להם: 'הלא הוא בן הגביר'.

אחר כך יצא אחיו, קרוע בגדים, ערום ויחף, וישאלו גם עליו. ויאמרו להם: 'גם הלז הינו בן

הגביר, ומקום מגוריו בעיר מגורי אחיו'. הדבר נראה להם מוזר, אך הם שתקו ולא אמרו דבר. ימי החתונה חלפו ועברו. אחרי שלושה שבועות אמר העשיר אל אביו הגביר, כי לא יוכל עוד לשהות כאן, שכן עליו לחזור לעסקיו.

אמר לו האב: "סע לשלום, אין איש מעכב אותך להישאר". לשמע הדברים האלה נדהם העשיר, כי ראה שאין אביו חושב לשלם לו את אשר הבטיח.

בלית-ברירה פתח פיו ואמר לאביו: "הנה החשבון של ההוצאות הגדולות שהיו לי, כך וכך עולה סך הבגדים שלי, וכך וכך הבגדים שעשיתי לאשתי ולבני, ועוד סכום על הוצאות הדרך".

אמר לו אביו: "אינני חייב לשלם לך מאומה". נזעק הבן ואמר: "הרי אתה הבטחת לי, אשר כל הוצאה שאעשה תהיה על חשבונך!".

ענה לו האב: "קרא נא את הדברים בפוך".

כאשר כלה לקרוא, אמר לו אביו: "הלא בעצמך קראת, ש'כל ההוצאות אשר תעשה לכבודי אשלם לך'. אם באמת עשית לכבודי, אשאלך איך לא חסת על כבודי, ולא זכרת את אחיך העני להלבישו כראוי? אחרי שהבאת אותו לכאן ערום ויחף, לבוש קרעים ובלויי סחבות, מבלי להתחשב בעגמת נפש

שתהיה לי מזה, אין לך ראייה גדולה מזו, כי רק למענך עשית את כל ההוצאות הגדולות! ומה לך אם כן, כי תדרוש ממני את ההוצאות?"

הנמשל הוא, שהקדוש ברוך הוא כתב איגרת אל האדם, ובה כתוב שכל ההוצאות שיעשה למען כבודו ית' בעונג השבת ויו"ט, הכל ישולם לו. כדאיתא במסכת ביצה (טו), ויקרא רבה (ל): "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, חוץ ממה שמוציא בשבתות וימים טובים", אם כן, חובה על האדם להשתדל, שיהיה לכבוד ולתפארת בעיני אביו שבשמים, ואיככה יכנס הוא אל השבת מקושט ומהודר, ויאכל מעדנים, ואחיו העני ישב כמתאבל ויאכל זרעונים? אם אמנם יעשה כן ויתעלם מן העני, יתברר כי כל מה שהוציא בפיוזר על התענוגים, לא להתענג על ה',

אלא לענג את עצמו.

אז יאמר לו הקדוש ברוך הוא: מה לך לדרוש ממני דבר עבור ההוצאות שעשית?

הבורא רוצה להציק לנו? חלילה! "כי לא תעזב נפשי לשאול!" (תהלים טז, י) הבורא לא מענן להפיל אותנו לשאל וליסורים - הוא רוצה רק להודיע אותנו ארח חיים! "תודיעני ארח חיים" (שם יא). הוא רוצה שנהיה בקשר תמידי אתו, שנספר לו כל דבר, שנבטל את רצוננו בפני רצונו, שיהיה לנו ידיד נפש אב הרחמן!

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

אך העוזרת התנצלה: שכחה איזו בלי הסוכר. מיהר רבי בן ציון ואמר: "לא משנה, פעם אחת עם סוכר לא נורא!" הוא שהקפיד כל כך על הבריאות אבל הקפיד שבעתים שלא להטריח, הרי זו חובה מדין תורה "לא תרדה בו בפרך". הוא הושיט ידו ליטול כוס אך הרבנית הודיעה: "נביא כוס תה בלי סוכר" והעוזרת נחפזה להכין. לפני שיצאו מן הבית הושיט רבי בן ציון שטר כסף לעוזרת, חשש שמא בגינו עבדה בפרך... הן נדרשה להכין כוס תה במיוחד!...

(יגילו במלכם)

"ומקדשי תיראו אני ה'" (כו, ב)

בעל ה"אמרי אמת" האדמו"ר מגור אמר שבשואה - האיומה על ידי הנאצים ימ"ש, נצלו הספרדים אף שקרוב היה מאד שיוכלו לבצע גם אצלם ח"ו שואה, אך הזכות שהם שומרים קדושת בית הכנסת ולא מדברים באמצע התפילה היא שעמדה להם! מסופר על ר' יהודה צדקה זצ"ל שנכנס לבית מדרש בירושלים להתפלל ערבית. כאשר הגיע אל לוח המודעות הניצב בכניסה, הוציא עט מכיסו ומחק כמה מילים מאחת המודעות. ראו כך התלמידים ובדקו מה הרב מחק, והנה הם רואים שהרב קרא מודעה שבה היה כתוב "מבקשים שלא לדבר בעת התפילה ובקריאת התורה" והוא מחק את המילים "בעת התפילה ובקריאת התורה".

ניגשו התלמידים מיד אל הרב ושאלו מה ראה פסול בנוסח שנמצא בכל בתי הכנסת? השיב להם הרב "ממודעה זו אפשר להבין שכל מה שמבקשים זה לא לדבר רק בקריאת התורה ובשעת התפילה, כאילו שבשאר הזמנים כן מותר לדבר. מי לקח את ההיתר הזה לדבר דברים בטלים שלא בזמן קריאת התורה והתפילה? אם יש צורך לדבר שיחת חולין, יעשה זאת מחוץ לבית הכנסת!..." (מתיקות ועריבות התורה)

א אט טבת

זוהי משמעות "מלווה ה' חונן דל" - מי הוא המלווה לה' - זה שחונן לדל. לאדם זה מובטח המשך הפסוק: "וגמולו ישלם לו". כלומר, גם מחיר ההוצאה שהוציא על עצמו, גם כן ישלם לו.

(דרשו)

"ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (כו, מו)

הצדיק רבי יעקב עדס זצ"ל אף שהיה מרבה בעשיית חסד עם הבריות, היה נזהר שלא לעשותם על חשבון אדם אחר.

מעשה באחד מתלמידיו משיבת פורת יוסף שבא להבחן אצלו בדיינות.

ישב התלמיד לפניו בחצר, ורבי יעקב בחנו והעמידו בכור המבחן, ולאחר שעמד בהצלחה

בכל השאלות, כתב לו תעודה המעידה על ידיעותו בתורה.

כאשר סיים לכתוב אמר לו רבי יעקב: "אם רצונך שאחתום בחותמתי על המכתב, תצטרך לשוב אלי בזמן אחר, שכן בני ביתי ישנים עתה, וחושש אני שמא אעיר אותם ואטריד את מנוחתם כשאכנס הביתה ליטול את החותמת".

(האיר המזרח)

"ובאחיכם בני ישראל

איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (כו, מו)

רבי יצחק כהן שליט"א התלוה אל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בנסיעתו אל הצדיק הבאבא סאלי-רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל.

הם התקבלו שם בכבוד מלכים והרבנית הציעה לכבדם בכוסות תה.

רבי ב"צ הסכים שהרי "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה" (פסחים פו:).

הזכיר אחד מן החבורה: "לרב אסור לשתות עם סוכר". המתינו כמה דקות, העוזרת הגישה את השתיה, כוסות תה עם סוכר ואחת בלי סוכר.

נשאלה העוזרת: "איזהו בלי הסוכר?"

{ אז נדברו }

פרשת בהר (בחור'6: אמור) תשפ"ב | לסדר: "זהשביעית תשמטנה" | גליון מס': 556

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

מה פשר המשיכה המגנטית הרוחנית שיש לנו להר מירון...??

עומדים אנו שבוע לפני ל"ג בעומר... וזה לא סוד שבעשרות שנים האחרונות רבבות אלפי ישראל נמשכים כמו מגנט להר מירון ולרשב"י... יש להרבה מאיתנו איזה משהו עמוק עמוק בלב למירון ולרשב"י... זו סוגיה ממש מרתקת!!! מה... מה... מה... אחד מאיתנו מוצא שם???

אז כמובן שיש את אלו שהם בכלל בכלל לא בקטע של קברי צדיקים... ומצידם הכל פה עניין של מיסטיקה... (אגב: באופן כללי אני טוען שעצם הרגש והשייכות לקברי צדיקים זה משהו שיום אחד יהיה אפשר לראות את זה בבדיקות דם... זה שתי סוגי נשמות... ואגב, זה בכלל לא קשור לחסידים וליטאים... זה... זה... זה כנראה סוג דם... זה משהו מובנה בחלק מהנשמות... וממילא אין טעם גם להתווכח על זה... מי שנולד עם זה נולד עם זה ומי שלא נולד עם זה ימות בלי זה... עכ"פ-) אני בתור "איש מירון" מובהק מתעקש שזה ממש לא מיסטיקה... ברור שיש כאן איזושהי **השראה**. אבל סו"ס גם להשראה יש איזושהי היגיון מושכל שעומד מאחוריה!

אז ככה: יש את הכמה בודדים... מדובר ביהודים קדושים בעלי השגה ודקות ההרגשה שהם באמת מרגישים שם קדושה מיוחדת... סו"ס הוילנא גאון אומר שבגלות עיקר השראת השכינה זה בקברי הצדיקים... ממילא מי שזוכה מרגיש שם בזעיר אנפין את צחצחות האורות שהרגישו בביהמ"ק... אבל זה בודדים (אם כי בודדים זה לא דווקא **אנשים** בודדים... זה יכול להיות גם כל אחד מאיתנו **בפעמים** בודדות. ברגעים מיוחדים של התעלות או בתקופת חיזוק מרוממת במיוחד...) אבל אצל האנשים הרגילים הקלאסיים כמוני וכמוך השראה בעיקר יושבת על תפיסה מסוימת... אז ככה: יש כאלו שמרגישים שם סוג של שלווה נפש, כמו שמרגישים טוב כשהולכים לצדיק שפועל ישועות ו"קולו זימר עריצים והציל הלחוצים אז מרגישים שם שלווה... ואילו יש כאלו שההשראה שלהם נובעת מסיבה די טכנית משום שדווקא שם הם מצליחים להגיע לריכוז ממוקד בתפילה... (כלומר: כולנו צריכים ישועות ותמיד נכון להתפלל... אבל ביום יום באמצע החיים יש הרבה שלא מצליחים להתיישב בריכוז מול תפילת כל פה... אבל כשנוסעים שעתים ומגיעים למירון ועכשיו זה הנושא... אז נכנסים לזה) וממילא אצלם ההשראה היא מעצם התפילה ששם הם מצליחים להתפלל יותר טוב... וכמובן שיש גם כאלו שהנוף הפסטורלי בשילוב של הניתוק והמרחק מהמרכז ובשילוב האווירה הכללית זה "עושה להם את זה..."

אבל!!! יש את סוג ההשראה שאני באופן אישי מרגיש... ומסתמא יש עוד כמה שיזדהו איתי... אצלי סוג ההתעלות במירון זה יושב על משהו מסוג אחר לגמרי... כשאני מגיע לגליל העליון בכלל ובאזור הר מירון בפרט... אני מרגיש שאני כאילו מתהלך בתוך שבילי בית מדרש של רבי שמעון... **ולמה???** כי משום מה... תמיד כשתקרא זוהר הקדוש... החבראי קדישא תמיד הולכים בדרך... הם הולכים... ואז הם מתיישבים על איזה סלע... ואז הם רואים איזה נחש... ומדברים עוד סודות בהקשר הזה... ואז ר' אלעזר פותח בסתרי תורה... ואז הם נכנסים למערה ופוגשים שם יהודי שנראה ע"ה... ואז לפתע הוא פותח פיו ומתחיל לגלות שם רזי דרזין... והם שמחים בדברי תורה והולכים לישון... קמים בחצות... ואז ר' אבא פותח בסוד עניין קימת חצות... ואז הם רואים את איילת השחר... ופתח ר' יוסי בסוד הקדרוניתא דצפרא... ואז הם ממשיכים בדרך ואז לפתע הם שומעים את נעירת החמור של ר' פנחס בן יאיר... פוגשים אותו... והוא מחליף איתם גם כמה סודות התורה... ואז הם ממשיכים ללכת ואיכשהו הם מגיעים לבוצינא קדישא דהיינו רשב"י ומספרים לו כל מה שהתחדש בדרך... וכן הלאה וכן הלאה וככה זה כל הזוהר הקדוש פחות או יותר... הכל מתחבר שם תוך כדי הליכה בהרים ובגבעות... הפוגה במערה... ואז ממשיכים בדרך והולכים... ושוב חוזרים... ומשום מה התיאור הזה מאז ומעולם שובה את לבי... וכשאני מהלך שם במירון אני מרגיש כאילו אני מצטרף להליכה הזו... אני כאילו מרגיש צורך ללכת קצת בעפר... במקום שאין אספלט... (היום כבר קשה למצא כזה מקום במירון) אני הולך שם וחוזר על איזה דף גמ' וזה עושה לי את ההתעלות הכי גדולה... האם מישהו מזדהה עם הריגוש הזה?? או שכן או שלא... (אגב: מי שמזדהה עם זה... מסתמא מאוד מפריע לו כל השיפוצים וכל המתחמים המסודרים שיש שם... זה הורס לי את כל הבית מדרש הפסטורלי של רשב"י... מי שזה גם מפריע לו כנראה שהוא בקבוצת מועדון שלי... אבל עזוב... אם יש יהודים שפתרנסים מזה בכבוד... והלוואי... אין אומרים היום? "לשבע ולא לרזון...")

מה שבטוח... דבר אחד אני בודאי צודק! באמת כל הזוהר הקדוש התחבר בשדה... האם זה היה בדרך ממירון לפקיעין או מטבריה לר' יוסי דסכנין דרך ציפורי... לא יודע... והאמת היא שלא משנה הסדר... מה שבטוח... כל סודות התורה נאמרו בשבילים הלא מסומנים... בין הרים וגבעות... בין סלעים לנזקים... וזה מה שאנחנו אומרים בסוף הקינות דתשעה באב: מי יתנני משוטט במקום אשר רוח אלוקים שפוכה על בחיריך... **עכשיו... באמת מה זה הדבר הזה??**

למה הזוהר הקדוש באמת נתחבר דווקא בין ההרים והסלעים?? מה עומד מאחורי התופעה הזו?? אז אין צורך הרבה להתפלסף... יש על זה דברים מפורשים בקצרה בדברי רבינו הרמ"ק ז"ל: **היאך ירגיל עצמו במידת המלכות... עוד שניה פירוש בספר הזוהר והיא חשובה מאוד, יגלה ממקום למקום לשם שמים, ובוה יעשה עצמו מרכבה אל השכינה הגולה... ולזה ימנע בכלי ככל יכלתו ויכניע לבבו בגולה ויתקשר בתורה ואז שכינה עמו, ויעשה לעצמו גירושין ויתגרש מבית מנוחתו תמיד בדרך שהיו מתגרשים רבי שמעון והביריו ועוסקים בתורה... אז הנה... כאן כתוב בפירוש שזה לא סתם!!! זה שרשב"י ותלמידיו כל הזמן הסתובבו בין ההרים והגבעות זה לא שבדיוק באותו יום התקינו להם מזגנים או היה להם שיפוך בבית המדרש ולכן הם היו הולכים בשדות ובבקעות... לא... זה היה עקרונות!!! עכשיו למה???** **מה העניין ב"יעשה לעצמו גירושין ויתגרש מבית מנוחתו תמיד"??** **על כך בעמוד 3-4 בגיליון זה...**

ניתן לקבל את הגיליון בנקס באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: **שב שמעתא** (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

כמה מילים לצעיר שמתקשה להעריך את תורתו.

יצא לי לדבר עם בחור שהרגיש לא שווה... ושוב ושוב שיננתי בפניו את המשפטים המוכרים כמה התורה שלו חשובה אצל ה'... כמה הדף גמי שלו יקר בעיני ה' והוא מחזיק את כל העולם... וכידוע: כמה ש-קל להגיד את זה... ככה קשה לחיות את זה... **כי... כי למה לחשוב ככה??** אני כולא רבע עוף... אף אחד לא מסתכל לכיוון שלי... אז לחשוב שאני כ"כ חשוב בשמים ואני מחזיק את כל העיר הזו???

אמרתי לאותו בחור: תגיד לי... ואם אני אספר לך על שני בחורים בגיל שלך... אחד בן תשע עשרה ואחד בן עשרים... מדובר בשני בצעירים טפשים חסרי אינטלגנציה מינימלית... ויום אחד הם תפסו איזה גרזן פרמיטיבי ועם הגרזן העלוב הזה הם **הצליחו לשתק עיר שלימה במשך ארבעה ימים!** אם אני אספר לך כזה סיפור... מה תגיד על זה???

ומה תגיד שזה בדיוק מה שקרה בשבוע שעבר...

שני פרחים ערביים בני עשרים הגיעו עם איזה גרזן... רצחו בדם קר שלושה יהודים ה"ד... הצליחו לברוח ולזרוע פחד ואימה במשך ארבעה ימים... האם אתה מאמין בשני בחורים כאלו צעירים יכולים לעורר כזו דרמה ופוברסקציה?

אין צורך להאמין!!! זו עובדה! זה מה שקרה בעוה"ר...

אז תעשה חשבון מתמטי... מדה טובה מרובה... אם פרח ארוך שנתן דרור לרגשות הישמעאליות האכזריות שלו... אם הוא הצליח עם גרזן עלוב להחריד ולטלטל עיר שלימה בישראל!!! אז קל וחומר שיש לך הבחור הקדוש והבן עליה... את העוצמות והטוב של המידה טובה מרובה לשים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים על כל העיר וכל הרדיוס שסביבך כאתה עוסק בתורה ועושה נחת רוח ליוצרך... אתה מקרין שמירה וקדושה על כל סביבתך...

רק מה?? ס"ס אתה לא רואה את התוצאות בשטח???

מה אתה רוצה... אתה מחפש לראות תוצאות בשטח...?? מה... היית רוצה ח"ו להחליף עם אותם שני ערבים?? הם דווקא כן פוגשים את התוצאות האומללות שלהם בשטח... איינע תוצאות... רק סוג תוצאות כאלו ניתן לראות תוך רגע... לשכל מנשים חרוב ולאמלל שש עשרה יתומים... הישגים ותוצאות מסוג כזה אפשר לראות כאן ועכשיו...

אבל כשמדובר בהישגים של ערוץ תקשורת של חן וחסד ורחמים בין קודשא בריך הוא לכנסת ישראל... כשמדובר בכאלו הישגים... כאן צריך נכונות להשקיע גם כשלא רואים הישגים באותו רגע... תזכור כלל ברזל: רק בדברים זולים אפשר לראות תוצאות כאן ועכשיו!!! אתה יודע איפה רואים תוצאות כאן ועכשיו?? בזיקוקי דינור!!! שם אתה עושה פיו והופה... איזה זיקוק ענק... וזהו... נעלם... כאלו תוצאות רואים כאן ועכשיו... רוצה עוד יותר?? לך לחנות "הכל בשקל" ותקנה "בועות סבון..." אתה בטח זוכר מה זה... אתה מוציא ועושה פו פו... והופה... יוצאים חמש בועות סבון... לי יש שיטה מיוחדת איך להוציא אחד ענק... שם רואים תוצאות בשטח... להכאיב לאחרים אפשר לראות תוצאות כאן ועכשיו... אבל לעשות טוב והכי הכי ליצור קשר של ברית נישואין עם אבא שבשמים... כאן צריך נכונות להשקעה... כאן צריך סבלנות והבנה שאני זוכה לעשות כעת משהו מאוד מאוד גדול ושווה להשקיע גם אם לא רואים תוצאות כאן ועכשיו... ואל דאגה: כי שמש ומגן ה' אלוקים חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים...

כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו לא רק בשעת הדחק אלא גם---

לכל אלו שהשתוקקו להגיע למירון השנה ואזלו הכרטיסים ולא יכולים להגיע... ברצוני להרגיע אתכם... יש בשנה זו רמז מיוחד בגמ' שהשנה **לא צריך להגיע למירון**... מה הרמז?? כידוע... כולם מכירים את המשפט המפורסם בסוגיה דמוקצה שהגמ' אומרת: כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק!! אבל יש עוד גמ' קצת פחות מוכרת... והרבה פחות שיוקית... הגמ' בפסחים (נא): אומרת משפט דומה: **כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו!!!** הופה!! כאן כתוב שאפשר לסמוך על תורתו שמגן עליו והוא ימליץ עליו גם שלא בפניו... גם כשנשארו הרחק מצינו הקדוש... אה... "מעניין!!!" מעניין למה המשפט הזה לא כ"כ התפרסם? מעניין למה אין שלט כזה בכניסה למירון???

אז נכון!!! בכניסה למירון לא יהיה כזה שלט... כי זה כבר בפניו... אבל לכה"פ בשנה זו בתחנות של בני ברק ירושלים... מומלץ לתלות כאלו מודעות... כדי שכל מי שלא הצליח להשיג כרטיס שיהיה רגוע... כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו!!! ותורתו מגן לנו...

אבל זה לא נגמר בזה... תן ניחוש על מה נאמר המשפט הזה???

על איסור ספיחי!!! הסיפור שם היה שר"ש בן רבי יוסי בן לקוניא הלך יחד עם רשב"י בשדה בשנת השמיטה... וראה רשב"י ספיחי כרוב ותלש אותם ואכל!! (למרות שספיחין אסורים בשמיטה, סבר רשב"י שספיחי כרוב מותרים) ועל זה אמר ר"ש בן ר' יוסי לתלמידו, אני שראיתי את רשב"י שאכל... כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו **בין בפניו ובין שלא בפניו!!!** עכ"פ הגמ' הזו נאמרה בדיוק על שנה זו!! על שנת השמיטה!! על ספיחי כרוב שאולי בדרך למירון תוכל למצא... (אבל אל תאכל שהרי חכמים פליגי עליה...) עכ"פ כאן רואים שלכה"פ בשנת השמיטה כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו לא רק בשעת הדחק... אלא גם שלא בפניו...

מישהו העיר את תשומת לבי לחידוש נפלא... אם תשים לב: יש לעם ישראל חג כנגד כל אחד מד' אומות שנצחנו אותנו!! יש לנו את חג פסח כנגד גלות מצרים... יש לנו את ימי החנוכה כנגד גלות יוון... יש לנו את פורים כנגד גלות מדי ופרס... רגע... ומה עם מלכות אדום???

איזה חג יש לנו כנגד מלכות אדום?? אז לכאורה התשובה הפשוטה היא: מה נעשה שאנחנו עדיין עמוק עמוק בתוך גלות אדום... אז מה יש לשמוח... עדיין לא ניצחנו אותו??

אבל זה לא נכון!!! כי אל תשכח... נכון שעדיין לא ניצחנו את אדום... אבל נא לא לזלזל... אלפיים שנה אנחנו כן!!! כן מצליחים לשרוד אותו בגבורה!!! כבר אלפיים שנה שמלכות אדום כל הזמן מנסה להילחם בתורה ולומדיה ולא מצליחה... הנקלה בעיניך אלפיים שנות הישרדות מול מלכות הרשעה?? מלכות יוון שניסתה במשך 180 שנה לעקור את היהדות ולא הצליחה... זה הצדיק את שמונת ימי חנוכה להודות ולהלל... זאת אומרת: על אומה שהצליחו לנצח אותה לאחר 180 שנה... הנצחון הזה שווה הלל והודאה... אז מה תגיד עם 2000 שנה שמלכות אדום מנסה ולא מצליחה?? זה לא שווה חגיגה?? אז מה ועדיין לא סיימנו איתה חשבון... לכן מה? לכן אלפיים שנה של עמידה איתנה מולם לא מצדיק יום טוב?? בקיצור: מהו החג שאנו חוגגים את הנצחון שלנו מול מלכות אדום??

אם נתבונן... החג שאנחנו חוגגים מול מלכות אדום זה ל"ג בעומר!!!

הרי מה העניין של ל"ג בעומר?? אנחנו שמחים עם רבי עקיבא שנשאר לנו בחיים... אנחנו שמחים עם התלמיד רבי שמעון שנשאר לנו גם אחרי שסרקו את בשרו של הרבי ר"ע במסרקות של ברזל וניסו לבטל את התורה... הרי על אפם ועל חמתם של כל המעיקים לשכינה... בדיוק אז התגלתה תורת הנסתר בשיא עוזו...

אם נתבונן במבט מקיף היסטוריוני... ל"ג בעומר מייצג את רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי שהמכנה המשותף הכי בולט הכי היסטורי בקורות חייהם היה שהם נרדפו ללא רחם מאת מלכות הרשעה... ותכלס... **הנה הסוף!** הם פה איתנו על אפו ועל חמתו של אותו אדמוני...

אנחנו נרקוד ונפזז ונכרכר ב"אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל..." נלעג לשעיר וחוננו... נבזז לו ונאמר לו: חשבת לשלחת לנו את רבי עקיבא?? כעסת שרבי עקיבא מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה... לכן הרגת אותנו? אז הנה בבקשה!!! תראה אותנו פה קופצים ומפזזים ומכרכרים כל הלילה בלי להתעייף ושרים אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל...

מה שבתם האומה הרשעה?? שאתם תהרגו לנו את "שמעון ש-גינה"?? אז הנה... אלף שמונה מאות שנה לאחמ"כ אנחנו נעמוד בהילולא של אותו ר' שמעון... ואנחנו לא נגמור **לשבח** ולספר בשבחו של מי **שיגנה** את מלכות הרשעה... אנחנו נספר לילדים שלנו שנכון אמנם שהוחבא בתוך מערה מפני הגזירה... אבל מה טוב חלקו וחבלו...

בקיצור: אם נתבונן זה ההנושא של ל"ג בעומר!!! ל"ג בעומר זה החנוכה והפורים מול מלכות אדום!!! בחנוכה אנחנו יושבים מול הנרות הנוגים ושרים בערגה: חשוף זרוע קדשר... נקום נקמת דם עבדיך מאומה הרשעה... אנחנו מייחלים מי יתן וה' ינקום באדום על בשרו של רבי עקיבא שנסרק במסרקות של ברזל לעינינו... **אבל בל"ג בעומר??** אנחנו לא מתחננים בערגה נקום נקמת דם עבדיך... אדרבה... אנחנו רוקדים אשריכם ישראל ואמרתם כה לחי... ולמה?

כי בחנוכה אנחנו מקימים ומתפללים לנקמת דם עבדיך השפוק... אבל בל"ג בעומר הנה!!! אנחנו נוקמים בפועל!!! אתה יודע מה זה בשביל רומי הרשעה לגלות שאותו ר' שמעון שגינה שרציתם להרוג אותו... לא רק שלא הצלחתם... אלא הוא חי איתנו פה כבר 1800 שנה... אנחנו לא מפסיקים לחיות את האור העצום שהוא הותיר לנו מאותה תקופה שאתם רציתם להרוג אותו... נ... צריך להתפלל על נקמה? אין לך נקמה גדולה מזו!! אתה יודע מה זה בשביל מלכות הרשעה שהם מצידים היו בטוחים שהרגו את רבי עקיבא... הם תלו בשרו במקולין בביזיון וחשבו שהם סיימו אותו... ופתאום אלפיים שנה לאחמ"כ הם רואים רבבות אלפי ישראל רוקדים אמר רבי עקיבא...?? יידן נקמה!!! אין נקמה יותר מתוקה באומה הרשעה יותר מזה...

והכי הכי: אתה יודע מה זה בשביל המונה של רומי... שכבר אלפיים שנה מנסה להכניס לנו את ההמוניות והרדידות... ובפרט בדור האחרון עם כל פגעי הטכנולוגיה ועדיין!!! אנחנו בזים לה... וממשיכים להיות דבקים בה' וחוסמים את ההמוניות הזו מהמכשירים שלנו... אתה יודע איזו נקמה זו במלכות רומי?? אתה יודע איזה נס פך השמן זה?? לכזה נס לא מספיק נר איש וביתו!!! גם שמונה נרות של חנוכה לא מספיקים בשביל הפרסומי ניסא של כזה נס... פה צריך מדורה ענקית... ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר יוחאי...

הרהורים לשבילים הלא מסומנים

בהר מירון...

בפתח הגיליון נשאלה השאלה: למה ספר הזה? ק
נתחבר בדרכים??

אז ככה: ככל הנראה יש בזה סודות עמוקים בין
הייתר... (וגם א"א להתעלם מהמהלך היותר פשטני של
סיגוף ותעניות ו'גלות מכפרת עוון...') אבל עדיין!!!
**ההסבר הפנימי מה עומד מאחורי העניין להתגרש
מבית מנוחתו...**

העניין הוא כך: כשאתה שתול בתוך מערכת...
ומוברג בתוך קהילה או עדה מסוימת... אוטומטית
אתה **שפוט!!! שבו!!! ומוכתב לדפוס החשיבה שבו
אתה מוברג...** אין מה לעשות... **זו עובדה!!!** ברגע
שנולדתי ליטאי... גדלתי במסודות הליטאיים...
ואני לבוש בלבוש ליטאי ושיין למגזר הליטאי...
אוטומטית אני שבו בתוך דפוס החשיבה
וההשקפה הליטאית... ואותו דבר החסיד... לא
יעזור כלום... (אני מודיע לך בנימה אישית... כמה שאני
מחובר לחסידות ואני יודע לחשוב מחוץ לקופסא הליטאית...
סו"ס עדיין אני ליטאי... ואותו דבר אתה החסיד... אתה חושב
כמו חסיד... ואתה מבין לבד שחסידי וליטאי זה רק המדגם
הקטן... יש עוד אינספור קופסאות יותר פרטניות שכל אחד
מאיתנו תקוע בשטעטאלע שלו...)

ותכל'ס מה יקרה לו יצויר שיש נושא מסוים שה'
יתברך רוצה משהו אחר ממה שהתרגלתי לחשוב
מתוך הקופסא הליטאית?? יהיה לי מאוד מאוד
קשה לזהות שה' רוצה משהו אחר... וגם כשאני
אבין את זה... יהיה לי מאוד מאוד קשה לעשות
את הצעד הנדרש של "לך לך מארצך ומולדתך"
וכמובן אותו דבר החסיד... זאת אומרת: בשורה
התחתונה... אם נהיה כנים... אני לא לגמרי לגמרי
פתוח וערוך נפשית לעשות רצונו יתברך ללא כחל
וללא שרק... ולמה אני לא פתוח לזה?? כי אני
שתול!!! אני מוברג ונטוע יותר מידי עמוק בתוך
"בית מנוחתי" מי ששתול בבית מנוחתו הוא כבד
וקבע'צער מידי בשביל להיות מוכן לעשות רצון ה'
גם אם זה לא מתאים לדפוס החשיבה המקובל
אצלו... (אפילו שינוי קטן ונקודתי...)

ולכן!!! זו הסיבה שבן אדם ששתול בתוך "בית
מנוחתו" לא יכול לגמרי לגמרי להיות מרכבה
לשכינה הקדושה... במילים אחרות: הוא לא יכול
להיות **הנהג** של (מרכבת-) השכינה הקדושה...
ולמה?? כי התנאי הבסיסי להיות הנהג של
הרבש"ע... זה נכונות ונגישות!!! נהג אמיתי של
השכינה הקדושה אמור להיות ערוך עם יד על
ההגה לקבל הוראות מהצ'י פי אס האלוקי ולכל
כיוון!!! ימינה שמאלה... קדימה אחורה... והכי הכי:
פרסה!! אתה צריך להיות ערוך שבאמצע הדרך
פתאום אתה מקבל הוראה שטעית... וכעת צריך
נכונות לעשות פרסה באמצע החיים...

אז זהו!!! שמי ששתול בתוך המערכת לא בנוי
לזה... הוא שקוע בכורסה יותר מידי עמוק בשביל
לבצע שינויים ככה באמצע החיים...

וזו הסיבה שמי שרוצה להיות מרכבה לשכינה
הקדושה... מי שרוצה להיות נאמן לגמרי לגמרי

לרצונו יתברך... צריך להתגרש מבית מנוחתו... צריך
להיות משוחרר מכל מיני מערכות מקובעות
שכובלות אותו לדפוס חשיבה או התנהגות
מסוימת... וזו הסיבה שרשב"י וחבריו היו כל הזמן
מתגרשים מבית מנוחתם... כי ברגע שאתה בלאו
הכי מהלך בין ההרים והגבעות... אין לך שום בעיה
לפנות ימינה שמאלה קדימה אחורה... אתה בלאו
הכי לא נמצא בשומקום... כאן אתה פתוח
לשינויים... בלאו הכי אין לך כמעט נפ"מ האם ימינה
או שמאלה... אתה תמיד פתוח לחישוב מסלול
מחדש לפי רצונו יתברך. אתה לא שבו ושפוט של
הקבעון.

זו הגלות המדוברת!!! הגלות של הזוה"ק ושהתומר
דבורה מדבר עליה זה לא בהכרח גלות של ללכת
מעיר לעיר ולישון על ספסל בבית מדרש...
המשמעות של גלות היא לא להיות שתול ותקוע
יותר מידי חזק בתוך מערכת מסודרת שתקשה עלי
לקום ולעשות שינויים... ולכן אם תשים לב לאורך
כל הדורות כל המהפכות הרוחניות הכי משמעותיות
שהיו לישראל במשך הדורות... זה משהו שקרה רק
מחוץ למערכת!!! כי רק שם יכול לקרות מהפך!!!
אי אפשר לבצע מהפך מתוך בית מנוחה...

בשביל זה יש לנו את רבינו הרמ"ק... הרבי של
האר"י הקדוש שבשורות הספורות הוא מגלה לנו
את הסוד הגדול... במה זכה דורו להיות אותו דור
יחיד ומיוחד שבו התגלתה תורת הנסתר של רבינו
האר"י וגוריו??

אז הנה... לאורך כל הדרך רואים שהגישה שלהם
היתה להתגרש מבית מנוחתם... (כבר הבאתי כמה
פעמים בגיליון זה את ההקדמה המרטיטה של המהר"י לכתבי
האר"י... שהוא מבכה על זה שכל אחד בונה לעצמו בית כנסת
כדי לעשות לנו שם וכדי לתת לעצמו ביטוי אישי... אבל עזוב...
הביטויים שם חריפים מידי בשבילנו...)

לא צריך להגיע רחוק... תנסה רק לדמיין שהאר"י
הקדוש היה שיין לקהילה מסוימת והוא היה
מתפלל בבית כנסת מסוים... ויום בהיר הוא פתאום
מופיע ומתחיל להנהיג כל מיני הנהגות חדשות...
להניח תפילין של יד בישיבה ואת כל נוסח האר"י
בתפילה... מישוהו היה מוכן לקבל את הדרך החדשה
הזו?? מה פתאום!!! הגבאי היה מזנק אליו ממרחק
של עשר מטרים... (כמו שראינו אותו בקרוונה...) סליחה...
אל תגע לי בבית כנסת... אל תגע לי בסידורים... ואל
תשנה לי מהנוסח ומהניגונים...

אה... אבל גבאי יקר: אתה לא רואה שיש לך עסק
עם האר"י הקדוש??

אז מה!!! לא מעניין אותי... אל תזעזע לי את
המערכת... אל תגע לי בקבעון!!! כן... אני יודע
שברגע הראשון קשה לחשוב שכך היתה התגובה...
אז זהו... שאני רוצה לגלות לך סוד שלמרבה
האבסורד... עם כל הכבוד להשפעה העצומה והאור
העצום של רבותינו רשב"י והאר"י... אבל יש מישהו
אחד שיש לו השפעה יותר חזקה מהם!!! תנחש
מי?? **כח החומר שלנו!!!** הקבעון שלנו!!! ואני
אומר לך: שאם האר"י הקדוש היה מתהלך בינינו...
והיה מסתכל לכל אחד על המצב ואומר לו מה הוא

עשה אתמול בחדרי חדרים... הוא לא היה מזיז אותנו
מילימטר!!! שמעת?? **מילימטר לא!!!** למה?? כי אני
ממוקם פה... אני ליטאי... אתה חסיד... כל אחד
מוברג בתוך הקופסא שלו... ואל תזעזע לי את
המערכת... ואם קשה לך לקבל את הנתון העובדתי
הזה... אז יש לי הוכחה מפורשת מהתורה שככה זה:
חז"ל אומרים: שהסיבה שישראל נתעכבו במדבר 40
שנה, למה?? "אמר הקב"ה: אם אני מכניסן מיד
לארץ ישראל הרי זה נפנה לזיתו וזה נפנה לתאנתו...
אלא אני מוליכן במדבר ויאכלו מן וישתו מי באר
ועוסקים בתורה... מה כתוב כאן?

שאם ישראל היו נכנסים מיד לא"י... גם הם אם היו
נכנסים יחד עם משה רבינו בכבודו ובעצמו... כל
אחד היה מתמקם... זה בזיתו וזה בתאנתו... זה
בבית כנסת חניכי הישיבות וזה בבית כנסת חסידי
פלוני וזהו... אין עם מי לדבר!!! גם אם תביא לי את
משה רבינו עם קרני הוד שיעשה לי מופתים...
מצטער מאוד משה רבינו... אל תשנה לי את החיים...
אל תפריע לי בסדר יום הקבוע... זה מה שטמון
במאמר חז"ל הזה... כלומר: בשביל לקבל את
התורה... לא מספיק שזה יהיה דור דעה... לא
מספיק שיתהלך בינינו משה רבינו שמחציו ולמעלה
מלאך... צריך עוד דבר!!! צריך שעם ישראל יהיו
במדבר בשומקום... שילכו הלך חזור... יבנו
סוכות... יפרקו... יבנו שוב... בקיצור: הנה לך מכה
משותף בין מסירת התורה לזוהר הקדוש... שניהם
נתחברו תוך כדי הליכה... בין מסע למסע... רק שם
זה יכול לקרות!!! רק בן אדם שהוא בלאו הכי
באמצע המדבר... וכבר לא משנה לו ימינה שמאלה
קדימה או אחורה... רק כזה אחד מסוגל להיות הנהג
של המרכבה!!! בלי לבדוק אם זה מסתדר לו עם
הלוח זמנים... ועם מה שמקובל לחשוב...

וזו הסיבה שאם תשים לב כל המושג הזה של תורת
הנסתר ורשב"י והאר"י הק'... זה משהו שתמיד
משתלב עם הנוף ההררי של הגליל העליון... או סביב
סמטאות צפת אפופת המסתורין... ולמה???

כי בגוש דן זה מידי **גוש!!!** אתה שתול מידי חזק
בתוך המערכת... ומשם מאוד קשה ללכת אחרי
השכינה בלי שום חשבון... כזה דבר אפשר לעשות
רק בשבילים הלא מסומנים שבין צפת למירון...
כשאתה פתוח לכל כיוון... ובינינו... אני חושב שזה
אחד מסיבות הקסם העיקריות שיש לאזור הזה...
כשאתה מהלך בארץ הגליל... זה לא סתם במקרה
שרוחו יתברך היתה שפוכה שם על נביאיך... אלא
זה המבנה!!! צורת ההשגה המרוממת הזו נעשית
רק הרחק הרחק... אי שם... במקומות שיד אדם לא
הגיעה שם... וכמובן!!! כעת אני סומך עליך שאתה
מספיק חכם כדי להבין לבד... שגוש דן זה לאו
דווקא גוש דן... ומירון זה לאו דווקא מועצה אזורית
גליל עליון... יש פה משמעות יותר עמוקה שבשביל
להיות נאמן לגמרי לרצון ה' אתה צריך להיות
משוחרר מכל מערכת מגבילה... (כיום גם במירון אתה
יכול למצא מערכות מאוד מקובעות... בפרט לאחרונה... ואילו
בגוש דן אתה יכול למצא אנשים שמשוחררים מכל קבעון
מערכתי... אני סומך על הקורא החכם...)

את החיות בעבודת ה'! לזכור שיום אחד אנחנו שואפים להגיע למדרגה הזו... לפחות להיאחז שם באופן חלקי... ועם זה לחזור בחזרה לאטמוספירה של המערכת... כשאני מגיע למירון ואני במוייחין... אני פתאום מוצא את עצמי חושב מחוץ לקופסא... אני לפתע מזהה כל מיני דברים לגיטימיים שבמבט טהור וניטרלי בשבילי הר מירון... לפתע אני מבין שזה לא מתאים לי... אני יכול יותר...

ואז אני חוזר הבייתה... אמנם חוזר למערכת... אבל חוזר עם איזשהו איזון מסוים... עם השילוב המנצח בין מערכת לבין חשיבה מחוץ למערכת

נסיים עם הדמות האהובה... הלא הוא בחור ישיבה!!!

בחור ישיבה הוא הדמות הקלאסית שמייצגת את הניגוד הזה!!!

באיזשהו מקום בחור לא נשוי בעצם אישיותו הוא דור המדבר... בעצם הווייתו הוא מגורש מבית מנוחתו... אין לו מסגרת משמעותית שהוא מחויב אליה... (כמה שהוא מחויב למסגרת הישיבה... עדיין זה לא כמו המערכת האימתנית של המחויבות לבית... לך תסביר את השורה הזו לבחור ישיבה...) ומהסיבה הזו לבחור יש פונטנציאל הרבה יותר גדול לעלות ולהתעלות ולהגיע לפסגות רחניות לאין ערוך מאשר אדם נשוי!!! למה? כי הוא מהלך בין הרים וסלעים ואין לו שום בעיה לחתוך ימינה... אבל! באותה מידה הסיכון הוא לא פחות ואולי גם הרבה יותר... שבדיוק באותה מהירות שהוא יכול לחתוך ימינה... הוא גם יכול לחתוך שמאלה... עכ"פ זו הסיבה שבחורים כ"כ כ"כ אוהבים ונמשכים למירון ולכל האזור הזה... כן... יש לכם בחינה של אותם קדושי ארץ שהתהלכו כאן בשומקום... כמו שהם הצליחו להתעלות דווקא מתוך המצב הפתוח הזה לכל כיוון... ככה גם אתה יכול כעת להתעלות ולהסיק מסקנות ולהתקדם איתם בקצב מאוד מהיר... אבל אנא!!! תשמור על עצמך... תזכור שבאותה מידה תהום פעורה לפניך... אתה הולך על צלע הר!!! מצד ימין צוק מרום מתנשא ורק תטפס אליו... ואילו מצד שמאל תהום פעורה... ושניהם פתוחים לפניך!!! אנא ממך... תחזור כמה שיותר מהר לישיבה... אל תתפתה... אל תבחר בחיים שמחוץ למסגרת... כמה שהניחוח המשכר של החיים האמיתיים של רשב"י והחברים כשהם היו מנותקים מעולם השקר... כמה שזה נכון... עדיין אצלך הסיכון רב על התועלת... תטעם את הטעם המתוק הזה... תאחז בו... תנשום אותו מלא ראותך... ותחזור מהר לישיבה!!! תהיה חכם!!! תהיה מהפקחים האלו שמשכילים להבין שכמה שהמסגרת היא בצבע מט ואפורי... אבל סו"ס זה יציב... ויציבות זה הכי קריטי לגיל שלך... אל תשכח להתקשר להורים הדואגים... להגיד להם שאתה בדרך חזור... ממש כיבוד הורים...

מה שכתוב שם... תחפש איזה תירוץ שאתה רוצה... דבר אחד אל תעז להגיד... אל תגיד שר' אלימלך מליזנעסק היה חסיד ואני ליטאי... את המשפטים הנבובים מהסוג הזה אתה יכול להגיד על חבר מועצה מטעם דגל או אגודה... אבל כשיש לך עסק עם ענקי רוח שהתגרשו מבית מנוחתם הם היו משוחררים מכל נגיעה וכל חפצם היה רק לגלות יחדו יתברך בעולם...

זו המעלה הגדולה של גלות... ושוב נשנן: גלות זה לאו דווקא להסתובב מעיר לעיר... זה יכול להיות גם פה!! מתוך המערכת... לזכור שלמרות שאני בתוך המערכת... אני ער ועירני לאפשרות קיימת שה' רוצה ממני משהו אחר למרות שאין לי את זה כאן.

אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול...

עד כה הוכחתי באותות ומופתים כמה חיובי להיות מנותק מהמערכת שמשם ורק משם אפשר להיות מרכבה לשכינה הקדושה... משם אפשר להבין מה ה' רוצה ולא להיות נגוע בקבעון הממסדי... אבל!!!

אתה מבין לבד שאליה וקוץ בה... בדיוק מאותה סיבה שהממסד והמערכת מקבעים אותי ומפריעים לי להבין מה ה' באמת רוצה... הרי מאותה סיבה בדיוק הממסד והמערכת הם אלו ששומרים עלי... על האיש החלש והחסר חוט שידרה... שאצליח לשרוד את עבודת ה'... כלומר: החסרון של המסגרת... זה גופא המעלה שלה!!! זה שהמערכת כובלת אותך ולא נותנת לך לחשוב מחוץ לקופסא מה ה' רוצה... אותה מערכת היא זו ששומרת על כולנו... שנשרוד את עבודת ה' ולא נסטה שמאלה...

ממילא זה לא חכמה להתנתק מהמסגרת!!! זה לא חכמה להיות אדם שלא מן הישוב... אין לנו את הלוקוסוס הזה... אנחנו מוכרחים את הגלגלי עזר של הקהילה והממסד והלחץ החברתי שכולם עושים ובזכותם גם אני... ולכן!!! עם כל האהבה ורגשות הקודש שיש לנו להר מירון ולהוד קדומים שיש בגליל העליון... עדיין!!! עדיין כל אחד מאיתנו קונה כרטיס הלוך-ושוב!!! כמעט אף אחד מאיתנו לא ממשיך להישאר שם...

יש המון יהודים שמגיעים למירון לשבת התעלות... לכמה ימי התעלות ומשום מה כולם חוזרים בסוף הבייתה ולא נשארים שם... כי עם כל הרגש וההבנה כמה טוב להיות מגורש מבית מנוחתי אבל אני ריאלי ומבין שכמה שהמערכת מאבנת אותי. היא עדיין ושומרת עלי שאשרוד את היהדות!

מי יכול להרשות לעצמו לצאת מהמערכת ולהיות מגורש מבית מנוחתי?? כל אותם קדושי עליון ומצוקי ארץ... אלו שבאמת הגיעו לפסגת כח היחיד שהם כבר לא היו צריכים את הקביים של כח הכלל... אותו רשב"י ש"ג שנה יכל לשבת במערה ולעסוק בתורה לבד לבד... אותו אר"י הקדוש שברוב שנות חייו הקצרים עמל בתורה על גדות הנהר... הם יכלו לצאת מהעיר ולהתגרש מכל שייכות לבית מנוחה... אבל אנחנו חייבים את המערכת!!! חייבים את התמיכה של ה"ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם..." למרות המחיר של הקבעון של המערכת...

אבל בשביל זה תמיד יש לנו את מירון שמחכה לנו שם בצפון... ותמיד אפשר לעשות גיחה לשם ולרענן

כידוע: הגאון מוילנא יצא לגלות במשך שלוש שנים... וכולם יודעים להגיד שהיה לו בזה סוד כמוס ואף אחד לא יודע למה הוא עשה גלות...

אבל מה אעשה... אני דווקא חושב שמאוד קל לנחש למה הגאון עשה גלות... הכתובת פשוט רשומה על הקיר... לך לשיטילאך ותשאל מי שאתה רוצה... לאיזה מגזר היה שייך הגאון מוילנא... כככולם ידעו להגיד לך שהגאון מוילנא היה ליטאי!!! ואני שואל אותך: למה?? תסביר לי מה הקשר בין הגאון מוילנא לליטאים?? מי עשה את השידוך בין הגאון למגזר הליטאי??? נו... מה התשובה??? פשוט מאוד: היות והגאון היה מתגורר בעיר וילנא!!! שהיא בירת ליטא... אז מה רצית... שהוא לא יהיה ליטאי?? בדיוק כמו שמי שנולד בעיירת בעלזא באופן טבעי הוא נהיה בעלזער חסיד... ככה מי שנולד בוילנא נהיה ליטאי... נכון??

אז הנה!!! כעת אתה בעצמך הסברת מה הסיבה שהגאון מוילנא עשה גלות... כי אצל ר' אליהו מוילנא... כל משאלת לבו היתה אחת ויחידה: לעשות רצונך-אלוקי חפצתי ותו לא מידי... את הגאון לא עניין ליטא ולא פולין... הוא היישיר מבט רק לגילוי יחודו יתברך בעולם... דא עקא: שהגאון באמת נולד בוילנא... הוא לקח בחשבון שבוילנא אמנם עושים רצונך ויתברך... אבל סו"ס אחרי הכל יש פה מנטליות ליטאית... ופה זה יהדות ליטא!!! והיות ור' אליהו החסיד לא מחפש יהדות ליטא... וגם לא יהדות פולין... ולא הונגריה... אלא רק את פניך ה' אבקש!!! אם ככה... אין ברירה אלא לצאת מוילנא... להתגרש מבית מנוחתי... להתנתק מכור חובתי... לצאת ולחפש את עבודת ה' לפחות גם!!! גם מחוץ לוילנא... וכאן צמח הגאון ה ח ס י ד מוילנא... ולכן אם אתה לא מסתדר עם הדרך של הגר"א... זכותך... תגיד איזה נימוק שאתה רוצה... אבל יש דבר אחד אסור להוציא מהפה... אל תגיד שאני לא בשיטה של הגאון כי הוא ליטאי!!! את זה אסור להוציא מהפה!!! את זה אתה יכול להגיד על אדון אז נדברו שהוא מדבר כמו ליטאי כי הוא ליטאי... אבל על רבינו אליהו שהתגרש מבית מנוחתו... הוא לא הגאון מוילנא... אלא הגאון החסידי שהגיע מוילנא... אותו דבר לצד השני...

יש לנו את האחים הקדושים ר' אלימלך מליזנעסק ור' זושא מאניפולי שגם הם עשו גלות... ומאוד ברור לי מה הסיבה... תשאל כל ליטאי למה אתה לא לומד נועם אלימלך?? מה הוא יגיד לך?? תקשיב... אני ליטאי! ונועם אלימלך זה ספר חסידות שהגיע מפולין... ושם תנועת החסידות היתה במיטבה... ואני לא בהשקפה הזו!!! אני ליטאי!!! אז זהו שלא!!! בדיוק בשביל זה ר' אלימלך ור' זושא עשו גלות... אין הכי נמי... ר' אלימלך ור' זושא נולדו במחוזות שהחסידות היתה חזקה שם... והם עשו את החשבון האישי... רגע... מי אמר... מי אמר שזו הדרך... אולי אנחנו הולכים בדרך הזו רק בגלל שאנחנו משתייכים למגזר החסידי... ואנחנו הרי רוצים ומחויבים רק לדבר אחד: לעשות רצונך אלוקי חפצתי... בשביל זה צריך לצאת לגלות!!! יוצאים מהקופסא. יוצאים מהשטעטאלע... וכעת אנו פתוחים לכל כיוון בעבודת ה'. ושם צמחו האחים הקדושים!!!

אם אתה קורא את הצעטיל קטן ולא מתאים לך

ארוחת בוקר על גבי עץ התאנה “כביכורה בטרם קיץ”

ר' יצחק המלמד המסור מגיע כל יום לחידור... ובימים האחרונים הוא שם לב שהילדים פחות שמחים... יש אורה פחות עליזה... כן... אני מנחש לבד מה הסיבה לריפיון... אבל בכל זאת... אני רוצה לפתוח את הנושא הזה עם הילדים... באותו בוקר ר' יצחק הציף את הנושא... מה קרה לאחרונה לילדים...

וכצפוי... ימנני מיד אמר בפשטות: כל שנה אנחנו עולים עם כל הכיתה לפחות פעם אחת להבאת הביכורים מטעם הכפר... והפעם אין... לא עולים... וחוף מזה... שנה שעברה לא עליתי עם אבא שלי לקרבן פסח... אז לפחות עליתי עם אמא לפסח שני... השנה היינו בפסח ראשון בירושלים... אז זה!!! גם לפסח שני אני לא עולה וגם אין ביכורים... הרבה המשך לילד הבא... כן מוטי... מה אתה אומר... גם אני מרגיש ככה... כל שנה היינו צוברים פה בכיתה כמות של מטבעות של מעשר שני... ואז היינו לומדים את כל סדר זרעים... וכשגומרים את הסדר... הפרס היה שכל הילדים עולים יחד לבית המקדש לאכול מעשר שני ובדרך משננים את כל מה שלמדנו... והשנה אין לנו את זה... אין פירור אחד של מעשר שני בכל ארץ ישראל!!! כי בפסח האחרון היה ביעור מעשרות... ממילא אין מוטיביצה... תמיד העיניים שלנו היו נשואות לרגע השיא... שנלמד טוב ואז נסע לירושלים... ואילו השנה אין סיבה לנסוע לירושלים... וזה עושה לי עצוב בלב...

אז כן... לא טעית!!! סיכמ לעצמו ר' יצחק... ובכן... ילדים יקרים... אני רוצה לבשר לכם:

גם השנה בעזה"ש אני אעלה איתכם לירושלים... כל הילדים בהלם... מה? כן?? אבל למה? בתור מה??

תקשיבו ילדים... כשהייתם בירושלים בחג הפסח... גם אני הרגשתי את הצביטה בלב שיש לכם כעת... לכולנו יש את הצביטה הזו בלב... מה נעשה... השנה אין תרומה ואין מעשר שני... אין ביכורים... אז זהו... נפרדים במוצאי פסח מבית המקדש... חוזרים לגיחה קצרה לחג השבועות וזהו... תחושה מייבשת כזו!!!

אבל אז חשבתי לעצמי... רגע... למה?? למה בשנת השמיטה נגזר עלינו להיות פחות מבית המקדש?? מה... שנת השמיטה היא שנה פחות מיוחדת ופחות קדושה מכל שנה?? הרי זה בדיוק הפוך... שנת השמיטה היא כ"כ קדושה... שלא צריך להגיע לבית המקדש!!! אפשר להתהלך על אדמת ארץ ישראל והיא בעצמה אדמת קודש היא... ולכן בימים אלו יצאתי במיזם יחד עם כמה יהודים טובים מרחבי ארץ ישראל...

גם השנה עולים לבית המקדש כמו כל שנה!!! רק מה?? כל שנה העיניים היו נשואות כל הזמן להגיע כבר לבית המקדש... כל הדרך רצינו כבר להגיע... כל התאנים והרימונים העסיסיים חיכו לנו שם בירושלים!!! שם נאכל מפריה ונשבט מטובה... אבל השנה שזה שנת שמיטה וכל ארץ ישראל היא מקשה אחת של שבת הארץ... אז הפעם העליה לירושלים תהיה בסגנון אחר... אנחנו יוצאים לדרך... והיעד הסופי שלנו זה ירושלים... אנחנו רוצים להגיע ללשכת הגזית... ולזכות לנשק את האבני גזית הקדושים בחציו שבקודש ולישא שם תפילה שנזכה לעלות במעלות התורה... בעזה"ש אנחנו מתכננים להגיע לשם מוקדם בעלות השחר ולזכות להגיד יחד עם האנשי משמר את ברכת אהבה רבה ועשרת הדברות וקריאת שמע... (את ברכת יוצר אור נגיד יותר מאוחר...) אבל!!! ס"ס"ש השנה אין לנו מעשר שני ולא ביכורים... אבל יש לנו משהו אחר!!!

יש לנו ארץ ישראל שלימה... ארץ זבת חלב ודבש שמלאה בכל טוב... פרדסים ומטעים וכרמים והכל הפקר...

ומה אתם חושבים... לא לכל שדה בארץ ישראל יש קופצים כמו כאן... בסוף הכפר שלנו... שעל כל רימון ועל כל תאנה יש עשרים קופצים... יש מקומות רחוקים יותר בארץ ישראל שהתפוח או הענבים ימשיכו לעמוד ולעמוד על העץ עד... עד שהם יפלו ועל זה נאמר: "ויתרם תאכל חית השדה..." בשדות שכאלו החקלאים מתחננים בואו... בואו אלינו... תאכלו מפריה ותשבטו מטובה... חבל!!! השדה הפקר... ולנו יש רשות לאכול כמו כולם... מזון שלוש סעודות וזהו... ואנחנו לא יכולים לאכול עצים שלימים... ולמכור גם אסור לנו... אז בואו... בואו ותאלצו... ויצרתי קשר עם כמה וכמה בעלי שדות כאלו בדרך לירושלים... ובעזה"ש בכ' סיון כמידי שנה אנחנו נצא לדרך... כל שנה היינו יוצאים בתאריך הזה לביכורי תבואה של שדות הכפר שלנו... אבל השנה אנחנו נצא בלי התבואה... דווקא התבואה היא ספיחין ובזה אסור לנו לנגוע... אבל שדות האילן זה הליגע פירות שביעית... פירות טיש של הרבש"ע בכבודו ובעצמו...

איזה פרץ של שמחה והתרגשות... כל הכיתה צהלה ושמחה... ליהודים היתה אורה זו תורה!!! כל הילדים התחילו ללמוד בחשק ובהתלהבות... סוכם שאנחנו יוצאים רק לאחר שכל הילדים נבחנו בעל פה על כל מסכת שביעית בזרעים... וגם מסכת מכשירין בטהרות... את המשניות האלו אנחנו נגרוס בדרך...

הגיע כ' בסיון ויוצאים לדרך... כן... תשאל את האמריקאים... הילדים יוצאים להרים... למחנה קיץ... אז הנה... בארץ ישראל בשנת שמיטה יש מחנה קיץ של קודשא בריך הוא... כל הארץ לפניך החל רש...

יצאנו לדרך... היעד הסופי כאמור זה ירושלים ובית המקדש!!! אבל הפעם האכילת קודש מתמקדת בעיקר בדרך... התחלנו בצעידה רגלית מיד לאחר תפילת שחרית... הלכנו שעה וחצי... ואז!!! לפתע ר' יצחק עוצר את כל הילדים... לפנות שמאלה בשביל!!! ואז לפתע נכנסנו לפרדס תאנים גדול... ר' יצחק ביקש מכל הילדים להתיישב תחת עץ תאנה שענפיו רחבים וצלו מרובה... והתחלנו לעסוק בתורה בניעומו...

הגיע ההפסקה!! כעת הכריז ר' יצחק... תקשיבו ילדים... כל שני ילדים עולים כעת על עץ תאנה אחד... ואוכלים תאנים לארוחת בוקר... שיהיה לכם לשובע!!! אבל לא לשכוח ילדים!! זה פירות שביעית... אסור לזרוק ולא להשחית... חוץ מזה תעשו כל מאמץ שלא לקטוף תאנה פגה... כי זה הפסד פירות שביעית... (מי שבטעות קטף תאנה פגה... שלא זרוק אותה... שביא אותה לכאן...) תכלס... לא צריך להפריש לא תרומה ולא מעשר ראשון ולא שני... קודש לה!!! משולחן גבוה קזכו לה...

איזה עקשען... תוך כמה רגעים כולם יצאו בריצה זוגות זוגות... כל הילדים טיפסו בזריזות... כל שני ילדים על עץ אחר... תוך דקות ספורות ניתן היה לשמוע מרחוק את ברכת הנהנין בקול ובניעומו... ברוך אתה ה'... בורא פרי העץ!!! ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוקיך... אחרי חצי שעה כולם חוזרים עם פנים סמוקות ועליצות... אה... איזה עסיסי... גם טיפוס מאתגר על הבוקר וגם תאנים מתוקות "כביכורה בטרם קיץ, אשר יראה הרואה אותה, בעודה בכפו יבלענה" תכלס... עם כל הרצון שלא לקטוף תאנה פגה... זה כמעט בלתי נמנע!!! זה כמו אבוקדו שאתה קונה... ואתה חושב שהוא כבר טוב ומתברר שעדיין לא... תכלס לכל ילד הצטברו כמה וכמה תאנים שהוא חשב שהם כבר מבושלות... אבל לא נורא!!! יש לזה פתרון... תביאו את כל התאנים הפגות... נטמין אותם בתנן וככה תוך כמה ימים זה מתבשל... על זה נאמר: נוצר תאנה יאכל פריה (בעוד יומיים שבת קודש... אם עד אז זה עדיין לא יהיה ראוי אנחנו נאלץ להשתמש בכוש או בכרך בשביל לתחוב ולהוציא כדי לבדוק האם זה כבר ראוי לאכילה... עיין שבת ק"ג"ג גבי פגה שטמנה בתנן... ואל תתבלבל לטעון שהתאנים האלו הם מוקצה כמו הגרוגרות שאפילו רשב"י מודה שהם מוקצה... שהרי "אין מוקצה לר"ש אלא גרוגרות וצימוקין... אבל כאן זה שונה... תנחש לבד מה ההבדל בין פגה לגרוגרות...) אוי... כבר נגמר המקום ביריעה... ואנחנו בקושי התחלנו את המסע... עכ"פ כעת ממשכים תוך כדי שיון מסכת מכשירין... ארוחת צהרים תהיה ב... בהזדמנות אחרת...

הפעם הטעות השלישית שבחודש האחרון!!!

אם בשבוע שעבר מנתי שתי טעויות חמורות שהיו לי בחודש האחרון... אז אמנם העירוני שאחת מהטעויות היא לא באמת טעות... זה ש"אין ביכורים נוהגים בשמיטה..." כולם מעירים על זה והחזון"א אומר שזה טעות בדברי רש"י... טוב... נחה דעתי...

אבל!!! לא לעולם חוסן... בדיוק בשבוע האחרון קבלתי מכול של מלפונים... (ולא סתם אלא בפאניקה...) מה יש??? הייתה לי טעות נוספת הרבה יותר קריטית... כתבתי (במזרז הלכה בקרוב) שבמעמד הברית נתנו לילודת לשתות תרומה... וזו טעות!!! אוהו... יולדת זכר לאחר שבעה היא טבולת יום ארוך ואסורה בתרומה... אני מודה: טעיתי!!! התבלבלתי!! שכחתי!!

איתי תליו מלפונתי... דא עקא: שכבר יותר מידי צפוף לי במיטה... יש לי יותר מידי הרבה טעויות שהולכות לישון איתן... אבל הכל שווה!!! הכל שווה בשביל לפגוש את העולם הטהור והנקי של עמלי התורה בדורנו... את אלו ש"יולדת אוכלת בתרומה" זה מה שמוציא אותם מהכלים... מצורע ביומי ספרו זה מה שמעניין אותם... וביכורים כן נוהגים בשביעית או לא נוהגים זה מה שמביא אותם להתקשר 12 פעמים... והם קיימים!!! יש לנו ב"ה כאלו בדורנו... יש ב"ה הרבה בני עליה שהראש שלהם מלא וגדוש בנאייעס של תורה... מי אומר שלא??? מי טוען שלא??? כל אלו שרוצים להכניס לנו שטויות בראש הם אלו שעסקים בלהוכיח שהיום כולם נמצאים בובל... אז זהו שלא!!! השבוע קבלתי עשרות מלפונים נועזים... על מה?? השתגעתי?? יושבת על דם טוהר לא אוכלת בתרומה... ננפתי והתענגתי על הנויפה הזו... היו לי עוד כמה טעויות פוליטיות פנים חרדיות בתקופה האחרונה... ודווקא קבלתי פחות מלפונים... או כנראה שהציבור שלנו הוא לא כמו שיש שהואניגם להציג אותו כאילו רק שטויות מעניינות אותו... לא!!! יש בינו הרבה צעירים ומבוגרים שהרש"י במשפטים והחזון"א בערלה מעסיק אותם הרבה יותר משלל שטויות וירקות שיש בדורנו... האי של המהרה הזה קיים!!! כל מה שנותר לנו זה לבחור את החברים הנכונים... את הסביבה הטוהרה והנקיה... את אלו שלא יהיו מוטרידים מלפיד ועידית סילמן... אלא יהיו מוטרידים מחרש שנשא פיקחת... אל תתבלבל!!! אל תתן לכל מיני עיתונאים לתת את הרושם כאילו הראש של כולם נמצא בובל... לא!!! יש... יש לנו דור שכל הוייתו בתורת ה'...

אבל אני רוצה לנצל את הזדמנות... דווקא בעקבות טעות שלישית בחודש אחד... והפעם זה באמת טעות מבכיכה...

נכון!! טעיתי... וזה לא נעים... אבל לא קרה כלום!!! אני לא מגיש מכתב התפטרות... ואני ממשיך הלאה... ואני הוצאתי עוד עלון... והנה אתה קורא אותו למרות כל המשוגות שלי... (ומי יודע מה הולך להיות הטעות בשבוע הזה...) אני חושב שלמרות הטעויות והמהדלים שלי אני עדיין איש טוב שיכול להמשיך הלאה.

אז אנא!!! אם בדיוק תפסתי אותך לאחר איזה כשלוש צורב אלא טעות מהדהדת ואתה לא יודע איפה לקבור את עצמך... בא... בא איתי... בא נמשיך הלאה... לא קרה כלום!! אז מה והמון המון יהודים חשבו שאני קוקו שאשתימטיא ממני שיוולדת אסורה בתרומה... אז מה... בשביל זה סיכמנו כבר בשבוע שעבר שאשרי מי שגדייל בתורה... הולך וגדל בתורה... בסייידר... אני יודע להפסיד בכבוד... והנה... אנחנו מומשיכים יחד לעמוד על דברי תורה דווקא לאחר שנכשלת בהם... אתה מוכן להיות חברותא שלי? שינוי נמשיך לטעות יחד ונגדל מהטעויות...

בקעה בקעה המלאי דינרי זהב..

מידי שנה צריך להתמקד ולהבהיר: ל"ג בעומר הוא לא היום של אנשי מירון... וגם לא היום של מדליקי המדורות והמשואות... ובואי שלא היום של אותם אלו ששרים יותר מג' פעמים בר יוחאי ואשרינו מה טוב חלקנו...

ל"ג בעומר זה היום של **האברכים!!!** ל"ג בעומר הוא נחלתם הפרטית של אברכי הכוללים!!! כן... מה שאתה שומע... רבי שמעון בר יוחאי הוא אביהם ופטרונם של אלו שתורתם אומנותם... וממילא ההדלקה המרכזית לכבוד התנא האלוקי רשב"י זה בהיכלי הכוללים והישיבות... ועליהם נאמר תורתו מגן עלינו היא מאירת עינינו... שם יורדת עיקר ההשפעה... ושם זכותו יגן עלינו... ושם יושר השיד אשרינו מה טוב חלקנו בהילולא דבר יוחאי... שם נאה ויאה לשיד ואמרתם כה לחי!!!

אה... אבל זה לא כ"כ נראה ככה?? על פניו אתה לא רואה הרבה קשר בין היכלי הכוללים והישיבות לבין האורות של ההילולא דרשב"י???

נכון... גם המערה של רשב"י לא נראית כזו מרשימה ואף אחד לא פוקד אותה... וזה לא מפריע לה להיות זו "במערות צורים שעמדת שם!!! שם קנית הודך והדרך..." כמי שהמערה של רשב"י היא המקום ששם קנה הודו והדרו... כך היכלי הישיבות והכוללים הם נאמני ביתו האמיתיים של רשב"י... כל החוגגים מסביב זה אולי התזמורת... המלצרים... הרקדנים... אבל חתני השמחה האמיתיים הם אלו שספונים בהיכלי התורה!!!

תנו כבוד לתורה!!! והכי הכי: מי שצריך לתת כבוד לתורה זה חתני התורה בעצמם... אלו שספונים בהיכלה של תורה... להעריך את תורתם ולדעת שאת מעוזו של רשב"י הם מחזיקים... ואם תורתו מגן לנו הרי כעת כל ההגנה הזו בידיים שלכם!!! אנא... זכרו אותנו... העתירו בעדנו... תמשיכו להגות בתורה עבור כל כלל ישראל...

ולדידי היקר... זה שכעת עושה את דרכו לציון התנא האלוקי רשב"י...

אם אתה קצת במשקעים ממה שקרה בשנה שעברה ואתה קצת חושש להתקרב להר מירון... דבר אחד הייתי כן מזהיר!!! אם במקרה יש לך ברכב איזה שבועון חרדי וכל כיוצ"ב שעסוק בלהציע לאברכים עוד פתרונות כיצד לעזור להם לצאת ולהשתלב במקומות עבודה... ולעזור להם להתקדם בחיים ולצאת ממעגל העוני וכל כיוצ"ב... הייתי מציע לך מטעמים בטחוניים לעזור בצומת שבע ולעשות מדורה קטנה ולהשליך לשם את השבועון הזה... וזה ליתר בטחון... עכשיו: בינינו... אם אתה שואל אותי... האם השבועון הזה כ"כ גרוע?? לא יודע... אני במקרה קצת פתוח בנושא הזה... אני מוכן להכיל שיש רמות רוחניות שונות... בפרט שרשב"י עצמו לימד אותי לאחר שיצא מהמערה בשנת י"ג... שגם אם יש בכלל ישראל יהודים שעוזבים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה... לא צריך להקפיד עליהם... די לעולם אני ואתה שעוסקים בתורה... רשב"י לימד אותי לראות את הטוב שבכל יהודי "חזי כמה חביבים מצוות על ישראל" ולכן אם אתה שואל אותי האם צריך לצאת בחרב וחנית נגד מי שלא דוגל בלשבת וללמוד כל היום...?

בינינו... לא... לא צריך לעשות עסק... לבן תורה מותר לדעת שיש הרבה מדרגות בכלל ישראל... ואפילו רשב"י בעצמו חניך אותנו (מנחות 5ט): שיש יהודי שאפילו לא קרא אלא ק"ש שחרית וערבית קיים מצוות לא ימוש... אבל ש... ש... שקט!!! דבר זה אסור לאמרנו לפני ע"ה" (ורבא דווקא סבר שמצוה לאמר ע"י"ש)... אז טוב... אם אתה שואל אותי אחד על אחד האם השפראך הכללי הזה שמאיר את ההיטקטיסט ולא את האברך שיושב ולומד?? האם זה נורא?? האם צריך להוקיע את זה בכל מחיר?? עזוב... יתכן שהכי נכון זה לשתוק... אבל!!! כל זה נכון כשאתה מדבר איתי... שישאר בינינו... **אבל למען ה'... לא ליד רשב"י!!!** אתה כעת בדרך לציונו של רשב"י... אדוני... **כעת זה אירוע פרטי!!!** כשאתה מגיע לציון של רשב"י פה זה המעוז והבית מדרש הפרטי של תורתו ואומנותו!!! פה צריך להגיע עם כל הכבוד לתורה!!! פה זה הנושא!!! נקודה!! זה ה"ל"ב של ה"ג"א!!! **כיום זו החתונה של האברכים!!! זה אירוע בלעדי שלהם!!** זו יום שמצדיעים להם ולדרכם ולאביהם של כל עמלי התורה...

סתם ככה לשבר את האוזן: אנחנו יודעים שתלמידי ר"ע נפטרו בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה... ואם שנה שעברה קרה אסון וכולנו ניסינו להתעורר למה זה קרה... אז עוררו על כל מיני נושאים... דיברו על זה שאנשים דורכים אחד על השני וכו' וכו'... כל ההסברים האלו נכונים!!! אבל צריך לדעת שכל זה לא אליבא דרשב"י... כי מי שיודע... אצל רשב"י הנושא המרכזי זה **ביטול תורה!!!** גם כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה ושאלו על אותה מחלת אסכרה הנוראה... שזה היה אז הנגיף והמחלה האורורה שחילתה גדולים וטובים... ושאלו מחלה זו מפני מה וכו'... רבי יהודה אמר: בגלל לשון הרע... רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר: בגלל שלא מפרישים תרומות ומעשרות... ואילו רשב"י טען: **שהכל מתחיל ונגמר בגלל ביטול תורה!!!** נקודה!!! האם הלכה כרשב"י?? לא יודע...

אבל מה שבטוח... כשמגיעים אלי לכה"פ זה בודאי הנושא!!! ממילא נא לא להסיט את הנושא... אם מגיעים לרשב"י הנושא המרכזי הוא **התחזק בתורה**... ראש זה התחזקות בתורה!!! ובינינו... ולכל אחד מאיתנו יש מה להתחזק בתורה... **יש כאלו שצריכים להתחזק** בייתר שאת בקביעת עיתים לתורה... כן... את אותה שעה רשמית מידי ערב... לתחזק אותה ולקבע ולהעצים אותה... ולערב את בני הבית שיהיו שותפים בחוויה שאבא הולך ללמוד תורה... להפוך את השעה הזו לכזה מצב שזה יהפוך להיות באל חזור... תגרום לעצמך שכבר לא תוכל לרדת מהעץ... תעשה כזה דרמה מהסיום שיהיה בעוד כך וכך זמן... שכבר לא יהיה לך ברירה וכו' וכו'...

יש כאלו שצריכים להתחזק להתחיל להעריך את לומדי התורה... להפסיק לחפש אותם בפניה... ולהפסיק לרצות לנשון אותם כחמור... להבין שלמרות כל התסכול שצברתי מולם... עדיין עליהם עומד העולם!! זה לא קל... זה גם דבר שרוב בהרבה מאוד תעצמות וניקוי פנימי... וכמובן אלו שכבר עמלים בתורה... צריכים להתמלא במטענים של כח והערכה אישית... להעריך את מגדל הבקרה שהם נמצאים בו... לדעת שברגע שאנחנו דבקים באילנא דחיי ה' שמח בעולמו ושמה במעשייו...

--- רק וורט קצו... לבני התורה... להתחזק ביחד בעמל התורה...

ובכן יש את המדרש המפורסם על אחד מתלמידי רשב"י שיצא לחוץ לארץ והתעשר עושר גדול... התלמידים קינאו בו... ואז רשב"י הוציא אותם לבקעה ואמר: בקעה בקעה היתמלאי דינרי זהב...

התמלאה הבקעה בדינרי זהב... וכולם התחילו לאסוף... לאסוף הרבה הרבה כסף... ואז רשב"י אמר להם: עצרו!!! כל אחד שלוקח כעת כסף... זה על חשבון העולם הבא שלו... ואז כולם הפסיקו...

צריך להבין את הסיפור הזה: הרי בשורה התחונה... מה רשב"י בסה"כ רצה לומר לתלמידים שלו?? הוא בסה"כ רצה להגיד להם... אל תקנאו בחבר שלכם שהתעשר... כי העושר זה על חשבון חלק מהעולם הבא שלו... נכון?? נכון זה המסר?? אם ככה: בשביל מה צריך לקחת אותם לבקעה... למלא אותה בדינרי זהב... ועכשיו להגיד להם שמי שלוקח זה על חשבון העולם הבא... שרשב"י יאסוף את כל התלמידים ויגש איתם ישר לנקודה: תדעו לכם רבותי שהחבר שלכם... הכסף שלו... זה על חשבון העולם הבא, זהו!!! המסר כבר מובן בלי הבקעה...

ולכאורה התשובה היא כך: אותו תלמיד יצא לחוץ לארץ ותכל'ס הוא עשה כסף!!! הוא נהיה עשיר!!! מה שנכון נכון... עכשיו יבא הרבי רשב"י ויגיד לנו... אל תתלהבו... נכון שהוא התעשר... אבל יש לזה מחיר... הוא מפסיד מהעולם הבא שלו...

נו נו... הרבי בסה"כ מנסה להרגיע אותי... נכון שאני מצד אחד מקנא בחבר שעשה חיל... לכן הרבי מרגיע אותי... אל תתלהב יותר מידי... סו"ס יש לו גם הפסדים... נו נו... בסדר רבי... יש הרבה מאיתנו שהיו שמחים להרויח גם אם לזה הפסדים... זה עדיין לא לגמרי משכנע אותי... נכון שהוא הפסיד חלק מהעו"ב, אבל עדיין יש לו כסף... תעשה משהו... **אז זהו שלא!!!** בדיק בשביל זה רשב"י לוקח את התלמידים שלו לבקעה... אני רוצה שלא תרגישו מופסדים... שלא תרגישו מקופחים... בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב... בבקשה... הנה... קחו... כל מה שחבר שלכם נסע רחוק והרויח בחוץ לארץ בעמל ויגיעה... הנה... כעת אני נותן לכם את הכל על מגש של כסף... יותר נכון: מגש של בקעה... קדימה... קחו... תהנו מהחיים... אבל!!! תדעו לכם שמי שלוקח מפסיד מהעולם הבא שלו... אה... אם ככה... אנחנו לא רוצים... אנחנו יורדים מהעסקה...

וכאן!!! כאן רשב"י העביר להם מסר מאוד עדין ודק!!!

ואני אמחיש את זה במשל: מעשה ביענקלה ושלימלה... שניהם החליטו לרוץ לבחירות למועצת העיר... שניהם הגישו מועמדות... ושניהם התחילו במירוץ... יענקלה היה פיקח... קרא את המפה והבין יחסית מהר שאין לו שום סיכוי... הוא פרש מיד בהתחלה... הודיע לאוהדיו שהוא יורד מזה קבלו ביטול... אבל שלימלה לא ויתר... הוא הלך עד הסוף... שיגע את כל העיר עם פלאייערים... השמצות... כנסים... חוגי בית... הרים טלפונים... ותכל'ס... אחרי כל המירוץ המתיש... בסוף גם הוא לא עבר את אחוז החסימה!!! שלימלה היה שבור מאוד... יום אחד פגש שלימלה את יענקלה ואמר לו בשפל קול... אוי... איך שאני מקנא בך... כשאני מסתכל על המהלך הנובון איך שפרשת מיד בהתחלה... אני דופק את הראש בקיר ואומר לעצמי: מילא אם הייתי מצליח לקבל לכה"פ מנדט אחד... נו... היה כדאי להתאמץ בשביל זה... אבל בשביל **לא** לעבור... בשביל זה הייתי יכול לפרוש מוקדם כמון... גם להוציא את הנשמה... וגם להגיע לאותה תוצאה מאכזבת... חבל שלא פרשתי בזמן כמון...

על אותו משקל: רשב"י פונה לתלמידים שלו ואומר להם: אתם חושבים שאותו תלמיד הלך לחוץ לארץ בשביל להביא כסף?? לא!! טעות בידיכם!!! לא זו ההסתכלות האימיתית... ההסתכלות האמיתית היא שהוא הלך לחוץ לארץ בעצת היצר בשביל להפסיד חלק מהעולם הבא שלו...

זאת אומרת: בשורה התחונה... לא רק שהוא הפסיד חלק מהעולם הבא שלו... אלא הוא גם היה צריך לעבוד קשה בשביל התוצאה הלא מוצלחת הזו... ולכן רציתי לחסוך לכם!!! אם אתם כ"כ רוצים להפסיד חלק מהעולם הבא שלכם... אז עוד לטרוח בשביל זה???

לפחות את העגמת נפש הזו רציתי לחסוך לכם!!! אז הנה... אם אתם רוצים להפסיד חלק מהעולם הבא שלכם... חסכתי לכם את הנסיעה... אין צורך לכתת את הרגלים ולעבוד קשה בשביל התוצאה האומללה הזו... אני מוכן להגיש לכם את זה על מגש של כסף... קחו!!! רציתם ללכת רחוק רחוק בשביל להפסיד חלק מהעולם הבא שלכם?? הנה... בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב... בבקשה... מי שרוצה להפסיד חלק מהעולם הבא מוזמן לעשות את זה בקלות ולא בקושי!!!

התובנה הזו מאוד עמוקה ונותנת כח בחיי ההסתפקות במועט!!!

נכון שבים יום יש לנו את הרגעים שמתחשק לנו להיות חיי רווחה כמו... מהרגעים הקשים האלו אי אפשר לחמוק... אבל עזוב... אני כעת רוצה להתמקד על **המבט לאחור...** במבט לאחור... כאן זה נטו הישג!!!

לדוגמא: אני וחבר שלי היינו רעבים... הוא הידרה לעצמו ללכת למסעדה בשרית יוקרתית... ואני קניתי שתי רוגלאך ובורקס... ברגע הראשון קנאתי בו... אבל עברו שעותיים מאז שאכלנו ואז הגיע השלב של הכאבי בטן!!! גם לי כאב הבטן וגם לו... בשלב הזה ממש לא מקנא בו... **כי אם כבר התוצאה היא כאבי בטן...** אז מה יותר כדאי?? כאבי בטן מארוחה שעלתה 100 שקל... או מאיזה בורקס שעלה בקופיקס שש שקל??

מה כבר יכול להיות יותר גרוע מכאבי בטן?? לשלם עליהם מאה שקל!!!

מה יותר גרוע מלהפסיד חלק מהעולם הבא?? להזיע ולעמול כדי להגיע לתוצאה הלא אידיאלית הזו... זאת אומרת: מי שמתספק במועט... לפחות בייחס **למבט לאחור** כל כולו אמור להתמלאות בסיפוק... כי במבט לאחור כולם בסופו של דבר חוזרים לאותו בוץ... לשגרה המשעממת... אז אם בלאו הכי התוצאה היא אותה תוצאה... אז מה יותר טוב? לחזור עצבני לאחר מסע ממושך באירופה?? או לחזור עצבני לאחר נסיעה ברכבית עם כרטיס רב קו?? אז נכון... שלפני שנסענו!! קנאתי בו שהוא יכול להרבות לעצמו ואני לא... אבל לאחר מעשה... כשהגיע הכאב בטן שאחרי האוכל... כשהגיע זיבולא בתרייתא ומתברר שלא לקחתי אכילה כלום... כעת שישו בני מעי שישו על כל ציאה גרם של עוה"ז" שלא לבזבזת... את המחשבות האמיתיות על המבט לאחור!!! צריך לקחת אותם כהעצמה ונתינת כח מול התשוקות לעתיד... חשוב על זה... נאריך בזה בהזדמנות אחרת...

גיליון מס' 472 פרשת בהר
תשפ"ב שנה עשירית

לעילוי נשמת
מרן רבינו
שמריהו יוסף חיים
בן מרן רבי יעקב ישראל זצוק"ל

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

ל"ג בעומר - מנהג תספורת החלאקה

עשרות רבות של ילדים רכים היו עוברים לפני רבינו זיע"א ביום ל"ג בעומר [מאחר הנץ עד שקיעת החמה] 'לגזוז' כלשון רבינו, ורבינו שכבשונות מחשבתו היו אפופות בדברי חז"ל היה מתבטא ואומר שהיום הוא כמו 'הספר של כפר קרצום' (עי' מגילה ט"ז א'), הילד היה זוכה לליטוף קל, ואז תוך שהוא מתרחק לחלוטין ממקום הפאות היה גוזז רבינו ממחלפות ראש הילד, כנגד העורף, תוך הזכרת שם הילד ושם אמו לברכה, ואח"כ היה זוכה גם למיני מתיקה, פרי דאגת לב הרבנית ע"ה.

א) אמנם מהראוי לדעת שרבינו זללה"ה היה רגיל לומר שבמשנה (מו"ק י"ב א') מבואר להדיא שתינוק הנולד במועד מגלחין אותו במועד, ומה שנהגו להמתין הוא מנהג ירושלים (ראה ארחות רבינו ח"ב עמ' קט"ו, ומקורו משו"ת נחפה בכסף למהר"י נבון ח"ב קונטרס פרי מפרי דף י"ה, ובשערי תשובה סי' תקל"א ס"ב). וכן במשפחת רבינו לא היו ממתנים לגיל שלש, ובודאי שלא בטקסים המקובלים.

ב) בספר הנהגות רבינו 'אלא ד' אמות' (פ"ב ס"י) מביא עוד שאמר רבינו ז"ל **שאלם בבית לא היה המנהג הזה, ואביו - רבינו הקה"י ז"ל, בתחילה כשנבאו אצלו התנגד לכל זה, אבל אחר כך כבר הסכים באמרו: אני עונש כן משום שזה משמח את ההורים. עוד אמר כי הגרי"ז מבריסק התנגד לגזור השערות והיה רגיל לומר אינני עובד במקצוע ספרות. עכ"ל.** וכמדומה שזה הטעם לכך שרבינו היה נמנע בזמנים שונים מלספר, למרות שמן הדין יתכן שמותר, [כגון בפורים בגלל שאסור במלאכה, ובכל ערב יום טוב בגלל שאסור בהקזה ויש חשש שבתספורת יצא דם, ובי"ט שני של גלויות בא"י מחמת שנמנע מעשיית מלאכות דאורייתא אף שתספורת היא לכאורה מלאכה דרבנן, מלבד ראש חודש האסור מדינא כצוואת ר"י החסיד], לפי שלא ראה בזה עניין הלכתי אלא רק מצות חסד [ושלום בית] עם הבריות, ולכן היה משתמש מזה בכל סיבה הנראית לעין כדי לדחות את איבוד הזמן שהיה יקר בעיני רבינו זיע"א כבבת עיני. ג) לשואלים תמיד אמר רבינו זללה"ה שלא לבוז למנהג ישראל, וכ"כ רבינו בספר 'תורתו מגן לנו' (עמ' ר"א): **אין איסור, עי' מו"ק י"ב א' קטן הנולד במועד**

השבת אבידה

זה היה ביום א' פר' כי תבוא - י"ד אלול תשס"ח. התפללת מעריב יחד עם רבינו בלדרמן. אחרי התפילה ניגש אי מי עם ילד חלאקא שהגר"ח יגזוז לו שערות ראשו, אך משום מה הגבאים סירבו ולא נתנו לו לגשת. הגר"ח זצ"ל הולך לביתו, והוא אחרי, מתחנן אל הגבאים שהוא בא מרוחק וכו' וכו', אך ללא הועיל.

הגר"ח כבר עולה לביתו בחדר המדרגות שבכניסה הפנימית, ואז שם לב לרחש שמאחוריו, הוא שאל מה קורה, והגבאים ענו שיש כאן ילד חלאקא, הסתובב הגר"ח וביקש להביא מספריים, מאי שם צץ מספריים ולשמחת האב באצע חדר המדרגות גזו הגר"ח זצ"ל מחלפות ראשו של הילד. עקבתי מקרוב, והייתי עד לכל הנ"ל, חיש מהר שלפתי מצלמה והנצחתי זאת בעדשתי. ניסיתי עד עתה לאתר את בעל השמחה

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו
"אורהות ישר"

ב. המתאחר לבא נקרא פושע ועצל (ברכות מ"ג ב') ובודאי בשם זה יקראוהו לעת"ל אם רגיל בכך כמ"ש (בתנחומא ריש ויקהל) שלעת"ל יקרוהו לאדם ע"ש מעשיו ואין לשער גודל הבושה בזה כמ"ש שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד וכנ"ל.

ביאורים:

המתאחר לבוא נקרא פושע ועצל - הכי איתא במסכת ברכות [דף מג.]. ואל יכנס אחרונה לבית המדרש משום דקרו ליה פושע, ופירש רש"י, דקרו ליה פושע, מתעצל.

(מתוך ביאור ערך תפילה)

שבוע אחרון למבצע

לע"נ רבן של ישראל מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל
הספר "תורתו מגן לנו"
(בכריכה קשה 270 עמ')

במחיר מיוחד בסך 10 ₪ בלבד

מוקדי הפצה מרכזיים:

בחנויות גל פז בבני ברק
ובירושלים
בשאר אזורי הארץ ניתן להזמין
במס' 053-3145900
ולקבל את הספר במשלוח חינם
בברכה מרובה מערכת "קובץ גליונות"

לכל קוראי הגליון בקרוב!

קובץ זכרון מיוחד מבית "קובץ גליונות" לע"נ רבינו מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

נשמח לקבל הנהגות, הוראות, מכתבים, עובדות ותמונות ממרן זצוק"ל

יש לשלוח לכתובת

k.gilyonot@gmail.com

להנצחות בקובץ מיוחד זה ניתן לפנות למס' 053-3145900
בברכה מערכת "קובץ גליונות"

מוטר לגלחו במועד, אבל כך נהגו ע"פ המדרש שהביאו שלש שנים יהיו לכם ערלים שאין מספרים השערות. יצויין עוד שכתב שם רבינו שאין לגזוז חלאקה בביהכ"נ, עי' נזיר מ"ה א' דהוי דרך בזיון.

ד) למי ששאל על מקור המנהג לשמר את שערות החלאקה כתב רבינו ז"ל (שם עמ' רט"ז, עי' נדה י"ז א' תד"ה שורפן בשם הערוך, בכל תגלחת אין ראוי לאבדם דרך בזיון. אמנם כבר כתב הגר"ח פ"ז ב"כ החיים (סי' כ"ז סק"ג) דלא ראה נוהגים כן ושומר פתאים ה', וכן רבינו הקפיד על כך רק בשערו זקנו הקדוש (ס' אלא פע"ג סכ"א, וראיתי שמניחם במעטפה מיוחדת וכשנתמלאה שלחה לגניזת ספרי קודש וכמ"כ בארחות רבינו ח"א עמ' של"ח, ועי' ליקוטי מהר"ח ח"א עמ' ק"ו).

מדור זה לע"נ הרבנית ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רוזנברג ע"ה

היוזמן

ערב לג בעומר בבית מרן

בדרכו לשינת הלילה אמר מרן "כשהייתי ילד, הלכתי עם אבא למדורה, וגם אחיותי באו". לאחר מכן של את בנו הגרי"ש 'נסעת אתנו פעם בל"ג בעומר לצפת'?

(כשנסעו לברית בצפת בל"ג בעומר לפני כשלושים שנה). שמעתי מאמי שזוכרת מילדותה שבנו הגדול של מרן הגרא"ש היה מגיע לספר את הסבא הסטייפלער זצ"ל, והוא היה מניח ידיו על הפאות במשך כל זמן התספורת בפחדו הנורא פן יעבור על הקפת הראש. מרן עצמו ביקש מחתנו שיספר אותו מכיון שחשש שיוציא טיפת דם כמבואר בגמ' שאין להסתפר בערב שבועות מפני שאין להקיז דם ואכמ"ל.

בשנה שעברה ישבנו כמה מבני המשפחה בביתו ול"ג בעומר חל בשבת והתחלנו לשיר בר יוחאי ומרן היה שקוע בלימודו. בלי כוונה שרנו מידי בקול ואאמו"ר השתיק אותנו, ומרן הרים את ראשו ואמר למה אתה משתיק אותם זה עוזר לי...

ליל שבק בהר תשע"ח: אמר מרן: היום שבת של שמיטה (שקוראים בפרשת בהר על השמיטה).

שבת בבוקר, לאחר התפילה מרן גער בגבאי שנתן גלילה לילד בלי שרוולים ארוכים, למה נתת לילד 'ערום' גלילה? (כנראה דעתו שאין זה כבוד הציבור שכידוע הקפיד ביותר על ענין זה כמבואר בשו"ע או"ח סי' ד' סעי' י"ח).

דנן, עשיתי מאמצים מרובים, אך ללא הצלחה, כעת אני פונה למערכת "דברי שי"ח" אולי יהיו הם השליחים הטובים לאתר את האב והילד המאושרים, ואשמח להעניק את התמונה המקורית הזו לאותו ילד חלאקא שכיום הינו כבר בחור בן 17 ובודאי יידע להעריך תמונה ומוזכרת שכזו יותר מבהיותו כבן שלוש...

היודע פרטים על תמונה זו מתבקש לפנות למס' 053-3145900

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת

על גדולי הדורות

חדש! עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן שליט"א!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"ו

פרשת בחוקותי - הגאון הגדול רבי משה הלוי סאלוביץ'יק - שויץ (יו"ד י"ט אייר)

פרשת נשא חג השבועות - הגאון הגדול רבי זלמן רוטברג (ח' סיון)

פרשת שלח - הגאון הגדול רבי גדליה גדל (ט"ז סיון)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצוק"ל

מצטרף לקריאתו

בשנת תש"ס היה עת צרה לישראל, משנאינו נשאו ראש, והערבים ביצעו הרבה פיגועי טרור רח"ל, באותה עת התפרסמה קריאת קודש עליה חתומים גדולי ישראל זצ"ל ושליט"א, לקבוע אמירת סדר יום כיפור קטן בערב ראש חודש, וילדי התת"ם יאמרו פרקי תהילים.

מי שעמד מאחורי היוזמה, היה מרן הגר"מ זצ"ל, ששלח שליחים לגדולי ישראל להחתים אותם, משהגיעו אל רבינו הוא סירב לחתום, שכן לא היה דרכו להתערב בדברים ציבוריים, אך מששמע מהשליח שזו בקשתו של רבי מיכל, הוא הגיב 'אזויי' (ככה?) והוציא את העט וחתם (מפי הר"מ ולדמן, מקורבו של הגר"מ).

"לך לרבי חיים"

רבי מיכל מצידו, הפליג מאוד בשבחים על רבינו, ולא אחת דיבר מגדלותו. פעם שוחח רבי מיכל עם נער צעיר בדברי תורה, ובתוך הדברים הזכיר ענין מסוים שכתוב בגמרא בענין מוקף חומה, והנער הלך לבדוק היכן זה נזכר ולא מצא. כעבור זמן הוא שב לרבי מיכל, ואמר כי לא מצא, הרהר רבי מיכל רגע, ושאל אותו, חיפשת בכל הגמרא מגילה? השיב לו הנער, אכן. חיפשתי.

'אז איך האב גיזאגט אסישטייט, איז שטייט דאס!! אמר לו רבי מיכל בפסקנות, די שאלה איז נאר אוו, פרעגט ר' חיים קניבסקי...' ('אם אמרת, הרי שזה בודאי כתוב! אבל השאלה היכן, זה תשאל את רבי חיים קניבסקי...'). (מפי בעל המעשה, רבי מיכאל אריה שטיגל, ערב פורים בשנת תשמ"ב).

אשרי מי שגדל בתורה

אחרי פטירתו של רבי מיכל הגיע רבינו לנחם את בניו, והתעניין אם כבר הדפיסו את חידושי תורתו, ונענה, כי אמנם החל בסידור חידושי וניפה וזיקק את דבריו שוב ושוב, אך מסיבות שונות לא עלתה בידו, רבינו זירזם להוציא את חידושי תורתו של הגר"מ (ואכן בשנים האחרונות הופיע ממכש הספרים סדרת ספריו 'שיעורי רבינו יחיאל מיכל', וחידושי רבינו הגר"מ). (בני המשפחה; ורשימות מקורבו הגר"ר אליעזר פרידלס).

לאחר מכן אמר להם רבינו את דברי הגמרא בברכות דף י"ז 'אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו וגדל בשם טוב ונפטר בשם טוב מן העולם ועליו אמר שלמה טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הוולדו'.

מרן הגר"מ פינשטיין (במרכז) בחתונת בנו של תלמידו ומקורבו רבי אליעזר פרידלס זצ"ל (משמאל)

מפני שיבה תקום

סח נכד רבינו הגאון רבי גדליה הונגיסברג שליט"א כי פעם אחת התקיימה במעונו של רבינו כינוס צדקה לטובת יתומים עניים, כאשר הבחין רבינו שנכנס אל החדר מרן הגר"ח פינשטיין שליט"א, שהקרו היתה בראשותו, להתיישב לצידו של רבינו, הוא התרומם בפניו ואמר לו 'מפני שיבה תקום',

הלך בשליחות אביו

סח רבינו: הכרתי היטב את רבי מיכל זצ"ל, נוסף על היותו חתנו של הרב מבריסק היה תלמיד חכם, והלכתי אליו פעם בשליחות אבא זצ"ל בענין שהיה אז על הפרק.

תמונה נדירה:

מרן הסטייפלר זי"ע עם רבי יחיאל מיכל פינשטיין (באדיבות: נכדו רבי צבי אריאל)

השליח המתאים ביותר

בשנת תשל"ו עמדה על הפרק שאלה ציבורית שהדיעות בין גדולי ישראל נחלקו בה, ורבי מיכל ביקש להעביר אז את דעתו למרן הסטייפלר, אך לא אבה לסמוך על אף שליח, הוא ביקש איפה לקרוא לרבינו כדי שיעביר את הדברים להעביר.

בני ביתו שאלו אותו - ילמדנו רבנו, מדוע להזמין את רבי חיים דוקא והרי הוא אינו שייך לענין ואינו בקי בפרטים, שכן אינו מעורב בעניני ציבור.

'דוקא משום כך' השיב לו רבי מיכל, 'מפני שאני רוצה שהשליחות תעבור כמות שהיא בלי להוסיף ובלו לגרוע, הלא אם אקרא לעסקן שבקי בפרטים הוא יאמר את מה שהוא רוצה לשמוע...'.

מדוע הגיע רבינו לחתונה

בנישואי בנו של רבי מיכל (כסלו תשל"ח), מרן הגר"ח שליט"א ראש ישיבת עטרת שלמה, השתתף רבינו זצ"ל, הדבר היה לפלא שכן רבינו לא הוזמן וגם לא היה קשור עמו אז.

ואח"כ התברר, שהחתן הגאון רבי חיים פינשטיין שליט"א הגיע להזמין לחתונה את מרן הקהילות יעקב יחד עם אביו, ומרן הסטייפלר השיב לו שמכיון שהוא גדר בעד עצמו, כמעט אינו הולך להשתתף בחתונות, אבל מפני כבוד התורה הוא יחרוג ממנהגו ויבוא להשתתף בשבע ברכות. ומכיון שהגר"מ טרח והזמינו לחתונה, הוא שלח את בנו להשתתף במקומו (ואכן מרן הסטייפלר השתתף בשמחת שבע ברכות).

לאחר מכן שמע את הדרשא שהכין החתן שליט"א לומר בשמחת החתונה, וכאות הערכה נתן לו שני כרכים מספרו 'קהלות יעקב' ורשם לו הקדשה נאה.

ההקדשה בכתב ידו של מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע

מרן הסטייפלר משתתף בשמחת השבע ברכות

